

BAŞLARKEN

Sevgili Okuyucularımız!

Dergimizin yeni bir sayısını daha sizlere ulaştırmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

29 Ekim'de coşkuyu, 10 Kasım'da hüznü yaşadığımız bir dönemi daha geride bıraktık. Cumhuriyetimizin 94 üncü yılını yurdumuzun dört bir köşesinde büyük coşkuyla kutladık. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Anıt-kabir Özel Defterine "Cumhuriyetimize hayat veren ruh, tıpkı 94 yıl önce olduğu gibi bu günde dimdik ayaktaadır." diye yazdı.

Cumhuriyetimizin kurucusu ulu önder Mustafa Kemal Atatürk, aramızdan ayrılışının 79 uncu yıldönümünde yine milyonlar tarafından saygı duruşu, Anıt-kabir ziyaretleri ve sosyal medya paylaşımlarıyla anıldı.

Sevgili okuyucularımız,

Siyasi hayatımızda yeni bir partinin katılımına şahit olurken, içeride ve dışarıda bizleri son derece heyecanlandıran gelişmelerden de bahsetmemiz gerekmektedir.

*MHP'den ihraç edilen Meral Akşener ve arkadaşlarının kurduğu partinin dilekçesini İçişleri Bakanlığına Akşener verdi. Yeni partinin adı "iyi parti", amblemi güneş olarak belirlendi.

*Türkiye'nin kendi otomobilini üretmesi için yıllardır büyük çaba harcayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, beş babayığa imza attı. Beştepe'deki törende Anadolu Grubu, BMC, Kıraca Holding, Turcell ve Zorlu Holding'den oluşan ortak girişim grubunun atıkları imzalarla Türkiye'nin otomobilini tasarlayıp üretecek şirketin 2018 yılının başında kurulacağı açıklandı.

*Demir İpek Yolu olarak adlandırılan Bakü-Tiflis-Kars (BTK) demiryolu hattının açılışını, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Azerbaycan, Gürcistan, Özbekistan ve Kazakistan'ın liderlerinin katılımıyla yapıldı.

Sevgili okuyucularımız,

Yurtdışında gelen diğer önemli haberleri de kısaca paylaşmak isteriz.

 Şu Arabistan Veliht Prensi Muhammed bin Selman'ın ılımlı İslam ülkesine dönüyoruz şeklindeki açıklamalarının ardından, Kral Abdülaziz'in yolsuzlukla mücadele komisyonunun başına Veliht Prensi bin Selman'ın atanmasıyla bir operasyonun başlatıldığı ve Velihtin azlettiği 11'i prens, 4'ü bakan, 38 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

*Irak Merkezi Hükümetine bağlı ordu, Haşdi Şabi milisleriyle birlikte Kerkük'e girerken, 1 Kasımda görevden ayrılacağını ilan eden Barzani de istifa mektubunu Kürt Parlamentosuna sundu.

Sevgili Okuyucularımız,

Ekonomiyi ilgili dikkatimizi çeken birkaç haberi de sizlere sunmak isteriz.

*İhracaat Ekim ayında %15,6 artış ile 13,5 milyar dolara ulaşarak yüzleri güldürdü. Bu tutar, tüm zamanların en iyi Ekim verisi olurken, 10 aylık toplam ihracat 128,6 milyar dolar oldu.

*Cari açık Eylül'de aylık 4,5 milyar dolar ile 4,1 milyar dolar olarak beklenen tutarın üzerine çıktı.

*Merkez bankası kurdaki dalgalanmayı önlemek amacıyla, ihracatçının döviz kredilerinin TL cinsinden yapılmasına ve zorunlu karşılıkların düşürülmesine yönelik düzenlemeler yaptı.

* 11.11.2017 tarih ve 30237 sayılı Resmi Gazete ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 298 inci maddesinin (B) fıkrasına istinaden yeniden değerlendirme oranı **2017 yılı için % 14,47 (ondört virgöl kırk-yedi)** olarak tespit edilmiştir. ~~2018 yılı için idari para cezaları, vergiler ve harçlar yeniden değerlendirme oranında artırılabacaktır.~~

Gelecek sayıda buluşmak üzere, mutlu ve sağlıklı günler dileriz.

İÇİNDEKİLER

MAKALE ADI / YAZARI

MAKALE ADI	YAZAR	UNVAN	SAYFA
Proje Müdürlerine İş Yönetme Belgesi Düzenlemesi ve Uygulamada Yaşanan Mevzuat Problemleri	Hakkı YILDIRIM & Yrd. Doç. Dr. Gökhan GELİŞEN	Bahçeşehir Üniversitesi Yüksek Lisans Adayı & Bahçeşehir Üniversitesi Yapı İşletmesi Anabilim Dalı Koordinatörü	3
Türkiye'de Kent Konseyleri Teşekkülü Ve "Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi" Sorunu	Cüneyd ALTIPARMAK	Hukukçu, Türkiye Kent Konseyleri Birliği Hukuk Danışmanı.	12
Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemlerinin İptaline İlişkin Yargı Kararının Belediyeler Tarafından Yerine Getirilmesi-2	Suat ŞİMŞEK	Maliye Bakanlığı Milli Emlak Kontrolörü	18
Memurların Özlük Dosyasına Konulabilecek Bilgi ve Belgeler Nelerdir?	Hakan YILDIZ	Mersin Büyükşehir Belediyesi Müfettişi, Etik Eğitici	24
Teklif Zarflarının Üzerinde İhale Kayıt Numarası İçtihadı Değiştirme Anahtar Teslim Götüri Bedel İşlerde, Yapımından Vazgeçilen İmalatlar Ve Yeni İmalat Kalemlerinin Fiyatının Belirlenmesi Ve İndirim	Av. Necati TORUN	İhale ve İş Hukuku Uzmanı	28
2016 Yılı Denetimleri Sonucunda Düzenlenmiş Olan Sayıştay Düzenli Denetimi Raporlarında Yer Alan "Büyükşehir Ve İlçe Belediyeleri Arasındaki Mali Uyuşmazlıklar"	Gürkan GÜVEN	Mühendis- İhale Uzmanı	33
Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Sorumluluğundaki Karayollarında Yer Alan Tabelalara İlişkin İlan Ve Reklam Vergisi Hangi Belediye Tarafından Alınır	M.Lamih ÇELİK	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanı	37
Damga Vergisi Açısından Birden Fazla Kağıt Düzenlenmesi Durumunda Üst Sınır Uygulaması Sorunu	Ahmet ARSLAN	Denetçi, SM Mali Müşavir	51
Mahalli İdarelerin Performans Denetiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözümleri	Altar Ömer ARPACI	Maliye Bakanlığı Vergi Başmüfettişi E. Gelirler Başkontrolörü	57
Belediye Şirketlerinin Dernek Ve Vakıflara Nakti Yardımı	Bayram YEŞİLDAL	Ankara Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Uzmanı	65
İş Davalarında Zorunlu Arabuluculuk Sistemi	ALİ AYYILDIZ	Sayıştay Denetçisi	72
Mahalli İdarelerde Çalışan Kadın Sigortalıların Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Mevzuatındaki Hak Ve Yükümlülükleri	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Başmüfettişi	75
Soruşturması Devam Ederken, Emekli Olan Devlet Memuruna Disiplin Cezası Verilebilir Mi?	Mahmut ÇOLAK	SGK, Başmüfettiş	80
Belediye Şirketlerinde Yönetim Kurulu Karar Defterinin Kapanış Onayınmı Olacak Ayı Sonuna Kadar Yapıtırılma Yükümlülüğü Yürütmüzdä Kentsel Dönüşümün Yasal Dayanakları	Oktay ÇAMDELEN	Başmüfettiş Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü	91
Belediye Zabıta Memuru Ve İtfaiye Eri Atama Usulü Değiştiri	Mustafa YAVUZ	Gümrük ve Ticaret Uzmanı	95
Köylerde Ayrı Bir Yerleşme Plânına İhtiyaç Duyulmasının Sebepleri	Av. Atilla İNAN	Kamu Yönetimi Uzmanı	101
Mevzuat Fihristi	Akın ŞİMŞEK	Kamu Yönetimi Uzmanı Rekabet Kurumu, İdari Koordinatör	109
Yargı Kararları	Dr. Selman ÖZDEMİR	Şanlıurfa İdare Mahkemesi Başkanı	115
Tebliğler, Genelge ve Görüşler			125
Soru - Cevap			132
			146
			154

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAS KATSAYILARI	158	394 SAYILI HAFTA TATILI KANUNU GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	173
DEVLET MEMURLARINA İLİŞKİN SOSYAL YARDIMLAR	159	6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ HAKKINDA KANUNUNDA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	173
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	159	TAKSİDARLARIN ÜZERİNDE TUTULACAKLARI PARA LİMİTİ	173
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	160	YURTÇI HARCIRAHLAR	174
BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ	160	3194 SAYILI İMAR KANUNUNDA GÖRE VERİLECEK İDARI PARA CEZALARI	176
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	161	2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNDA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	179
İL ENCÜMEN BRÖT ÖDENEKLERİ	161	BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ	180
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE	161	2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	181
ASGARİ ÖCRETİN NET HESABI VE İSVEREN MALİYETİ	162	4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI	182
2017 YILI ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ	162	VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2017 TARİHİNDEN GECERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	184
5228 SAYILI KABANATLAR KANUNUNDA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI	163	GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI	186
1498 SAYILI KANUNUNDA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	165	HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	186
MEMUR ÖDEMELEERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER	166	BASIT USULLE TABİ OLMAMININ GENEL ŞARTLARINDA OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	186
DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZNI	167	ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	186
MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENEK ÖCRET	168	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	186
DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÖCRET	168	PARASAL SINIRLAR	187
KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENEK ÖCRET	169	EMEKLİ SANDIĞI İSTİRAKÇILIĞI BULUNAN BELEDİYE BAŞKANLARININ 01.07.2017-31.12.2017 TARİHLERİ ARASINDAKİ EMEKLİ AYLIK VE İKRAMIYELERİ	190
GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENEK ÖCRET	170	İL K BFA 41-C SİGORTALISI BELEDİYE BAŞKANLARININ PRİME ESAS KAZANLARI	191
ÖCRETLİ YILLIK İZİNLER	170	İL K BFA 41-C SİGORTALISI BELEDİYE BAŞKANLARININ PRİME ESAS KAZANLARI	191
İS AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	170	İK ESK DEĞER VE PARASAL LİMİTİ	192
5510 SAYILI KANUNDAKİ BAZI PARA CEZALARI	171		

Hakkı YILDIRIM

Bahçeşehir Üniversitesi
Yüksek Lisans Adayı

PROJE MÜDÜRLERİNE İŞ YÖNETME BELGESİ DÜZENLEMESİ VE UYGULAMADA YAŞANAN MEVZUAT PROBLEMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Gökhan GELİŞEN

Bahçeşehir Üniversitesi Yapı İşletmesi
Anabilim Dalı Koordinatörü

ÖZET

Kamu Kurumları, kaynaklarının kullanılmasında ve kamu yatırımlarında rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Kamu kurum ve kuruluşları her türlü (kanunda belirtilen istisnalar hariç) mal, hizmet alımı ve yapım işleri tedarikçilerini ihale yöntemi ile belirlemekte ve bu tedarikçilerini ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerine göre seçmektedir. İhalelerde istenen yeterlilik kriterleri içerisinde en önemli ölçüt iş deneyim belgesi olup, iş deneyim belgeleri; iş bitirme, iş durum, iş denetleme ve iş yönetme belgesi olmak üzere dörde ayrılmaktadır. İş denetleme ve iş yönetme belgeleri sözleşme konusu iş kapsamında görev yapan mimar veya mühendis olan kişiler için düzenlenmektedir. Yapım işlerinin bütün ihalelerinde iş deneyim belgesi istenilmesi zorunlu olup, iş deneyim belgesi ile ilgili esas ve usuller 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve alt mevzuatlarında düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamu İhale Kanunu, yeterlilik kriterleri, proje müdürü, iş deneyim belgesi, iş yönetme belgesi

1. GİRİŞ

4734 Sayılı Kanununun 1. maddesinde Kanunun amacı; “kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ve yahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir” şeklinde belirlenmiştir. Kanun, ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesinde 10.maddede sayılan bilgi ve belgelerin istenebileceğini belirtmektedir. Fakat ihale konusu işin niteliğine göre Kanununda sayılan bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe iliş-

kin ilân veya davet belgelerinde belirtilmesi şarttır.

Kamu alımlarında en önemli kavramların başında rekabet kavramı gelmektedir. Zira, tam rekabet ortamının sağlandığı piyasalarda kaynak dağılımında etkinlikten ve verimlilikten söz edilebilecektir. Kamu alım ve satımlarında rekabeti sağlamak görevi ilgili idareye ve bir anlamda Kamu İhale Kurumuna verilmiştir. (Demircioğlu, 2014: 159)İdareler bütün kamu alımlarını Kamu İhale Kanununun belirlemiş olduğu esas ve usuller dâhilinde ihaleyle tedarik etmekte ve yüklenicilerini de bu yöntem ile belirlemektedir. İhale kavramı ile tanımlanan bu seçim süreçlerinde ihale konusu işe veya benzer

işe yönelik tecrübe, deneyim yeterlilik ve profesyonellik büyük önem taşımakta olup, kamu hizmetlerinin sunumunda emek, zaman ve kaynak israfının önlenmesi de ancak bu sayede mümkün olabilecektir.(Demircioğlu, 2014: 157)

Kamu İhale Kanunu ve alt mevzuat; ihalelerde uygulanacak esas ve usuller ile Kanun çerçevesinde kullanılacak belgelerin belge düzenleme şekillerini belirlemektedir.Bu çerçevede ihalelerde yeterlilik kriteri olarak kullanılacak olan iş deneyim belgelerinin neler olduğu ve hangi esaslara göre düzenleneceği mevzuatta belirtilmiştir. Bu çalışmada yapım işlerinde mimar veya mühendis olarak görev yapan proje müdürlerine düzenlenecek olan iş yönetme belgesinin mevzuat incelenmesi ve özel sektöre taahhütte bulunan işlerde görev yapan proje müdürleri hakkındaki mevzuatın değerlendirilmesi yapılacaktır.

2. İŞ DENEYİM BELGESİ, TÜRLERİ VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ

İhale konusu işin kaliteli bir şekilde ve zamanında yapılabilmesi için işi yapacak kişinin mesleki ve teknik olarak bazı şartları haiz olması gerekir. Yine bu kişinin ekonomik ve mali yönden de işi tamamlamaya muktedir olması lazımdır. İhalelerde ihaleye katılan kişilerin işi yapabilirliklerini ortaya koyan bu ölçütlere *yeterlilik kriterleri* adı verilir. İhalelerde istenebilecek yeterlilik kriterleri Kamu İhale Kanununun 10. maddesinde sayılmıştır. (Arapgırlı, 2015: 439) Mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesi amacıyla isteklilerden talep edilen belgelerin başında “*iş deneyim belgeleri*” gelmektedir. (Bayraktar ve Bayraktar, 2016: 12) İhale konusu iş veya benzer işe yönelik iş deneyim belgeleri isteklilerin bu konularda yeterliliğini, tecrübelerini, iş bitirme yeteneklerini tevsik eden belgeler niteliğindedir.(Demircioğlu, 2014: 162)

Kamu İhale Kanununda İş deneyim belgesi ‘Adayın veya isteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimini gösteren; iş bitirme belgesi, iş durum belgesi, iş denetleme belgesi ve iş yönetme belgesini ifade eder. (YİİUY,3.(d))’ şeklinde tanımlanmıştır. Tanımda ifade edildiği gibi iş deneyim belgeleri ‘iş bitirme (alt yüklenici iş bitirme de dâhil), iş durum, iş denetleme ve iş yönetme belgesi’ olmak üzere dörde ayrılmıştır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 44.maddesinde iş deneyim belgeleri; yapılan iş karşılığı bedel içeren tek bir sözleşmeye dayalı olarak taahhüt edilen;

a) Geçici kabulü yapılmış işlerde, “yüklenici iş bitirme belgesi”,

b) Devam eden işlerde; işin, ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az % 80’ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi halinde, “yüklenici iş durum belgesi”,

c) İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yükleniciye karşı bedel içeren bir sözleşme ile taahhüt edilen iş bölümünün tamamen bitirilmesi ve söz konusu iş kısmının idare tarafından kısmı kabulünün yapılması veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulünün yapılması şartıyla “alt yüklenici iş bitirme belgesi”,

ç) Geçici kabulü yapılmış işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler “iş denetleme belgesi” veya “iş yönetme belgesi”, olarak düzenlenir. (YİİUY, md.44.1) Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliğinin beşinci bölümünde yer alan iş deneyim belgesi başlığı altında sayılan hükümler dâhilinde iş deneyim belgeleri düzenlenmektedir.

3.YAPIM İŞLERİNDE İŞ DENEYİM BELGESİ

Yapım işleri ihalelerinde mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesi amacıyla istenen belgeler özel bir öneme sahiptir. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler başlıklı maddesinde *“Aday veya isteklilerden, yurt içinde veya yurt dışında kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt ettikleri, ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimlerini tevsik etmeleri için iş deneyim belgesi istenilmesi zorunludur. (YİİUY, md.39.1)”* hükmü bulunmaktadır.

Kamu ihale kurumu ile yapım işlerinin hem zamanında hem de fen ve sanat kurallarına uygun olarak tamamlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, yapım işlerinin yüklenicilerini belirlemek amacıyla ve ekonomik kriterlere ek olarak mesleki ve teknik yeterlilik kuralları öngörülmüştür. Mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesi amacıyla isteklilerden talep edilen belgelerin başında “iş deneyim belgeleri” gelmektedir. (Bayraktar ve Bayraktar,2016:12)

Kamu ihalelerinde yeterlilik kriteri olarak iş deneyim belgesi bütün Mal alımı ihalelerinde ve hizmet alımı işlerinin yaklaşık maliyeti Kanununun 13. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarı ile eşik değer arasında olan işlerin ihalelerinde istenip istenmeyeceği tercihe bırakılmışken, yapım işlerinin bütün ihalelerinde yaklaşık maliyeti ne olursa olsun iş deneyim belgesi istenilmesi zorunludur.

4. PROJE MÜDÜRLERİNE İŞ DENEYİM BELGESİ

4.1 İş Yönetme Belgesi

İş deneyim belgeleri taahhüt edilen işlerde yüklenici konumundaki olan tüzel veya gerçek kişilerce alınabileceği gibi o iş kapa-

mında görev yapan mimar ve mühendislerce de iş denetleme veya iş yönetme olarak iş deneyim belgesi alınabilmektedir. Yönetmelikte belirtildiği gibi geçici kabulü yapılmış işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendislere “iş denetleme belgesi” veya “iş yönetme belgesi” düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Sözleşmenin yürütülmesinden sorumlu proje müdürleri ister özel sektörde olsun isterse kamu kurum ve kuruluşlarına karşı yapılan işlerde olsun iş yönetme belgesi alabilmektedirler. Kamu ihale mevzuatında bununla ilgili esaslar ayrıca belirtilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde proje müdürlerine İş Yönetme Belgesi düzenlenmesi ile ilgili;

- İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde; idareye bildirilmesi kaydıyla, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında sözleşme konusu işte proje müdürü olarak görev yapan en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,
- Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde; işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla en az beş yıllık mühendis veya mimarlara, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir (YİİUY,md.47.4.(b)) şeklinde düzenlenmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşları ihalelerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapacaklardır. Bu sebeple bu Kanun çerçevesince kullanılacak bir iş deneyim belgesi de yine bu Kanun ve alt mevzuatının belirlediği esas ve usullere göre düzenlenmiş olması gerekir.

İş deneyim belgesi türlerinden olan ve proje müdürleri için düzenlenen iş yönetme belgesi belge sahibi gerçek kişi tarafından katılacağı kamu ihalelerinde yeterlilik kriteri olarak kullanılabilecektir. Ayrıca, iş yönetme belge sahibi en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları ve teminat süresince (kesin kabule kadar) bu oranın muhafaza edilmesi halinde de tüzel kişilik tarafından ihalelerde kullanılabilecektir.

4.2 Belge Düzenleme Koşulları

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa dayanılarak çıkarılan Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliğinin belge düzenleme başlıklı 44.1 maddesinde iş deneyim belgeleri; yapılan iş karşılığı bedel içeren tek bir sözleşmeye dayalı olarak taahhüt edilen işlerde düzenlenebileceği belirtilmektedir.

Aynı Yönetmeliğin proje müdürlerine iş yönetme belgesi düzenlenmesi ile ilgili Belge için başvuru başlıklı 45. (1) maddesinde “İş deneyim belgesi talebinde bulunanlar, yaptıkları işi veya görevi tevsik amacıyla, dilekçelerine aşağıda sayılan belgeleri ekleyerek, belge vermeye yetkili kurum veya kuruluşa başvururlar:

- Özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde proje müdürü olarak görev yapan mimar ve mühendisler için; mezuniyet belgesi, ilgili meslek odası üye kayıt belgesi, *sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge*, yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi, belgeye konu işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşme, sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler.
- İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde proje mü-

dürü olarak görev yapan mimar ve mühendisler için; mezuniyet belgesi, ilgili meslek odası üye kayıt belgesi, *sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge*, sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler.”

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri ile proje müdürleri için iş yönetme belgesi düzenlenebilmesi için gerekli olan bilgi ve belgeler belirtilmiştir.

Yine Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliğinin iş deneyim belgelerinin verilmesi başlıklı 47.4.maddesinin iş yönetme başlığı altında ise;

- İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde; *idareye bildirilmesi kaydıyla*, ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında sözleşme konusu işte proje müdürü olarak görev yapan en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,
- Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde; *işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş* ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla en az beş yıllık mühendis veya mimarlara, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir, hükümleri bulunmaktadır.

Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliğinin 45.maddesinde hem iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde görev yapan proje müdürü, hem de özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesindeki proje müdürüne belge için başvuruda *‘sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge’*yi sunmaları istenmektedir. Fakat aynı yönetmeliğin iş dene-

yim belgelerinin verilmesi başlıklı 47.maddesinde ise iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerdeki proje müdürlerine ‘*idareye bildirilmesi kaydıyla*’ düzenlemesi yapılmıştır. Bu düzenleme ile sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belgeden sözleşme imzalandıktan sonra idareye bildirilmesiyle iş yönetme belgesi alınabileceği anlaşılmaktadır.

Özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde görev yapan proje müdürü için ise yönetmeliğin 45.1.maddesinde ‘*sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge*’ sunulması ve aynı yönetmeliğin 47.4.maddesinde de ‘*işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş*’ olunması düzenlemesi yapılmıştır. Bu düzenlemenin uygulanması ile ilgili de Üsküdar Belediyesinin 12.12.2016 tarih ve 2708 sayılı yazısı ile;

“İş yönetme belgesi düzenlenirken Yönetmeliğin 45.1(h) maddesinde ifade edilen “sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge”den işin başında verilmesi gereken noter onaylı proje müdürü olduğuna dair taahhütname mi, belediyeye ruhsat aşamasında proje müdürü olduğuna dair sunulan bir belge mi veya belgeye konu işin sözleşmesi içerisinde belirtilen proje müdürü mü olduğu” hususunda Kamu İhale Kurumundan görüş istemiştir. Kurumun 12.01.2017 tarih ve 1038 sayılı cevabı yazısında “özel sektöre taahhütte bulunan işlerde proje müdürü olarak çalıştırılan mimar veya mühendislere iş yönetme belgesi düzenlenmesi, *ilgilinin işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş* ve söz konusu işte asgari %80 oranında fiilen görev yapmış olması şartlarına bağlanmıştır” şeklinde görüş bildirmiştir.

Kamu ihale mevzuatı ve Kamu İhale Kurulunun görüşü doğrultusunda, özel sektöre taahhütte bulunan işlerde proje müdürü olarak çalıştırılan mimar veya mühendislere iş yönetme belgesi düzenlenebilmesi için öncelikle bahse konu işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşmenin olması ve ilgilinin de işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmesi gerektiği sonucu çıkmaktadır.

Aynı Yönetmelikte şantiye şefleri için; “Özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde mühendis veya mimar olarak görev alanlar için; mezuniyet belgesi, ilgili meslek odası üye kayıt belgesi, yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi, belgeye konu işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşme, sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler. (md.45.1.(e))” “Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde, yüklenici bünyesinde ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, şantiye mühendisi ve şantiye şefine, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir. (md.47.4.a.4)” hükümleri bulunmaktadır. Özel sektörde görev yapan şantiye şefine iş denetleme belgesi verilmesi için özel bir belge veya sözleşmenin içerisinde belirtilmesi şartı getirilmemekte, fakat aynı sektörde görev yapan proje müdürüne ise uygulanamayacak şekilde düzenleme yapılmaktadır.

Sonuç olarak Kamu ihale mevzuatı belge düzenleme koşulunda; Sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olan en az beş yıllık mimar ve mühendislere iş yönetme belgesi düzenlenmesi için kamu kurumuna karşı taahhütte bulunulan işlerde sözleşme imzalanmasından sonra idareye bildirilmesiyle ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında fiilen görev yaptığı takdirde belge almaya hak kazanmaktadır. Fakat özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde proje müdürünün iş yönetme belgesi alabilmesi esas işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş olmasını şart koşmaktadır.

5. UYGULAMA İNCELENMESİ

Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan ve sözleşmeye bağlanan işlerin teknik personel düzenlemesi ile özel sektöre tahhüt edilen yapım işlerinin sözleşmelerinde belirtilen teknik personel düzenlemesini ayrı ayrı inceleyeceğiz.

Kamu İhale Mevzuatının 'Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmesinin 'Teknik personel, makine, teçhizat ve ekipman bulundurulması' başlıklı 23. maddesi;

"23.1. Yüklenici, 23.3. maddesi uyarınca, İdareye bildirdiği teknik personelin onaylandığının kendisine bildirildiği tarihten itibaren aşağıda adet ve unvanları belirtilen teknik personeli iş programına göre iş yerinde bulundurmamak zorundadır.

*Adet Pozisyonu Mesleki Unvanı
Mesleki Özellikleri*

- 1-
- 2-
- 3-

23.2. Yüklenici, yukarıda adet ve mesleki unvanı belirtilen teknik personeli iş programına göre iş başında bulundurmadığı takdirde;

1-(Mesleki unvanı).....
için... TL/Gün,

2-içi
n.....TL/Gün,

ceza müteakiben düzenlenecek ilk hakedişten kesilir.

23.3. Teknik personelin idareye bildirilmesi ve iş yerinde bulundurulmasıyla ilgili hususlarda Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan hükümler uygulanır." şeklinde düzenlenmiştir.

Kamu idareleri ihale dokümanının sözleşme tasarısında hangi teknik personelleri mesleki özellikleriyle birlikte istediğini belirler ve buna göre sözleşme imzalanır. Sözleşme imzalandıktan sonra da yüklenici Yapım İşleri Genel Şartnamesine göre teknik per-

sonelleri idareye bildirir. Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 19.6. maddesinde "Yüklenici, sözleşmesine göre işyerinde bulundurulması istenen teknik personelin isimleri ile belgelerini (diploma, meslek odası kayıt belgesi, noterden alınan taahhütname) Teknik Personel Bildirimi ile birlikte yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren beş gün içerisinde İdareye bildirmek zorundadır. İdare, bu personel hakkında gerekli incelemeyi yaptıktan sonra kabul edip etmediğini on gün içinde Yükleniciye bildirir. İdare tarafından bu süre içerisinde herhangi bir bildirim yapılmadığı takdirde Teknik Personel Bildirimindeki teknik personel kabul edilmiş sayılır."Kamu Kurum ve Kuruluşlarının ihale yolu ile yapmış olduğu ve sözleşmesini imzaladığı işlerde sözleşme imzalama aşamasında ve öncesinde teknik personel isimleri ve bilgileri istenmemekte, iş yeri teslimi yapıldıktan sonra bilgi ve belgeler idareye verilmektedir.

Özel sektörde yapılan sözleşmeler borçlar hukukuna göre yapılmaktadır. Borçlar Kanununun 1.maddesinde "Sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur" ve 12.maddesinde de "Sözleşmelerin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe, hiçbir şekle bağlı değildir" düzenlemesi bulunmaktadır. Fakat sözleşme imzalayan yükleniciler Kamu İhalelerinde Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre düzenlemelidirler. Örneğin, Yönetmeliğin 'Özel sektöre taahhütte bulunan yükleniciler için; yapılacak iş karşılığı bedel içeren noter onaylı sözleşme..' hükmüne uygun sözleşme olmalıdır. Özel sektörde imzalanan sözleşmelerde içerik ve şekil serbestisi olduğundan genel uygulamada işveren ile yüklenici arasında kendi belirledikleri sorumluluk ve içerikte sözleşme düzenleyip imzalamaktadırlar. Yükleniciler ise sözleşmelerini imzaladıktan sonra taahhüt ettiği işi gerçekleştirmek için belirlenen sürede teknik personel, makine, teçhizat ve ekipmanını tedarik et-

mektedirler. Gerekirse işveren belirli ekipman ve teknik personel sayı ve özelliklerini sözleşmenin içeriğinde belirtirler. Fakat imzalanan sözleşme içerisinde herhangi bir teknik personel isimlerini bildirme gibi bir uygulama yapılmamaktadır. Örnek olarak resim (1)'de özel sektörde imza altına alınan

sözleşmede yüklenicinin teknik personel ile ilgili yükümlülükleri bulunmaktadır. Ayrıca, bakınız resim (2). Burada proje müdürünün meslek unvanı ile tecrübesi hakkında düzenleme yapılmış fakat proje müdürü ismi belirtilmemiştir.

Resim-1: 22/10/2012 tarihli Özel Sektör Sözleşmesi

14. YÜKLENİCİ'NİN PERSONELİ

- 14.1. ANAHTAR TESLİM İŞİ ALAN YÜKLENİCİ kanuni vekilini MAL SAHİBİ'ne bildirmek ve işin yapımı süresince daima MAL SAHİBİ ile irtibat halinde tutmak zorundadır. YÜKLENİCİ işyerinde kendini temsil etmeye yetkili tecrübeli bir Proje Müdürü (En az 15 yıl tecrübeli Mimar/İnş.Müh.) bulunduracak ayrıca en az aşağıda belirtilen nitelik ve sayıda olmak şartıyla MAL SAHİBİ/PROJE YÖNETİCİSİ'nin yeterli göreceği nitelikte teknik personel iş yerinde devamlı olarak bulundurmak zorundadır. MAL SAHİBİ gerekli gördüğü takdirde teknik personelin sayısının artırılmasını talep edebilir.

Adet	Pozisyonu	Mesleki Unvanı
1	Proje Müdürü	Mimar/İnş.Müh.
2	Şantiye(Saha) Mühendisi	Mimar/İnş.Müh.
1	Planlama ve Hakediş Mühendisi	Mimar/İnş.Müh.
1	Sertifikalı İş Güvenliği Mühendisi/Sorumlusu	
2	Tekniker/Formen	
2	Tasarım Teknikeri	
1	Makina Mühendisi	
1	Elektrik Mühendisi	

YÜKLENİCİ ve YÜKLENİCİ' nin tayin edeceği işbu personel işin, teknik yönünü ve işçi sağlığı ile iş güvenliği sorumluluğunu üstlenecektir. Ayrıca YÜKLENİCİ gerekli iş güvenlik elemanını işçi sağlığı ve iş güvenliğinden sorumlu olarak işin başında bulunduracaktır.

İş Güvenlik elemanı, güvenlik kuruluna bağlı olarak çalışacaktır. Bu sorumluluğa haiz bir personel atanmaması durumunda YÜKLENİCİ' nin söz konusu personeli teminine ve bu personelin MAL SAHİBİ/PROJE YÖNETİCİSİ' nce kabulüne kadar YÜKLENİCİ' nin çalışmasına izin verilmeyecek ve çalışılmayan bu süre işin tamamlanma süresinden düşülmeyecektir.

Mali Sahibi'nin sorumluluğunda ve taahhüdünde olan mekanik ve elektrik işlerine ait imalatların kontrol ve koordinasyonunu sağlamak ve diğer Kıdania yüklenicileri tarafından hazırlanacak ilerleme raporlarının ön olurlarını verecek

-bir adet makine mühendisi kontrolör (En az 10 yıl tecrübeli),
-bir adet elektrik mühendisini kontrolör (En az 10 yıl tecrübeli),
bulunduracaktır ve bu personelin kontrolü sadece YÜKLENİCİ'ye ait olacaktır.

İşin devamı boyunca ANAHTAR TESLİM İŞİ ALAN YÜKLENİCİ'nin bildirdiği ve MAL SAHİBİ/PROJE YÖNETİCİSİ'nin onayladığı personelin şantiyede mazeretsiz olarak üç gün üst üste bulunmaması halinde teknik personel için;

Proje Müdürü 600 TL/Gün,
Yukarıda tanımlanan diğer personel 300 TL/Gün, ceza uygulanır.

Aynı şekilde 'Kat Karşılığında İnşaat Yapımı İş Sözleşmeleri'nde de eğer ki, proje müdürü bulunacaksa bunun unvanı ve tecrübesi belirtilir ama proje müdürü ismi yazılmaz. Türkiye'de imza altına alınan özel sektör

sözleşmelerinde genel uygulama olarak proje müdürü isminin bedel içeren noter onaylı sözleşmelerde yazılmamasıdır. Uygulanabilirlik açısından da değerlendirildiğinde, yükleniciler öncelikle işveren ile sözleşmelerini

imzaladıktan sonra teknik personellerini ve iş kapsamındaki temsilcilerini belirlerler. Ayrıca, sözleşme imzaladıktan kısa bir süre sonra proje müdürünün istifa edip işten ayrılma ihtimali olabilir. Fakat istifa etmiş olsa bile mevzuattaki düzenlemeye göre proje müdürünün ismi işin sözleşmesinde kalmış olacağından, sonradan proje müdürü olan ve işin en az % 80'i oranında fiilen görev yapan iş yönetme belgesi alamayacaktır.

Bu itibarla yukarıda ifade edildiği mevzuat düzenlemesi ve uygulama farklılığı sebebiyle özel sektörde görev yapan proje müdürlerine iş yönetme belgesi düzenlenememekte ve bu durum proje müdürlerinin hak kaybı yaşamalarına sebep olmaktadır. Kamu ihaleleri sözleşmesine istinaden görev yapan proje müdürü sözleşme imzalanmasından sonra *idareye bildirilmesiyle* iş yönetme belgesi alabileceksen, uygulaması olmayan mevzuat düzenlemesi sebebiyle sözleşmede proje müdürü olarak belirtilmedi diye özel sektörde görev yapan mimar veya mühendisler iş yönetme belgesinden mahrum kalmaktadırlar. Bu sebeple iş yönetme belgesi alınmadığından da kamu ihalelerine giremeyerek, maddi ve manevi hak kaybı yaşanmaktadır.

6. SONUÇ ve ÖNERİ

Kamu ihalelerinin yapım işlerinde yüklenicinin belirlenmesi aşamasında isteklilerden istenen mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgelerin başında iş deneyim belgesi gelmektedir. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği aday veya isteklilerden, yurt içinde veya yurt dışında kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt ettikleri, ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimlerini tevsik etmeleri için iş deneyim belgesi istenilmesinin zorunlu tutmuştur. İş deneyim belgesi isteklinin benzer işteki kabiliyetini, tecrübesini ve işi yapabilirliğini göstermektedir. Bu sebeple idareler ihale dokümanını düzenlerken yeterlilik kriteri olan benzer iş deneyim belgesi seçimini yapılacak olan işe uygun belirlemelidir.

Aynı şekilde belge düzenleme aşamasında da mevzuata uygun olarak iş deneyim belgeleri düzenlenmelidir.

Özel sektörde görev yapan proje müdürlerine uygulanabilirliği olmayan mevzuat düzenlemesi ile iş yönetme belgesinden mahrum olması kişinin ileride yaşayacağı hak kayıplarına sebep olacaktır. Ayrıca, işin sözleşmesinde proje müdürü olduğunu belirtmesi konusu proje müdürünün iradesini ve yetkisini aşan bir konudur.

Özel sektörde görev yapan proje müdürleri için iş yönetme belgesinden mahrum olmamaları ve hak kaybı yaşamamaları için Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde düzenleme yapılması uygun olacaktır. Kamu ihaleleri sözleşmesine istinaden görev yapan proje müdürleri için uygulama yönetmeliğinin 47.4. maddesindeki *idareye bildirilmesiyle kaydıyla* düzenlemesi gibi özel sektörde görev yapan proje müdürleri için de sözleşme imzalandıktan sonra uygulanabilecek belgelendirme şeklinde bir değişiklik yapılmalıdır. Yönetmelikte *işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş* ifadesi yerine *işverenin onayı ve kabulü doğrultusunda yüklenici firma tarafından sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olduğunu ifade eden noter onaylı taahhütnamesi olması* ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla şeklinde düzenleme yapılabilir. Proje müdürlerinin noter onaylı taahhütname ile tevsik edilmesi ve bildirilmesi iş yönetme belgesinin düzenlenebilmesi için uygulanabilir bir süreç olacaktır.

Sonuç olarak Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliğinde özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde görev yapan proje müdürlerine iş yönetme belgesi düzenlenmesi hakkında, özel sektör uygulama koşulları da dikkate alınarak mevzuatta güncelleme yapılmalıdır.

EK

Resim-2: 13/10/2016 tarihli Arsa Satışı Karşılığı Gelir Paylaşımı İş Sözleşmesi**Madde 17. YÜKLENİCİNİN TEKNİK PERSONELİ:**

YÜKLENİCİ aşağıda yazılı asgari nitelik ve sayıdaki Teknik Personeli Şantiyede bulundurmak zorundadır. YÜKLENİCİ İşin durumuna göre İDARE'nin teknik personel sayısı ve niteliği ile ilgili talimatlarına uyacaktır.

PERSONEL VE NİTELİKLERİ:

<u>ADET</u>	<u>POZİSYONU</u>	<u>MESLEKİ UNVAN</u>	<u>ÖZELLİĞİ(ENAZ)</u>
1	PROJE MÜDÜRÜ	İNŞAAT MÜH. VEYA MİMAR	5 YIL DENEYİMLİ
1	ŞANTIYE ŞEFİ	İNŞAAT MÜH. VEYA MİMAR	5 YIL DENEYİMLİ
1	TEKNİK ELEMAN	İNŞAAT MÜHENDİSİ	5 YIL DENEYİMLİ
1	TEKNİK ELEMAN	ELEKTRİK MÜHENDİSİ	5 YIL DENEYİMLİ

YÜKLENİCİ, işyerinde bulunduracağı teknik elemanların ve İDARE'nin muhatabı olacak yetkili imza sahibi veya sahiplerinin isimlerini, özgeçmişlerini, belgeleri ile birlikte ilk inşaat ruhsatının alındığı tarihten itibaren **15 (onbeş)** gün içinde İDARE'ye bildirecektir. İDARE bu elemanlar hakkında gerekli incelemeyi yaptıktan sonra, kabul edip etmediğini var ise değişiklik talebini **10 (on)** gün içinde YÜKLENİCİ'ye tebliğ edecektir.

YÜKLENİCİ bu tebliğe uymak zorundadır. İDARE'ce bu tebliğ yapılmadığı takdirde, teklif kabul edilmiş sayılacaktır.

YÜKLENİCİ, bu yükümlülüklerini yerine getirmez ise;

a) Teknik eleman bildirim süresinde yapılmadığı takdirde, her gecikme günü için **1.000,00 TL (Bin Türk Lirası)** ceza kesilir.

b) İşyerinde (devamlı ve sözleşmede belirtilen şartlara göre) bulundurulması gereken teknik elemanı (bu elemanlardan birini, birkaçını veya hepsini) bulundurmadığı takdirde; kontrollük tarafından tespit edilecek günler için her bir elemanın aşağıda karşılıklarında yazılı günlük ceza miktarına göre tahakkuk ettirilerek ceza toplamı kesilir.

Günlük Ceza Miktarı, İş'in devamı süresince Sözleşmeye göre işbaşında bulundurulması gerektirir;

Mühendis ve mimarlardan her biri için günde **1.000,00 TL (Bin Türk Lirası)**'dır.

Teknikerlerden her biri için günde **500,00 TL (Beş yüz Türk Lirası)**'dır.

KAYNAKLAR

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU (KİK), (2002)

ARAPGİRLİ, M., (2015). Hizmet Alımı İhaleleri, İlksan Matbaası, Ankara. ss. 439

BAYRAKTAR, D., & BAYRAKTAR, E.A., (2016). "Yapım İşlerinde İş Deneyim Belgelerinin Değerlendirilmesi" SDU Teknik Bilimler Dergisi, (12-17)

DEMİRCİOĞLU, M.Y., (2014/2). "Kamu

İhale Hukukunda "Benzer İş" Kavramı Ve İş Deneyim Belgeleri" Ankara Barosu Dergisi, (157-209)

HİZMET ALIMI İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ, (2002)

TÜRK BORÇLAR KANUNU 11/1/2011

YAPIM GENEL ŞARTNAMESİ

YAPIM İŞLERİNE AİT TİP SÖZLEŞME

YAPIM İŞLERİ İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ (YİİUY), (2002)

TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ TEŞEKKÜLÜ VE "BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KENT KONSEYİ" SORUNU

Cüneyd ALTIPARMAK

Hukukçu, Türkiye Kent Konseyleri Birliği Hukuk Danışmanı.

1. GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde özellikle 1980 sonrası süreçte, Neo-liberal akımların idari, siyasi ve ekonomik alana yeniden hâkim olmaya başlaması üzerine geleneksel yönetim anlayışlarının terk edilip yeni yönetim anlayışlarının benimsenmesi hız kazanmıştır. "Yeni Kamu Yönetimi" olarak ifade edilen bu anlayış çerçevesinde "yönetişim" kavramının ön plana çıktığı görülmektedir. Yönetişim; saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindelik, etkinlik ve verimlilik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını ifade etmektedir.

Ayrıca, temelleri 1992 yıllarına dayanan ve yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik katılımcı bir eylem planlaması niteliğindeki "Yerel Gündem 21" uygulamaları ile yerel düzeyde yönetişim çalışmalarına önemli bir katkı sağlanmıştır. Bu doğrultuda yerel yönetimler bünyesinde halkın daha fazla söz sahibi olacağı birimler oluşturulmaya başlanmıştır. Bu birimlerin en önemlilerinden biri kent konseyleridir. Kent konseylerinin amaç ve görevlerine bakıldığında belediyelerin görevlerini tamamlayıcı ve halkın katılımını artırıcı önemli sorumluluklar üstlenen kurumlar olduğu görülmektedir. Fakat kent konseylerinin cari sistem için

de bu sorumlulukları yerine getirecek gelir kaynaklarına sahip olmadığı açıktır. Bu düşünceden hareketle çalışmada kent konseylerinin hizmet yükümlülükleri ve potansiyeli ortaya konularak gelir kaynakları ve bütçe süreçleri incelenmiş, yaşanan mali sorunlar ortaya konularak neler yapılabileceği (kent konseyi yöneticilerinin görüşleri de alınarak) tartışılmaya çalışılmıştır.

Kent konseyleri, belediye meclislerinden oluşum itibarıyla farklı olarak her tür siyasi eğilimin katılımcıların bulunduğu, STK'lardan, Devlet kurumlarından, muhtarlardan, belediyelerden, üniversitelerden, siyasi partilerden, meslek odalarından, sendikalardan ve diğer ilgili birimlerin temsilcilerinden meydana gelen bir ortak yapıdır.

Burada temel amaç; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışmaktır. (KKY m.2)

Geleneksel yönetim anlayışının yerini, günümüz dünyasında devralan ve "yönetişim" kavramı ile ifade edilen anlayışın bir ögesi olan kent konseyleri, saydamlık, hesap

verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerin-delik, etkinlik ve verimlilik gibi kriterlere dayanan yönetişim ifadesinin en güzel tezahür etmesi gereken oluşumlardır. Burada, kentteki yönetenler ile yönetilenleri, kente dair fikri olanlar ile bunu tatbik etmesi gerekenleri, kente dair çalışan sivil toplum örgütleri ile bunlar ile ortak iş yapabilecek diğer birimleri özce bir ifade ile çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara açık olanlar bir araya gelmektedir.

Kent konseyleri belediye organları (başkan, encümen ve meclis gibi) dışında en önemli tavsiye görüşü bildirme yeridir (KKY m.14) Buna göre, kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirilir ve sonrasında belediye tarafından kent konseyine bildirilir. Yine uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

2. KENT KONSEYİNİN TEŞEKKÜLÜ

Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetişim mekanizmalarına kent konseyi denir. (KKY m.4/b) Kent konseyinin üyeleri şunlardır:

- a. **Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi:** Mülki idare amirinin bizzat kendisi olabileceği gibi, görevlendirdiği bir kişi katılabilir.
- b. **Belediye başkanı veya temsilcisi:** Başkanın bizzat kendisi olabileceği gibi, görevlendirdiği bir kişi katılabilir.

lır, bu kimsenin belediyeyi ve başkasını temsile yetkili olması elzemdir.

- c. **Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri:** Burada belirlenecek olan kişi değil kurumdur. Şöyle ki, vali/kaymakam kurumları belirleyecektir, bunların kanunen temsilcileri kim ise onlar toplantıya iştirak edecektir. Bu sebeple buradan kasıt mülki amirin isim değil kurumu belirlemesidir.
- d. **Mahalle sayısı yirmiyeye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri:** Buradaki sorun muhtarların kendi aralarından temsilci seçmemesi halinde kimin muhtarları temsil edeceğidir. Bu hal bir sorun olarak kalmakla beraber, uygulamada bunun muhtar dernekleri eliyle yapıldığı görülmektedir. Buna göre, kent konseyine bildirim yapılmaktadır. Ancak, bu noktada bir muğlaklık olduğunu belirtmek isteriz. Burada, özellikle muhtar sayısının yirmiyeye geçmesi durumunda, belediye başkanı tarafından seçme veya mahalle nüfusuna göre bir belirleme yapılması elzemdir. Şöyle olabilir, mahalle nüfusu en fazla olan ilk 20 mahallenin muhtarı belirlenebilir.
- e. **Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri:** Siyasi

Partiler Kanununa göre, belde teşkilatı, il ve ilçe merkezleri dışında belediye teşkilatı olan yerlerde kurulur. Belde teşkilatları ilçe başkanlığına bağlıdır. Bu teşkilatların seçim tarzı, kuruluş ve faaliyet şekil ve şartları, üye sayısı, il ve ilçe teşkilatlarıyla münasebetleri siyasi partilerin tüzüklerinde gösterilir. Şu kadar ki; belde teşkilatının üye sayısı üçten az olamaz. Buna göre, belde teşkilatı, ilçe sıfatını haiz olmayan ancak belde olan yerler için geçerli bir deyimdir. Burada, bir ilçe belediyesi için ayrı belde belediyesi için bir ayırım yapılmaksızın "belde teşkilatını kurmak" ifadesi yer almaktadır. Oysa bundan kastın, örneğin ilçe belediye kent konseyi kurulurken, ilçeye bağlı tüm beldelerde teşkilatlanmanın mı gerektiği, yoksa ilçe belediyesi içinde bir belde de teşkilatlanmış olmanın kafi geleceğinin mi kast edildiği net anlaşılamamaktadır. Belde belediyelerinin kent konseyleri için, beldede teşkilatlanan siyasi partilerin kastedildiğini, ilçeler için de ilçe başkanlıklarının kastedildiği, yani ifade ile belediye sınırı içinde gereken parti teşkilatlanmasının kast edildiğini anlamak doğru olacaktır. Ancak, bu anlam muğlaklığın olmadığı anlamına gelmez.

- f. **Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci.**
- g. **Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri:**

Burada, tüm odaların, sendikaları, noterleri ve baronun kast edildiği açıktır. Bir belediye sınırı içinde oda, sendika temsilcilerinin ve noterlerin kimler olduğu bellidir. Ancak, baro kuruluşu itibarıyla il sınırının tümüne şamildir. Burada, baroların ilçe temsilcisi sıfatını haiz kimselerin kent konseyine üye olarak gönderilmesi daha doğru bir uygulama olacaktır. Ya da baro her ilçe için ayrıca bir temsilci görevlendirebilecektir. Ancak, en ciddi sorun, "ilgili" ifadesi ile vurgulanan dernek ve vakıf kelimelerindedir. Buradaki kasıt net olmamakla beraber, kent konseyinin görev ve yetki alanıyla ilgili olanların kastedildiğinin anlaşılması ve kapsamın geniş hatta tüm dernekleri şamil yorumlanması gerekir. Bu konudaki idari yargı kararları da aynı minvaldedir. Bir bilgiyi de şöyle aktaralım ki, bir derneğin yerleşim yeri, onun hangi belediyenin kent konseyine üye olabileceğini de göstermektedir. Zira, her derneğin bir adresi vardır ve o adrese dair belediyenin faaliyetleri için söz sahibi olabilmelidir.

- h. Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.

3. GENEL KURULUN TOPLANMASI

Bu temsilcilere yapılan çağrı ile kent konseyleri oluşacaktır. Kent konseyi genel kurulunun teşekkülü için bu bağlamda, iki ihtimal vardır:

1.İhtimal: İlk Kez Kurulacak Kent Konseyi: Daha önce hiç kurulmamış kent konseyinin kurulması yönetmeliğin geçici maddesinde hükme bağlanmıştır. Buna göre, bu maddenin 3.bendine göre, "Kent konseyi ilk toplantısını, belediye başkanının çağrı yazı-

sında bildirilen gündemle, ilan edilen yer ve tarihte yapar. Bu toplantıda yürütme kurulu oluşturulur” . Burada belediye başkanından söz edildiği ve bir temsilci eliyle de gördürebileceği belirtilmediği için bu görevi bizzat belediye başkanının yapması gerekir. Burada, ilk (kurucu) seçimini yaparak organlarını teşekkül ettirir.

2.İhtimal: Daha Önce Teşekkül Etmiş Bir Kent Konseyi: Bunun da iki ihtimali vardır.

3.A. Seçimsiz Genel Kurul Toplantısı

Yönetmeliğin 10. maddesine göre, genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup yukarıda sayma yoluyla belirttiğimiz üyelerden oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Bu genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder. Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler

3.B. Seçimli Genel Kurul Toplantısı

Genel Kurul, aynı zamanda organlarını da seçme yetkisini haizdir. Yürütme kurulu ve başkan seçimi için (KKY m.11-12) ilk dönem için 2 yıl için, ikinci dönem için 3 yıl için olmak üzere 5 yıllık bir periyotta iki kez seçime gider. Buna göre, genel kurul seçim gündemli olarak seçim yaptıktan iki yıl sonra tekrar seçim yapacaktır. Şöyle örneklersek, ilk kez kurulan bir kent konseyi nisan ayında ilk toplantısını yapar ve bu ilk toplantısında seçim gerçekleştirir. Bundan sonra, genel kurul her yıl ocak ve eylül aylarında seçim gündemi olmadan toplanacaktır. Fakat, ilk genel kurulunu yaptığı nisan

ayının üzerinden iki yıl geçince bu kez seçimli genel kurul yapacaktır.

Kent konseyi başkanı ve yürütmenin nasıl teşekkül edeceği yönetmelikte açıkça düzenlenmiş olup, bu konuda oraya atıf yapmakla iktifa edeceğiz.

4. “BÜYÜKŞEHİR KENT KONSEYİ” MESELESİ

Bilindiği üzere, büyükşehir sistemi değişti ve bir ilin tüm idari sınırları büyükşehir sınırı olarak kabul edildi. Eskiden var olan ve sadece merkez ilçe belediyeleri üzerinde yetkiyi haiz büyükşehir belediyesinin kapsamı bir anda tüm belediyeleri içerdi ve yetki alanı genişledi. Kent konseylerinin “her belediye” için geçerli bir yapı olduğu, vurgulanmıştır.

Belediye Kanununun 76.maddesine göre “...Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle...” belirlenecektir. Buna dair çıkarılan yönetmeliğin ilk halinde; “kent konseyinin oluşumu” başlıklı 8.maddenin 2.bendinde “... *Büyükşehir kent konseyine (g) bendinde belirtilen siyasipartilerden TBMM de üyesi bulunanların ve (h) bendinde belirtilenlerin varsa en üst kuruluşlarının birer temsilcisi katılır*” şeklindeki ifade, 06/06/2009 tarihli değişiklikle kaldırıldı. Bu haliyle büyükşehir belediyesindeki kent konseyinin nasıl olacağını düzenleyen madde ortadan kaldırılmış oldu. Bu haliyle kent konseyleri ile ilgili düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesi bu maddeye dayanılarak çıkarılan Yönetmelik olarak kalmıştır.

Burada, önceden var olan büyükşehir kent konseyinin teşekkül bahsinin mülga edilmesinden (ortadan kaldırılmasından) ziyade, hükmü koyanın, bunu kaldırması ile aslında kent konseylerinin büyükşehir sistemindeki illerde, ilçe ve belde belediyeleri için geçerli olacağını kabul etmemiz gerektiğini doğurmuştur.

Hükümler amaçlarına uygun olarak yorumlanmalıdır. Şayet, hükmü koyan büyükşehir için böyle bir model öngörse idi, mülga yolu yerine tadil yolunu seçerdi. Hükmü koyanın, tümünden bunu kaldırmamasından muradı, böyle bir yapının sistemde olmaması gerektiğine dair kanaatinden başka bir şey olmaz. Zira, yukarda da zikrettiğimiz gibi, her dernek veya kurum kendi belediyesinin konseyinde yer alma hakkına sahiptir.

Şüphesiz, büyükşehir olmamış illerde il merkezinde kalan dernekler de o ilin kent konseyi için oy hakkını haiz olup, söz söylemeye yetkili olacaktır.

Kent konseylerinin düzenlendiği yerin Belediye Kanunu olması ve buradan yapılan atıfla teşekkül eden Yönetmeliğin hükmünün ve bu hükmün ortadan kaldırılması ele alınması gereken hassas bir durumdur. Bu konu Büyükşehir Belediye Kanununda düzenlenmemiştir. Ancak, bu Kanunda Belediye Kanununa atıf vardır (m.28). Bu bağlantı takip edildiğinde, Yönetmelikte önceden düzenlenen bir bahsi kaldırması, önceden böyle bir iradesi var iken, artık olmadığına delalet eder. Zira, şayet böyle olsa idi, hükmü ihdas eden bunu saraheten belirtebilirdi.

Latince'de *inclusionem unius fit exclusio alterius* (bir şeyi dâhil etmek, diğerlerini hariç tutmak demektir) şeklinde ifade edilen ilkeye göre, hükmün metninde zikredilmeyen şeylerin, zikredilen şeyler ile aynı hükme bağlandığı iddia edilemez. Yani kanun metninde zikredilmemiş şeylerin sehven unutulduğu, bu şeylerin de zikredilen şeyle aynı hükme tâbi olduğu varsayılmaz. Tersine, böyle bir durumda kanun metninde zikredilmeyen şey veya şeylerin hüküm koyucu tarafından aynı hükme bağlanmasının reddedildiği sonucuna ulaşmak gerekir. Hele ortada bir mülga durumu varken bunu düşünmek daha

da nettir. Zira, kanun koyucu, hükme bağladığı şey gibi, diğer şeyleri de aynı hükme bağlamak isteseydi, o şeyleri de o hükümde zikrederdi. Hele ortada önceden var olan bir hükmün çıkarılması, söz konusu ise buradan muradın, buna bağlı tüm sonuçların kaldırıldığını kabul etmek gerekir.

Tüm bu bağlam itibarıyla, büyükşehir belediyelerinin kent konseyi kurması olanaksızdır. Zira, önceden var olan bir düzenleme ile "nasıl olacağı" belirtilmiş bu yapı sonrasında kaldırılmıştır. Bundan çıkacak yorum, bu konuda bir işlemin yapılmasına gerek olmadığıdır. Buna göre, büyükşehirlerin tüm ilçelerinde kent konseyi teşekkülü elzemdir, fakat büyükşehir belediyesinin bunu kurması mümkün değildir.

5. SONUÇ

Büyükşehir kent konseyinin teşekkül biçimine ilişkin düzenlemenin yürürlükten kaldırılması ve bundan önce "büyükşehir" ifadesinin saraheten belirtilmiş olması karşısında, büyükşehir belediyelerine ilişkin konsey teşekkülü için bir formülasyon öngörülmediğinin anlaşılması gerektiği kanaatindeyiz. *Öneri olarak, tüm ilçe kent konseylerinin yürütme kurullarının, büyükşehir kent konseyinin genel kurulunu oluşturduğu bir büyükşehir kent konseyi formu üzerinde durulmalıdır.*

Buna göre ildeki tüm kent konseylerinin yürütme kurullarının oluşturduğu bu genel kurulunun seçeceği birisinin (bu kimsenin de, ilçe kent konseyi başkanı olmayan birisi olması gerekir) büyükşehir kent konseyi başkanı olması düşünülebilir. Büyükşehir kent konseyinin bir yürütme kuruluna da gerek yoktur. Tamamen koordinasyon için seçilen bir başkan ve büyükşehir kent konseyi genel sekreteri kafidir. Burada, ilçelerdeki gibi bir fonksiyondan ziyade eşgüdüm

işlevi ön plana çıkarılmalı, kent konseylerinin ortaklaşması ve ortak hedefler için birlikteliğini sağlamaktan öteye geçmeyen bir vizyon ve buna münasip bir misyon benimsemelidir.

KAYNAKÇA

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Yerel Yönetimler Katılımcılık ve Kentsel Yönetim Komisyonu Raporu, Ankara, 2009.

5393 sayılı Belediye Kanunu Gerekçesi

Ergin, Burcu, “Belediyelerde Yönetime Katılım Ve Zeytinburnu Belediyesi Kent Konseyi Uygulaması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.

Hasan, Soygüzel, “Yerinden Yönetimde Yeni Bir Boyut: Kent Konseyleri”, Birlik Dergisi, Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Yayını, Yıl 5, Sayı 3: 32-33, Ekim-Kasım- Aralık 2006, s. 33.

Karasu, M.Arman – Çelik, M.Lamih - Altıparmak, Cüneyd, 50 Soruda Kent Kon-

seyi, Şanlıurfa Kent Konseyi Yayını, Ş.Urfa-Ekim-2013

Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bursa: Bursa Kent Konseyi Yayınları, 6-7 Mayıs 2011, ss.133-157.

Konuya İlişkin İçişleri Bakanlığı Görüşleri

Soygüzel, Hasan, “Türkiye’nin Kent Konseyi Deneyimi Üzerine Bir Değerlendirme”, Şehir ve Toplum Dergisi, Sayı:8 Ağustos-Kasım 2017, s.41-50

Mustafa Işıldak, “Kent Konseyi ve Sorunları”, Yerel Siyaset Dergisi, Sayı 21, Eylül 2007, s. 62-64. 220 Zerrin Toprak, Yerel Yönetimler, s. 303.

Neval Genç, Burcu Özoğuz ve Murat Yılmaz, “Yönetişim Yaklaşımı ve Farklı Katılım Yöntemleri”, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bursa: Bursa Kent Konseyi Yay., 6-7 Mayıs 2011, ss.94-112.

ARAZİ ve ARSA DÜZENLEMESİ İŞLEMLERİNİN İPTALİNE İLİŞKİN YARGI KARARININ BELEDİYELER TARAFINDAN YERİNE GETİRİLMESİ-2

Suat ŞİMŞEK

Maliye Bakanlığı Milli Emlak Kontrolörü

GİRİŞ

Bu çalışmamızda, arazi ve arsa düzenleme işlemlerinin idari yargı tarafından iptal edilmesinin hukuki sonuçlarını, iptal kararı üzerine belediyeler tarafından yapılması gereken işlemler ve bu işlemler belediyeler tarafından yerine getirilmezse açılacak davalar açıklanacaktır. Bu kapsamda ilk olarak iptal kararının, davacı ve tapu sicili açısından sonuçları sonrasında ise, iptal kararının idare tarafından ne şekilde uygulanacağı izah edilecektir. Son bölümde yargı kararı idare tarafından yerine getirilmezse yapılabilecek işlemler izah edilecektir.

Çalışmamızın ilk bölümünde arazi ve arsa düzenleme işlemlerinin idari yargı tarafından iptal edilmesinin hukuki sonuçları ve iptal kararı üzerine belediyeler tarafından yapılması gereken işlemler açıklanmıştır. Çalışmamızın bu bölümünde ise, yargı kararının yerine getirilmemesi halinde açılacak davalar açıklanmaya başlanılacaktır. Bu kapsamda da ilk olarak tapu müdürlüğüne idari yargı kararının uygulanması amacıyla yapılan başvurunun reddi yönündeki işleme karşı iptal davası açılması konusu izah edilecektir.

5. YARGI KARARININ BELEDİYE TARAFINDAN YERİNE GETİRİLMEMESİ HALİNDE AÇILABİLECEK DAVALAR

İdari yargı tarafından verilen iptal kararı üzerine idarece geri dönüşüm cetvellerinin

hazırlanması gerekir. Bu husus hem Anayasanın 138. maddesi hem de İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesi hükmü gereğidir. **Eğer parselasyonu yapan idare geri dönüşüm cetvellerini düzenlememişse yani düzenleme öncesi dönüşü sağlamamış ise tapu sicil müdürlüğünün resen değiştirme yetkisi yoktur.**¹ Bu durumda ilgililer, kadastral duruma dönüş sağlanabilmesi için tapu iptali ve tescil davası açabilecekleri gibi, idare ya da yargı kararını yerine getirmeyen kamu görevlileri aleyhine tazminat davası açabilirler (Danıştay 6. Dairesi, 17.03.1998, E:1997/1142, K:1998/1566). Ayrıca, bu kamu görevlileri hakkında şikayette bulunulması da mümkündür.²

Adalet Bakanlığının konuyla ilgili 24.02.1998 tarihli ve 3032 sayılı yazısında; idari nitelik taşıyan ve İmar Kanununa göre belediyeler veya valilikler tarafından gerçekleştirilen parselasyon işlemlerine karşı idari yargıda açılan dava sonucunda verilen kararlar, ister kısmen iptale ilişkin olsun, ister tamamen iptali içersin, parselasyon planının tümünü etkileyeceğinden, Anayasanın 138. maddesine paralel olarak getirilen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28. mad-

1 Şimşek, Suat (2014) "Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemlerinin İptaline İlişkin Yargı Kararının Sonuçları ve Eski Halin İhtiyacı İçin Açılacak Davalarda Görevli Yargı Meselesi", s: 298

2 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava, s: 455

desi karşısında idarenin, idari kararın gerekli gördüğü işlemi geciktirmeksizin yapmakta zorunlu olduğu, idare mahkemesi kararının kendisine ibrazına rağmen, İYUK'un 28. maddesinde öngörülen 30 günlük süre içinde idarece işlem tesis edilmemesi halinde, ilgililerce, mahkeme kararının uygulanmaması nedeniyle yeniden idare mahkemelerine başvurulabileceği gibi anılan 28. maddenin 3. ve 4. fıkraları uyarınca sorumlular hakkında maddi ve manevi tazminat taleplerinde de bulunulabileceği belirtilmiştir.³

Parselasyon işleminin idari yargı tarafından iptal edilmiş olması, parselasyon sonucu oluşan parsellerin kendiliğinden ortadan kalkması ve düzenleme öncesi durumun kendiliğinden geri gelmesi sonucunu doğurmaz. Bu türdeki işlemlere karşı idari yargıda dava açılır ve işlem iptal edilir ise, parselasyon nedeni ile oluşturulan imar tescilleri sebepten yoksun hale gelir ve geçmişi de kapsayacak şekilde yolsuz tescile dönüşür.⁴

Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 18.02.1994 tarihli ve E:1994/1514, K:1994/1963 sayılı kararına göre İmar Kanununa göre; belediyeler tarafından gerçekleştirilen şuyulandırma (parselasyon) işlemleri, idari nitelik taşıyan işlemlerdendir. Bu türdeki işlemlere karşı idari yargı yerinde dava açılır ve işlemin iptali sağlanırsa, buna göre oluşturulan imar tescilleri sebepten ve illetten yoksun hale gelir ve geçmişi de kapsayacak şekilde yolsuz tescile dönüşür. Böyle bir durumun ortaya çıkması ile de kadastral mülkiyet durumunun ihyası (eski haline getirilmesi) ve kadastral mülkiyete dayanılarak adli yargı yerinde el atmanın önlenmesi davalarının açılabilmesi olanağı doğar.

3 Çelik, Kemal (2006) Planlama ve İmar Kanunu Uygulaması, Arazi ve Arsa Düzenlemesi, s: 327

4 Şimşek, Suat (2017) Açıklamalı-İçtihatlı ve Örnek Dilekçelerle İmar Davaları Rehberi, s: 668

Geri dönüşüm cetvellerinin idarece hazırlanmaması durumunda parsel malikleri, kadastral duruma dönüşü sağlamak için tapu iptali ve tescil davası açabilirler. Bu şekilde uygulama öncesi duruma dönüş sağlanabilir. İdari yargının iptal kararı, parsel maliklerine durumun eski haline getirilmesini isteme ve dava etme hakkı verir.⁵ Yani idari yargıda kesinleşen bu idari karar, ilgisine kadastral sicilin ihyası (kadastral duruma dönüşmesi) için talep ve dava hakkı verir.

Ancak, burada tapu iptali ve tescil davasının hangi yargı yerinde açılacağı sorunu gündeme gelmektedir. Bu konuda yargı kurumları farklı kararlar vermektedirler.

Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay, idari yargının iptal kararının ilgili idare tarafından yerine getirilmemesi durumunda taşınmaz maliklerinin tapu müdürlüklerine başvurması halinde müdürlük tarafından tesis edilecek işlemlere karşı idari yargıda dava açılması gerektiği görüşündedirler. Yargıtay ise idari yargının iptal kararının ilgili idare tarafından yerine getirilmemesi durumunda taşınmaz malikinin adli yargıda eski halin ihyası davası açılabilmesi görüşündedir.

Görüldüğü üzere Danıştayın olayın idari işlem boyutuna ağırlık vermesine karşılık, Yargıtay olayın mülkiyet boyutuna ağırlık vermektedir. Ancak, gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konudaki kararı ve gerekse Danıştay kararları dikkate alındığında Uyuşmazlık Mahkemesinin kararının ve buna dayanılarak Danıştay tarafından verilen kararların hukuk sistemimizle uyumlu olmadığı görülmektedir.⁶

Her şeyden önce Türk Medeni Kanunu tapu sicilinin, tapu memurları tarafından

5 Şimşek, Suat (2014) "Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemlerinin İptaline İlişkin Yargı Kararının Sonuçları ve Eski Halin İhyası İçin Açılacak Davalarda Görevli Yargı Meselesi, s: 301

6 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava, s: 455

değiştirilmesine imkan tanımamaktadır. 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 1027. maddesi “İlgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir.” hükmünü ihtiva etmektedir. Bu madde gereğince, tapu memuru (basit yazım hataları dışındaki hataları) ancak mahkeme kararıyla düzeltebilecektir. Burada bahsedilen mahkeme kararı ise adli yargıdan verilmelidir. İdari yargının, tapu sicilinin değiştirilmesi amacıyla (idareye emir niteliğinde) yargı kararı veremeyeceği açıktır. Bu durumda ilgilinin, tapu sicilinin eski haline getirilmesi için tapu siciline başvurmasının bir anlamı kalmayacaktır.

İdare mahkemesi kararıyla tapu memurunu böyle bir değişiklik yapmaya zorlamak da mümkün değildir.⁷ Çünkü idari yargıda iptal ve tam yargı davaları dışında dava açma imkanı yoktur. İdari yargıda bu amaçla açılacak dava tam yargı davası olamaz. İptal davası ile tapu memurunun, kanun gereği reddettiği bir işlem için zorlanamaz. Çünkü tapu memuru, tapu sicilinin eski hale getirilmesine ilişkin talebi, Medeni Kanunun 1027 maddesini gerekçe göstererek reddedecektir ve Medeni Kanunun 1027. maddesi dikkate alındığında bu ret kararı doğrudur. Doğru olan bir karara karşı idare mahkemesinde dava açmanın da bir anlamı yoktur. Tapu memurunun, kanun gereği yapamayacağı bir işlem için başvuruda bulunulması anlamsızdır.

Ayrıca, yargı sistemimizde tapu siciline ilişkin davalar adli yargıda görülmektedir. Parselasyon işleminin belirli bir aşamasının ve dayanağının idari işlem olması bu işlemler nedeniyle tapu sicilinde ortaya çıkan uyuşmazlıkların idari yargının konusu olmasını gerektirmez. İdari sistemimizde idari

işlemden kaynaklanan fakat tapu sicilini etkileyen işlemlerde tapu siciline yönelik uyuşmazlıkların adli yargının görev alanına girdiğine dair doktrinde çoğunluk, uygulamada ise birlik bulunmaktadır. Örneğin, kıyıda kalan taşınmazların tapularının terkin edilmesine ilişkin davalar da bir idari işlemden (kıyı kenar çizgisinin belirlenmesine ilişkin komisyon kararından) kaynaklanmaktadır ancak terkinine ilişkin davalar adli yargıda görülmektedir.

İmar uygulamasının tapuya tescilin bir idari işleme dayandığı doğrudur ancak, imar uygulaması tapuya tescil edildiğinde idari işlem olma özelliğini kaybeder ve adli işlem halini alır.⁸ Dolayısıyla, artık işlemde yapılacak değişiklik ya ilgililerinin muvafakati ile ya da mahkeme kararı ile olur.⁹

Son olarak idari yargıda iptal ve tam yargı davası dışında başka bir dava açma imkanı bulunmamaktadır. Uyuşmazlık Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararında da bu durumda yapılacak işlem şu şekilde belirtilmiştir: “İdari yargı yerinin, iptal ve tam yargı davalarından başka davalara bakmayacağı; açılan davanın da iptal ve tam yargı davası olmadığı düşünülüyor ve sonucuna varılıyor, idare mahkemesi davayı görevden değil, bu gerekçelerle, esasan reddetmelidir.”

O halde Uyuşmazlık Mahkemesinin bu kararını yorumlarsak ortaya şöyle bir sonuç çıkacaktır: Arazi ve arsa düzenlemesinin iptal edilmesinden sonra, bu düzenleme sonucu oluşan tapuların iptali ve eski tapu sicilinin ihyası amacıyla açılacak davalar idari yargıda görülecek ancak, idare mahkemesi “idari yargı yerinin, iptal ve tam yargı davalarından başka davalara bakmayacağı” gerekçesiyle davayı görev yönünden değil, esas yönünden reddedecektir. Bu durumda, arazi

8 Ersoy, Melih (2000) “İmar Planı Uygulamalarında Düzenleme İşlemi” s: 7

9 Beyaz, Metin (1995) “Belediyelerin Hatalı İmar Uygulamaları”, s: 4

7 Şimşek, Suat (2017) Açıklamalı-İçtihatlı ve Örnek Dilekçelerle İmar Davaları Rehberi, s: 669

ve arsa düzenlemesi sonucu oluşan tapuların iptali ve eski tapu sicilinin ihyası amacıyla idari yargıda açılacak davanın başarı şansı sıfırdır.

Bütün bu gerekçelerle, bu tür davalara adli yargıda bakılması gerektiğini düşünüyoruz.¹⁰ Adli yargıda dava konusu edilecek tapuların, idari bir işlem olan arazi ve arsa düzenlemesi sonucu oluşmuş olması sonucu değiştirmez. Ancak, mevcut içtihatlar ışığında idari yargıda da dava açmanın önünde bir engel bulunmamaktadır.

6. TAPU MÜDÜRLÜĞÜNE İDARİ YARGI KARARININ UYGULANMASI AMACIYLA YAPILAN BAŞVURUNUN REDDİ YÖNÜNDEKİ İŞLEME KARŞI İPTAL DAVASI AÇILMASI

Uyuşmazlık Mahkemesinin 02.04.1990 tarihli ve E:1990/7, K:1990/7 sayılı kararında, 3194 sayılı İmar Kanununun 16, 17, 18 ve 19. maddeleri gereği yapılan işlemlerin idari işlemler olduğu, bu işlemlere karşı açılacak davaların idari yargıda görülmesi gerektiği, bu işlemler sonucunda mülkiyetle ve tapu siciliyle ilgili işlemler tesis ediliyor olmasının sonucu değiştirmeyeceği vurgulanmıştır.¹¹

Uyuşmazlık Mahkemesine göre 3194 sayılı İmar Kanununun 16, 17, 18 ve 19. maddeleri, özel hukuk hükümleri olmayıp idare hukuku kurallarıdır. Bu kurallar sonucu mülkiyetlerle ilgili olarak ortaya çıkan durumların, bu kurallarla birlikte değerlendirilmesi gerekir. Dolayısıyla, sebebi ve dayanağı kamu hukuku kuralları olan tapu tescil, terkin veya iptal davalarının görüm ve çözüm yerinin idari yargı yeri olması gerekir. Aynı Mahkemeye göre idari yargıda tapu iptali ve tescil ya da eski kaydın ihyası davası açılma-

yacağı, idari yargı yerinin, iptal ve tam yargı davalarından başka davalara bakmayacağı, açılan davanın da iptal ve tam yargı davası olmadığı düşünülüyor ve sonucuna varılıyorsa, idare mahkemesi davayı görevden değil, bu gerekçelerle, esastan reddetmelidir.¹²

Mahkeme 02.04.1990 tarihli ve E:1990/7, K:1990/7 sayılı kararında bu hususta şunları vurgulamıştır: “3194 sayılı İmar Kanununun (...) 18. maddesinde de “İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakati aranmaksızın, birbirleri ile yol fazlaları ile kamu kurumlarına ve belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar plânına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve reşen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir.” hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümler, özel hukuk hükümleri olmayıp idare hukuku kurallarıdır. Davacının istekleri, belediyenin işlemleri, dava ve savunma bu hükümlere dayanmaktadır. Davacı ve davalı arasındaki uyuşmazlık bu hükümlere göre çözümlenecektir. Ortada özel hukuk hükümlerine göre çözümlenecek bir konu yoktur. Özel hukuk hükümlerine dayanan alım - satım, v.s. ve bu sebeplerle bir gayrimenkulün devri, tapu sicilinden terkin ve tescili söz ve dava konusu değildir.

Davanın, mücerret (sebepten soyut) düşünülmemesi, sebebiyle birlikte değerlendirilmesi zorunludur. İnceleme konusu olayda da sebebi ve dayanağı kamu hukuku kuralları olan tapu tescil, terkin veya iptal davası bulunduğundan bunun görüm ve çözüm yerinin idari yargı yeri olması, bu nedenlerle... İdare Mahkemesinin 12.6.1979 günlü, 2247 sayılı Kanununun 19. maddesi uyarınca vaki 13/12/1989

10 Şimşek, Suat (2017) Açıklamalı-İçtihatlı ve Örnek Dilekçelerle İmar Davaları Rehberi, s: 670

11 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava, s: 447

12 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava, s: 459

günlü ve 973 sayılı başvurusunun reddi gerekir. Ek olarak belirtmek gerekirse idari yargı yerinin, iptal ve tam yargı davalarından başka davalara bakmayacağı; açılan davanın da iptal ve tam yargı davası olmadığı düşünülüyor ve sonucuna varılıyorsa, idare mahkemesi davayı görevden değil, bu gerekçelerle, esastan reddetmelidir.”

Danıştay da Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu kararını gerekçe göstererek imar uygulaması sonucu oluşan tapu kaydının iptali ve eski halin ihyası istemi ile açılan davanın çözüm yerinin idari yargı olduğu yönünde karar vermektedir.Danıştay tapuda tescil işleminin idari işlem yönüne ağırlık vermekte ve gerek parselasyon sonucu oluşan parsellerin tapuya tescil işlemini ve gerekse parselasyonun yargı kararı ile iptal edilmesi ya da encümen tarafından iptal edilmesi halinde tapu sicilinin buna göre düzeltilmesi istemi üzerine tapu sicil müdürlüğü tarafından tesis edilen ret işlemlerinin idari işlemler olduğunu kabul etmektedir.

Dolayısıyla; parselasyon işleminin idari yargı tarafından iptal edilmesi halinde tapu sicil müdürlüğüne tapu sicilinin buna göre düzeltilmesi ve kadastral durumunun yeniden tesis edilmesi için yapılan başvuru üzerine tapu sicil müdürlüğü tarafından tesis edilen işlem idari işlem niteliğindedir ve bu işlemin iptali istemiyle idari yargıda dava açılması gerekir.¹³

Danıştay 6. Dairesinin 14.03.1995 tarihli ve E:1994/4550, K:1995/1016 sayılı kararına göre, parselasyonun tapuya tescili ile parselasyonun iptali halinde tapuya yapılan başvurusunun reddine ilişkin işlemler İmar Kanununun 19. maddesinin uygulanması niteliğinde idari işlemler olduğu için bu işlemlerin idari davaya konu olması mümkün-

dür: “Davacı belediye tarafından; uyuşmazlığa konu taşınmaza ilişkin 29.3.1994 günlü belediye encümeni kararı ile kabul edilen parselasyon işleminin tapuya tescil edilmesine ilişkin 31.3.1994 günlü, 1481, 1484 yevmiye sayılı 1. tapu sicil müdürlüğü işlemi ile parselasyon işleminin 12.4.1994 günlü, 375 sayılı belediye encümeni kararı ile iptal edilmesi üzerine bu kararın gereğinin yerine getirilmesi ve tapu kaydının düzeltilmesi istemini içeren başvuruların reddedilmesi suretiyle tesis edilen 29.4.1994 günlü, 1051 sayılı 1. tapu sicil müdürlüğü işlemi ve 27.5.1994 günlü, 18013-231 sayılı Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü işlemlerinin de iptali istenilmektedir.

Yukarıda sözü edilen 12.4.1994 günlü belediye encümeni kararı uyuşmazlığa konu taşınmaza ilişkin 1/1000 ölçekli imar planının iptal edilmesi üzerine, bu plana dayalı olarak yapılan parselasyon işleminin düzeltilmesine yönelik ve yeni bir parselasyon işlemi yapılncaya kadar önlem niteliğinde bir işlemidir. Bu nedenle, bu işlem gereğince, yapılacak olan tapu kayıtlarının düzeltilmesi işlemleri de 3194 sayılı Yasanın 19'uncu maddesinin uygulanması niteliğinde olacağından, bu doğrultudaki davacı idare istemlerinin reddine ilişkin 29.4.1994 günlü ve 27.5.1994 günlü işlemlerin idari davaya konu olabilecekleri açıktır.

Aynı nedenle 29.3.1994 günlü belediye encümeni kararı gereğinin tapuya tescil edilmesine ilişkin 31.3.1994 günlü, 1481-1484 sayılı 1. tapu sicil müdürlüğü işleminin dayanağı parselasyon işlemi olduğundan bu işlem de idari işlem niteliğindedir ve idari davaya konu olması gerekmektedir.”

Aynı Dairenin 30.11.1993 tarihli ve E:1993/1631, K:1993/5107 sayılı kararında aynen “Tapuların iptali istemine gelince, Uyuşmazlık Mahkemesinin 02.04.1990 tarihli ve E:1990/7, K:1990/7 sayılı kararı gereğince; dava konusu tapuların dayanağı

13 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava, s: 459

3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesi olduğundan davanın çözüm yerinin idari yargı olduğu kesindir.” ifadesine yer verilmiştir.¹⁴

Gelecek Bölüm

Çalışmamızın gelecek bölümünde imar uygulaması sonucu oluşan parsellerin iptali ile eski kaydın ihyası davası açılması konusu işlenecektir.

KAYNAKÇA

Beyaz, Metin (1995) “Belediyelerin Hatalı İmar Uygulamaları”, Mülkiyet Dergisi, Yıl: 1995, Sayı: 6

Çakmak, İrfan (2010) “İmar Kanunu’nda Arazi ve Arsa Düzenlemesinin Yargısal Denetimi”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010

Çelik, Kemal (2006) Planlama ve İmar Kanunu Uygulaması, Arazi ve Arsa Düzenlemesi, Ankara, 2006

Ersoy, Melih (2000) “İmar Planı Uygulamalarında Düzenleme İşlemi” İçinde: Mekan Planlama ve Yargı Denetimi, (Derleyenler: Ersoy, Melih; Keskinok, H. Çağatay), Ankara, 2000

Şimşek, Suat (2014) “Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemlerinin İptaline İlişkin Yargı Kararının Sonuçları ve Eski Halin İhyası İçin Açılacak Davalarda Görevli Yargı Me-selesi, Adalet Dergisi, Yıl:2014, Sayı:48, (s. 291/308)

Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava, Seçkin Yayıncılık, 2016, Ankara

Şimşek, Suat (2017) Açıklamalı-İçtihatlı ve Örnek Dilekçelerle İmar Davaları Rehberi, Seçkin Yayıncılık, 2017, Ankara

¹⁴ Çakmak, İrfan (2010) “İmar Kanunu’nda Arazi ve Arsa Düzenlemesinin Yargısal Denetimi”, s: 34

Hakan YILDIZ

Mersin Büyükşehir Belediyesi Müfettişi
Etik Eğitici

MEMURLARIN ÖZLÜK DOSYASINA KONULABİLECEK BİLGİ VE BELGELER NELERDİR?

1. GİRİŞ

Memurların ilk göreve başladığı günden emekli olduğu veya çeşitli şekillerde görevlerinin sona erdiği ana kadar mevzuat uyarınca tutulması gereken tüm bilgi ve belgelerin tutulduğu ve bir nevi künye niteliğindeki özlük dosyaları memurlar hakkında verilecek bazı kararlar ve yapılacak işlemler bakımından oldukça büyük öneme sahiptir. Özlük dosyasındaki bilgi ve belgeler, memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde; kademe ilerlemeleri ve derece yükselmelerinde; emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde de göz önünde bulundurulmaktadır. Özlük dosyalarının gizliliği de önemli olmakla birlikte her kurum kendi personel birimi bu kayıtları saklamakla ve gizliliği sağlamakla mükelleftir. Ayrıca, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu gereğince de veri sorumluları bu gizlilik hususuna hassasiyetle riayet etmeli ve kamu görevlileri ile ilgili bilgileri izinsiz olarak hiç kimse ile paylaşmamalıdır. Bu çerçevede ilgili memurun rızası olmaksızın özlük dosyasındaki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak devlet memuru hakkında üçüncü kişilere herhangi bir bildirimde bulunulamaz. Ancak, özlük dosyasının içeriği hakkında, soruşturma ve kovuşturmayla yetkili mercilere gerekli açıklamalar ve bilgilendirmeler usulü dairesinde yapılabilmektedir. Devlet memurlarının herhangi bir sebeple memurluklarının sona ermesi durumunda ise son olarak görev yaptıkları kurumlar

tarafından özlük dosyaları saklanmaktadır. Mevcut çalışmada memurların özlük dosyalarında hangi bilgi ve belgelere yer verilebileceği konusu, ilgili mevzuat ve yüksek mahkeme kararı doğrultusunda açıklanmaya çalışılacaktır.

2. KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT

Memurların özlük dosyalarının tutulmasının hukuki dayanağı ve özlük dosyasına hangi bilgi ve belgelerin konulabileceği ile ilgili birincil ve ikincil mevzuata aşağıda yer verilerek açıklanmıştır.

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “**memur bilgi sistemi, özlük dosyası**” başlıklı 109 uncu maddesinde; **Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur. Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur. Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde, hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları göz önünde bulundurulur. Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usul ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir.**

Hükmüne yer verilmiştir.

- 15.04.2011 tarihli ve 27906 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Personeli Genel Tebliğinin (Seri No: 2) “**Özlük Dosyası Tutulmasına İlişkin Usul Ve Esaslar**” başlıklı (D) bendinde; 657 sayılı Kanunun 6111 sayılı Kanunla değiştirilen “**Memur bilgi sistemi, özlük dosyası**” başlıklı 109 uncu maddesinin son fıkrasında, “**Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir.**” denilmektedir.

Mezkûr hükme istinaden aşağıdaki usul ve esaslara göre işlem yapılmasının gerekli görüldüğü belirtilmiştir;

1-) Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Burada memurun adı, soyadı, cinsiyeti, doğum tarihi ve yeri, öğrenimi, kadro unvanı ve derecesi, memuriyete başlama tarihi, memuriyetten ayrılma tarihi ve sebebi, sendika üyeliğine ilişkin bilgiler ile gerekli görülecek diğer mesleki bilgiler kaydedilir.

2-) Kurumlarca her memura üzerinde memurun kurumu, adı, soyadı, unvanı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, fotoğrafı ve gerekli görülen diğer bilgilerin yer aldığı bir kurum kimlik belgesi verilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B ve 4/C maddelerine göre istihdam edilenler, personel bilgi sistemine kaydolunur ve bunlara kurum kimlik belgesi verilir. Söz konusu personel için personel bilgi dosyası tutulur.

3-) Her memur için bir özlük dosyası tutulur. Özlük dosyalarının itina ile doğru ve tarafsız bir şekilde tutulmasından personel birimleri sorumludur.

4-) Özlük dosyaları memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde göz önünde bulundurulur.

5-) Özlük dosyası sekiz bölümden oluşur:

Birinci bölümde; ilk-yeniden-naklen atamaya ilişkin belgeler,

İkinci bölümde; öğrenim durumu, bildiği yabancı diller ve derecesi, yaptığı lisansüstü eğitim-staj ve incelemeleri ile ilgili belgeler, katıldığı her türlü eğitim faaliyetine ilişkin belgeler, kendisi tarafından verilen yayın ve eserlerine ilişkin bilgiler,

Üçüncü bölümde; memurun kullandığı izinlere ilişkin belgeler,

Dördüncü bölümde; memur hakkında yapılan disiplin soruşturmalarına ilişkin evraklar ile verilen disiplin cezaları, yargı organlarınca memur hakkında verilmiş karar örnekleri, görevden uzaklaştırmaya ilişkin belgeler ile varsa inceleme, soruşturma ve denetim raporları,

Beşinci bölümde; kurumlarca gerekli görülmesi halinde memurun maaş, ücret, harcırah ve sair parasal haklarına ilişkin belgeler, emeklilik durumuna ilişkin belgeler, bakmakla yükümlü olduğu kişilere ilişkin bildirimler, mal beyannameleri ile sendika üyeliğine ilişkin belgeler,

Altıncı bölümde; memurun adaylık ve asli memurluğa atanmasına ilişkin belgeler, derece ve kademe ilerlemeleri, sınıf, yer, unvan, görev değişiklikleri ile ilgili belgeler, geçici görevlendirilmesine ilişkin belgeler,

Yedinci bölümde; ödül, başarı ve üstün başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler,

Sekizinci bölümde; askerlik durumu, mecburi hizmet yükümlülüğü ve özürüllük durumuna ilişkin belgeler ile yukarıdaki bölümler kapsamına girmeyen memurun hizmet durumuna ilişkin diğer mesleki bilgi ve belgeler,

Saklanır.

6-) Belgeler özlük dosyasının ilgili bölü-

müne, eski tarihli olan altta olacak şekilde, kronolojik sıraya göre yerleştirilir.

7-) Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, özlük dosyasında yer alan bilgilerden istihdam politikalarının tespiti ve uygulanmasında gerekli gördüklerini merkezde elektronik ortamda tutarlar.

8-) Görevi herhangi bir şekilde sona eren memurların özlük dosyaları kurumlarınca saklanır.

9-) Özlük dosyalarının tutulması ve muhafazasında özel hayatın gizliliği ilkesine riayet edilir. Özlük dosyası içeriği hakkında soruşturma ve kovuşturmaya yetkili merciler dışındakilere açıklama yapılamaz, bilgi verilemez. Ayrıca, kişinin rızası olmaksızın özlük dosyasındaki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak kişi hakkında yayında bulunulamaz.

10-) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B ve 4/C maddelerine göre istihdam edilen personelin personel bilgi dosyasında; kronolojik sıraya göre sözleşmeler, öğrenim durumuna ilişkin belgeler, kurum içi yer ve unvan değişikliklerine ilişkin belgeler, izinler, sendika üyeliğine ilişkin bilgiler, sözleşme feshi ve hizmete yönelik diğer belgeler tutulur.

Hükümlerine yer verilmiştir.

3. MAHKEME KARAR ÖRNEKLERİ

- Danıştay 12. Dairesinin 2012/10034 Esas, 2015/6646 Karar sayılı 08.12.2015 tarihli kararında¹ ise; “Davacının tutum ve davranışlarında gerekli dikkat ve özeni göstermesi gerektiği hususunun bildirilmesine dair işlem; her ne kadar kamu görevlilerinin disiplin cezaları dışında ve disiplin cezası niteliği taşımayan bir biçimde yazılı olarak ikaz edilmelerine imkân tanıyan bir düzenleme bulunmaması sebebiyle disiplin cezası niteliği taşımasa da, davacının özlük dosyasında bulunan bu işlemin davalı idarenin davacı hakkında takdir yetkisini kullanacağı çeşitli

işlemlerde dikkate alınabilecek olması karşısında, davacının hukuki durumunu etkileyebileceği ve bu sebeple de idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem niteliğinde olduğu açıktır.

Bu durumda uyumsuzluğun esasının incelenerek bir karar verilmesi gerekirken, davacının tutum ve davranışlarında gerekli dikkat ve özeni göstermesi gerektiği şeklinde yazılı olarak ikaz edilmesi işleminden kaynaklanan uyumsuzlukta, idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu bir idari işlem bulunmadığı gerekçesiyle davanın 5.10.2010 tarihli ve 69 Sayılı işleme dair kısmının incelenmeksizin reddinde hukuka uyurluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davacının temyiz isteminin kısmen reddi ile idare mahkemesi kararının manevi tazminat isteminin reddine dair kısmının onanmasına, temyiz isteminin kısmen kabulüyle kararın davaya konu işlem yönünden davanın incelenmeksizin reddine dair kısmının bozulmasına, dosyanın bozulan kısım hakkında yeniden bir karar verilmek üzere mahkemeye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 8.12.2015 tarihinde onama yönünden oybirliği, bozma yönünden ise oyçokluğu ile karar verildi.”

Şeklinde hüküm verilerek davacı hakkın da tesis edilen yazılı ikaz işleminin kesin yürütülebilir bir işlem olduğu, bu işlemin davacının özlük dosyasında tutulması sebebiyle davalı idarenin davacı hakkında takdir yetkisini kullanacağı çeşitli işlemlerde dikkate alınabilecek olması hususu karşısında davacının hukuki durumunu etkileyebileceği gerekçesi de dikkate alınarak ilk derece mahkemesince verilen karar iptal edilmiştir. Yerleşik olan diğer mahkeme kararlarında da bu durum görülmekte ve yazılı ikaz gibi 657 sayılı Kanunun 125. maddesinde sayılan disiplin cezalarından olmayan bir idari kararın özlük dosyasında muhafaza

¹ Esas No 2012/10034, Karar No: 2015/6646

edilmesinin mümkün olmadığı yönünde kararların verildiği müşahede edilmektedir.

4. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Memurların özlük dosyaları gizlilik derecesine sahip bilgi ve belgelerin muhafaza edildiği yer hüviyetindedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda özlük dosyalarının ne şekilde tutulacağı ve hangi bilgileri içereceği hususlarında hükümlere yer verilmiştir. Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin ayrıntılı usûl ve esaslar ise Devlet Personel Başkanlığınca belirlenerek 2 Nolu Kamu Personeli Tebliğine konu edilmiştir.

Söz konusu genel tebliğ gereğince; özlük dosyası sekiz bölümden oluşmakta ve memura ilişkin atama, maaş, yer değiştirme, disiplin işlemleri, mal bildirim belgeleri, ödül-başarı belgeleri, izin ve öğrenim durumuna ilişkin belgeler, kademe ilerlemesi ile derece yükselmeleri gibi bilgiler sayılarak özlük dosyasında muhafaza edilebildiği belirtilmiştir. Emsal olarak incelenen Danıştay ve diğer mahkeme kararları ışığında; Devlet Personel Başkanlığınca sayma yoluyla belirtilen bilgi ve belgelerin dışında özlük dosyasına memurun idarece değerlendirilmesinde kanaat oluşturacak diğer harici belgelere yer verilmesinin uygun olmadığı değerlendirilmektedir. **Danıştayın ve yerleşik olan diğer mahkeme kararlarında da bu durum görülmekte ve yazılı ikaz gibi 657 sayılı Kanunun 125 inci maddesinde sayılan disiplin cezalarından olmayan idari işlemlerin özlük dosyasında muhafaza edilmesinin mümkün olmadığı yönünde kararların verildiği gözlemlenmektedir.**

Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlar; özlük dosyasında yer alan bilgilerden istihdam politikalarının tespiti ve uygulanmasında gerekli gördüklerini merkezde elektronik ortamda da tutabilmektedir. Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde göz

önünde bulundurulmuş özlük dosyalarında özel hayatın gizliliği ilkesine riayet edilir. Özlük dosyası içeriği hakkında soruşturma ve kovuşturmayaya yetkili merciler dışındakilere açıklama yapılamaz, bilgi verilemez. Ayrıca, kişinin rızası olmaksızın özlük dosyasındaki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak kişi hakkında yayında bulunulamaz. Kurum ve kuruluşların personel birimlerinin sorumluluğunda hassasiyet gösterilmesi gereken bu sorumluluk hakkında ayrıca, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu da önemli bir mevzuat olarak hukukumuzda girmiştir. 6698 sayılı Kanun gereğince veri sorumluları da ilgili memur hakkında söz konusu verilerin Veri Sorumluları Siciline işlenmesinden muhafazasına kadarki süreçten ve gizliliğinden sorumlu durumdadır.

Sonuç olarak yukarıda bahsedilen mevzuat ve mahkeme kararı doğrultusunda memur özlük dosyasının, her türlü bilgi ve belgelere yer verilebilen bir mecra olmadığı değerlendirilmektedir. Konulması mümkün olmayan tutanak ve belgelerin özlük dosyasına konulduğunun ilgisince öğrenilmesi halinde ilgili memurun idareye başvurarak özlük dosyasından kaldırılmasını talep etme ve gerekirse idari yargı mercilerine başvurma hakkı saklı bulunmaktadır. Bu nedenle, özlük dosyalarının itina ile doğru ve tarafsız bir şekilde tutulmasından ve muhafaza edilmesinden sorumlu olan personel birimlerinin gizlilik ilkesi dâhilinde mevzu konu hakkında hassasiyet göstermesi önemlidir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

15.04.2011 tarihli ve 27906 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Personeli Genel Tebliği (Seri No: 2)

Danıştay 12'nci Dairesinin 08.12.2015 tarihli ve Esas No: 2012/10034, Karar No: 2015/6646 sayılı Kararı

TEKLİF ZARFLARININ ÜZERİNDE İHALE KAYIT NUMARASI İÇTİHADİ DEĞİŞTİ...

Av. Necati TORUN

İhale ve İş Hukuku Uzmanı

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunundaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ekonomik değeri 120 milyar TL'yi geçen bir alandır. ¹

Bu alandan ekonomik olarak yararlanmak isteyen isteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilmekte ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

Kamu İhale Kurulu yıllar içerisinde gerek yargı kararları gerekse de üye profilinin veya ihale süreçlerine bakış açısının değişmesi kaynaklı bazı konularda içtihat değişikliğine gidebilmektedir. Makalemizin konusunu teklif zarfı üzerinde yer alması gereken bilgilerin hepsinin olmaması durumunda İhale Kayıt Numarasının yeterli sayılıp sayılmayacağı doğrultusundaki düzenleme teşkil edecektir.

2. TEKLİF ZARFI NEDİR?

Teklif zarfı, bir ihaleye başvuran istek bir

ihaleye başvuran isteklilerin tekliflerinin gizliliğinin korunması amacıyla, ihale komisyonuna sundukları tekliflere ilişkin ekonomik ve mali ile mesleki ve teknik belgelerin içerisine konulmuş olduğu zarftır.

3. TEKLİF ZARFLARI İLE İLGİLİ 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNUNDAKİ TEMEL DÜZENLEMELER

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Tekliflerin hazırlanması ve sunulması” başlıklı 30 uncu maddesinde teklif mektubu kendine Kanun bir temel bulmaktadır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir;

“Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapılandırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, so-

1 www.kik.gov.tr/istatistikler/2016

yad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur. Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur...”

4. TEKLİF ZARFI İLE İLGİLİ İHALE UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDEKİ DÜZENLEMELER

Teklif zarfı ile ilgili temel düzenleme yukarıda belirttiğimiz gibidir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun Kamu İhale Kurumuna yüklediği görevlerden bir tanesi de ihale hukuku ile ilgili düzenleme yapma yetkisidir. Kamu İhale Kurumu bu görevini mal, hizmet, yapım ve danışmanlık ihalelerinde ihale uygulama yönetmelikleri düzenleyerek yerine getirmektedir.

Makalemizin konusunu teşkil eden olay hizmet alımlarına yönelik bir ihalede gerçekleşmiş olduğundan ötürü, teklif zarfı ile ilgili hizmet alım ihalelerine ilişkin ihale uygulama yönetmeliğinde aşağıdaki düzenlemelere makalemizde yer verdik.

Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin “Başvuruların ve tekliflerin alınması, açılması ve belgelerdeki bilgi eksikliklerinin tamamlanması” başlıklı 56 ncı maddesinde

“ (1) Ön yeterlik ve yeterlik başvuruları ile tekliflerin alınması ve açılmasına ilişkin işlemler; Kanun, bu Yönetmelik ve tip şartnamelerde belirtilen hükümler çerçevesinde standart formlar kullanılarak gerçekleştirilir.

(2) Zarf Açma ve Belge Kontrol Tutanağı, başvuru veya teklif zarfı içinde sunulması istenilen belgeler ve bu belgelere ilgili mevzuat gereğince eklenmesi zorunlu olan belgelerin her biri için ayrı sütun içerecek şekilde düzenlenir.

(3) (Değişik 16/07/2011-27996 R.G./ 9. md.) Başvuru veya teklif zarfları, alınıp sırasına göre incelenir. Açık ihale usulüyle yapılan ihaleler ile belli istekliler arasında ihale usulüyle yapılan ihalelerde teklif zarfları açılmadan önce, pazarlık usulüyle yapılan ihalelerde ise son yazılı fiyat tekliflerinin verildiği oturumda yaklaşık maliyet açıklanır. Zarflardan uygun olanların açılması ve belge kontrolünün yapılması aşamasında, aday veya isteklilerce sunulan belgeler tek tek kontrol edilerek hangi belgelerin sunulduğu, Zarf Açma ve Belge Kontrol Tutanağında her belge için açılmış bulunan sütunlara kaydedilerek gösterilir. İhale usulüne göre ilgili oturumda istekliler ve teklif ettikleri fiyatlar duyurularak tutanak düzenlenir. Bu tutanakların komisyon başkanınca onaylanmış suretleri, isteyenlere imza karşılığı verilmeden oturum kapatılmaz.

(4) Başvuru veya teklif zarfı içinde sunulması istenilen belgeler ve bu belgelere ilgili mevzuat gereğince eklenmesi zorunlu olan belgelerden herhangi birinin, aday veya isteklilerce sunulmaması halinde, bu eksik belgeler idarelerce tamamlanamaz. hükmü yer almaktadır.”

Hükmü yer almaktadır.

5. TARTIŞMA KONUSU TEKLİF ZARFINDA TÜM BİLGİLERİN OLMASINA GEREK VAR MIDIR? YOKSA İHALE KAYIT NUMARASININ OLMASI YETERLİ OLACAK MIDIR?

Gerek Kamu İhale Kanunu gerekse ihale uygulama yönetmeliklerindeki hükümler çerçevesinde teklif zarfında;

- İsteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,
- Tebligata esas açık adresi,
- Teklifin hangi işe ait olduğu ve

- İhaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır.
- Zarfın yapıştırılan yeri istekli taraftan imzalanır ve mühürlenir

6. TEKLİF ZARFI ÜZERİNDE İDARE ADRES VE SAATİNİN YANLIŞ YAZILMASI ANCAK ZARF ÜZERİNDE İHALE KAYIT NUMARASININ YER ALMASI DURUMUNDA TEKLİF GEÇERLİ SAYILACAK MIDIR?

Bu soru KİK tarafından bir çok itirazın şikâyet başvurusunda tartışma konusu olmuştur. Bu sorunun cevabı ile ilgili olarak mevzuattaki değişiklik sonucunda artık Kamu İhale Kurulu aşağıda ayrıntısına yer verdiğimiz doğrultuda karar vermektedir;

Kamu İhale Kurulu 04.10.2017 tarihli ve 2017/UH.I-2670 sayılı oy birliği ile verdiği kararda bu soruya yeni bir açılım getirdi.

6.1. İtirazın Konusu:

İtirazın şikâyet dilekçesinde özetle, başvuruya konu ihaleye ilişkin sundukları teklif zarfının üzerinde idare adresi ve ihale saatinin yanlış yazılmış olması nedeniyle teklif zarfının ön ve arka yüzünün fotokopisi çekildikten sonra idareye açılmadan tutanakla kendilerine iade edildiği, teklif zarfının idare yetkilisi tarafından 08:20'de teslim alındığı, ihalenin ise 09:00'da olduğu, bu nedenle teklif zarfının ihale saatinden önce idareye ulaştırılmış olduğunun belgelerle sabit olduğu, diğer yandan teklif zarfı üzerine ihale kayıt numarasının doğru olarak yazıldığı, bu numara üzerinden anlaşılacak bilgilerin teklif zarfı üzerinde hatalı olarak yazıldığı gerekçesiyle tekliflerinin değerlendirmeye alınmamasının mevzuata aykırı olduğu iddialarına yer verilmiştir.

Özetle teklif zarfı üzerinde idarenin adı ve açık adresi yanlış olmakla beraber teklif

zarfı ihale saatinden önce idareye sunulmuş durumdadır. Ayrıca teklif zarfı üzerinde ihale kayıt numarası da doğrudur.

6.2. Firmanın İhaleyi Gerçekleştiren İdare Tarafından İsteklinin Değerlendirme Dışı Bırakılmasının Sebebi:

Başvuruya konu ihaleye ilişkin İdari Şartname'nin "İdareye ilişkin bilgiler" başlıklı 1'inci maddesinde "1.1. İdarenin;

a)Adı: Uygulama ve Araştırma Hastanesi YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

b)Adresi: Ç.Ü. TIP FAKÜLTESİ BALCALI HASTANESİ 01130 BALCALI - SARIÇAM / ADANA ..." düzenlemesi,

Söz konusu Şartnamenin "İhale konusu işe ilişkin bilgiler" başlıklı 2 nci maddesinde "2.1. İhale konusu hizmetin;

a) Adı: Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Destek Hizmetleri

b) Miktarı ve türü:

16 Ay İçin 600 Kişi İle Yapılacak Destek Hizmeti İş

Ayrıntılı bilgi idari şartnamenin ekinde yer almaktadır.

c) Yapılacağı yer: Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Sarıçam/ADANA

Başvuru sahibi K... Katı Atık Sosyal Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından sunulan teklif zarfı incelendiğinde,

Zarfın üzerinde

İdarenin adı bölümünde "Uygulama ve Araştırma Hastanesi Yükseköğretim Kurumları ... Üniversitesi",

İhale kayıt no bölümünde “2017/303444”,
ihale tarihi bölümünde “03.08.2017”,

İhale saati bölümünde “14:00”,

İşin adı bölümünde “MEÜ Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi için Veri Hazırlama ve Otomasyon Sekreterliği Hizmetleri hizmet alımı”

Ve idarenin adresi bölümünde “Mersin Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü Çiftlikköy Kampüsü 33343 Yenişehir/MERSİN” ifadelerinin yer aldığı,

bu çerçevede söz konusu teklif zarfında yer alan “ihale kayıt numarası” ile “ihale tarihi”ne ilişkin bilgiler dışındaki hususların başka bir ihaleye ilişkin olduğu ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince teklif zarfının üzerinde olması gereken “teklifin hangi işe ait olduğu” ile “ihaleyi yapan idarenin açık adresi”ne ilişkin bilgilerin söz konusu teklif zarfında yanlış yazıldığı, bu itibarla mevzuatta öngörülen şartların sağlanmadığı anlaşıldığından anılan isteklinin teklifinin idarece değerlendirmeye alınmamıştır.

Özetle; İhale komisyonu kararından teklif zarfı üzerinde işin adının ve idarenin adresinin yanlış yazılması doğrultusunda değerlendirme dışı bırakıldığı anlaşılmaktadır.

6.3. Kamu İhale Kurulunun Konuya Bakış Açısı

KİK tarafından gerçekleştirilen incelemede 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki hüküm doğrultusunda teklif zarfları üzerinde yer alması gereken unsurların bir bir sayıldığı belirtilmiştir.

Öte yandan 27.05.2016 tarihli ve 29724-Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğin 1 inci

maddesi ile anılan Tebliğin söz konusu düzenlemeden önceki 16.2.1.1 inci maddesinde yer alan

“Başvuru veya teklif zarfı üzerinde ilgili ihaleye ilişkin İhale Kayıt Numarası (İKN) bilgisinin bulunması durumunda, bu numara üzerinden anlaşılabilir bilgilere ayrıca başvuru veya teklif zarfı üzerinde yer verilmediği veya bunların hatalı olduğu gerekçe gösterilerek, zarfın değerlendirmeye alınmaması yönünde işlem tesis edilmeyecektir.” açıklaması yürürlükten kaldırıldığından,

Teklif zarfı üzerinde ihale kayıt numarasının yer almasının tek başına yeterli olmayacağı anlaşılmış ve başvuru sahibinin bu hususa ilişkin iddiasının da yerinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Özetle Kamu İhale Genel Tebliğindeki ihale kayıt numarasının teklif zarfı üzerinde yer almasının yeterli olacağı doğrultusundaki düzenlemenin kalkmış olması doğrultusunda teklif zarfı üzerinde idarenin adının ve adresinin adının yanlış yazılmasının teklif zarfı ihale komisyonunun önüne ulaşsa dahi kabul edilemez olduğu doğrultusunda karar vermiştir.

7. SONUÇ

Teklif zarfı, bir ihaleye başvuran istek bir ihaleye başvuran isteklilerin tekliflerinin gizliliğinin korunması amacıyla, ihale komisyonuna sundukları tekliflere ilişkin ekonomik ve mali ile mesleki ve teknik belgelerin içerisine konulmuş olduğu zarftır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 30 uncu maddesinde ve ihale uygulama yönetmeliklerinde teklif zarfı hakkında bir çok şekil şartı getirilmiştir.

Tüm bu şekil şartlarına uymayan isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılacağı mevzuatta hükme bağlanmıştır.

Geçtiğimiz aylara kadar Kamu İhale Genel Tebliğinde yer verilen aşağıdaki düzenleme doğrultusunda teklif zarfları üzerine İhale Kayıt Numarası doğru olarak yazılmış ise idare adı ve adresinin yanlış yazılmış olması teklif zarfının ihale komisyonunun önüne gitmiş olması nedeniyle değerlendirmeye alınması gerektiğine dair kararlar alınmaktaydı;

“Başvuru veya teklif zarfı üzerinde ilgili ihaleye ilişkin İhale Kayıt Numarası (İKN) bilgisinin bulunması durumunda, bu numara üzerinden anlaşılacak bilgilere ayrıca başvuru veya teklif zarfı üzerinde yer verilmediği veya bunların hatalı olduğu gerekçe gösterilerek, zarfın değerlendirmeye alınmaması yönünde işlem tesis edilmeyecektir.” (Kamu İhale Genel Tebliğ 16.2.1.1’inci maddesi)

Ancak, bu hüküm yürürlükten kalktı-ğından dolayı son bir kaç aydır KİK tarafından verilen kararlarda teklif zarfı üye-

rinde bilgileri tam doğru olarak yazmayan firmaların değerlendirme dışı bırakılması gerektiğine dair kararlar verilmektedir.

Yine de Kamu İhale Kurulu kararlarının idari yargıda dava edilebileceği, ve teklif zarflarının üzerinde adres yanlış yazılmış olsa dahi ihale komisyonunun önüne gelmiş olması nedeniyle idare mahkemelerinde Kamu İhale Kurulunun kararları hakkında önümüzdeki süreçte iptal kararlarının verilebileceği kanaatini taşımaktayız.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, erişim: www.basbakanlik.gov.tr/mevzuat

Kamu İhale Genel Tebliğ, erişim: www.kik.gov.tr/mevzuat

www.kik.gov.tr/istatistikler/2016 Yılı İstatistikler

ANAHTAR TESLİM GÖTÜRÜ BEDEL İŞLERDE, YAPIMINDAN VAZGEÇİLEN İMALATLAR VE YENİ İMALAT KALEMLERİNİN FİYATININ BELİRLENMESİ VE İNDİRİM

Gürkan GÜVEN
Mühendis- İhale Uzmanı

1. GİRİŞ

Yapım işi ihaleleri ülkemizdeki yol, köprü, kamu kurumu inşaatları, şehir hastaneleri gibi devasa projeler çerçevesinde düşünüldüğünde kamu ihaleleri içersinde belki de en fazla ehemmiyet verilen bir alandır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yapım işi ihaleleri kapsamında sayılan hususlar aşağıdaki gibi uzun bir listedir: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

Söz konusu ihaleler gerek ihale sürecinde gerekse ihalenin kazanılması durumunda sözleşme uygulaması sürecinde de sıklıkla hataların yapıldığı ve yine sıklıkla istekli ve idare ve sözleşme uygulaması aşamasında da yüklenici idare arasında çok büyük uyuşmazlıkların yaşandığı ve davaların açıldığı bir alandır.

Bu makalemizde anahtar teslimi götürü bedel işlerde vazgeçilen imalatlar ve yeni

imalat kalemlerinin belirlenmesi hususu açıklanmaya çalışılacaktır.

2. ANAHTAR TESLİMİ GÖTÜRÜ BEDEL İHALELERDE YAPIMINDAN VAZGEÇİLEN İMALATLAR SORUNU

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun idarelere yüklemiş olduğum yükümlülüklerden birisi özellikle bina, okul, vb yapım işlerinde ihaleye çıkılması durumunda anahtar teslimi götürü bedel sözleşme usulü ile ihaleye çıkılma zorunluluğudur. Bu ihalede yüklenici binaya ilişkin olarak uygulama projelerini inceleyerek tüm proje için tek bir fiyat vermektedir.

Bu noktaya kadar her hangi bir sorun gözükme de projelerin içeriğinde idareler tarafından unutulmuş imalatların yapılması veyahut yeni imalatlar yapılması durumunda idarelerin nasıl hareket edeceğine dair hususlar kafa karıştırıcı olmaktadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi (Yİ-GŞ)'nin, Sözleşmede bulunmayan işlerin fiyatının tespiti başlıklı 22 nci maddesinde;

“(1) 12 nci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen proje değişikliği şartlarının gerçekleştiği hallerde, işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında ve/veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin ve/veya iş gruplarının bedelleri ile 21 inci

maddeye göre sözleşme kapsamında yapılacak ilave işlerin bedelleri, ikinci fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edilen yeni birim fiyatlar üzerinden yükleniciye ödenir.

(2) Yeni fiyatın tespitinde iş kalemi veya iş grubunun niteliğine göre **şağıdaki sıralamaya uyularak** oluşturulan analizlerden biri kullanılır:

a) *Yüklenicinin birim fiyatlarının teklifinin tespitinde kullanarak teklifi ekinde idareye sunduğu ve yeni iş kalemi/grubu ile benzerlik gösteren iş kalemlerine/gruplarına ait analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler.*

b) *İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine/grubuna benzerlik gösteren analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler.*

c) *İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan iş kalemleri/gruplarına ait maliyet analizleriyle kıyaslanarak bulunacak analizler.*

ç) *Yeni iş kaleminin/grubunun yapılması sırasında tutulacak puantajla tespit edilecek malzeme miktarları, işçi ve makinelerin çalışma saatleri ile diğer tüm girdiler esas alınarak oluşturulacak analizler.*

(3) İş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak yukarıdaki analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek şağıdaki rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanabilir.

.....

ç) *İdarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasının onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçleri.*

.....”

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükme göre, yeni birim fiyatların, maddede ön görülen usul ve esaslar doğrultusunda oluşturulacak analize dayalı olarak tespit edilmesi ayrıca, analizlerle ilgili olarak da öncelik sırasında yer alan bir bentteki hüküm tüketilmeden bir alt bende geçilmemesi gerekmektedir.

3. YENİ BİRİM FİYATTA YAKLAŞIK MALİYETTEKİ İNDİRİM ORANI UYGULANABİLİR Mİ?

Bilindiği üzere; 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilmeyen ve sözleşmesi ekinde Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin (BİGŞ) yer aldığı yapım işlerinde, fiyatları belli olmayan işlerin fiyat tespitlerinin yapılmasına ilişkin usul ve esasların belirtildiği Şartnamenin 20 nci maddesinde, “*Bu maddede belirtilen usullerle tespit edilen birim fiyatlara, sözleşmesi veya eklerindeki esaslara göre, varsa ihale indirimi uygulanır.*” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, aynı Şartnamenin 39 ve 40 nci maddelerinden anlaşılacağı üzere, birim fiyat esasına göre yaptırılan işlerde sözleşme eki birim fiyat cetvelinde veya keşif özetinde yazılı veya sonradan düzenlenen onaylı yeni fiyatlar üzerinden hesaplanan hakediş tutarından varsa yüklenicinin yaptığı indirimine isabet eden tutarın ayrıca düşülmesi gerekmekte, götürü bedel işlerde ise zaten mevzuatının gereği olarak ihale indirimi bulunmamaktadır.

Bu hükümler çerçevesinde yapılan uygulama sırasında sözleşmesinde ihale indirimi yer alsa dahi fiyatlar indirim tabi tutulmadan tespit edilmekte, ancak, bu fiyatlara dayalı olarak ara veya kesin hakediş raporları düzenlenmesi sırasında varsa ihale indirimi, hakedişlerde dikkate alınmakta, işe ait sözleşmede ihale indirimi yok ise, tabii olarak ihale indiriminin uygulanması söz konusu olmamaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere, sözleşmesinde bir indirim olsa bile, BİGŞ’ne göre yeni fi-

yatların taraflarca tespiti sırasında bir indirim girdisine yer verilmemektedir.

Keza, YİĞŞ'nin ödemelerle ilgili geçici hakediş raporları başlıklı 39 uncu ve kesin hak ediş raporu ve hesap kesilmesi başlıklı 40 ıncı maddeleri incelendiğinde görüleceği üzere, gerek teklif birim fiyat ve gerekse anahtar teslimi götürü bedel esasına göre yapılan yapım işlerine ait hakedişlerin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar içerisinde de, bir indirim oranının uygulanacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Bunun yanı sıra, birim fiyatlara ait girdiler esas itibarıyla malzeme, işçilik, makine ve yüklenici kârı ve genel giderlerden oluşmakta olup bu girdiler arasında, gerek YİĞŞ'nin 22 nci maddesi hükmünde ve gerekse, 4734 ve 4735 sayılı kanunlar ile ikincil mevzuatlarında, yeni iş kalemlerine ait birim fiyatların tespiti sırasında sözleşme bedeli ve yaklaşık maliyet arasındaki farktan hareketle bulunacak bir orandaki indirim girdisinin yer almasına veya yeni fiyatların bu oranda tenzilat tabii tutulacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, YİĞŞ'ne göre fiyat tespit tutanakları; hakediş raporları gibi bir ödeme evrakı olmayıp, o iş kalemine ait fiyatın bahis konusu şartnameye göre maliyet girdileri dikkate alınarak hesaplanan bedelin ne olduğunu ortaya koyan bir belgeden ibarettir.

Dolayısıyla, bu yeni birim fiyata dayalı olarak sözleşme ve ekleri hükümlerine uygun şekilde geçici ve kesin hakediş raporlarıyla ödeme yapılması halinde, birim fiyat tespitinden ayrı bir uygulama olduğu hususu açıktır.

Yaklaşık maliyet hesap cetvelinin, ihale öncesinde idare tarafından hazırlanan ve isteklilerin hukuken bilgi sahibi olması mümkün olmayan gizli bir belge olmasının yanı sıra, istekliler tekliflerini, yaklaşık maliyete

göre değil, 4735 sayılı Kanunun Sözleşme türleri başlıklı 6 ncı maddesinde belirtildiği üzere götürü bedel işlerde, uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak işin tamamı için teklif ettikleri toplam bedel üzerinden; teklif fiyatlı işlerde ise, ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine dayalı olarak idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden, vermekte, üzerinde ihale kalan istekli ile de bu teklifine dayalı olarak sözleşme imzalanmaktadır.

4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile ikincil mevzuatlarına göre hazırlanan yaklaşık maliyet hesap cetvelinin, 2886 sayılı Kanun kapsamında yapılan ihalelerde hazırlanan keşif özeti gibi ihale dokümanları arasına konularak sözleşme ekinde yer verilmesi gereken bir belge olmadığı da dikkate alındığında, yükleniciyi bağlayıcı bir yönünün olmadığı konusunda herhangi bir duraksamaya mahal bulunmamaktadır.

2886 sayılı Kanuna göre ihale edilen birim fiyat sözleşmelerde istekliler, idare tarafından hazırlanan keşif özeti üzerinden indirim yapmak suretiyle ihale bedelini oluşturmakta ve yapılan bu tenzilat oranı aynı zamanda ihale dokümanları arasında yer alan birim fiyatlar için de geçerli olmakta, bir başka ifade ile, keşif özeti olmadan teklif verilmesi söz konusu olmamaktadır. 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen birim fiyat sözleşmelerde ise; 2886 sayılı Kanundan farklı olarak istekliler tekliflerini yaklaşık maliyetten bağımsız olarak oluşturmakta olup, birinde keşif bedeli ve ihale bedeli ayrı ayrı yer almakta iken, diğerinde sadece ihale bedeli söz konusu olmaktadır. Bu itibarla, her iki sistemin hukuki durumu ve sonuçları tabii olarak farklılık oluşturmaktadır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun İlkeler başlıklı 4 üncü maddesinde; “.....Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensiplere aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur.” hükmü mevcut olup, **yürürlükteki ihale mevzuatı ile sözleşme ve eklerinde belirtilmemiş bir hususun, varmış gibi kabul edilmek suretiyle bir yorumlama ve uygulama yapılması, bu hüküm ile de bağdaşmamaktadır.**

Bütün bu hususlar birlikte dikkate alındığında; YİĞŞ'nin 22 nci maddesine göre yeni birim fiyatların tespiti sırasında, sözleşmeden gelen ve yüklenicinin kabulünü içeren durumlar hariç, sözleşme bedeli ve yaklaşık maliyetten hareketle bulunacak bir oranda fiyatların tenzilatı tabi tutulmasının 4734 ve 4735 sayılı Kanunlar ile ikincil mevzuatlarına uygun düşmemektedir.

4. SONUÇ

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun idarelere yüklemiş olduğu yükümlülüklerden birisi özellikle bina, okul, vb yapım işlerinde ihaleye çıkılması durumunda anahtar teslimi götürü bedel sözleşme usulü ile ihaleye çıkılma zorunluluğudur. Bu ihalede yüklenici binaya ilişkin olarak uygulama projelerini inceleyerek tüm proje için tek bir fiyat vermektedir.

Bu noktaya kadar her hangi bir sorun gözükme de projelerin içeriğinde idareler tarafından unutulmuş imalatların yapılması veyahut yeni imalatlar yapılması durumunda idarelerin nasıl hareket edeceğine dair hususlar kafa karıştırıcı olmaktadır.

Makalemizde ayrıntılarına yer verdiğimiz üzere **Kamu İhale Kurumu anahtar**

teslimi götürü bedel ihalelerinde uygulanabilecek de olan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin ilgili hükümlerinde bu konuya açıklık getirmiştir.

Yapımından vazgeçilen iş kalemleri ile yapımına karar verilen yeni iş kalemlerine ait birim fiyatların, ön bölümde belirtilen hususlar da göz önünde bulundurularak, sözleşmesi eki YİĞŞ'nin 22 nci maddesinde öngörülen usul ve esaslar doğrultusunda sözleşmenin taraflarınca müştereken tespit edilmesi gerekmektedir.

Makalemizde yer verdiğimiz bir başka hususta **yüklenici ile idareler arasında sıklıkla tartışma konusu olan yeni birim fiyatlar oluşturulurken yaklaşık maliyette yüklenici firmanın ihaleyi kazanırken uyguladığı indirim oranının yeni birim fiyatlar oluşturulurken aynı oranda uygulanıp uygulanmayacağıdır.**

Ancak, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yaklaşık maliyet ihale süreci tamamlandıktan sonra hukuki anlamını yitirmektedir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda belirtilen süreç gibi değildir. Bu nedenle, yaklaşık maliyette ihaleyi kazanan firmanın yaklaşık maliyetteki indirim oranının yeni birim fiyat tespitinde uygulanması mümkün gözükmemektedir.

Nitekim, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 09.01.2014 tarihinde almış olduğu kararda da bu doğrultuda karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,
- 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
- Yapım İşleri Genel Şartnamesi

2016 YILI DENETİMLERİ SONUCUNDA DÜZENLENMİŞ OLAN SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİMİ RAPORLARINDA YER ALAN “BÜYÜKŞEHİR VE İLÇE BELEDİYELERİ ARASINDAKİ MALİ UYUŞMAZLIKLAR”

M.Lamih ÇELİK

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

1. GİRİŞ

Sayıştay denetçileri tarafından 2016 yılı denetimleri sonucunda düzenlenmiş Düzenlilik Denetim Raporunun belediye meclisine bilgi verilmesi ve gereğinin yapılabilmesi için görüşülmesi gerekir.

6085 Sayılı Sayıştay Kanununun “Denetimin amacı” başlıklı 34 üncü maddesinde

“ (1) Denetim;

a) Bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması,

b) Kamu mali yönetiminin hukuka uygun olarak yürütülmesi ve kamu kaynaklarının korunması,

c) Kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi,

ç) Hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması, amacıyla gerçekleştirilir.”

5393 Sayılı Belediye Kanununun “Denetimin kapsamı ve türleri” başlıklı 55 inci maddesinde:

“Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar. İç ve

dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır. Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir. Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir. Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.”

Sayıştay Denetim Yönetmeliğinin “Denetim Raporları” başlıklı 35 inci maddesinde:

“(6) Rapor Değerlendirme Kurulunca merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarına ilişkin görüş verilen denetim raporları Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bilgi ve gereği için ilgili kamu idarelerine gönderilir. Kurulca görüş verilen mahalli idarelere ait denetim raporları ilgili mahalli idarelerin meclislerine bilgi ve gereği için gönderilir.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre mahalli idarelerin denetimleri sonucunda düzenlenen denetim raporları, yapılmış olan denetimin sonucundan bilgi edinmeleri ve gereğini yapabilmeleri için mahalli idarelerin meclislerine gönderilmektedir.

Sayıştay denetçileri tarafından düzenlenmiş olan Düzenlilik Denetim Raporlarının Belediye meclisinde görüşülmesinin sağlanması gerekmektedir. (Adana Seyhan Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 15)

Bu çalışmada Sayıştayın resmi sitesinde yer alan 2016 yılı Düzenlilik Raporlarında yer alan büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında uyumsuzlığa neden olan mali konular ele alınmıştır;

2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ İLE İLÇE BELEDİYELERİ ARASINDAKİ MALİ SORUNLAR

2.1. Müşterek Bahislerden Elde Edilen Eğlence Vergisinden İlçe Belediyelerine Pay Aktarılması

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 üncü maddesinin c bendine göre ; " 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin %20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, %30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan %50'si" büyükşehir belediyesine ait olacaktır. 10/7/2004 tarihli bu düzenleme ile "müşterek bahislerden elde edilen" Eğlence Vergisi dağıtılacak gelir arasında sayılırken, 01/04/2007 tarihinden itibaren Spor Toto Teşkilatı tarafından düzenlenen Spor Toto ve İddia oyunları 01/04/2007 tarihinden itibaren eğlence vergisinden istisna edilerek sessiz sedasız bu gelirin bir kısmından mahrum edilmiştir. Bu durumda sadece Hipodromunda yapılan at yarışlarından elde edilecek eğlence vergisi büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında paylaşılacaktır.

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

"Büyükşehir belediyesince müşterek bahislerden elde edilen eğlence vergisi gelirlerinden ilçe belediyelerine bir pay verilmesi gerekmektedir. Yapılan incelemede, Seyhan Belediyesinin 2016 yılı gelirleri arasında Büyükşehir Belediyesinden aktarılması gereken bu payın gönderilmediği tespit edilmiştir. (Adana Seyhan Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 17)

İlçe Sınırları İçerisindeki Eğlence Vergisinin Büyükşehir Belediyesiince Tahsil Edilmesi

Kurum hesaplarında yapılan incelemede, büyükşehir belediyesinin görev ve yetki alanında olan bulvar, cadde ve sokaklarda bulunan eğlence yerlerinden alınan eğlence vergisinin Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edildiği tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17 nci maddesinde, Kanununun 21 inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olacağını düzenlemektedir. Belediye Gelirleri Kanununda, hangi gelirlerin ilçe belediyelerince hangilerinin de büyükşehir belediyelerince tahsil edileceğinin bir ayrımının yapılmadığı, büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasındaki gelir paylaşımına ilişkin bir düzenlemenin de bulunmadığı görülmektedir. Bu Kanuna dayanılarak çıkarılan iki yönetmelikte de söz konusu hususa ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmaktadır. Keza, Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliğlerinde de yetki konusunda bir düzenleme getirilmemiştir.

Ancak, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 üncü maddesinde; büyükşehir

hir belediyesi gelirleri tek tek sayılmış olup büyükşehir belediyesince eğlence vergisinin; mezkur maddenin (c) bendin gereği at yarışları dahil müşterek bahislerden ve (d) bendi gereği, büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde eğlence tertiplenmesi halinde bu faaliyetlerden tahsil edileceği ifade edilmektedir. Maddede büyükşehir belediyesi gelirleri tahdidi bir şekilde sayıldığından, söz konusu iki durum dışında eğlence vergisinin tahsilinde büyükşehir belediyesinin yetkisi olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak, Muratpaşa Belediyesinde yapılan denetimde, Antalya Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk alanında bulunan bulvar, cadde ve sokaklarda icra edilen eğlence faaliyetlerine ilişkin eğlence vergisinin büyükşehir belediyesince tahakkuk ve tahsil edildiği görülmektedir.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinden; söz konusu vergiye ilişkin tahakkuk ve tahsil yetkisinin ilçe belediyesinde olduğu anlaşıldığından, büyükşehir belediyesince tahsil edilen tutarların ilçe belediyesine aktarılması için talepte bulunulması ve uygulamanın bu doğrultuda düzeltilmesi için gereken yazışmaların yapılmasının mevzuata uygun olacağı değerlendirilmektedir. (Antalya Muratpaşa Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 35)

2.2. Park Yerlerinin İşletilmesinden Doğan Gelirlerden İlçe Belediyelerine Pay Verilmesi

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin (f) bendi uyarınca karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek Büyükşehir Belediyelerinin yetkileri arasındadır. Aynı Kanunun "Büyükşehir Belediyesinin gelirleri" başlıklı 23 üncü maddesinin (f) bendinde de; 7 nci

maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50'sinin ilçe ve ilk kademe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılacağı, geriye kalan %50'sinin ise büyükşehir belediyelerinin gelirleri olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Başka bir deyişle, büyükşehir belediyeleri işlettiği, işlettiği veya kiraya verdiği bu otopark yerlerinden elde ettiği gelirlerin %50'sini nüfuslarına göre ilçe belediyelerine dağıtacaktır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin "362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı" başlıklı 274 üncü maddesinde;

"Bu hesap, bütçe ile ilişkilendirilmeksizin mevzuatları gereği, diğer kamu idareleri adına yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılır." denilmektedir.

Dolayısıyla, kurumun ilçe belediyeleri adına kaydettiği gelirleri "362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabı"nda takip etmesi gerekmektedir.

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

"Büyükşehir belediyesince araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerden ilçe belediyelerine bir pay verilmesi gerekmektedir. Seyhan Belediyesinin 2016 yılı gelirleri arasında Büyükşehir Belediyesinden aktarılması gereken bu payın yer almadığı tespit edilmiştir. (Adana Seyhan Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 16)"

"Antalya Büyükşehir Belediyesiince Alanya ilçe belediyesine yatırılması gereken otopark gelirlerine ilişkin payların aktarılmadığı, ilçe belediyesince de söz konusu payların talep edilmediği tespit edilmiştir. (Antalya Alanya Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 29)"

"Antalya Büyükşehir Belediyesince Muratpaşa ilçe belediyesine aktarılması gereken otopark paylarının aktarılmadığı tespit edilmiştir." (Antalya Muratpaşa Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 35)

"büyükşehir belediyesinin ilçe belediyelerine göndereceği otopark geliri payları ile Otopark Yönetmeliği gereği ilçe belediyeleri adına açılan hesaplarda toplanan paraların büyükşehir belediyesine gönderilmesi için herhangi bir önşart düzenlenmemiştir. Yasal düzenlemede; karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin nüfuslarına göre % 50'sinin ilçe belediyelerine dağıtılacağı hükme bağlanmıştır. Büyükşehir belediyesince gönderilmesi gereken payların, Otopark Yönetmeliği'ne göre ilçe belediyelerince gönderilmesi gereken paralarla yapılan otoparkların gelirlerinden oluşacağına dair bir düzenleme de yoktur. Dolayısıyla, mevzuatta herhangi bir

önşart olmaksızın hem büyükşehir belediyesi hem de ilçe belediyeleri için söz konusu payların gönderilmesi sorumluluğu düzenlenmiştir. (Samsun Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 15)

"Büyükşehir Belediye Kanununun 23/f maddesine göre yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerindeki araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerin %50'sini ilçe belediyeleri adına tahsil edip daha sonra ilçe belediyelerine gönderilmesi gerekmektedir. (Bursa Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 18)"

" Ordu Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılında 734.778,04 TL otopark geliri elde ettiği ve tabloda gösterilen tutarda aktarma yapmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle faaliyet sonuçları tablosunda "Otopark İşletmesi Gelirleri" kalemi 367.389,02 TL fazla görülmektedir. (Ordu Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 12)

OTOPARK TOPLAM GELİRİ: 734.778,04 TL
DAGITILACAK OTO PARK PAYI %50'Sİ: 367.389,02 TL

	İLÇE BELEDİYESİ	OTOPARK PAYI %50	NÜFUSU	ORANI	ALACAĞI PAY (TL)
1	ALTINORDU	367.389,02	202.310	27,76	101.987,21
2	ÜNYE	367.389,02	120.720	16,56	60.839,62
3	FATSA	367.389,02	111.072	15,24	55.990,09
4	PERŞEMBE	367.389,02	31.094	4,27	15.687,51
5	KUMRU	367.389,02	31.064	4,26	15.650,77
6	KORGAN	367.389,02	29.349	4,03	14.805,78
7	GÖLKÖY	367.389,02	28.952	3,97	14.585,34
8	AYBASTI	367.389,02	25.900	3,55	13.042,31
9	AKKUŞ	367.389,02	23.064	3,16	11.609,49
10	ULUBEY	367.389,02	18.239	2,5	9.184,73
11	MESUDİYE	367.389,02	15.759	2,16	7.935,60
12	İKİZCE	367.389,02	14.969	2,05	7.531,47
13	GÜRGENTEPE	367.389,02	13.821	1,9	6.980,39
14	ÇATALPINAR	367.389,02	13.786	1,89	6.943,65
15	ÇAYBAŞI	367.389,02	13.127	1,8	6.613,00
16	KABATAŞ	367.389,02	10.604	1,45	5.327,14
17	ÇAMAŞ	367.389,02	8.594	1,18	4.335,19
18	KABADÜZ	367.389,02	8.531	1,17	4.298,45

“Ordu Büyükşehir Belediyesince Cadde ve sokaklar üzerinde parkmetre yeri olarak tespit edilen yerlerin işletilmesi neticesinde araç park yerlerine ait gelirlerden ilçe belediyesine aktarılması gereken payların aktarılmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen gelir 2015 yılında 574.500,00 TL, 2016 yılında 734.778,04 TL’dir. İki yıl için ilçe belediyelerine aktarılması gereken toplam tutar ise 654.639,02 TL’dir. Ünye Belediyesi % 16,56 nüfus oranı itibarıyla 108.408,22 TL gelir kaybına uğramıştır. (Ordu Ünye Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 21)

“Büyükşehir Belediyesi, 2015 ve 2016 yıllarında yol, cadde ve sokaklar üzerinde araç park yeri olarak tespit edilen yerlerin işletilmesinden elde ettiği gelirlerden, Eyyübiye Belediyesine herhangi bir pay aktarmamıştır. Büyükşehir Belediyesinden edinilen hasılat bilgilerine göre yol üzerlerinde araç park yeri olarak işletilen yerlerden elde edilen gelir 2015 yılında 390.000,00 TL, 2016 yılında ise 414.240,00 TL’dir. İki yıl için ilçe belediyelerine aktarılması gereken toplam parkometre gelir tutarı ise $(390.000 + 414.240)/2 = 402.120,00$ TL’dir. Eyyübiye Belediyesi nüfus oranı itibarıyla 78.761,00 TL gelir kaybına uğramıştır. (Şanlıurfa Eyyübiye Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 19)

2.3. Bağlı Kuruluş Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarafından İlçe Belediyesi Adına Tahsil Edilen Katı Atık Bedellerinin Aktarılması

2872 Sayılı Çevre Kanununun 11inci maddesinde “Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık

toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz” denilmektedir.

27.10.2010 tarih ve 27742 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, Atık Su Altyapı Ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uygulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin “Amaç” başlıklı 1inci maddesinde; “Bu Yönetmeliğin amacı; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atık su altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamaktır.” denilerek bu hizmetlerden dolayı ortaya çıkacak maliyetlerin karşılanması için tarifelerin ayarlanması ve uygulanmasının sağlanması gerekliliği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; “Tam maliyet esaslı tarife: Atık su ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında ortaya çıkan toplam sistem maliyetinin bu hizmetlerden yararlanarlara yansıtılmasına yönelik yöntemi ve bu yöntemle hesaplanmış ücretler listesini” denilerek bu hizmet maliyetine katılan idarenin bu maliyetini bu hizmetlerden yararlananlardan alması gerektiği belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmeliğin “Eysel Katı Atık Hizmetleri İçin Ücretlendirme” başlıklı 18 inci maddesinde; “(1) Eysel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Eysel Katı Atık Tarifelerinin Belir-

lenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır. (2) Eysel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıda-ki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

a) Atık ağırlığı,

b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı, c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

ç) Atık üreticilerinin hane halkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri." denilerek evsel katı atıkların nasıl ücretlendirileceği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde de belirtildiği üzere, tam maliyet esas çerçevesinde toplanan evsel katı atık ücretleri, bu katı atıkları toplama maliyetine katılan idarenin hakkıdır.

Bağlı kuruluş tarafından su faturaları üzerinden toplamış olduğu evsel katı atık bedellerini, bu evsel katı atık hizmetini yerine getiren ilçe Belediyesine tam maliyet esaslı tarife çerçevesinde göndermesi gerekmektedir.

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

"Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından alınan 21.01.2016 tarih ve 2015/964 sayılı kararla evsel katı atık toplama ve bertaraf bedellerinin hesabında Bursa İli dahilinde bulunan 17 ilçe belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi tarafından yerine getirilen hizmet maliyetlerinin toplamını büyükşehir mülki sınırlarında bulunan tüm konut su aboneleri sayısına bölünerek bütün aboneler için sa-

bit bedel uygulanması neticesinde katı atık toplama ve bertaraf maliyeti 38.946.089,53 TL olan Osmangazi Belediyesi bu yöntemle 31.899.700,57 TL gelir elde etmiş olup, 7.046.388,96 TL gelir kaybına uğramıştır. Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak hesaplanan evsel katı atık bedellerinin, tam maliyet esasıyla maliyete katılan idare tarafından hesaplamasının yapılarak eksik hesaplanan kısımların da Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesi gerekir." (Bursa Osmangazi Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 9)

"Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından alınan 21.01.2016 tarih ve 28 sayılı kararla, evsel katı atık toplama ve bertaraf bedellerinin hesabında Bursa İli dahilinde bulunan 17 ilçe belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi tarafından yerine getirilen hizmet maliyetlerinin toplamının, büyükşehir mülki sınırlarında bulunan tüm konut su aboneleri sayısına bölünerek bütün aboneler için sabit bedel uygulanması neticesinde katı atık toplama ve bertaraf maliyeti 20.801.696,42 TL olan Nilüfer Belediyesi bu yöntemle 16.900.267,68 TL gelir elde etmiş olup, 3.901.428,74 TL gelir kaybına uğramıştır. (Bursa Nilüfer Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 52)

2.4. Müze Giriş Ücretinden Alınan Paydan İlçe Belediyelerine Aktarım Yapılmaması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay" başlıklı mükerrer 97 nci maddesinin (a) bendinde aynen; "Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır. Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar

müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanununun uygulandığı şehirde Büyükşehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir. Büyükşehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır." denilmektedir.

Müzekart uygulamasından elde edilen gelirin nasıl dağıtılacağına ilişkin yazılı soruya Bakanlıkça verilen cevap yazısında;" Müzekart projesi kapsamında doğrudan ya da internet üzerinden yapılan kart satışlarından elde edilen gelirden ayrılan %5'lik pay Belediye Gelirleri Kanunu hükümleri doğrultusunda bakanlığa bağlı müze ve ören yerlerinin bulunduğu tüm belediyelere ziyaretçi sayısı nispetinde dağıtılacaktır." denilmektedir. (<http://www2.tbmm.gov.tr/d23/7/7-4419c.pdf-E.T.7.09.2017>)

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

"30.03.2014-31.08.2016 tarihleri arasındaki Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin, belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinden ayrılan % 5'lik pay üzerinden hesap edilen %25'lik pay doğrudan ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmiştir. Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere ayrılan payların tamamı önce Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü tarafından Muğla Büyükşehir Belediyesi hesabına aktarılacak, daha sonrasında % 75'lik tutar ilgili ilçe belediyelerine aktarılacaktır. (Muğla Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 10)

"Antalya Muratpaşa belediyesi sınırları içinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Antalya

Müzesi ve Koç Üniversitesi Suna&İnan Kıraç Kaleiçi Müzesi gibi müzeler bulunmaktadır. Ancak Muratpaşa Belediyesinin 2016 yılı hesapları incelendiğinde müzelere giriş ücretlerinden belediyeye aktarılması gereken paya ilişkin bir tahakkuk ya da tahsilat kaydının olmadığı, söz konusu payın belediyeye aktarılmadığı görülmüştür. (Antalya Muratpaşa Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 35)

"Büyükşehir Belediyesi, 2015 ve 2016 yıllarında müze gelirlerinden Eyyübiye Belediyesine herhangi bir pay aktarmamıştır. Belediyeye aktarılması gereken müze gelirlerinin aktarılmaması nedeniyle, nüfus oranı itibarıyla belediye 3.791,48 TL gelir kaybına uğramıştır.

(Şanlıurfa Eyyübiye Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 19) "

2.5. Bağlı Kuruluş Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarafından Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisinden İlçe Belediyesine Pay Aktarılması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44 üncü maddenin 9 uncu fıkrasında "Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dâhilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder..." hükmü yer almaktadır. Bu hükme istinaden Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından ilçe Belediyesi sınırları içerisinde tahsil edilen çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının %80'inin düzenli olarak tahsilatı takip eden

ayın 20'inci günü akşamına kadar ilgili ilçe Belediyesine gönderilmesi gerekmektedir.

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

"Seyhan Belediyesine Adana Su ve Kanalizasyon İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 2016 yılına ilişkin 4.645.419,71 TL anapara ve 379.093,52 TL tutarındaki gecikme faizi ile birlikte toplam 5.024.513,23 TL tutarın aktarılmadığı tespit edilmiştir. (Adana Seyhan Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 17)"

"konutlara ilişkin İSKİ tarafından tahsil edilen çevre ve temizlik vergisinin %20'lik kısmı ile işyerlerine ilişkin ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilen çevre ve temizlik vergisinin %20'lik kısmının kanunen öngörülen zaman içerisinde tahsilinin (mahsubu) yapılmadığı, ayrıca bu tutarlara ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun çerçevesinde gecikme zammı tatbik edilmediği anlaşılmıştır. (İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 119)"

"ŞUSKİ'nin, Eyyübiye Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde 2014 yılında 983.498,78 TL, 2015 yılında 1.377.226,89 TL, 2016 yılında 1.603.597,90 TL olmak üzere toplam 3.964.323,57 TL çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle gecikme zammını tahsil ettiği öğrenilmiştir. Belediye, toplam tahsilatın yüzde sekseni olan 3.171.458,85 TL gelir kaybına uğramıştır. (Şanlıurfa Eyyübiye Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 20)"

2.6. İmar Mevzuatı Uyarınca İlçe Belediyesince Alınan Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Aktarılması

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 27 nci maddesinde, "imar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla

ilgili olarak elde ettikleri gelirleri, tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktaracağı, büyükşehir belediyelerinin bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanacağı ve bu gelirlerin belirtilen amaç dışında kullanılmayacağı" hüküm altına alınmıştır. 3194 sayılı İmar Kanununun 37 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "imar planlarının tanziminde planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçlar göz önünde tutularak lüzumlu otopark yerleri ayrılacağı ve otopark ihtiyacı bulunan bina ve tesislere lüzumlu otopark yeri tefrik edilmedikçe yapı izni, otopark tesis edilmedikçe de kullanma izni verilmeyeceği" ifade edilmektedir. 3194 sayılı İmar Kanununa dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliğinin 4 üncü maddesine göre, üzerinde tescilli 1, 2, ve 3'üncü grup yapı bulunan kentsel sit alanı içinde veya dışındaki parseller hariç, parselinde otopark ihtiyacı karşılanamayan durumlarda belediyesince veya valilikçe bu Yönetmelik hükümlerine göre belirlenecek otopark bedeli alınması gerekmektedir. Otopark Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde; "otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esaslarının Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri de dikkate alınarak belediye meclisleri veya il genel meclisleri tarafından belirleneceği, otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılıp bu hesapta toplanan paralara yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı, 5216 sayılı Kanun kapsamında kalan belediyelerde, büyükşehir belediyesince ilçe belediyeleri adına otopark hesabı açtırılacağı ve ilçe belediyeleri hesabında toplanan otopark meblağının, büyükşehir belediyelerince o ilçe sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak bölge veya genel otoparklar için kullanılacağı" kayıt altına alınmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununda konuyla ilgili şu hükümler yer almaktadır.

“Otoparklar:

Madde 37 – İmar planlarının tanziminde planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçlar göz önünde tutularak lüzumlu otopark yerleri ayrılır.

Otopark ihtiyacı bulunan bina ve tesislere lüzumlu otopark yeri tefrik edilmedikçe yapı izni, otopark tesis edilmedikçe de kullanma izni verilmez.

Kullanma izni alındıktan sonra otopark yeri, plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket edildiği takdirde ilgili idarece yapılacak tebligat üzerine en geç üç ay içerisinde bu aykırılık giderilir. Mülk sahibi tebligata rağmen müddeti içerisinde gerekli düzeltmeyi yapmaz ise, belediye encümeni veya il idare kurulu kararı ile bu hizmet ilgili idarece yapılır ve masrafı mal sahibinden tahsil edilir.

Yönetmelik:

Madde 44 ...

III - Otopark ayrılması gereken bina ve tesisler ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte tespit edilir

Otopark yapılmasını gerektiren bina ve tesislerin neler olduğu, otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartları ile bu ihtiyacın nasıl tespit olunup giderileceği ise, bu yönetmelikte belirtilir.”

Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 30/12/1993 tarih ve 21804 sayılı Resmî Gazete’de “Otopark Yönetmeliği Hakkında Genel Tebliğ” yayımlanmış, 26.04.2006-26150 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan tebliğ ile bazı değişiklikler yapılmıştır. Genel Tebliğe göre,

Madde 5- Yönetmelik kapsamında kalan yerleşmeler için 1.1.1994 tarihinden sonra Yönetmeliğin 4., 5. ve 10. maddeleri uyarınca esas belirlenemez.

Madde 2-c) Bina arka bahçelerinde açık otopark ya da imar yönetmeliğinin müstemi-latlarla ilgili hükümlerine uyulmak kaydıyla kapalı otopark yeri tefrik ve tesis edilebilir.

Ancak arka bahçede otopark yeri tefrik ve tesis edilebilmesi için yan bahçenin en az 3.00 metre olması şarttır. Yan bahçede otopark yeri de tesis edilecekse bunun için yan bahçe mesafesine 3.00 metre daha ilave edilir.

d) Otopark ihtiyacının tamamının bodrum katlarda karşılanamaması halinde bina cephe hattı gerisinde kalmak şartı ile binaların arka ve yan bahçelerinde tabii zemin altında, parselin tamamı veya bir bölümünde otopark yapılabilir. Otopark giriş çıkışı ön bahçe mesafesi içinden de sağlanabilir.

g) Yerleşme bölgelerinde 8 metre ve daha fazla ön bahçe mesafesi olan yerlerde, bina cephesinden itibaren 3 metre dışında kalan kısım otopark alanı olarak düzenlenebilir.

Genel Tebliğin ilgili hükümleri şu şekildedir:

“Otopark Bedelinin Tahakkuk ve Tahsili

MADDE 4: Otopark Yönetmeliğinin 10 uncu maddesi uyarınca; parselinde otopark tesisi mümkün olmayan yükümlülerden alınacak otopark bedelinin hesabına ve tahsiline ilişkin esaslar aşağıda açıklanmıştır:....

b) Her bölge veya genel otoparkın hizmet vereceği alan ve otopark yapısı için,

1) Birim Otopark Bedeli; birim otoparkın arsa ve yapı payları toplamının, en fazla yüzde kırkı alınmak suretiyle, belediye meclisi veya il genel meclisi tarafından, (a) bendinde belirtilen oranlar da dikkate alınarak, Yönet-

melikte ve bu Tebliğ'de belirtilen usul ve esaslara göre tespit edilen bedeli,

Birim Otopark Arsa Payı; hiçbir şekilde Birim Otopark Yapı Payının yüzde yirmisinden fazla olmamak üzere, imar planında bölge ve genel otopark olarak belirlenen arsaların, Emlak Vergisi Kanunu uyarınca tespit edilen bedelinin planda belirlenen emsal hesabına konu alana bölünerek, birim otopark alanı ile çarpılması sonucu tespit edilen bedeli,

Birim Otopark Yapı Payı; yapı ruhsatının düzenlendiği yıl için, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yayımlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ'de yer alan otoparka ait birim fiyatlar esas alınarak hesaplanan bedeli,

ifade eder.

2) (1) inci alt bentte açıklanan esaslara göre hesaplanan Birim Otopark Bedeli; her bölge ve genel otopark yeri için, her yıl, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yayımlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ'in Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten sonra, (a) bendinde belirtilen gruplarda belirtmek suretiyle, belediye meclisi kararı veya il genel meclisi kararı alındıktan sonra kesinleşir.

3) Otopark yeri gösterilen parsellere ilişkin otopark bedelinin yüzde yirmibeşi yapı ruhsatı verilmesi sırasında nakden, bakiyesi ise onsekiz ay içinde dokuz eşit taksitte nakden veya tahvil üzerindeki değeri esas alınarak Devlet tahvili olarak ödenir. Otopark yeri gösterilmeyenler hakkında, Otopark Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine göre işlem yapılır. Otopark yeri gösterilmeyen yapılarda peşin ödeme, otoparkın yapı payı üzerinden yapılır. Arsa payı, otopark yeri gösterildikten ve idarece ilgililere tebliğ edildikten sonra, yapı payının bakiyesi ile birlik-

te o yıla ait miktarlara göre değerlendirilerek tahsil edilir."

Otopark Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde "Otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının belediye veya valilikçe karşılanması zorunludur. Otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan ve idaresince İmar Kanununun 37 nci maddesine göre otopark tesis edilemeyen alanlarda otopark bedelinin arsa payı hariç %25'i yapı ruhsatının verilmesi sırasında nakden, kalan %75'i ve arsa payı ise belediyesine veya il özel idaresince parselin otopark ihtiyacı karşılandıktan en geç doksan gün sonra o yıla ait miktarlara göre değerlendirilerek tahsil edilir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükme rağmen otopark bedelinin yapım maliyeti üzerinden tahsil edilip arsa paylarının hesaplanmaması, bölge ve genel otoparkların belirlenmemesi ve yapıp hizmete sunulmaması mevzuata aykırılık oluşturmakta, yol kenarlarına park edilen araçlar nedeniyle trafik yoğunluğu artırmaktadır.

Yukarıda adı geçen Yönetmeliğin 11 inci maddesinde ise, "otopark hesabında toplanan meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı ve otopark hesabında toplanan meblağın, amacında kullanılıp kullanılmadığının İçişleri Bakanlığınca denetleneceği" belirtilmektedir. Buna göre, ilçe belediyeleri, imar mevzuatı uyarınca otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirleri bölge ve genel otoparkların yapımı için büyükşehir belediyesine aktarmak zorundadır.

5216 sayılı Kanunun "Büyükşehir belediyesinin imar denetim yetkisi" başlıklı 11 inci maddesi, büyükşehir belediyesini, ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetlemekle yetkilendirmektedir. Denetim yetkisi, konu ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeyi, incelemeyi ve gerektiğinde bunların örneklerini almayı içerir. Bu amaçla iste-

necek her türlü bilgi ve belgeler en geç on beş gün içinde verilir hükmü yer almaktadır.

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

“İl genelinde sadece dört ilçe, otopark gelirlerini Belediyeye aktarmıştır. Diğer yandan Trabzon Büyükşehir Belediyesi, ilçe Belediyeleri adına kamu bankalarından herhangi biri nezdinde otopark hesabı açmamış

	Belediye adı	Büyükşehir'e aktarılan Otopark bedeli (TL)
1	Antakya	2.157.944,00
2	Hassa	5.320,75
3	Arsuz	497.974,05
4	Erzin	6.057,16
5	İskenderun	4.384.207,85
	Genel Toplam	7.051.503,81

“İlçe belediyelerinin tahsil ettikleri otopark bedellerini, Büyükşehir Belediyesinin otopark hesabına yatırmadığı, bu bedelin 31.12.2016 tarihi itibarıyla Oniki şubat Belediyesinde 4.694.989,13-TL, Dulkadiroğlu Belediyesinde 2.898.267,75-TL, Elbistan Belediyesinde 83.425,00-TL, Afşin Belediyesinde 2.750,00-TL, Göksun Belediyesinde 83.425,00-TL, Türkoğlu Belediyesinde 118.675,00-TL, Pazarcık Belediyesinde 56.800,00-TL, Andırın Belediyesinde 1.575,00-TL olduğu tespit edilmiştir. (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 9)

“Konya Büyükşehir Belediyesinde 31 ilçe yer almasına rağmen, toplam 11 ilçe belediyesinin söz konusu otopark tutarlarını büyükşehir belediyesine aktardıkları, kalan 20 ilçe belediyesinin ise herhangi bir aktarımda bulunmadıkları tespit edilmiştir.” (Konya Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 29)

“Battalgazi Belediyesi 2015 yılı Sayıştay Raporu Bulgu-3’te de yer aldığı üzere Büyükşehir Belediyesine aktarması yapılmayan otopark gelirlerinin, 2015 yılında 1.224.476,54-TL olduğu, 2016 yılında 883.725,00-TL artış

ve alacaklarını tahsil etmemiştir. (Trabzon Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 20)

“Otopark bedeli olarak beş ilçe belediyesince tahsil edilen toplam 7.051.503,81 TL’nin Hatay Büyükşehir Belediyesi’ne gönderildiği geri kalan on ilçe belediyesinin ise tahakkuk ve tahsil durumunun belirsiz olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir. (Hatay Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 32)

göstererek 2.128.201,54-TL’ye ulaştığı görülmüştür. (Malatya Battalgazi Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 18)”

“Bursa Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilen toplam 8.067.541,30 TL tutarındaki otopark gelirleri mevzuata aykırı bir biçimde ya eksik gönderilmiş yada hiç gönderilmemiş olduğu görülmüştür. (Bursa Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 21)

“İmar mevzuatı gereğince, Yapı projelerinde otopark yeri ayrılmaması nedeniyle Belediye adına açılan hesaplara yatırılması gereken otopark bedellerinin, süresi içinde Antalya Büyükşehir Belediyesine aktarılmadığı, hesaptaki meblağlara faiz uygulanmadığı görülmüştür. (Antalya Muratpaşa Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 35)”

“Otopark bedeli olarak beş ilçe belediyesince tahsil edilen toplam 1.683.596,13 TL’nin Balıkesir Büyükşehir Belediyesi’ne gönderildiği geri kalan on dört ilçe belediyesinin ise tahakkuk ve tahsil durumunun belirsiz olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir.

	BELEDİYE ADI	Otopark Parası
1	ALTI EYLÜL	1.135.640,32
2	EDREMİT	282.072,91
3	SUSURLUK	197.196,57
4	DURSUNBEY	59.660,44
5	BURHANİYE	9.025,89
	GENEL TOPLAM	1.683.596,13

(Balıkesir Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 14)

"bir kısım ilçe belediyelerinin otoparkla ilgili elde ettikleri gelirlerini, Büyükşehir Belediyesine ya düzenli olarak göndermediği ya da hiç göndermediği tespit edilmiştir.

	Belediye Adı	2016 aktarılması gereken Otopark Bedeli (TL)	2016 yılında aktarılmış olan (TL)
1	Buldan Belediyesi	105.980,00	0
2	Çivril Belediyesi	156.520,00	76.140,00
3	Güney Belediyesi	15.120,00	0
4	Kale Belediyesi	110.880,00	67.760,00
5	Merkezefendi	3.204.481,92	2.140.661,55
6	Sarayköy Belediyesi	165.640,00	4.290,00
7	Serinhisar Belediyesi	99.595,51	0
	Genel Toplam	3.858.217,43	2.288.851,55

(Denizli Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 21)

"Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından Yönetmelik hükmü doğrultusunda Yenişehir Belediyesi, Bağlar Belediyesi, Sur Belediyesi ve Kayapınar Belediyesi adına Vakıfbank'ta otopark hesapları açıldığı, 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir sınırlarına dahil olan 13 ilçe belediyesi adına otopark hesabı açılmadığı görülmüştür. Adına hesap açılan ilçe belediyelerinin de hesaplara para yatırmadıkları yalnızca Yenişehir Belediyesi'nin otopark hesabına 12.250,60 TL tutarında bir meblağı yatırdığı tespit edilmiştir. (Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 26)

"30.03.2014 tarihinden önce ilçe belediyelerince tahsil edilen ancak henüz otopark inşaatı amacıyla kullanılmamış olan ve ilçe belediyelerinin otopark yönetmeliği hesabında bekletilen paralar ile bu tarihten sonra tahsil edilen otopark yönetmeliği gelirlerini (888.065,40 TL'lik tutar) ilçe belediyelerinden tahsil etmesi gerektiği düşünülmektedir.

(Muğla Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 15)

"ilçe belediyelerinden aktarılmayan otopark bedellerinin tahsil edilmesi ve bu otopark bedellerinin yönetmelik uyarınca vadeli hesapta tutulması gerektiği değerlendirilmektedir. (Sakarya Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 29)

2.7. İlçe Belediyesince Tahsil Edilen Çevre Temizlik Vergisinden Büyükşehir Belediyesine pay Aktarılması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44 üncü maddesinde;

"... Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar.

İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde % 25 artırımlı uygulanır.

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.” denilmektedir.

2016 mali yılı muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde Sayıştay tarafından düzenlenen 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporlarında şu tespitlere yer verilmiştir;

“Menemen ve Kınık belediyelerinin çev-

re temizlik vergilerinin %20’sini büyükşehir belediyesine aktarmadıkları görülmüştür. Mevzuat hükümleri uyarınca İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne aktarılması gereken toplam 698.985,30 TL çevre temizlik vergisi ve 137.758,20 TL gecikme zammının aktarılmaması kurumun gelirlerini azaltmaktadır. (İzmir Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 67)

“Bursa Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilen toplam 580.562,54 TL tutarındaki Çevre Temizlik Vergilerinin yüzde yirmisi mevzuata aykırı bir biçimde ya eksik gönderilmiş yada hiç gönderilmemiş olduğu görülmüştür. (Bursa Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 22)

“Konutlardan elde edilen çevre temizlik vergisi Büyükşehirler İçin Su Kanalizasyon İdareleri tarafından su faturalarına yansıtılmak suretiyle tahsil edilecek, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi ise ilgili belediyece tahsil edilecektir. Bu kapsamda Hatay Büyükşehir Belediyesi’ nin 2016 yılı hesabının incelenmesinde, Çevre Temizlik Vergisi payı olarak üç ilçe belediyesince toplam 279.201,48 TL’nin Büyükşehir Belediyesi’ne gönderildiği geri kalan on iki ilçe belediyesinin ise tahakkuk ve tahsil durumunun belirsiz olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir.

	Belediye adı ³	Büyükşehir verilen ÇTV Payı (TL)
1	Antakya	215.213,90
2	Hassa	5.623,69
3	Payas	58.363,89
	Genel Toplam	279.201,48

(Hatay Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 14)

“Yapılan incelemeler sonucunda 30.03.2014 tarihinden sonra Muğla Büyükşehir Belediyesi gelirleri arasında yer alan ve ilçe belediyelerinin tahsil ettiği ÇTV-Çevre Temizlik Vergisinin %20’lik kısmının ilçe Belediyelerince Büyükşehir belediyesine aktarılmadığı anlaşılmıştır.

“idarenin tahsil etmesi gereken yaklaşık 399.165,00 TL’lik gelir ilçe belediyeleri tarafından aktarma yapılmayarak idarenin 2016 yılı mali tabloları olumsuz etkilenmiştir. (Muğla Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 9)

“Eyyübiye Belediyesi tarafından 2016 yılı bütçe gelir hesap cetveline göre 2016 yılı içerisinde 376.223,93 TL çevre temizlik vergisi tahsil edilmiştir. Ancak Eyyübiye Belediyesi tarafından tahsilatı yapılan çevre temizlik vergisinden Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi’ne gönderilecek olan % 20’lik payların aylar itibarıyla hesaplanmadığı ve 363 nolu hesaba kaydedilmediği görülmüştür. Ayrıca 2016 yılı içerisinde Büyükşehir Belediyesi’ne gönderilmesi gereken toplam 75.244,78

TL (376.223,93 *%20) çevre temizlik vergisi payının kurumun kendi geliriymiş gibi kaydedilmesi nedeniyle kurumun mali tablolarında bütçe gelirleri ve faaliyet gelirleri hesaplarının 75.244,78 TL fazla olmasına sebep olunmuştur.” (Şanlıurfa Eyyübiye Belediyesi 2016 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu 22)

SONUÇ

Denetimler sonucunda bazı belediyelerde, büyükşehir belediyeleri tarafından ilçe belediyelerine, ilçe belediyelerinden büyükşehir belediyelerine aktarılması gereken payların aktarılmadığı bu nedenle ilçe belediyelerinin gelirlerinin gerçeği yansıtmadığı görülmektedir.

Büyükşehir ve ilçe belediye başkanlarının aynı partiye mensup olmalarına rağmen gelir paylaşımına sıcak bakmadığı görülmektedir. Belediye gelirlerinin bütün olarak yeniden düzenlenmesi, bu yapılırken de hem etkinlik hem de yetki problemlerine son verilmesi için mevzuatta gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN SORUMLULUĞUNDAKİ KARAYOLLARINDA YER ALAN TABELALARA İLİŞKİN İLAN VE REKLAM VERGİSİ HANGİ BELEDİYE TARAFINDAN ALINIR?

Ahmet ARSLAN
Denetçi, SM Mali Müşavir

ÖZET

Gerçek veya tüzel kişilere ait ilan ve reklamlar genellikle şehir merkezlerindeki cadde ve sokaklar üzerinde bulunmakla birlikte bazı ilan ve reklamlar belediyelerin şehir merkezleri dışında bulunmaktadır.

Şehir merkezi dışında yer alan ilan ve reklamlar ise genellikle Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğundaki karayollarında bulunmaktadır.

6360 sayılı Kanunla bir ilin mülki sınırının büyükşehir belediye sınırı olarak kabul edilmesiyle birlikte şehir merkezi dışında bulunmakla birlikte büyükşehir (mülki) sınırları içinde bulunan yollarda yer alan ilan ve reklamlara ait ilan ve reklam vergisinin ilgili ilçe belediyesi tarafından mı yoksa büyükşehir belediyesi tarafından mı alınacağı hususunda tereddütler ortaya çıkmaktadır.

Bu makalemizde büyükşehir belediye sınırları içinde bulunmakla birlikte Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğundaki karayollarında yer alan tabelalara ilişkin ilan ve reklam vergisinin ilgili ilçe belediyesi tarafından mı yoksa büyükşehir belediyesi tarafından mı alınacağı hususu ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Karayolları Genel Müdürlüğü, büyükşehir, ilçe, belediye, ilan ve reklam vergisi

1. KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN SORUMLULUK ALANINDAKİ KARAYOLLARI

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluk alanındaki karayollarını Karayolları Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkilerine ilişkin mevzuat hükümlerinden tespit etmek mümkündür.

6001 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanunun "Görev ve yetkiler" başlıklı 4 üncü

maddesinde Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri şu şekilde sayılmıştır.

a) Otoyol, Devlet ve il yolları ağına giren karayolları güzergâhları ile bunların değişikliklerine ilişkin planları hazırlamak veya hazırlatmak.

b) Hazırlayacağı programlar uyarınca karayollarını yapmak, yaptırmak, emniyetle kullanılmalarını sağlayacak şekil de sürekli bakım altında bulundurmamak, bakımını yaptırmak, onarmak, onarımını yaptırtmak, işletmek, işletlettirmek.

c) Görev alanına giren karayolu ağlarının yapımı, bakımı, onarımı ve diğer hususlar hakkında teknik nitelik ve şartları tespit etmek veya ettirmek ve gerekli şartnameleri hazırlamak.

ç) Otoyollar ve bunların üzerinde bulunan bakım ve işletme tesisleri ile hizmet tesislerinin, diğer mal ve hizmet üretim birimleri ile varlıklarının yapımını ve/veya bakım ve onarımını ve/veya işletmesini yapmak veya yaptırmak ve denetlemek.

d) Karayollarının kullanılmasına, teknik emniyet ve korunmasına yönelik kurallar ile tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını uluslararası uygulamaları da dikkate alarak tespit etmek, yayımlamak ve kontrol etmek.

e) Görev alanına giren karayollarında, uygun göreceği yol işaretlerini belirlemek, uygun yerlere koymak ve bu kapsama giren işleri yapmak veya yaptırmak.

f) Görev alanına giren işler için gerekli plan, harita, etüt ve proje işleri ile araştırma-geliştirme çalışmaları yapmak veya yaptırmak.

g) Karayollarının yapım, bakım ve onarımı ile emniyetle işleme için gerekli olan garaj ve atölyeleri, makine ve malzeme ambarları ile depolarını, servis ve akaryakıt tesislerini, laboratuvarlarını, deneme istasyonlarını, dinlenme yerlerini, bakım ve trafik emniyetini sağlamaya yönelik bina ve lojmanları, alıcı-verici telsiz istasyonları ile gerekli haberleşme şebekelerini, Genel Müdürlüğün görevlerini daha verimli şekilde yerine getirmesine yönelik eğitim tesisleri ile sosyal tesisleri ve diğer bütün yan tesisleri hazırlayacağı ve hazırlatacağı plan ve projelere göre yapmak, yaptırmak, donatmak, işletmek veya işlettirmek, bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak, kiralamak.

ğ) Karayollarının temizliği, gereken bö-

lümlelerinde çevre düzenlemesi ve yol boyu ağaçlandırılması ile peyzaj hizmetlerini yapmak veya yaptırmak.

h) Tarihi köprülerin bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak.

ı) Bu Kanunla verilen görevlerin yapılabilmesi için lüzumlu her türlü araç-gereç, taşıt ve makineler ile donatılarını, bunların işletilmesi ve onarılması için gerekli olan uygun malzemeyi seçmek, temin etmek, gerektiğinde imal etmek veya ettirmek, depolamak, onarmak, gerekli ambar, atölye ve tesisleri donatmak, işletmek veya işlettirmek.

i) Görev alanı içinde bulunan işlerin yapılması, trafik akışının emniyetle ve kolaylıkla sağlanması için gerekli hertürlü araziye, binalı ve binasız taşınmazları, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde kamulaştırmak, satın almak, trampa yapmak, kiralamak ve gerekli hâllerde geçici olarak işgal etmek.

j) Otoyol, Devlet ve il yollarında karayolu sınır çizgisi içinde kalan uygun alanlar ile karayolu sınır çizgisi dışında Genel Müdürlüğe devir ve temlik edilmiş veya Genel Müdürlüğün mülkiyetinde olan diğer alanlardaki taşınmazların ve tesislerin kiraya verilmesi, bunlar üzerinde irtifak hakkı, kullanma izni veya ön izin verilmesi gibi işlemleri yapmak, yaptırmak, yapılan bu işlemlerle ilgili gerekli hâllerde Maliye Bakanlığına bilgi vermek.

k) Görev alanındaki karayolları güzergâhlarındaki taşınmazlarla ilgili olarak tahsis, devir, kamulaştırma veya ilgili diğer hukuki süreçlerin tamamlanmasını müteakip ilgili taşınmazların tapu sicillerinde terkin ve diğer işlemlerini yapmak veya yaptırmak.

l) Talep halinde ve ücret karşılığında kamu kurum ve kuruluşları ile yerli ve yabancı özel sektörden ilgililere faaliyet konuları ile ilgili eğitim hizmeti vermek.

m) İş ve faaliyetlerine ilişkin veri ve bilgi-

leri derlemek, basmak, yayımlamak veya yayımlatmak.

n) 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtılması Hakkında Kanun ve 28/5/1988 tarihli ve 3465 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Dışındaki Kuruluşların Erişme Kontrollü Karayolu (Otoyol) Yapımı, Bakımı ve İşletilmesi ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilecek yatırım ve hizmetlerle ilgili görevlendirilen şirketlere, ihale aşamasında ilan edilmek kaydıyla, gerektiğinde ortak olmak ve bununla ilgili işlemleri yapmak.

o) Görev alanına giren konularda kanunlarla verilen diğer işleri yapmak veya yaptırmak.

Görüldüğü üzere, söz konusu Kanuna göre Karayolları Genel Müdürlüğünün başlıca görevi Otoyol, Devlet ve il yolları ağına giren karayollarını yapmak veya yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, bakım, onarım ve temizliğini yapmak veya yaptırmak şeklindedir.

Söz konusu Kanunda Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanındaki karayollarında bulunan ilan ve reklamlara ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu yönde düzenleme aşağıda açıklanacağı üzere, başka bir mevzuat metninde yer almaktadır.

2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN SORUMLULUK ALANINDAKİ KARAYOLLARI

Karayolları ile ilgili olarak büyükşehir belediyesinin sorumluluğu yani görev ve yetkileri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7 nci maddesinin (g) bendinde şu şekilde belirtilmiştir.

Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar,

meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

Görüldüğü üzere, karayollarıyla ilgili olarak söz konusu Kanunda büyükşehir belediyesinin sorumluluğu şehir merkezine bağlanan yol, meydan, bulvar, cadde ve ana yollardır.¹ Şehir merkezine değil de, başka bir şehre veya İle bağlanan yollar ise büyükşehir belediyesinin görev ve sorumluluğunda değildir. Zira, yukarıda da belirtildiği üzere söz konusu sorumluluk Karayolları Genel Müdürlüğüne ait bulunmaktadır.

İl sınırları içinde bulunan anayol mahiyetindeki bütün yolların büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda olduğu düşüncesi kısmen; 6360 sayılı Kanunda belediyelerinin sınırlarının il mülki sınırları olarak kabul edilmesi yani bir ilin tamamının büyükşehir belediyesi statüsünde sayılmasından kaynaklanmaktadır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Kanunla;Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırları olarak kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, gerek bu illere gerekse bu Kanunla büyükşehir statüsüne geçen il-

¹ Söz konusu düzenlemenin amacının büyükşehir belediyesinin bu alanlara ilişkin olarak katlandığı yapım, bakım, onarım ve temizlik maliyetlerinin vergi tahsilatı yoluyla karşılanması düşüncesi olduğu düşünülmektedir.

lere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır.

Büyükşehir belediyesi kurulan yerlerdeki il özel idareleri 6360 sayılı Kanunla kaldırıldığından bu idarelerin belediye sınırları dışındaki yol yapımı ile ilgili görevleri de sona ermiştir. Her ne kadar il özel idarelerinin belediye sınırları dışında yaptığı hizmetler ilgisine göre büyükşehir belediyesine devredilmişse de, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununa il özel idarelerinin illeri birbirine bağlayan yolları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek gibi bir görevi bulunmadığından böyle bir görevin 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesine geçmesi teknik ve yasal olarak mümkün değildir.

Bu görev halihazırda 6001 sayılı Kanuna göre Karayolları Genel Müdürlüğüne ait bulunmaktadır. 5216 sayılı Kanuna göre büyükşehir belediyesinin görev ve yetkisinde bulunmayan bir alanda büyükşehir belediyesinin herhangi bir tasarrufta bulunması yasal olarak mümkün değildir.

Örnek vermek gerekirse, Ankara-Adana (E-90) karayolu Ankara'nın Gölbaşı ve Şereflikoçhisar ilçelerinin içinden geçmektedir. Söz konusu ilçelerde bulunan köyleri (mahalleleri) ilçe merkezine bağlayan yol ve anayolları yapmak veya yaptırmak 6360 sayılı Kanundan sonra büyükşehir belediyesine ait olmakla birlikte söz konusu şehirlerin içinden geçen Ankara-Adana (E-90) karayolunun şehrin içinde cadde olarak bulunan bölümü dışındaki bölümlerinin sorumluluğu hâlâ Karayolları Genel Müdürlüğüne ait bulunmaktadır. Bu bölümlerde genellikle sanayi kuruluşları, akaryakıt tesisleri, dinlenme ve beslenme tesisleri gibi işletmelere ait tabela ve levhalar bulunmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğüne sorumluluğunda bulunan yollar üzerinde tabela ve levhaların asılması veya dikilmesi aşağıda açıklanan yönetmelik hükümlerine göre gerçekleştirilir.

3. KARAYOLLARI ÜZERİNDEKİ TABELA VE LEVHALARIN ASILMASI VEYA DİKİLMESİ VE BUNLAR İLİŞKİN İLAN VE REKLAM VERGİSİ

Karayolları Üzerindeki tabela ve levhaların asılması veya dikilmesine ilişkin usul ve esaslar Karayolu Trafik Güvenliğinin Sağlanması Yönünden, Yolun Yapısında Yapılacak Her Türlü Çalışmalarda Alınacak Tedbirler İle Karayolu Dışında, Kenarında Veya Üzerindeki Diğer Levhalar, Işıklar Ve İşaretlemeler Hakkında Yönetmelikte açıklanmıştır.

Söz konusu Yönetmeliğin "Karayolu Dışında, Kenarında veya Üzerindeki Diğer Levhalar, Işıklar, İşaretlemeler, Ağaç, Direk, Yangın Musluğu, Çeşme, Parmaklık, Çit İhata Duvarı ve Benzeri Elemanlar" başlıklı kısmında yer alan 13 üncü maddede;

"Bu kısımda adı geçen levha, ışık, işaret, ağaç, direk, yangın musluğu, parmaklık, çit, ihata duvarı ve benzeri elemanların tesis edilmesi,

A) Belediye sınırları dışında yolun yapımı ve bakımı ile görevli kuruluşun,

B) Belediye sınırları içinde, **ilgili Belediye Başkanlığının**,

İznine bağlıdır. Mücavir alanlar belediye sınırı içi sayılır.

Başvurular, görevli kuruluşun ilgili birimine yapılır.

Verilen izinler Valiliğe bildirilir."

denilmektedir.

Görüldüğü üzere, belediye sınırları içindeki karayollarında, levha veya tabela gibi

elemanlarının asılması ilgili Belediye Başkanlığının iznine bağlıdır. Bir ilçe belediyesinin izin verdiği bir reklam veya ilana ait vergilerin başka bir belediyeye ait olması düşünülemez.

Her ne kadar 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediye sınırı il mülki sınırları olarak genişletilmişse de aynı Kanunda ilçe belediyesinin sınırları ilçeye bağlı bütün köyleri kapsadığından daha doğrusu ilçenin mülki sınırları olduğundan söz konusu yönetmeliğe göre ilçenin mülki sınırları içindeki karayollarında tabela ve levhaların asılması veya dikilmesi ilçe belediyesinin iznine bağlıdır.

İzin Karayolları Genel Müdürlüğünden alınmış bile olsa ilan ve reklam vergisinin söz konusu genel müdürlüğe ödenmesi gibi bir durum kesinlikle söz konusu değildir. Zira, 2464 sayılı Kanuna göre ilan ve reklam vergisini tarh, tahakkuk ve tahsil etmek sadece ilgili belediyenin görev ve yetkisi dahilinde bulunmaktadır. Her ne kadar 6001 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (j) bendine göre; Karayolları Genel Müdürlüğünün Otoyol, Devlet ve il yollarında karayolu sınır çizgisi içinde kalan uygun alanlar ile karayolu sınır çizgisi dışında Genel Müdürlüğe devir ve temlik edilmiş veya Genel Müdürlüğün mülkiyetinde olan diğer alanlardaki taşınmazların ve tesislerin kiraya verilmesi, bunlar üzerinde irtifak hakkı, kullanma izni veya ön izin verilmesi gibi işlemleri yapma görev ve yetkisi bulunmakta ise de bir yeri ilan ve reklama tahsis etmek ve tahsis ücreti almak bu ilan ve reklama ilişkin vergiyi almak birbirinden tamamen farklı konulardır. Karayolları Genel Müdürlüğünün karayollarında gerçek veya tüzel kişilere ilan ve reklam yeri tahsis etmek ve tahsis ücreti alma yetkisi bulunsun da bu yerlerdeki ilan ve reklamlara ilişkin ilan ve reklamları alma yetkisi belediyeye ait bulunmaktadır.

Söz konusu belediyenin ilçe belediyesi mi büyükşehir belediyesi mi olduğu hususu yukarıda da açıklandığı üzere, ilan ve reklamın 5216 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (g) bendinde sayılan alanlarda bulunup bulunmamasına bağlıdır.

Nitekim, uyuşmazlık konusu doğrudan karayolları ile ilgili bulunmamakla birlikte, Danıştay 9. Dairesinin 22.5.2007 tarih ve 2006/2122 E., 2007/2029 K. sayılı kararında;

“Yasaya göre Büyükşehir Belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve anayollar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların hem vergilerini, hem de asma tahsis ve bakım ücretlerini Büyükşehir Belediyeleri almaya yetkilidir.

Bunun dışında ana arterde olsa bile yol kenarındaki binaların ana caddeye cephesi olmayan yüzlerine, özel mülke konu bahçe, arsa veya araziye dikilen direklere ya da panolara konulan reklamların vergileri ise ilçe veya ilk kademe belediyelerince alınacaktır.”

denilmektedir.

2464 sayılı Kanuna göre ilan ve reklam vergisinde Büyükşehir Belediyesinin yetkisi istisnai, diğer belediyelerin yetkisi ise kuraldır. Zira, 5216 sayılı Kanunda büyükşehir belediyesi tarafından alınacak ilan ve reklam vergisi söz konusu Kanunun 7 nci maddesinin (g) bendinde bulunan alanlarla sınırlıdır. Bu alanlar ise genellikle şehir merkezlerindeki caddeler, yollar ve anayollardır. 6360 sayılı Kanuna göre köy (mahalle) yollarının yapım, bakım ve onarımlarının büyükşehir belediyesi tarafından üstlenilmesi sonucunda bu yolların da kanunun 7 nci maddesinin (g) bendinde bulunan alan olarak nitelendirilmesi gerekir.

Bu alanlar dışındaki alanlarda büyükşehir belediyesinin ilan ve reklamlara ilişkin

tabela ve levhalarla bunlara ait ilan ve reklam vergileri konusunda herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır.

Bu nedenle, Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğunda olup ilçe belediyelerinin mülki sınırları içinde bulunan karayollarındaki tabela veya levhalara ilişkin ilan ve reklam vergisinin büyükşehir belediyesi tarafından değil, ilgili ilçe belediyesi tarafından tarh ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

4. SONUÇ

Yukarıda irdelediğimiz ilgili mevzuat hükümlerine göre, *Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğunda olup ilçe be-*

lediyelerinin mülki sınırları içinde bulunan karayollarındaki tabela veya levhalara ilişkin ilan ve reklam vergisinin büyükşehir belediyesi tarafından değil, bu tabela veya levhaların tesis edilmesine izin veren ilgili ilçe belediyesi tarafından tarh ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Ahmet ARSLAN; Belediye Vergi ve Harçları, 2. Baskı, Temmuz 2015

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

Danıştay Başkanlığı resmi web sitesi (www.danistay.gov.tr)

DAMGA VERGİSİ AÇISINDAN BİRDEN FAZLA KAĞIT DÜZENLENMESİ DURUMUNDA ÜST SINIR UYGULAMASI SORUNU

Altar Ömer ARPACI

Maliye Bakanlığı
Vergi Başmüfettişi
E. Gelirler Başkontrolörü

1. GİRİŞ

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun I sayılı tablosunda yer alan ve nispi vergiye tabi tutulan kâğıtlar bazı hallerde çok yüksek meblağlar içermekte veya uzun bir dönem ilişkin olabilmekteydi. Bazı durumlarda kâğıtların vergisi o kağıdı tanzim ve imza edenlerin sermayelerinden daha fazla olabilmekte, bu durum da mükellef şikayetlerine ve vergiden kaçınmalara yol açmaktaydı. *Ancak, 4369 Sayılı Kanun ile 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan her bir kâğıt için hesaplanacak damga vergisi tutarına bir üst sınır getirilmiştir.* Ancak, söz konusu üst sınır Maliye Bakanlığı ile yargı mercileri tarafından farklı yorumlanabilmektedir.

2. GENEL OLARAK DAMGA VERGİSİ

Damga vergisi ticari resmi ve medeni işlemlerden alınan bir muamele vergisidir. Ancak, burada göz önünde bulundurulması gerekli husus bu işlemlerin değil, bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kâğıtların vergiye tabi olduğudur. Yani bir hukuki muamele dolayısıyla birden fazla kâğıt düzenlendiği takdirde bu kâğıtlardan her biri Damga Vergisi Kanundaki diğer şartları taşımak kaydıyla ayrı ayrı damga vergisine tabi tutulacaktır.

Buna karşılık kişiler arasında Kanunda yazılı kâğıdın kapsamına giren bir muamele yapıldığı halde herhangi bir kâğıt düzenlenmediği takdirde damga vergisi doğmamaktadır. 488 sayılı Damga Vergisi Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan kâğıtlar damga vergisine tabidir. 1964 yılında kabul edilerek ve yürürlüğe giren Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesine göre, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtlar damga vergisine tabidir. Birinci maddenin bu hükmü ile Kanuna ekli (1) sayılı tabloda gösterilmeyen kâğıtlar damga vergisinden istisna edilmiştir.¹

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli "1" sayılı tabloda damga vergisine tabi kâğıtlar dahilinde "I - Akitlerle İlgili Kâğıtlar"

A – Belli parayı ihtiva eden kâğıtlar:

1- Mukavelenameler², taahhütnameler ve

1 Yabancı memleketlerle Türkiye'deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda düzenlenen kâğıtlar, Türkiye'de resmi dairelere ibraz edildiği, üzerine devir veya ciro işlemleri yürütüldüğü veya herhangi bir suretle hükümlerinden faydalandığı takdirde vergiye tabi tutulur. (Damga Vergisi Kanunu md. 1)

2 Bir aktin oluşması için bir tarafın icapta (Teklif) bulunması diğer tarafın ise, bu teklifi kabul etmesi gerekmektedir. İcap ve kabulün yazılı olarak yapılması ve bir kâğıtta birleşmesi halinde bu kâğıt mukavelenamedir. İcabın tek tarafı ve yazılı bir şekilde yapılması halinde bu kâğıda teklifname, kabulün ayrı bir kâğıtta yapılması halinde bu kâğıda ticari hayatta «Akti mutazammın siparişi kabul mektubu» diğer hallerde ise «Mukavelename yerine kaim mektup» denir.

Bir tarafın yaptığı teklife diğer tarafın kabulünü sipariş mektubu veya başka bir mektup ile bildirmesi bu mektupların damga vergisine tabi tutulması için yeterli değildir. Gerek siparişi kabul

temliknameler, (Binde 9,48)

2- Kira mukavelenameleri, (Binde 1,89)

3- Kefalet, teminat ve rehin senetleri, (Binde 9,48)

4- Tahkimnameler ve sulhnameler, (Binde 9,48)

5- Fesihnameler, (Binde 1,89)

6 – Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler (Binde 1,89)

7. Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden) (Binde 9,48)

8. Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeler (Binde 9,48)

9. Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler (Binde 9,48)

10. 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen:

- Taksitle satış sözleşmeleri (Binde 9,48)
- Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri (Binde 9,48)
- Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri (Binde 9,48)

mektubunun ve gerekse teklife cevap teşkil eden mektubun mukavelename gibi vergiye tabi tutulabilmesi için, akti mutazamın olması, başka bir deyişle aktin tamamlanması için gerekli şartları taşıması zorunludur. Düzenlenen mektup veya siparişi kabul mektubu tarafların ileride bir mukavelename düzenleme şartına bağlanmışsa bu mektupların mukavelename mahiyetinde veya mukavelename yerine kaim bir mektup olarak kabulü ile damga vergisine tabi tutulması mümkün değildir. (17 seri no'lu Damga Vergisi Genel Tebliği)

ç. Paket tur sözleşmeleri (Binde 9,48)

d. Abonelik sözleşmeleri (Binde 9,48)

e. Mesafeli satış sözleşmeleri (Binde 9,48)

11. 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler (Binde 9,48)

12. 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:

- Toptan elektrik satış sözleşmeleri (Binde 9,48)
- Perakende elektrik satış sözleşmeleri (Binde 9,48)

13. 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:

- Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler (Binde 9,48)
- Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler (Binde 9,48)

B - Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:

1 – Tahkimnameler(51,40TL)

2 – Sulhnameler(51,40TL)

3 – Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan düzenlemeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)(288,60)

“II - Kararlar ve Mazbatalar”

1- Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları

- Belli parayı ihtiva edenler (Binde 9,48)

- b. Belli parayı ihtiva etmeyenler (51,40 TL)

2- İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek hüküm: 15/7/2016-6728/28 md.) (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.) (Binde 5,69)

“III - Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar”;

1- Ticari ve mütedavil senetler:(17,80TL)

- a) Emtia senetleri:
 aa) Resepise (Makbuz senedi) (17,80TL)
 ab) Varant (Rehin senedi) (10,50)
 ac) İyda senedi (1,80)
 ad) Taşıma senedi (0,60TL)
 b) Konşimentolar(10,50)
 c) Deniz ödücü senedi (Binde 9,48)
 d) İpotekli borç senedi, irat senedi (Binde 9,48)

2- Ticari belgeler:

- a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri (17,80TL)
 b) Bilançolar ve işletme hesabı özetleri (Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilenler):
 ba) Bilançolar (39,70TL)

bb) Gelir tabloları (19,10TL)

bc) İşletme hesabı özetleri(19,10TL)

c) Barnameler (1,80TL)

d)Tasdikli manifesto nüshaları (7,80TL)

e) Ordinolar (0,60TL)

f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları (7,80TL)

“IV – Makbuzlar ve Diğer Kağıtlar”

1. Makbuzlar

2. Beyannameler

olarak sınıflandırıldığı görülmektedir.

Ayrıca, söz konusu Kanunun 9 uncu maddesinde ise kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisinden istisna edildiği belirtilmiştir.

Kanundaki kağıtlar terimi, yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeleri ifade etmektedir. Vergiye tabi kağıtlar mahiyetinde bulunan veya onların yerini alan mektup ve şerhlerle, bu kağıtların hükümlerinin yenilenmesine, uzatılmasına, değiştirilmesine, devrine veya bozulmasına ilişkin mektup ve şerhler de damga vergisine tabidir. Kağıt eksiksiz olarak tekemmül ettikten sonra muamelenin feshedilmiş olması verginin doğmasını engellemektedir.

Verginin konusunu belirlemek açısından aşağıda yer alan iki şartın birlikte aranması gerekmektedir. Öncelikle “kağıt” bir hususu *ispat* veya belli etmek için *ibraz* edilebilecek nitelikte yazılıp imzalanmış olacak ayrıca, Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tabloda yer alacaktır. Eğer ilk şart gerçekleşmiş olsa dahi “kağıt” (1) sayılı tabloya dahil değilse vergileme yapılmayacaktır.

Damga vergisinde vergiyi doğuran olay (1) sayılı tabloda yer alan kağıtların tanzimidir. Verginin mükellefi ise verginin konusuna giren kağıtları imza edenlerdir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişiler öder.³

Özellik gösteren bazı hallerde mükellef sıfatının yer değiştirdiği ve dolayısıyla verginin ödenmesinden başka kişilerin sorumlu tutuldukları görülmekte, hatta bazı hallerde verginin mükellefi olmayan kişilerin bile verginin ödenmesinden sorumlu tutulmaları söz konusu olmaktadır. Diğer bir ifade ile maddede damga vergisinin mükellefi açısından genel kuralın ifade edilmesinin yanı sıra özellik gösteren hallere ilişkin düzenlemeler de getirilmekte, diğer maddelerde de değişik bir sorumluluk anlayışına yönelindiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle damga vergisi mükellefiyeti açısından yapılacak açıklamalarda, genel kuralın yanı sıra özel hallerde de değinilmesi gerekmektedir.⁴

Aynı kağıttaki imzanın, birden fazla olması hesaplanacak vergi tutarını değiştirmez. İmza sahiplerinin hepsi birden verginin tümünden, müştereken ve müteselsilen mükellef ve sorumlu olurlar. İmza sahiplerinin bazılarının resmi daire olması veya vergiden muaf olması söz konusu ise vergiden muaf olmayan kişiler hesaplanan verginin tamamını ödeyecektir.

Bir kağıdın tabi olacağı verginin tespitinde o kağıdın mahiyeti önem taşımaktadır.

3 Yabancı memleketlerde Türkiye'deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda düzenlenen kağıtların vergisini, Türkiye'de bu kağıtları resmi dairelere ibraz eden, üzerlerinde devir veya ciro işlemleri yapanlar veya herhangi bir suretle hükümlerinden faydalananlar öderler. Ancak, bunlardan ticari veya mütedavil kağıt mahiyetinde bulunanların vergisini, bunları en evvel satan veya kabul veya başka suretle kullanan kişiler öderler. (Damga Vergisi Kanunu md. 3)

4 KIRMAN, Ahmet. 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Ankara, 1997.

Bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kağıdın mahiyetine bakılır ve buna göre tabloda yazılı vergisi bulunur.

Kağıtların mahiyetlerinin tayininde, şekli kanunlarda belirtilmiş olanlarda kanunlardaki adlarına, belirtilmemiş olanlarda üzerlerindeki yazının tazammun ettiği hüküm ve manaya bakılır.

Mahiyeti tayin edilmek istenen kağıt üzerinde başka bir kağıda atıf yapılmışsa, atıf yapılan kağıdın hükümlerine nazaran iktisap ettiği mahiyete göre vergi alınır. (Damga Vergisi Kanunu md. 4)

Bir kağıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların her birinden ayrı ayrı vergi alınır.

Bir kağıtta toplanan akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde damga vergisi, en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden alınır.

Ancak, bu akit ve işlemlere asıl işlemin akitlerinden başka bir şahsın eklenen akit ve işlemi de ayrıca vergiye tabidir. (Damga Vergisi Kanunu md. 6)

Damga vergisinde nispi ve maktu olmak üzere iki matrah ölçüsü kabul edilmiştir. Nispi vergide kağıtların türü ve niteliklerine göre bunların içerdiği ya da bu kağıtlarda gösterilen para miktarları verginin matrahıdır. Vergi matraha Kanunda yazılı olan oran uygulanarak hesaplanır. Maktu vergide ise kağıtların türleri matraha temel olur. Kağıtların türüne göre vergi miktarı Kanuna bağlı (1) sayılı tabloda belirtilmiştir.

Düzenlenen kağıtların içerdikleri belli tutarların dikkate alınması suretiyle yapılacak nispi vergilendirmenin kapsamında yer alan kağıtların ikili bir ayırım ile ele alınması

imkânı bulunmaktadır. Bu çerçevede yapılacak ayırlamanın ilk ayağında, belli tutarı içermediklerinde maktu, belli tutarı içerdiklerinde nispi olarak vergilendirilecek kâğıtlar, ikinci ayağında ise her halükarda maktu olarak vergiye tabi kâğıtlar bulunmaktadır. Bir işlemde maktu damga vergisi alınması öngörülmüş ise karşısında miktarı, nispi olarak damga vergisi alınması öngörülmüş ise yine karşısında oranı yazılarak kâğıt vergiye tabi tutulur.

3. DAMGA VERGİSİ AÇISINDAN ÜST SINIR UYGULAMASI

Damga vergisine tabi kâğıtlar bir nüsha düzenlenebileceği gibi birden fazla nüsha da düzenlenebilir. Sözleşmelerin tarafların birer orjinal imzalı örneğe sahip olabilmesi için taraf sayısı kadar düzenlendiği görülmektedir. Bu durumda her nüsha ayrı ayrı aynı miktarda damga vergisine tabi tutulacaktır.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 30.03.2010 tarihinde yayımlanan 19 nolu Damga Vergisi Sirkülerinde, damga vergisinin konusuna giren kâğıtların vergilendirilmesinde uygulamada nüsha ve suret ayrımında yaşanan tereddütlerin giderilmesine ilişkin açıklamalar yapılmış olup, Sirkülerin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Nüsha ve Suret Ayrımı ile Bu Kapsamda Değerlendirilen Kâğıtlara İlişkin Damga Vergisi Uygulaması

Damga Vergisi Kanunu uygulamasında aynı hüküm ve kuvveti haiz olmak üzere birden fazla düzenlenmiş ve taraf/taraflarınca ayrıca imzalanmış olan kâğıtların her biri nüshadır. Bu kapsamda nüshalar, belli bir hususu ispat ve belli etmek üzere müstakilen ve aynı zamanda farklı mekânlarda ibraz edilebilir mahiyette olan kâğıtlardır.

Suret ise aslında bulunan ibarelerin aynı-sını taşıyan, fakat aslında bulunan imzaları taşımayıp aslına uygun olduğuna ilişkin onaylayanın imzasını veya kaşesini ihtiva eden kâğıtları ifade etmektedir. Taraf/taraflarınca düzenlenerek imzalanmış, diğer bir ifadeyle hukukten tekemmül etmiş bir kâğıdın usulüne uygun olarak çıkarılmış, ancak taraflarınca ayrıca imzalanmamış örnekleri surettir.

Kâğıtların fotokopi ile çoğaltılmış örneklerinin de “Aslına uygundur” ya da “Aslı gibidir” şerhi ile onaylayanın imzası veya kaşesini ihtiva etmesi halinde mahiyeti itibarıyla suret; kâğıdın taraflarınca ayrıca imzalanması halinde ise nüsha olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Damga vergisine tabi kâğıtlar bakımından düzenlenecek nüsha ve/veya çıkarılacak suret sayısına ilişkin olarak Damga Vergisi Kanununda herhangi bir belirleme bulunmamaktadır. Diğer taraftan, uygulamada örnek olarak düzenlendiği belirtilen kâğıtlar bakımından, yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alınarak bu kâğıtların nüsha ya da suret olma durumlarının belirlenmesi ve buna göre damga vergisinin aranması gerekmektedir.

Bu itibarla, mükelleflerce düzenlenen;

- Kâğıt nüshalarının birden fazla olması durumunda her bir nüsha ayrı ayrı aynı miktar veya nispette,

- Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı şartları haiz kâğıtların resmi dairelere ibraz edilecek suretleri maktu,

damga vergisine tabi bulunmaktadır.”

DVK'nın 5 inci maddesi hükmü gereği kâğıtların her nüshası ayrı ayrı vergilendirilmekle birlikte, sözleşmenin tarafları, her bir nüsha için ayrı ayrı menfaat sağlamamakta, sözleşme ile elde edilmesi beklenen men-

faatin niceliğinde bir artış meydana gelmemektedir. Bu durumda matraha ve Kanunla belirlenmiş orana göre her bir nüsha için ayrıca hesaplanacak damga vergisinin sözleşme ile elde edilmesi beklenen menfaatten fazla olma ihtimali doğmaktadır. Bu şekilde, kâğıtların içerdikleri meblağların zaman zaman o kâğıdı tanzim edenlerin sermayelerini aşar şekilde çok yüksek oluşu, damga vergisi mükelleflerini hukuki işlemlerini kâğıt üzerinde yapmaktan kaçınmaya sevk etme tehlikesi barındırmaktadır. Bu durum ise kayıt dışı ekonomiyi körükleyici bir rol oynamakta, mükellefleri hukuk dışına çıkmaya itmektedir. Yukarıda izah etmeye çalıştığımız sorunu tespit eden kanun koyucu 4369 sayılı Kanunun 77 nci maddesi ile DVK'nın 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına eklenmek üzere bir üst sınır belirlemiş ve böylece en azından Kanunda belirli olan tutarın üzerinde ortaya çıkabilecek adaletsiz sonuçların önünü tıkamıştır.⁵

Damga Vergisi Kanununun “Nispet” başlıklı 14 üncü maddesi şu şekildedir. “Kağıtların Damga Vergisi bu kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı nispet veya miktarlarda alınır. Şu kadar ki, her bir kağıt için hesaplanacak vergi tutarı (1) sayılı tabloda yer alan sınırlamalar saklı kalmak üzere (61 seri nolu Damga Vergisi Genel Tebliği değişen miktar)/1.1.2017 tarihinden geçerli olmak üzere) 1.865.946,80 Türk Lirasını aşamaz. Bir önceki yılda uygulanan bu azami tutar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bakanlar Kurulu yeniden değerlendirme oranının % 50 fazlasını geçmemek ve % 20'sinden az olmamak üzere yeni oranlar tespit etmeye yetkilidir.

5 Fırat Yalçın-Assı Yaşa; Damga Vergisinde Üst Sınır Ve Uygulamada Ortaya Çıkan İhtilaflar, Yaklaşım Dergisi, Ağustos 2011

Belli parayı ihtiva eden mukavelenamelerin değiştirilmesi halinde artan miktar aynı nispette vergiye tabidir. Birinci fıkraya göre azami tutardan vergi alınan mukavelenamelerin, diğer hükümlerinde değişiklik olmaksızın sadece bedelinin artması durumunda artan bedele ilişkin bu hüküm uygulanmaz. Bunların devri halinde aslından alınan verginin dörtte biri alınır.

Mukavelenamelerin müddetinin uzatılması halinde aynı miktar veya nispette vergi alınır.

Akreditif mektup ve telgraflarında süre uzatıldığı takdirde verginin dörtte biri alınır.

Yabancı memleketlerden Türkiye üzerine düzenlenen kağıtlar aynı miktarda, yabancı memleketlerin birinden diğeri üzerine düzenlenip Türkiye'de tedavüle çıkarılanlar ise yarı nispette vergiye tabidir.”

Maliye Bakanlığının 35 seri nolu Damga Vergisi Genel Tebliği ile konuya ilişkin yaptığı açıklamalar aşağıdaki gibidir.

“Bilindiği üzere, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve nispi vergiye tabi tutulan kağıtlar bazı hallerde çok yüksek meblağlar içermekte veya uzun bir döneme ilişkin olabilmektedir. Damga vergisinin önemini, oranından çok, bu oranların uygulanacağı “belli para”nın büyüklüğünün belirlenmesi vergiden kaçınmalara ve mükellef şikayetlerine yol açmaktaydı.

Bu nedenle, 4369 sayılı Kanunun 77 nci maddesi ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına bir hüküm ilave edilerek fıkra, “Kağıtların Damga Vergisi bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı nispet veya miktarlarda alınır. Şu kadar ki her bir kağıt için hesaplanacak vergi tutarı (1) sayılı tabloda yer alan sınırlama-

lar saklı kalmak üzere 200 milyar lirayı aşamaz.⁶ Bir önceki yılda uygulanan bu azami tutar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır.” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve yapılan değişiklik anılan Kanunun yayımlandığı 29/7/1998 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Uygulamada doğabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla Damga Vergisi Kanunu'nun 14 üncü maddesine eklenen bu hüküm mahiyeti ve uygulama biçimi hakkında aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

1) Madde metninde belirtilen sınır “her bir kağıt için hesaplanacak ve Ödenecek en yüksek vergi tutarı” na ilişkindir. Dolayısıyla, azami sınırın tespitinde her bir kağıt ayrı ayrı ele alınacaktır. örneğin, bir ihale işleminde alınan ihale kararı ile bu ihaleye ilişkin olarak düzenlenen sözleşmeye ait damga vergisi tutarlarının ayrı ayrı 200 Milyar Türk Lirasını aşıp aşmadığına bakılacaktır.

Buna göre, ihale bedeli 35 Trilyon Türk Lirası olan bir yapım işine ait sözleşme 29/7/1998 tarihinden sonra imzalanmış ise bu sözleşme üzerinden alınacak damga vergisi tutarı (35 Trilyon x % 06 =) 210 Milyar Türk Lirası olduğu halde mükellefler, bu kağıt için 4369 sayılı Kanunun anılan hükmü uyarınca 200 Milyar Türk Lirası damga vergisi ödeyeceklerdir. Aynı zamanda söz konusu işe ilişkin ihale kararına ait (35 Trilyon x % 03.6 =) 126 Milyar Türk Lirası tutarındaki damga vergisinin de azami sınırın altında kalması nedeniyle, ayrıca ödenmesi gerekmektedir.

2) Damga Vergisi Kanunu'nun 5 inci

⁶ Yapılan kanuni düzenlemede tutar ilk olarak 200 milyar lira belirlendiğinden Tebliğdeki açıklamalar 200 milyar lira dikkate alınarak yapılmıştır. 1.1.2017 ten itibaren 1.865.946,80 Türk Lirası olarak algılanmak gerekmektedir

maddesi hükmüne göre bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtların her bir nüshası ayrı ayrı aynı miktar veya nispette damga vergisine tabi olacağından, 200 Milyar Türk Lirası tutarındaki üst sınır her bir nüsha için ayrı ayrı aranacaktır. Zira, Damga Vergisi Kanunu açısından nüsha, aslı ile aynı hüküm ve kuvvete sahip kağıtları ifade etmektedir. Bu kağıtların her biri müstakilen ve aynı zamanda farklı mekanlarda ibraz edilebilir mahiyettedirler.

3) Bir kağıtta birden fazla işlem ve akit bulunması halinde 200 Milyar Türk Lirası tutarındaki sınırın tespitinde işlem ve akitlerin mahiyetine bakılacaktır.

Damga Vergisi Kanunu'nun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, bir kağıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bu akit ve işlemin herbirinden ayrı ayrı vergi alınacağı; üçüncü fıkrasında ise kağıtlarda yer alan asıl akit ve işleme başka bir şahsın akit ve işleminin eklenmesi halinde bunların da ayrıca vergiye tabi tutulacağı hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümler çerçevesinde, Damga Vergisi Kanunu uygulamasında vergilemenin konusu kağıtlar olmakla birlikte, bu kağıtların temsil ettikleri hukuki işlemler bakımından bütünlük arzemesine özel bir önem verilmiş, farklı nitelikte veya ayrı ayrı kağıtlarda temsil edilmesi gereken işlem ve akitlerin tek bir kağıtta toplanması halinde de vergi kaybının önlenmesi amaçlanmıştır.

Ancak aynı maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre bir kağıtta toplanan akit ve işlemler bir asıldan doğma oldukları takdirde bir arada değerlendirilmekte ve damga vergisi en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden alınmaktadır.

Buna göre, bir kağıtta toplanmakla be-

raber Kanununun 6 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları gereğince ayrı ayrı vergilendirilmesi gereken işlemlerde 200 Milyar Türk Lirası tutarındaki üst sınır, her bir akit ve işlem için ayrı ayrı aranacaktır. Ancak, bir kağıtta toplanan bu akit veya işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde, damga vergisi azami sınırı, kağıttaki en yüksek vergi alınmasını gerektiren işlem veya akit için aranacaktır.

4) Vergiye tabi kağıdın yabancı para cinsinden düzenlenmesi halinde ise kağıt üzerinde yer alan dövizin, kağıdın düzenlendiği tarihteki T.C. Merkez Bankasıncı tespit ve ilan olunan cari döviz satış kuruna göre bulunacak Türk Lirası karşılığı üzerinden damga vergisi hesaplanacaktır. Damga vergisi miktarının “azami tutarı” aşp aşmadığı hususunun buna göre dikkate alınacağı da tabiidir.”

Maliye Bakanlığı konuyu irdelemesinde damga vergisinin genel sistematüğinden hareket ederek her bir nüshadan alınacak damga vergisine bir üst sınır çizdiği sonucuna varmıştır. Ancak, bu sonuca aykırı Danıştay Kararları da mevcuttur. Bunlardan bir tanesi aşağıya alınmıştır.⁷

“... Ancak, Damga Vergisi Kanunu'nun “kağıt nüshalarının birden fazla olması” başlıklı 5. maddesinin “bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtların her nüshası ayrı ayrı miktar veya nispette damga vergisine tabidir” cümlesinde geçen “... kağıtların her nüshası...” ibaresi, kanunda geçen “kağıt” teriminin, “nüsha” teriminden farklı olduğunu, aynı hususu ispat veya belli etmek üzere düzenlenip imzalanmış nüshaların tümünün birlikte, kağıdı ifade ettiğini göstermektedir. Söz konusu 5. madde hükmü ile 14. maddenin açıklanan düzenlemesi birlikte değerlendirildiğinde,

damga vergisine tabi kağıtların her nüshasının diğerinden ayrı olarak vergilendirileceği, ancak tüm nüshalar için hesaplanan toplam verginin 14. maddede yazılı azami haddi aşamayacağı sonucuna varılmaktadır. 4369 sayılı Kanununun 77. maddesinin gerekçesinde “azami haddin kimi durumlarda kağıtların vergisinin bu kağıtları düzenleyip imzalayanların sermayelerini aşabileceği gözönünde bulundurularak, bunun önlenmesi amacıyla getirildiği” açıklamasının yapılmış olması da varılan bu sonucu doğrulamaktadır.”

4. SONUÇ

Uluslararası ilişkilerde bulunacak olan müteşebbislerin önünü açmak ve kağıt düzenlemelerine neden olunmaması için böyle bir sınırlama getirme gereği duyulmuştur. Bu nedenle, 4369 Sayılı Kanunla 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan her bir kağıt için hesaplanacak damga vergisi tutarına bir üst sınır getirilmiştir. **Ancak, bu sınırın, kağıtların birden fazla nüsha şeklinde düzenlenmesi halinde, bütün nüshalardan alınacak toplam damga vergisine bir sınır mı çizdiği yoksa her bir nüshadan alınacak damga vergisine bir sınır mı çizdiği konusu gündeme gelmektedir.** Görüldüğü üzere, her ne kadar damga vergisinin genel sistematüğü içerisinde her bir nüshadan alınacak damga vergisine bir üst sınır çizildiği sonucu çıkmakla birlikte, Danıştayın kararında yer alan tersi yönde bütün nüshalardan alınacak toplam damga vergisine bir sınır çizildiği yönündeki açıklamalar da dikkat çekicidir. **Bu nedenle, söz konusu ihtilafların giderilmesi açısından Maliye Bakanlığı tarafından bir tebliğle yargı mercilerinin görüşünü de dikkate alarak gerekçeli bir şekilde belirleme yapılması gerekmektedir.**

7 Danıştay 7. Dairesi 22 Şubat 2000 tarih, Esas No: 1999/2090 Karar No: 2000/562 Kararı

MAHALLİ İDARELERİN PERFORMANS DENETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bayram YEŞİLDAL

Ankara Büyükşehir Belediyesi
Mali Hizmetler Uzmanı

1. GİRİŞ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte Türk kamu mali yönetiminde benimsenen “Yeni kamu mali yönetimi” anlayışıyla kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması, hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanması amaçlanmaktadır. Kamuda hesap verme sorumluluğunun ve mali saydamlığın artırılabilmesi amacıyla kamu idarelerinin kurumsal performanslarının ölçülmesi yaklaşımı bu yeni sistemin en önemli öğelerinden birini teşkil etmektedir.

5018 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde düzenlenen Performans Esaslı Bütçeleme sistemi ile performansa dayalı yeni bir yönetim anlayışının tüm kamu kurumlarında yerleştirilmesi ve içselleştirilmesi hedeflenmektedir. Yetki ve sorumluluk dağıtımı ile kaynakların yerinden yönetimini esas alan ve çıktı odaklı bu yeni bütçeleme anlayışına geçilmesi ile birlikte merkezden yönetimi esas alan ve girdi odaklı geleneksel bütçeleme anlayışından vazgeçilmiştir.

5018 sayılı Kanunun gereği olarak kamu idarelerinin, orta ve uzun vadeli amaç ve hedefleri ile göstergelerini stratejik planlarında ortaya koymaları zorunluluğu doğmuştur. Bunun yanı sıra kamu idarelerinin, performans programları aracılığıyla bütçelerini yıllık performans hedefleri ile ilişkilendire-

rek hazırlaması ve faaliyet raporu aracılığıyla performanslarını yine ilgili hedef ve göstergelerle ilişkilendirerek raporlaması gerekmektedir.

Sayıştayın denetim amaçları arasında, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması ile kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu makalede, performans denetiminde karşılaşılan bir takım özel hususlara ilişkin değerlendirmelere yer verilecektir.

2. MAHALLİ İDARELERDE STRATEJİK PLANLAMA

5018 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde stratejik plan, “Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca, kamu idarelerine kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve uygulamanın izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı

yöntemlerle stratejik plan hazırlama görevi verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda mahalli idarelerin stratejik planlamalarına ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yer almaktadır.

5393 sayılı Kanunun 41inci maddesinde yer alan düzenlemelere göre, 50.000'den fazla nüfusa sahip tüm belediyelerin belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer. Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

5216 sayılı Kanunda büyükşehir belediyesinin görevleri arasında, büyükşehir belediyesinin stratejik planını hazırlamak bulunmaktadır. Büyükşehir belediye başkanının görevleri arasında belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek yer almaktadır.

3. GENEL OLARAK PERFORMANS DENETİMİ

Performans denetimi, Yüksek Denetim Kurumları Örgütü (INTOSAI) denetim standartlarına göre verimliliğin, etkinliğin ve tutumluluğun denetimi olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, denetlenen kuruluşların hedeflerine ulaşma yönündeki performans etkinliğinin ve kurum faaliyetlerinin yarattığı gerçek etkinin amaçlanan etkiyle kıyaslanmak suretiyle denetlenmesini de kapsadığı ifade edilmiştir.

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 36 nci maddesine göre Sayıştay denetimi, düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsamaktadır. Mezkur maddenin 3 üncü fıkrasında “Performans denetimi; hesap

verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilir.” denilmektedir.

6085 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde Sayıştay tarafından gerçekleştirilen performans denetimlerinin mali ve hukuki sorumluluk doğurmayacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, performans denetimlerinin kamu idareleri açısından herhangi bağlayıcılığı bulunmamakta ve daha çok tavsiye niteliğinde olduğu görülmektedir.

17.12.2011 tarih ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sayıştay Denetim Yönetmeliğinin 19 uncu maddesine göre performans denetimleri; hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ile idarelerin faaliyet sonuçları ve performansı hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve doğru bilgi sunulması amacıyla yürütülür. Aynı Yönetmeliğin 14 üncü ve 20 nci maddelerinde performans denetimi ve düzenlilik denetiminin birlikte planlanarak yürütülmesinin esas olduğu belirtilmektedir.

Performans denetimi, kamu idarelerinin hazırlamış olduğu stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu üzerinden yürütülmektedir. Bu üç temel doküman, kamu idarelerinin üreteceği performans bilgisini oluşturmaktadır. Söz konusu dokümanların incelenmesi neticesinde, kurumsal performans hakkında tespit edilen hususlar performans denetimi aracılığıyla raporlanmaktadır.

4. MAHALLİ İDARELERİN STRATEJİK PLANLARI ÜZERİNDE YAPILAN PERFORMANS DENETİMİ

Sayıştay Denetim Yönetmeliğinin “Performans denetiminin raporlanması” kenar başlıklı 23 üncü maddesinde “Denetim sonucunda, plan, program ve bütçe sistematığı

açısından iyileştirilmesi gereken alanlar ve bu alanların iyileştirilmesi için geliştirilen öneriler denetim raporuna alınır. Bu çerçevede; a) Stratejik plana ilişkin konularda gelişme olup olmadığı, b) Stratejik plan performans programı ilişkisinin güçlendirilip güçlendirilmediği ... raporlanır.” hükmü yer almaktadır.

Sayıştay tarafından 2013 yılında hazırlanan Performans Bilgisi Denetim Rehberine göre, stratejik planın performans denetimi iki aşamalı olarak yürütülmektedir: Rapor-

Mevcudiyet	Denetlenen idarenin stratejik planını hazırlaması
Zamanlılık	Stratejik planın yasal süreler içerisinde hazırlanması
Sunum	Stratejik plan içeriğinin ilgili mevzuata uygun olarak hazırlanması

Performans Bilgisi Denetim Rehberinde, sunum kriterine ilişkin olarak “... Stratejik Planlama Kılavuzu”nun 5D, 5E ve 5F bölümleri amaç, hedef ve göstergelerin oluşturulmasıyla ilgilidir. Denetim ekibi kamu idaresinin amaç, hedef ve göstergelerinin sunum açısından ilgili kılavuzda her biri için belirlenen kriterlere uygunluğunu değerlendirir ve bulgularına denetim raporunda yer verir.” ifadesi yer almaktadır.

DPT (Kalkınma Bakanlığı) tarafından hazırlanan Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzunun “Amaçlar” başlıklı 5/D bölümünde stratejik amacın tanımına ve özelliklerine yer verilmiştir:

“Amaçlar kuruluşun ulaşmayı hedeflediği sonuçların kavramsal ifadesidir. Amaçlar, kuruluşun hizmetlerine ilişkin politikaların uygulanması ile elde edilecek sonuçları ifade eder.

Amaçların özellikleri:

- Kuruluşun misyonunu gerçekleştirmesine katkıda bulunmalıdır.
- Misyon, vizyon ve temel değerlerle uyumlu olmalıdır.
- İddialı, ama gerçekçi ve ulaşılabilir olmalıdır.

lama gerekliliklerine uygunluğun değerlendirilmesi ve performans bilgisinin içeriğinin değerlendirilmesi.

4.1. Raporlama gerekliliklerine uygunluğun değerlendirilmesi

Stratejik planının raporlama gerekliliklerine uygunluğunun denetimi mevcudiyet, zamanlılık ve sunumdan oluşan 3 temel kriterin değerlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

- Ulaşılmak istenen sonuçları açık bir şekilde ifade etmeli, ancak bunlara nasıl ulaşılabileceğini ayrıntılı olarak açıklamamalıdır.
- Hedefler için bir çerçeve çizmelidir.
- Durum analizi sonuçlarına göre şekillenmelidir.
- Orta vadeli bir zaman dilimini kapsamalıdır.
- Önemli dışsal değişiklikler olmadığı sürece değiştirilmemelidir.”

Stratejik Planlama Kılavuzunun “Hedefler” başlıklı 5/E bölümünde stratejik hedefin tanımına ve özelliklerine yer verilmiştir:

“Hedefler, amaçların gerçekleştirilebilmesine yönelik spesifik ve ölçülebilir alt amaçlardır. Hedefler ulaşılması öngörülen çıktı ve sonuçların tanımlanmış bir zaman dilimi içinde nitelik ve nicelik olarak ifadesidir. Hedeflerin miktar, maliyet, kalite ve zaman cinsinden ifade edilebilir olması gerekmektedir. Bir amaç gerçekleştirilmeye yönelik olarak birden fazla hedef belirlenebilir.

Hedefler,

- Yeterince açık ve anlaşılabilir ayrıntıda olmalıdır.

- Ölçülebilir olmalıdır.
- İddialı olmalı, fakat imkansız olmamalıdır.
- Sonuca odaklanmış olmalıdır.
- Zaman çerçevesi belli olmalıdır.”

Stratejik Planlama Kılavuzunun 5/F bölümünde Performans Göstergelerine ilişkin olarak: “Hedeflerin ölçülebilir olarak ifade edilemediği durumlarda stratejik planda hedefe yönelik performans göstergelerine yer verilmesi gereklidir. Performans göstergeleri gerçekleşen sonuçların önceden belirlenen hedefe ne ölçüde ulaşıldığının ortaya konulma-

sında kullanılır. Bir performans göstergesi, ölçülebilirliğin sağlanması bakımından miktar, zaman, kalite veya maliyet cinsinden ifade edilir.” ifadesi yer almaktadır.

4.2. Performans bilgisinin içeriğinin değerlendirilmesi

Performans bilgisinin içeriği değerlendirilirken 9 adet kriter iki aşamada ele alınır: Birinci aşamada yer alan kriterler, stratejik plan ve performans programı değerlendirilirken; ikinci aşamada yer alan kriterler ise Faaliyet Raporu değerlendirilirken göz önünde bulundurulur.

Performans bilgisinin içeriğinin değerlendirilmesi		
Birinci Aşama	İlgililik:	Amaçlar, hedefler, göstergeler ve faaliyetler arasında mantıksal bağlantı olması
	Ölçülebilirlik:	Hedeflerin veya göstergelerin ölçülebilir olması.
	İyi tanımlanma:	Hedeflerin açık ve net bir tanımının olması
İkinci aşama	Geçerlilik / İknâ edicilik:	Planlanan ve raporlanan performans arasındaki her tür sapmanın denetlenen idare tarafından ele alınması ve sapmayı açıklayan nedenlerin geçerli olması
	Doğrulanabilirlik	Raporlanan değerlerin, temel veri kayıt sistemlerinin çıktısıyla tutarlı olması
	Tutarlılık	Hedeflerin, denetlenen idarenin planlama ve raporlama dokümanlarında (göstergeler dahil) tutarlı olarak kullanılması

5. PERFORMANS DENETİMİ SONUCUNDA BULGU KONUSU YAPILAN KONULAR

Sayıştay denetçileri tarafından mahalli idarelerin stratejik planları üzerinden gerçekleştirilen performans denetimleri netice-

sinde denetim raporlarına yansıtılan bulguların bir kısmına aşağıdaki tabloda başlıklar halinde yer verilmiştir. Stratejik plan hazırlanırken stratejik planlamaya ilişkin mevzuatta yer alan şekil ve içerik şartlarına riayet edilmemesi bulguların ortak özelliği olarak göze çarpmaktadır.

Amaç ve hedeflerin ilgililik kriterine uygun olmaması
Belediyenin tarihi gelişimi yerine ilin gelişimine yer verilmesi
Beş yıllık tahmini maliyet tablosunun hazırlanmaması
Birbirinin tekrarı niteliğinde hedefler belirlenmesi
Çok sayıda amaç ve hedef belirlenmesi
Durum analizinin stratejik plana temel oluşturacak yeterlilikte yapılmaması

GZFT analizinin sağlıklı yapılması
Hedeflerin amaçlarla ilgili olmaması
Hedeflerin kurum dışında belirleyicilere bağlı kılınması
Hedeflerin kurumun yetki ve sorumluluklarıyla uyumlu olmaması
Hedeflerin performans göstergelerinin iyi tanımlanmamış olması
Hedeflerin zaman çerçevesinin belli olmaması
Kaynak tablosuna yer verilmemesi
Misyonun stratejik planlama kılavuzunda belirtilen niteliklerin bazılarını taşımaması
Performans göstergelerinin baz (temel) yılına ait değerlerine yer verilmemesi
Stratejik Plan ile Performans Programı arasında uyumsuzluk olması

6. PERFORMANS DENETİM RAPORUNA İSTİNADEN STRATEJİK PLANDA REVİZYON

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre stratejik planda revizyon yapılabilmesi mümkündür. Yönetmelik, yenileme ve güncelleştirme olmak üzere iki tür revizyon öngörmektedir.

Yenileme, stratejik planın beş yıllık bir dönem için yeniden hazırlanmasıdır. Mahalli idareler aşağıdaki üç tane şarttan birinin gerçekleşmesi halinde stratejik planını yenileyebilir;

- Görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen mevzuatta değişiklik olması hâlinde ilgili kamu idareleri
- Mahalli idarelerde üst yöneticinin değişmesi halinde ilgili mahalli idare
- Doğal afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalımların vuku bulması hallerinde ilgili kamu idareleri

Stratejik planın yenilenmesi kararı, yukarıdaki şartların oluşmasını müteakip en geç üç ay içinde alınır. Bu kararı takip eden altı ay içinde stratejik plan yenilenir.

Güncelleştirme ise, stratejik planın en az iki yıl uygulandıktan sonra stratejik planın

kalan süresi için misyon, vizyon ve amaçlar değiştirilmeden, hedeflerde yapılan nicel değişikliklerdir.

Sayıştay performans denetimi raporlarında yer alan bulgulara istinaden stratejik planda yenileme yapılabilmesi mümkün değildir. Ancak, bazı denetim bulguları için güncelleştirme yapılabilir. Denetim raporunda yer alan misyon, vizyon ve amaçlara yönelik bulgulara ilişkin olarak idarenin güncelleştirme imkanı bulunmamaktadır. Sadece hedeflerde nicel değişiklik yapılabilir. Bu nedenle, performans denetim raporlarında hedeflere ilişkin tenkitleri içeren bulgular haricindeki diğer bulgular için idarenin stratejik planda güncelleştirme yapabilmesi mümkün gözükmemektedir. Buna göre;

- Misyon veya vizyonun stratejik planlama kılavuzunda belirtilen niteliklerin bazılarını taşımaması,
- Stratejik planda performans programının uygulanmasında ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesinde güçlük yaratacak kadar çok sayıda amaç belirlenmesi
- Kamu idarelerinin yasal yükümlülüklerini ve faaliyet alanlarının dışında amaç belirlemesi
- Kaynak veya maliyet tablosuna yer verilmemesi

- GZFT analizinin sağlıklı yapılması

gibi bulgular üzerine idarenin stratejik planda değişiklik yapması mümkün değildir. Diğer bir ifade ile, tavsiye niteliğinde olan performans denetim raporlarında yer alan bu neviden bulgular doğrultusunda, kamu idaresi stratejik planını revize etmek istese bile Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinde yer alan düzenleme buna izin vermemektedir.

Yönetmeliğe göre güncelleştirme kapsamında hedeflerde sadece nicel değişiklikler yapılabilir. Nicelin sözlük anlamı “Ölçülebilir, sayılabilir, kantitatif ” şeklindedir. Kelimenin sözlük anlamından yola çıkılırsa nicel değişiklik, hedeflerde yer alan sayısal verilerde artış ya da azalış şeklinde değişiklikler yapılmasıdır.

Performans denetim raporlarında yer verilen hedeflerle ilgili aşağıdaki türden bulgulara istinaden kamu idaresi stratejik planını revize etmek istese bile bunu gerçekleştirme si yönetmeliğin 7 nci maddesi gereği mümkün gözükmemektedir.

- Amaç ve hedeflerin ilgililik kriterine uygun olmaması
- Birbirinin tekrarı niteliğinde hedefler belirlenmesi
- Hedeflerin zaman çerçevesinin belli olmaması
- Stratejik planda performans programının uygulanmasında ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesinde güçlük yaratacak kadar çok sayıda hedef belirlenmesi

Yönetmeliğin 7. maddesinde yer alan düzenleme uyarınca hedeflerde ancak nicel değişiklik yapılabilir. Yukarıda yer verilen bulgular, nicel değişiklik yapılarak giderilebilecek bir hüviyette bulunmamaktadır.

7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Kamu idareleri için stratejik planlama kılavuzu stratejik planlamayı “*Kuruluşun bulunduğu nokta ile ulaşmayı arzu ettiği durum arasındaki yolu tarif eder. Kuruluşun amaçlarını, hedeflerini ve bunlara ulaşmayı mümkün kılacak yöntemleri belirlemesini gerektirir. Uzun vadeli ve geleceğe dönük bir bakış açısı taşır. Kuruluş bütçesinin stratejik planda ortaya konulan amaç ve hedefleri ifade edecek şekilde hazırlanmasına, kaynak tahsisinin önceliklere dayandırılmasına ve hesap verme sorumluluğuna rehberlik eder.*” şeklinde tarif etmektedir.

Yukarıda yer alan tariften de anlaşılacağı üzere, stratejik plan performans esaslı bütçeleme sisteminin en önemli sacayağını oluşturmaktadır. **Bu nedendir ki, stratejik plan performans esaslı bütçeleme sisteminin anayasası olarak kabul edilmektedir.** Performans sisteminin etkin olarak işleyebilmesi için, stratejik planın ilgili mevzuatta yer verilen şekil ve içerik şartlarını sağlaması gerekmektedir.

Kamu idarelerinin stratejik planlarını mevzuatın öngördüğü şekilde hazırlamadan uygulaması performans sisteminden beklenen faydayı azaltmaktadır. Bu durumun performans denetim kalitesini de etkileyeceği açıktır.

Kamuda stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme sisteminin uygulanmasını öngören böylece, kamu kaynaklarının etkin kullanılmasını, mali saydamlığın ve hesap verme sorumluluğunun güçlendirilmesini amaçlayan 5018 sayılı Kanun ile birlikte kamu idarelerinin stratejik planlarını çok özenli bir şekilde hazırlamaları gerekmektedir. **Her ne kadar Sayıştayın idarelerin stratejik planlarının değerlendirilmesini de kapsayan performans denetimleri kamu idareleri açısından herhangi mali ve hukuki sorumluluk doğurmayan, daha**

çok tavsiye niteliğindeki bir denetim türü olsa da stratejik planların mevzuata uygun hazırlanmasına katkı sağlaması nedeniyle idareler tarafından büyük bir titizlikle dikkate alınmasında fayda bulunmaktadır.

Sayıştayın performans denetim raporlarında her yıl stratejik planlara ilişkin tenkitleri içeren bulgulara yer verilmektedir. Makalenin önceki bölümlerinde açıklandığı üzere, denetlenen idare bu hataları kabul edip düzeltmek istese bile mevcut yasal düzenlemeler buna izin vermemektedir. Performans denetiminden beklenen faydanın gerçekleşmesi için Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinde idarelerin stratejik planlarında revizyon yapılabilmesine izin verecek şekilde düzenleme yapılması gerekmektedir. Söz konusu maddede yapılacak değişikliklerle, ilgili kamu idaresinin Sayıştay performans denetim raporlarında yer verilen tenkitler doğrultusunda değişiklikler yapabilmelerine izin verilmelidir.

Öte taraftan, kamu idarelerinin planlı hizmet sunumu, politika geliştirme, belirlenen politikaları somut iş programlarına ve bütçelere dayandırma ile uygulamayı etkili bir şekilde izleme ve değerlendirmelerini sağlayan stratejik planların yürürlüğe girmesinden önce Sayıştay tarafından denetlenmesi daha sağlıklı olacaktır. **6085 sayılı Sayıştay Kanununun 27 nci maddesinin 4 üncü fıkrasına göre, kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici**

işlemlerin Sayıştayın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulması gerekmektedir. Benzer bir düzenlemenin Stratejik Planlar için de getirilmesi elzemdir. Sayıştayın, tıpkı İngiltere Sayıştay Başkanlığının benimsediği sistemdeki gibi, kamu idarelerinin stratejik planlarını uygulama öncesi denetlemesi halinde idarelerin muhtemel hatalarının önüne geçilmesi sağlanabilecektir.

KAYNAKÇA

DEMİRBAŞ, Tolga ve ENGİN Rıdvan (2016). "Sayıştay'ın belediyeler üzerindeki performans denetimlerinde ulaştığı bulguların analizi", Sayıştay Dergisi, Sayı:100 (Ocak - Mart)

<http://peb.bumko.gov.tr/TR,2528/performans-esasli-butceleleme-gecis-calismalari.html> (Erişim tarihi: 29.06.2017)

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Sayıştay Başkanlığı 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

6085 sayılı Sayıştay Kanunu

Sayıştay Denetim Yönetmeliği

Performans Bilgisi Denetim Rehberi

Performans Denetim Rehberi

Stratejik Planlama Kılavuzu

www.sayistay.gov.tr

ALİ AYILDIZ

Sayıştay Denetçisi

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN DERNEK VE VAKIFLARA NAKTİ YARDIMI

1. GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci maddesine göre, belediyeler, mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan, idari ve mali özerkliği haiz, görev ve yerine getirmesi gereken kamu hizmetleri kanunla belirlenen yerel yönetim birimidir. Hizmetlerin etkin, hızlı ve ihtiyaçlara uygun şekilde yerine getirilmesi, mali kaynak ve finansman problemlerinin aşılmasında esneklik sağlanması, gelişen ve modern hale gelen yerel hizmetlerin alternatif metotlar ile sunulabilmesi gibi birtakım amaçlarla belediyelere, şirket kurma ve kurulmuş şirketlere ortak olma yetkisi tanınmıştır.

Tek düzen muhasebe sistemi ve bunun getirdiği ilke, esaslar, genel kabul görmüş standartlar ve prensiplere göre mali işlemlerini, Türk Ticaret Kanunu başta olmak üzere ilgili mevzuat hükümlerine göre hukuki ve idari işlemlerini yerine getiren şirketlerin kurucusu veya ortağı kamu tüzel kişisi yani belediye olması hasebiyle, 5393 ve 5216 sayılı Kanunun emredici hükümlerine de uygun hareket etmesi gerekmektedir. Ayrıca, 6085 sayılı Sayıştay Kanununa göre belediyelerin, kurdukları veya doğrudan ya da dolaylı ortağı olduk-

ları şirketlerin dış denetimi Sayıştay tarafından yerine getirilmektedir.

Bu bağlamda, belediye şirketlerine ilişkin kısa bilgi verildikten sonra belediye şirketlerinin dernek ve vakıflara nakti yardım yapabilmesinin mümkün olup olmayacağı ilgili mevzuat dairesinde ele alınacaktır.

2. BELEDİYE ŞİRKETLERİ İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

5393 sayılı Kanunun 70 inci maddesine göre belediyeler kendisine verilen görev ve yetki alanlarında şirket kurabilir. Görev ve yetki alanına girmeyen bankacılık, ithalat-ihracat gibi konularda şirket kurmalarına imkân bulunmamaktadır. Belediye şirketleri daha çok temizlik, park bakım ve onarım hizmetleri, şehir içi toplu ulaşım gibi alanlarda yoğunlaşmakta ve faaliyet göstermektedir. 5216 sayılı Kanunun 26 ncı maddesine göre, büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir; genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel nezdinde şirketin/şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Gerek büyükşehir gerekse de il/ilçe belediyelerinin şirket kurabilmesi veya şirkete

ortak olabilmesi için ilgili mevzuat gereği belediye meclisince karar ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanununun 26 ncı maddesine istinaden Bakanlar Kurulunca izin alınması gerekmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 16 ncı maddesinde, belediyeler tarafından kurulan kurum ve kuruluşların tacir sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediyelerin görev ve yetki alanları ile sınırlı olarak kurulan şirket/şirketler, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla birlikte kurucusu veya ortağı belediye olması nedeniyle, 5393 sayılı Kanun ile 5216 sayılı Kanun hükümlerine de uygun şekilde faaliyetlerini yürütmelidir. Bu bağlamda, belediye şirketlerinin dernek ve vakıflara nakti yardım yapabilmesi mümkün müdür?

3. BELEDİYE ŞİRKETLERİ DERNEK VE VAKIFLARA NAKTİ YARDIM YAPABİLİR Mİ?

Özel hukuk hükümlerine tabi olan şirketler, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun uygulaması açısından kurumlar vergisi mükellefidir. 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve kamu yararına çalışan derneklere yapılan bağış ve yardımların kurum kazancının %5'ine kadar olan kısmı vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Yine, Türkiye Kızılay Derneğine yapılan nakdi bağış veya yardımların tamamı da indirim konusu yapılabilecektir. Kurumlar Vergisi Kanununa göre, belirtilen şartlarda bağış ve yardımların vergi matrahından indirilmesi mümkün iken, belediye şirketlerinin dernek ve vakıflara nakti yardım yapılması hususunda 5393 sayılı Kanun

kısıtlayıcı ve engelleyici hükümler ortaya koymaktadır. Şöyle ki, 5393 sayılı Kanununun 75 inci maddesi,

"...5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz..." amir hükmünü içermektedir. 5018 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının 2 nci cümlesi olan *"... Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir."* hükmü ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi *"Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, siyasi partilerden, işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabilir ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler. 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, dernekler kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda ortak projeler yürütebilirler. Bu projelerde kamu kurum ve kuruluşları, proje maliyetlerinin en fazla yüzde ellisi oranında aynı veya nakdî katkı sağlayabilirler. (Ek cümle: 18/2/2009 - 5838/7 md.) 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde engellilerin ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işlerini kurmaları, engellilerin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojilerine ilişkin projeler ile benze-*

ri projelerde bu oran aranmaz.” hükmü, belediye şirketleri açısından uygulanma şansına sahip değildir. Yani, diğer Kanun hükümleri bağış ve yardım noktasında yasaklayıcı düzenleme yapmasa da, 5393 sayılı Kanunun yukarıda açıkladığımız madde hükmü, belediye şirketlerince dernek ve vakıflara nakti yardım yapılabilmesinin önünü kapatmaktadır. Örneğin, X belediyesinin %70 sermaye payına sahip olduğu Y anonim şirketinin, dernek ve vakıflara 5393 sayılı Kanunun 75 inci maddesine istinaden nakti yardım yapması söz konusu olamayacaktır. Sayıştay denetimine tabi olan şirketlerin bu yöndeki uygulamaları denetim raporlarında tenkit konusu yapılabilmektedir.

4. SONUÇ

Yerel yönetim birimi olan belediyelere, kanunla verilen görev ve hizmetlerle sınırlı olmak kaydıyla mevzuatta öngörülen usule uygun şekilde şirket kurma veya kurulu bir şirkete ortak olma yetkisi tanınmıştır.

Belirli hizmetlerin serbest piyasa koşullarında yerine getirilmesi ve kazanç sağlanması amacıyla kurulan belediye şirketlerinin, özel hukuk hükümlerinin yanı sıra kurucusu ya da ortağı olan belediyenin (büyükşehir-il-ilçe belediyesi) tabi olduğu kanun hükümlerine de riayet etmesi gerekmektedir. Temel olarak 5393 ve 5216 sayılı Kanunların emredici/sınırlandırıcı hükümleri, belediye şirketleri açısından da bağlayıcıdır. **Özellikle, bu konuda belediye şirketlerinin dernek ve vakıflara nakti yardım meselesi incelenmiş ve bu hususta tıpkı belediyelerin uymak ile yükümlü olduğu düzenlemelere göre hareket etmesi gerektiği vurgulanmıştır. 5393 ve 5216 sayılı Kanunlarda belediye şirketleri açısından hüküm altına alınan emredici/kısıtlayıcı düzenlemeler, şirketler tarafından, esas olarak tabi olduğu özel hukuk hükümleriyle birlikte dikkate alınmalı ve faaliyetlerini yürütürken göz önünde bulundurulmalıdır.**

İŞ DAVALARINDA ZORUNLU ARABULUCULUK SİSTEMİ

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Başmüfettişi

1. GİRİŞ

14 milyondan fazla çalışanı ilgilendiren, işçi ve işveren arasındaki anlaşmazlıkları arabuluculuk sistemi ile çözecek 7036 sayılı “İş Mahkemeleri Kanunu” 25.10.2017 tarih ve 30221 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. **Arabuluculuk, hukuki yola başvurmadan önce işçi ile işverenin anlaşamadığı konularda bir araya gelmesini sağlayacak bir sistemdir.** Bu sistemde her iki taraf da üç hafta içinde anlaşamazsa, iş mahkemesine başvurabilecektir. İşçi yıllık izin, kıdem, fazla mesai ve ihbar tazminatı gibi işveren ile anlaşamadığı konularda dava açmadan önce zorunlu olarak arabulucuya başvuracaktır. Aynı şekilde **işveren de alacak ve tazminat gibi konularda çalışanı ile anlaşamaması halinde önce arabulucuya müracaat edecektir. Arabulucuya başvurulması, işçi ile işveren arasındaki tüm uyuşmazlıklarda geçerli değildir. İş kazası ya da meslek hastalığından kaynaklanan maddi-manevi tazminat talepleri ve bu konulardaki tüm uyuşmazlıklarda arabuluculuk şartı aranmayacak; doğrudan iş mahkemesinde dava açılacaktır.**

2. SORU-CEVAPLARLA ARABULUCUK SİSTEMİ

Hukuk uyuşmazlıkların arabuluculuk

yoluyla çözümlenmesinde uygulanacak usul ve esaslar 22.06.2012 tarih ve 28331 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6325 sayılı “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu” ile düzenlenmiştir. 25.10.2017 tarih ve 30221 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7036 sayılı “İş Mahkemeleri Kanunu” ile bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı haline gelmiştir.

2.1. Arabuluculuk Hangi Tarihte Uygulamaya Geçecektir?

7036 sayılı Kanununun 38 inci maddesinde 3,11 ve 12 nci maddelerinin 01.01.2018 tarihinde, diğer hükümlerin ise yayım tarihi olan 25.10.2017 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Dava şartı olarak arabuluculuk başlıklı 3 üncü maddenin 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girecek olması nedeniyle bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebine yönelik arabuluculuk 01.01.2018 tarihinde uygulamaya geçecektir.

2.2. İş Mahkemesinde Görülmekte Olan Davalar Arabulucuya Götürülebilir mi?

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu,

25.10.2017 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak, 7036 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde; görülmekte olan davaların mülga 5521 sayılı Kanun hükümlerine göre tamamlanacağı belirtildiğinden, iş mahkemesinde görülmekte olan davalar arabulucuya götürülemeyecek, açıldıkları mahkemede görülmeye devam edecektir.

2.3. Arabulucuya Başvuru Şekli Nedir?

7036 sayılı Kanununun, 11 inci maddesi ile 4857 sayılı İş Kanununun 20 nci maddesinin yapılan değişiklik sonucu iş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildirimini tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir. Taraflar anlaşılırsa uyuşmazlık aynı sürede iş mahkemesi yerine özel hakeme de götürülebilir. Arabulucuya başvurmaksızın doğrudan dava açılması sebebiyle davanın usulden reddi hâlinde ret kararı taraflara resen tebliğ edilir. Kesinleşen ret kararının da resen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya başvurulabilir.

2.4. Hangi Durumlarda Arabulucuya Gidilmesi Zorunlu Değildir?

İş kazası ya da meslek hastalığından kaynaklanan maddi-manevi tazminat talepleri ve bu konulardaki tüm uyuşmazlıklarda arabuluculuk şartı aranmayacak; doğrudan iş mahkemesinde dava açılabilecektir.

2.5. Arabuluculuk Yapmak İsteyenlerin Başvuru Şekli Nedir?

7036 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasına göre Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı, sicile kayıtlı arabuluculardan bu madde uyarınca arabuluculuk yapmak isteyenleri, varsa uzmanlık alanlarını da belirterek, görev yapmak istedikleri adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarına göre listeler ve listeleri ilgili komisyon başkanlıklarına bildirir. Komisyon başkanlıkları, bu listeleri kendi yargı çevrelerindeki arabuluculuk bürolarına gönderir.

2.6. Arabuluculuk Büroları Ne Şekilde Kurulur?

7036 sayılı Kanununun 26 ncı maddesiyle değiştirilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 28 inci maddesine eklenen 3 üncü fıkraya gereği; Arabuluculuğa başvuranları bilgilendirmek, arabulucuları görevlendirmek ve kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere **Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülen adliyelerde arabuluculuk büroları kurulur.** Adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu tarafından, münhasıran bu bürolarda çalışmak üzere bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel görevlendirilir. *Arabuluculuk büroları, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen sulh hukuk hâkiminin gözetim ve denetimi altında görev yapar.*

2.7. Arabuluculuk Bürolarının Olmadığı Yerlerde Başvuru Yeri Neresidir?

Arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde bu büroların görevi, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca görevlendirilen sulh hukuk mahkemesi yazı işleri müdürlüğü tarafından ilgili hâkimin gözetim ve denetimi altında yerine getirilir.

2.8. İşçi ve İşveren İstedikleri Arabuluculuyu Seçebilir mi?

7036 sayılı Kanununun, 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrası hükmü gereği işçi ve işverenin arabuluculuk listesinde yer alan herhangi bir arabulucu üzerinde anlaşmaları halinde bu arabulucu görevlendirilecektir.

2.9. Arabulucu Kendisine Gönderilen Dosyayı Ne Kadar Zaman İçerisinde Sonuçlandırır?

7036 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 10 uncu fıkrası hükmü gereği arabulucular kendilerine gönderilen dosyaları görevlendirme tarihinden itibaren en geç üç hafta içinde sonuçlandıracak ve bu süre zorunlu hallerde bir hafta uzatılabilecektir.

2.10. Arabuluculukta Yapılan İlk Toplantıya Katılmamanın Yaptırımını Nedir?

Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda, toplantıya katılmayan taraf kısmen veya tamamen haklı çıkmış olsa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulacak ve bu taraf lehine vekâlet ücretine hükümedilmeyecektir. Ayrıca, her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılacaktır.

2.11. Arabulucu Taraflara Çözüm Önerisi Getirebilir mi?

7036 sayılı Kanununun 22 nci maddesiyle değiştirilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 15 inci maddesinin, 7 nci fıkrası gereği tarafların çözüm üretemediklerinin ortaya çıkması hâlinde arabulucu bir çözüm önerisi getirebilir.

2.12. Asıl İşveren –Alt İşveren İlişkisi Halinde Arabulucuya Başvuru Şekli Nedir?

Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için **işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları** ve iradelerinin birbirine uygun olması aranır.

2.13. İşçi veya İşverene Arabulucu Başvuru Ücreti İçin Adli Yardımdan Yararlanabilir mi?

7036 sayılı Kanununun 21 inci maddesi ile 6325 sayılı Kanun 13 üncü maddesine eklenen “Arabuluculuk ücretini karşılamak için adli yardıma ihtiyaç duyan taraf, arabuluculuk bürosunun bulunduğu yerdeki sulh hukuk mahkemesinin kararıyla adli yardımdan yararlanabilir” hükmü doğrultusunda **işçi veya işveren adli yardımdan yararlanabilecektir.**

2.14. İşçi veya İşverenin Arabuluculuk Müzakerelerine Bizzat Katılımı Şart mıdır?

7036 sayılı Kanununun 22 nci maddesiyle değiştirilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 15 inci maddesinin 6 ncı fıkrası gereği **Arabuluculuk müzakerelerine tarafların bizzat katılımı şart değildir.** Kanuni temsilcileri veya Avukatları aracılığıyla da katılabilirler. Uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlayabilecek uzman kişilerin de müzakerelerde hazır bulundurulmasında sakınca yoktur. Örneğin, mali müşavir, insan kaynakları müdürü/personel müdürü vb. uzman kişilerde müzakerelere katılabilecektir.

2.15. Tarafların İmzaladığı Anlaşma Belgesi İlam Niteliğinde Sayılır mı?

7036 sayılı Kanununun 24 üncü maddesiyle değiştirilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18 inci maddesinin 4 üncü fıkrası gereği

tarafının (işçi ve işveren) ve Avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, *icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacaktır.*

2.16. Arabuluculuk Sonucu Anlaşılan Hususlar Hakkında Dava Açılabilir mi?

7036 sayılı Kanununun 24 üncü maddesiyle değiştirilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18 inci maddesinin 5 inci fıkrası gereği Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, *üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz.*

2.17. Arabuluculuk Faaliyeti Sonunda İşçinin İşe Başlaması Konusunda Taraflarca Anlaşılması Halinde Hangi Haklar Tespit Edilir?

7036 sayılı Kanununun 12 nci maddesiyle değiştirilen 4857 sayılı İş Kanununun 21 nci maddesi hükmü gereği; arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların, işçinin işe başlatılması konusunda anlaşmaları hâlinde; *işe başlatma tarihini, ücret ve diğer hakların parasal miktarını, işçinin işe başlatılmaması durumunda tazminatın parasal miktarını, belirlemeleri zorunludur.* Aksi takdirde anlaşma sağlanamamış sayılır ve son tutanak buna göre düzenlenir. İşçinin kararlaştırılan tarihte işe başlamaması hâlinde fesih geçerli hâle gelir ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur.

2.18. Arabulucu, Arabuluculuk Faaliyeti Hangi Durumda Sona Erdirir?

7036 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 11 inci fıkrası gereği; arabulucu, taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması yahut yapılan görüşmeler sonucunda anlaşmaya varılması veya varılamaması hâllerinde arabuluculuk faali-

yetini sona erdirir ve son tutanağı düzenleyerek durumu derhâl arabuluculuk bürosuna bildirir.

2.19. Arabuluculuk Ücreti Ne Şekilde Karşılır?

7036 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 13 üncü fıkrası gereği; tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaları hâlinde, arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin İkinci Kısımına göre aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde karşılır. Bu durumda ücret, tarifelinin birinci kısmında belirlenen iki saatlik ücret tutarından az olamaz.

2.20. Arabuluculuk Ücreti Hangi Durumda Adalet Bakanlığı Bütçesinden Ödenir?

7036 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 14 üncü fıkrası gereği; arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya iki saatten az süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâllerinde, iki saatlik ücret tutarı tarifelinin birinci kısmına göre Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. İki saatten fazla süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde ise iki saati aşan kısma ilişkin ücret aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde tarifelin birinci kısmına göre karşılır. Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenen ve taraflarca karşılanan arabuluculuk ücreti, yargılama giderlerinden sayılır.

3. SONUÇ

25.10.2017 tarih ve 30221 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu ile 5521 sayılı *İş Mahkemeleri Kanunu yürürlükten kalkmış ve iş mah-*

kemelerine tek istisna hariç başvuru şartı olarak arabuluculuk getirilmiştir. İşçi ve işveren haklarını korumak için önem arz eden iş mahkemelerine yükünün azaltılabilecek olması ve daha hızlı işleyecek olması yönünden arabuluculuk olumlu bir değişiklik olarak çalışma yaşamına girmiş bulunmaktadır. 01.01.2018 tarihinden itibaren işçi - işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda arabuluculuk dava şartı haline geldi. Diğer bir ifadeyle arabulucuya gidilmeden dava açılmayacak. İşçiler; kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, kötü niyet tazminatı, eşitliğe aykırılık tazminatı, sendikal tazminat, mobbing tazminatı, ücret, prim, ikramiye, fazla mesai ücreti, yıllık izin ücreti, hafta tatili ücreti, ulusal bayram

ve genel tatil ücreti ve benzeri işçilik alacakları ile ilgili dava açmadan, arabulucuya gideceklerdir. Feshin geçersizliğine bağlı işe iade davaları da zorunlu arabuluculuk kapsamında yer alır. İşverenler ise ihbar tazminatı, cezai şart, haksız rekabete bağlı tazminat, eğitim gideri ve benzeri alacak ile tazminat talepleri için dava açmadan önce arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabulucu, en geç 1 ay içinde uyuşmazlığı çözecek, anlaşma sağlanamazsa 2 hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir, iş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan tazminat taleplerinde arabuluculuk şartı aranmayacak, arabulucuya gitmeden açılan davalar mahkemeler tarafından reddedilecektir.

MAHALLİ İDARELERDE ÇALIŞAN KADIN SİGORTALILARIN ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATINDAKİ HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Mahmut ÇOLAK

SGK, Başmüfettiş

1. GİRİŞ

Bu çalışmamızın birinci bölümünde, çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatında mahalli idarelerde 4/1-a kapsamında (SSK) çalışmakta olan işçi ve sözleşmeli personel statüsündeki kadın çalışanların hakları ve işveren konumunda olan mahalli idarelerin (belediye, il özel idaresi, bunlara bağlı idareler ile mahalli idare birlikleri) dikkat etmeleri gereken hususlar 12 başlık altında değerlendirilecektir.

2. İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ İÇİN GEÇERLİ SEBEP OLUŞTURMAYAN DURUM

4857 sayılı İş Kanunu'nun "feshin geçerli sebebe dayandırılması" başlıklı 18'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi hükmüne göre; kadın işçilerin doğumdan önce 8 hafta doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere işe gelmemeleri iş sözleşmesinin feshi için geçerli bir sebep sayılmamıştır.

Bu hükme göre, kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra toplamda 16 haftalık sürede işe gelmemesi, kanunen yasak kabul edilmiştir. Bu nedenle işe gelmemek iş sözleşmesinin feshi için geçerli bir sebep değildir.

3. YILLIK İZİN BAKIMINDAN ÇALIŞILMIŞ GİBİ SAYILAN HAL

4857 sayılı Kanunun "yıllık izin bakımından çalışılmış gibi sayılan haller" başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne göre; kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları 16 haftalık gün, yıllık ücretli izin hakkının hesabında çalışılmış gibi sayılmıştır.

Bu hükme göre, kadın işçilerin çalıştırılmadığı doğumdan önce ve sonra toplamda 16 haftalık süre, yıllık izin hesabında sanki çalışılmış gibi dikkate alınmaktadır.

4. ÇALIŞMA SÜRESİNDEN SAYILAN HAL

4857 sayılı Kanunun "çalışma süresinden sayılan haller" başlıklı 66'ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmüne göre; çocuk emziren kadın işçilerin çocuklarına süt vermeleri için belirtilecek süreler, kadın işçinin günlük çalışma süresinden sayılmıştır.

Bu hükme göre, kadın işçilere 1 yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için verilen günde toplam 1,5 saat süt izni, kadın işçinin günlük çalışma süresinden sayılmaktadır.

5. YER VE SU ALTINDA ÇALIŞTIRMA YASAĞI

4857 sayılı Kanunun "yer ve su altında çalıştırma yasağı" başlıklı 72'nci maddesi hükmüne göre; maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi yer

altında veya su altında çalışılacak işlerde her yaştaki kadınların çalıştırılması yasaktır.

Söz konusu yükümlülüğe uymayan işveren veya işveren vekiline 2017 yılı için 1.619 TL idari para cezası verilir.

Bu hükme göre, her yaştaki kadınların,

- Maden ocakları,
- Kablo döşemesi,
- Kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi

Yer altında veya su altında çalışılacak işlerde çalıştırılması yasak olup, aksi bir durumda işverenler için idari para cezasını gerektirir.

6. GECE ÇALIŞTIRILMA ESASI

Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmeliğin;

5'inci maddesine göre; kadın çalışanlar gece postalarında 7,5 saatten fazla çalıştırılmaz. Ancak turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde ve bu işlerin yürütüldüğü işyerlerinde faaliyet gösteren alt işveren tarafından yürütülen işlerde kadın çalışanın yazılı onayının alınması şartıyla 7,5 saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir.

6'ncı maddesine göre; belediye sınırları dışındaki her türlü işyeri işverenleri ile belediye sınırları içinde olmakla beraber, posta değişim saatlerinde toplu taşıma araçları ile gidip gelme zorluğu bulunan işyeri işverenleri, gece postalarında çalıştıracakları kadın çalışanları, sağlayacakları uygun araçlarla ikametgâhlarına en yakın merkezden, işyerine götürüp getirmekle yükümlüdür.

7'nci maddesine göre; kadın çalışanların gece postalarında çalıştırılabilmesi için, işe başlamadan önce, gece postalarında çalıştırılmalarında sakınca olmadığına ilişkin

sağlık raporu işyerinde görevli işyeri hekiminden alınır. Ayrıca işveren, işin devamı süresince, çalışanın özel durumunu, işyerinde maruz kalınan sağlık ve güvenlik risklerini de dikkate alarak işyeri hekimince belirlenen düzenli aralıklarla çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlar.

8'inci maddesine göre; kadın çalışanın kocası da işin postalar halinde yürütüldüğü aynı veya ayrı bir işyerinde çalışıyor ise kadın çalışanın isteği üzerine, gece çalıştırılması, kocasının çalıştığı gece postasına rastlamayacak şekilde düzenlenir. Aynı işyerinde çalışan eşlerin aynı gece postasında çalışma istekleri, işverence, imkân dâhilinde karşılanır.

9'uncu maddesine göre; kadın çalışanlar, gebe olduklarının doktor raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar, emziren kadın çalışanlar ise doğum tarihinden başlamak üzere kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla **1 yıl süre ile gece postalarında çalıştırılmazlar. Ancak emziren kadın çalışanlarda bu süre, anne veya çocuğun sağlığı açısından gerekli olduğunun işyerinde görevli işyeri hekiminden alınan raporla belgelenmesi halinde 6 ay daha uzatılır.** Bu çalışanların anılan sürelerdeki çalışmaları, Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik hükümleri saklı kalmak üzere gündüz postalarına rastlayacak şekilde düzenlenir.

10'uncu maddesine göre; gece postalarında kadın çalışan çalıştırmak isteyen işverenler, gece çalıştırılacak kadın çalışanların isim listelerini, iş müfettişlerince yapılan denetimlerde göstermek üzere işyerinde saklar.

Bu hükme göre;

- Kadın çalışanlar turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işler haricinde (bu işlerde ise kadın

çalışanın yazılı onayı gerekir) gece postalarında 7,5 saatten fazla çalıştırılmaz.

- Posta değişim saatlerinde toplu taşıma araçları ile gidip gelme zorluğu bulunan işyeri işverenleri, gece postalarında çalıştıracakları kadın çalışanları, sağlayacakları uygun araçlarla ikametgâhlarına en yakın merkezden, işyerine götürüp getirmekle yükümlüdür.
- Aynı işyerinde çalışan eşlerin aynı gece postasında çalışma istekleri, işverence, imkân dâhilinde karşılanır.
- Kadın çalışanlar, gebe olduklarının doktor raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar, emziren kadın çalışanlar ise doğum tarihinden başlamak üzere kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla 1 yıl süre ile (raporla 6 ay daha uzatılır) gece postalarında çalıştırılmazlar.
- İşverenler gece çalıştırılacak kadın çalışanların isim listelerini, iş müfettişlerince yapılan denetimlerde göstermek üzere işyerinde saklar.

7. ANALIK HALİNDE ÇALIŞTIRILMAMASI GEREKEN SÜRE

4857 sayılı Kanunun “analık halinde çalışma ve süt izni” başlıklı 74’üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları hükmüne göre; kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 16 haftalık süre için çalıştırılmamaları esastır. Çoğul gebelik halinde doğumdan önce çalıştırılmayacak 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Bu durumda, kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası sürelerle eklenir. Kadın işçinin erken doğum yapması halinde

ise doğumdan önce kullanmadığı çalıştırılmayacak süreler, doğum sonrası sürelerle eklenmek suretiyle kullanılır. Doğumda veya doğum sonrasında annenin ölümü hâlinde, doğum sonrası kullanılmayan süreler babaya kullanılır. 3 yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinen eşlerden birine veya evlat edinene çocuğun aileye fiilen teslim edildiği tarihten itibaren 8 hafta analık hâli izni kullanılır. Bu öngörülen süreler işçinin sağlık durumuna ve işin özelliğine göre doğumdan önce ve sonra gerekirse artırılabilir. Bu süreler hekim raporu ile belirtilir. Doğum öncesi ve sonrası sürelerde gebe veya doğum yapmış kadın işçileri çalıştıran işveren veya işveren vekiline 2017 yılı için 1.619 TL idari para cezası verilir.

Bu düzenlemeye göre; kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 16 haftalık süre için çalıştırılmaz. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabilir.

8. ANALIK HALİ SONRASI ÜCRETSİZ İZİN

4857 sayılı Kanunun “analık halinde çalışma ve süt izni” başlıklı 74’üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükmüne göre;

Analık hâli izninin bitiminden itibaren çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi amacıyla ve çocuğun hayatta olması kaydıyla kadın işçi ile 3 yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinen kadın veya erkek işçilere istekleri hâlinde 1. doğumda 60 gün, 2. doğumda 120 gün, sonraki doğumlarda ise 180 gün süreyle haftalık çalışma süresinin 1/2 ‘si kadar ücretsiz izin verilir. Çoğul doğum hâlinde bu sürelerle 30’ar gün eklenir. Çocuğun engelli doğması hâlinde bu süre 360 gün olarak uygulanır. Bu öngörülen süreler işçinin sağlık durumuna ve işin özelliğine göre doğumdan önce ve sonra gerekirse artırılabilir. Bu

süreler hekim raporu ile belirtilir. Bu süre içerisinde süt iznine ilişkin hükümler uygulanmaz. Yukarıdaki söz konusu yükümlüğü yerine getirmeyen işveren veya işveren vekiline 2017 yılı için 1.619 TL idari para cezası verilir.

Bu ücretsiz izin haricinde diğer bir ücretsiz izin, 4857 sayılı Kanunun “analık halinde çalışma ve süt izni” başlıklı 74’üncü maddesinin altıncı fıkrası hükmüne göre verilmektedir. Şöyle ki; isteği halinde kadın işçiye, 16 haftalık sürenin tamamlanmasından veya çoğul gebelik halinde 18 haftalık süreden sonra 6 aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu izin, 3 yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinme hâlinde eşlerden birine veya evlat edinene verilir. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz.

Bu düzenlemeye göre, analık hâli izninin bitiminden itibaren çocuğunun bakımı ve yetiştirilmesi amacıyla birinci doğumda 60 gün, ikinci doğumda 120 gün, sonraki doğumlarda ise 180 gün süreyle haftalık çalışma süresinin yarısı kadar ücretsiz izin ve ayrıca 6 aya kadar ücretsiz izin verilir.

9. HAMİLELİKTE ÜCRETLİ İZİN

4857 sayılı Kanunun “analık halinde çalışma ve süt izni” başlıklı 74’üncü maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre; hamilelik süresince kadın işçiye periyodik kontroller için ücretli izin verilir.

Bu düzenlemeye göre, hamilelikte sağlık kontrolleri için kadın işçiye izin verilir, söz konusu izin ücretli olup, ücretinden herhangi bir kesinti yapılmaz.

10. HAMİLELİKTE HAFİF İŞLERDE ÇALIŞTIRILMASI

4857 sayılı Kanunun “analık halinde çalışma ve süt izni” başlıklı 74’üncü maddesinin beşinci fıkrası hükmüne göre; hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, hamile

kadın işçi sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılır. Bu halde işçinin ücretinde bir indirim yapılmaz.

Bu düzenlemeye göre, doktor raporu ile hamile kadın ücretinden herhangi bir kesinti olmaksızın daha hafif işlerde çalıştırılır.

11. SÜT İZNİ

4857 sayılı Kanunun “analık halinde çalışma ve süt izni” başlıklı 74’üncü maddesinin yedinci fıkrası hükmüne göre; kadın işçilere 1 yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam 1,5 saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır.

Bu düzenlemeye göre, kadın işçiler 1 yaşına kadar çocukları için günde bir buçuk saat süt izni kullanacaklardır.

12. GEBE VEYA EMZİREN KADINLARIN ÇALIŞTIRILMA ŞARTLARIYLA EMZİRME ODALARI VE ÇOCUK BAKIM YURTLARINA DAİR YÖNETMELİK HÜKÜMLERİNDE HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Çalışan, gebelik ve emzirmeye başlama halinde işvereni bilgilendirir.

İşveren, gebe veya emziren çalışanın sağlık ve güvenliği için tehlikeli sayılan kimyasal, fiziksel, biyolojik etkenlerin ve çalışma süreçlerinin çalışanlar üzerindeki etkilerini değerlendirir. Bu değerlendirme sonucuna göre aşağıda belirtilen genel ve özel önlemleri alır.

Genel önlemler

- Fiziksel ve zihinsel yorgunluk ile ilgili olarak; gebe veya emziren çalışanın çalışma saatleri ve ara dinlenmeleri geçici olarak yeniden düzenlenir, söz konusu çalışanların çalışma sa-

atlerinin gece süresine ve gebe çalışanların çalışmalarının günün erken saatlerine rastlamaması için gereken önlemler alınır.

- Duruş problemleri ile ilgili olarak; çalışma mahalli ve çalışma düzeyini, gebe veya emziren çalışanların duruş problemlerini ve kaza riskini azaltacak şekilde yeniden düzenlenir, mümkün olduğu durumlarda oturarak çalışmaları sağlanır. Gebeliğin durumuna göre yorgunluğun ve diğer duruş problemlerinin azaltılması veya ortadan kaldırılması için dinlenme araları ihtiyaca göre daha sık ve uzun olarak düzenlenir.
- Yüksekte çalışmalarda, gebe çalışanın çalışma yerlerinin platform, merdiven gibi yüksek ve düşme tehlikesi olan yerlerde olmaması için gerekli düzenlemeler yapılır.
- Çalışma saatleri ve çalışma hızı ile ilgili olarak; çalışma hızının, saatlerinin ve işteki yoğunluğun çalışanın önerileri dikkate alınarak mümkün olduğunca uygun hale getirilmesi için gerekli şartlar sağlanır.
- Gebe veya yeni doğum yapmış çalışanın yalnız çalıştırılmaması esastır. Ancak zorunluluk halinde gebe veya yeni doğum yapmış çalışanın yalnız çalıştırılması gerektiğinde işyerinde bulunan diğer çalışanlarla kolayca iletişim sağlayabilmeleri için gerekli önlemler alınır. Ayrıca çalışanın uygun tıbbi ve diğer destekleri alabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılır, acil yardım prosedürlerinde bu durum göz önüne alınır.
- İş stresi ile ilgili olarak; gebe, yeni doğum yapmış ve emziren çalışanı, çalışma koşulları, çalışma saatleri,

müşterilerle ve üçüncü kişilerle ilişkiler, iş yükü, işini kaybetme korkusu gibi stres faktörlerine yönelik koruyucu önlemler alınır. Düşük veya ölü doğum yapmış veya doğumdan sonra bebeğini kaybetmiş çalışanı stresten korumak için itina gösterilir.

- Gebe çalışanın, ayakta çalışması gereken işlerde, mümkün olan durumlarda oturması sağlanır, sürekli oturarak veya sürekli ayakta çalışması engellenir, çalışmanın böyle düzenlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda dinlenme araları artırılır, hamileliğin gelişimine göre gerekli önlemler alınır.
- Dinlenme ve diğer iyileştirici olanakların sağlanması ile ilgili olarak; gebe çalışanın sigarasız ve dumanlı bir ortamda gerekli aralıklarla oturarak veya rahatça uzanacak şekilde fiziksel ve zihinsel olarak dinlenmesini sağlayacak şartlar temin edilir. Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren çalışanın sık tuvalete gitme ihtiyacı göz önüne alınarak uzun süreli çalışmalar ve ekip çalışmaları bu gereksinime uygun olarak düzenlenir, ayrıca enfeksiyon ve diğer hastalıklara karşı gerekli hijyen şartları sağlanır. Gebe veya emziren çalışanın, kişisel ihtiyaçları göz önüne alınarak, beslenme molasının, temiz içme suyu temininin ve diğer ihtiyaçlarının kendileriyle de istişare edilerek karşılanması sağlanır.

Özel önlemler

- **Fiziksel etkenler:**
- **Şok ve titreşim:** Gebe çalışanın, ani darbelere, sarsıntıya, uzun süreli titreşime maruz kalacağı işlerde ve

iş makinelerinde çalıştırılmaları yasaktır. Vücudun alt kısmını, özellikle karın bölgesini etkileyen düşük frekanslı uzun süreli titreşime ve sürekli sarsıntıya maruziyeti önleyecek tedbirler alınır.

- **Gürültü:** Gebe çalışanın çalıştığı yerdeki gürültü seviyesinin, en düşük maruziyet etkin değeri olan 80 dB(A) yı geçmemesi sağlanır. Eğer gürültü seviyesi düşürülemiyorsa çalışanın yeri değiştirilir. Limitleri aşan gürültülü ortamda gebe çalışanların kişisel koruyucu donanım kullanarak dahi çalıştırılmaları yasaktır.
- **İyonize radyasyon:** Gebe veya emziren çalışanlar iyonize radyasyon kaynaklarının bulunduğu ve radyasyonla kirlenmiş olan yerlerde ve işlerde çalıştırılmaz. Bu gibi yerlere girmemesi uyarı levhaları ile belirtilir.
- **İyonize olmayan radyasyon:** Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren çalışanların iyonize olmayan radyasyon kaynaklarından etkilenmesini önleyecek tedbirler alınır.
- **Soğuk, sıcak ve yüksek basınç:** Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren çalışanların yaptığı işin niteliği göz önünde bulundurularak çalıştığı yerlerin sıcaklığının ve basıncının sağlık ve güvenlik riski yaratmayacak düzeyde olması sağlanır.
- **Biyolojik etkenler:** Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren çalışanın, Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik'te tanımlanan grup 2, grup 3 ve grup 4 biyolojik etkenlerin risk teşkil ettiği yerlerde ve işlerde çalış-

tırılmaları yasaktır. Ancak çalışanın bağımsızlığı varsa durum değerlendirilmesini yapılarak çalışmasına izin verilebilir.

- **Kimyasal etkenler:** Kanserojen, mutajen, çok toksik, toksik, zararlı, alerjik, üreme için toksik ve emzirilen çocuğa zararlı olabilen kimyasalların üretildiği, işlendiği, kullanıldığı işlerde gebe, yeni doğum yapmış ve emziren çalışanın çalıştırılması esas olarak yasaktır. Ancak, çalışanın çalıştırılmasında zorunluluk varsa ve teknik olarak bu maddeler daha az zararlı olanlarla değiştirilemiyorsa, gebe çalışan, mutajen ve üreme için toksik maddelerle, emziren ve yeni doğum yapmış çalışan, emzirilen çocuğa zararlı olabilen kimyasalların dışındaki maddelerle, ancak her türlü önlem alınarak ve sağlık durumları ile maruziyet düzeyleri sürekli kontrol altında tutularak çalıştırılabilir.
- **Çalışma koşulları:**
- Gebe veya emziren çalışanların kendilerinin ve bebeklerinin sağlığını olumsuz etkileyecek şekilde elle taşıma, yüklemeye araçsız taşıma işlerinde çalıştırılmaları yasaktır. Bu tür işlerde risk değerlendirmesi yapılır, gerektiğinde iş değişikliği sağlanır.
- Kişisel koruyucu donanımlar gebe veya emziren çalışanın tam koruyacak şekilde vücuduna uygun olmalı, bu kişilerin hareketlerine engel olmamalı ve vücut ölçüleri değiştikçe yenileri temin edilir. Uygun koruyucu sağlanmadığı durumlarda çalışan bu işlerde çalıştırılmaz.

Gebe veya emziren çalışan, işyerinde yapılan değerlendirmenin sonuçları ile sağlık

ve güvenlik amacıyla alınması gereken önlemler hakkında bilgilendirilir.

Değerlendirme sonuçları, gebe veya emziren çalışan için sağlık ve güvenlik riskini veya çalışanın gebeliği veya emzirmesi üzerindeki bir etkiyi ortaya çıkardığında işveren, ilgili çalışanın çalışma koşullarını ve/veya çalışma saatlerini, çalışanın bu risklere maruz kalmasını önleyecek bir biçimde geçici olarak değiştirir.

Çalışma koşullarının ve/veya çalışma saatlerinin uyarlanması mümkün değilse, işveren ilgili çalışana başka bir işe aktarmak için gerekli önlemleri alır.

Sağlık raporu ile gerekli görüldüğü takdirde gebe çalışan, sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılır. Bu halde çalışanın ücretinde bir kesinti yapılmaz. Başka bir işe aktarılması mümkün değilse, çalışanın sağlık ve güvenliğinin korunması için gerekli süre içinde, isteği halinde çalışanın tabi olduğu mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ücretsiz izinli sayılması sağlanır. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz.

Kadın çalışanlar, gebe olduklarının sağlık raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar geçen sürede gece çalışmaya zorlanamazlar.

Yeni doğum yapmış çalışanın doğumu izleyen 1 yıl boyunca gece çalıştırılması yasaktır. Bu sürenin sonunda sağlık ve güvenlik açısından sakıncalı olduğunun sağlık raporu ile belirlendiği dönem boyunca gece çalıştırılmaz.

Gebe veya emziren çalışan günde 7,5 saatten fazla çalıştırılmaz.

Gebe çalışanlara gebelikleri süresince, periyodik kontrolleri için ücretli izin verilir.

Emziren çalışanların, doğum izninin bitiminde ve işe başlamalarından önce, çalışmalarına engel durumları olmadığının

raporla belirlenmesi gerekir. Çalışmasının sakıncalı olduğu hekim raporu ile belirlenen çalışan, raporda belirtilen süre ve işlerde çalıştırılmaz.

Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 100-150 kadın çalışanı olan işyerlerinde, emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine en çok 250 metre uzaklıkta aşağıda belirtilen şartları taşıyan bir emzirme odasının kurulması zorunludur.

Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 150'den çok kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın aşağıda belirtilen şartları taşıyan bir yurdun kurulması zorunludur. Yurt, işyerine 250 metreden daha uzaksa işveren taşıt sağlamakta yükümlüdür.

Oda ve Yurtlarda Bulunacak Nitelikler:

- Bodrum katında ve doğrudan açık havaya açılmayan yerlerde olamaz.
- Pencerelemi doğrudan güneş ışığı alacak şekilde olur.
- Kadın ve velayet hakkına sahip erkek çalışan sayısının en az % 10'u oranında yatak, yeterli sayıda gözlem odası ve bir emzirme yeri bulunur.İhtiyaca göre yeterli sayıda yatak, bölme ve diğer araç ve gereçler ilave edilir.
- Çocukların bulundurulacağı odaların taban alanlarının her çocuğa en az 3 metrekare, hacimlerinin ise her çocuğa en az 8 metreküp hava düşecek şekilde ve bol ışıklı olması gerekir.

- Taban, çocukların sağlığına zarar vermeyecek ve kolayca temizlenebilecek bir malzeme ile döşenmesi gerekir.
- Duvarlar ve bölmeler yeterli bir yüksekliğe kadar kolayca temizlenebilir bir maddeyle boyanması veya kaplanması gerekir.
- Odalar ve eşyalar toz tutmayacak şekilde düz ve basit olması gerekir.
- Çocuk karyoları ve komodinleri temiz, boyalı, kullanıma ve sağlığa uygun nitelikte olması gerekir. Karyoların ayarlanabilir yüksek kokuksulukları bulunur.
- Yurtlarda yeterli büyüklükte bir bahçe bulunması gerekir.
- Çocukların dinlenmeleri ve oynamaları için yeterli araç ve gereçler bulunması gerekir.
- Oda ve yurtlarda, anneler ve görevliler için yeteri kadar tuvalet ve lavabo, her 10 yatağa bir çocuk banyosu, çocuk yatak odalarının bitişğinde çocukların kullanabileceği lavabolar bulunması gerekir. Yurtlarda, ayrıca, çocuklar için yeteri kadar tuvalet bulunması gerekir.
- Oda ve yurtlarda, mamaların ve yiyeceklerin hazırlanması, muhafazası, dağıtılması, yedirilmesi ve kullanılan araç ve gereçlerin temizlenmesi için gerekli yerler bulunması gerekir.
- Oda ve yurtlarda, yatak odalarından ayrı bez değıştirme odaları olması gerekir. Bu odalarda, masa, yatak, şezlong gibi eşyalar, temiz ve kirli bez ve çamaşırların ayrı ayrı konulması için gerekli dolap ve kaplar bulundurulur.

- Yatak eşyası ve annelere emzirme esnasında giydirilen gömleklere temiz olması ve düzenli olarak korunması gerekir.
- Çocuklar, emzirme yerlerine çocuk bakıcısı ya da sağlık personeli tarafından getirilir, emzirmenin bitiminde yine aynı kişiler tarafından alınarak, temizlik ve bakımları yapıldıktan sonra yataklarına bırakılır.

İşverenler, ortaklaşa oda ve yurt kurabilecekleri gibi, oda ve yurt açma yükümlülüğünü, kamu kurumlarınca yetkilendirilmiş yurtlarla yapacakları anlaşmalarla da yerine getirebilirler.

Oda ve yurt açma yükümlülüğünün belirlenmesinde, işverenin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan tüm işyerlerindeki kadın çalışanların toplam sayısı dikkate alınır.

Emzirme odası ve/veya yurt kurulması için gereken kadın çalışan sayısının hesabına erkek çalışanlar arasından çocuğunun annesi ölmüş veya velayeti babaya verilmiş olanlar da dâhil edilir.

Oda ve yurtlardan, kadın çalışanların çocukları ile erkek çalışanların annesi ölmüş veya velayeti babaya verilmiş çocukları faydalanırlar. Odalara 0-1 yaşındaki, yurtlara velisinin isteğı üzerine ilkokula kaydı yapılmayan 66 aylığa kadar çocuklar alınır.

Oda ve yurtlarda, çocuklar ve görevliler dışında başkasının bulunması ve bunların amaç dışında kullanılması yasaktır. Yurtlarda 0-24 aylık, 25-48 aylık ve 49-66 aylık çocuklar birbirinden ayrı bulundurulur.

Çocuklar, oda ve yurtlara işbaşı yapılmadan önce bırakılır, işin bitiminde alınır. Anne ve babalar, odaların ve yurtların disiplin ve yönetimine dair kurallara uymak şartıyla ara dinlenmesinde çocuklarını görüp bakımlarıyla ilgilenebilirler.

Oda ve yurtlara kabul edilen çocuklar kayıt ve kabul defterine yazılır.

Oda ve yurtlardan tamamen ayrılan çocukların, ayrılış nedeni, tarihi, kiminle çıktığı, gözlem kâğıdına ve kayıt kabul defterine işlenir. Çocuğun özel dosyası anne veya babasına verilir.

Oda ve yurtların gereken yerlerine çocukların vücut ısılarının ölçülmesi için ter-

mometreler konulur, buralarda aşağıdaki çizelgede yazılı olan ve ayrıca işyerinde görevli hekim tarafından gerekli görülen ilaç ve tıbbi gereçler bulundurulur. Bunlar özel bir dolap içinde ve kolayca kullanılabilecek şekilde saklanır ve düzenli olarak işyerinde görevli hekim tarafından gözden geçirilerek bozulmuş veya kullanılmaz duruma gelmiş yahut tükenmiş bulunanların yerlerine yenileri konulur.

Emzirme Odası ve Çocuk Bakım Yurtlarında Bulundurulacak İlaç ve Tıbbi Gereç Çizelgesi

İlaç ve Gereç	Miktarı	Açıklama
Açık ve kapalı yaralar için antiseptik çözelti	250 şer gr.	Cam kapaklı şişede
Amonyak	50 gr.	Cam kapaklı şişede
Saf alkol	100 gr.	Cam kapaklı şişede
Oksijenli su	1 şişe	Orijinal ambalajda
Yanık pomadı	2 tüp	Orijinal ambalajda
Enjektör	1 adet	2 cc.
Enjektör	1 adet	5 cc.
Enjektör iğnesi	6 şar adet cilt, adale ve damar için.	
Damlalık	6 adet	
Beden derecesi (termometre)	6 adet	
Çengelli iğne	12 adet	
Flaster	2 kutu	
Talk tozu	Yeteri kadar	
Küvet	2 adet	
Pens	2 adet	
Kulak pensi	1 adet	
Makas	2 adet	
Bisturi	1 adet	
Pamuk	5 paket	25'er gramlık
Steril gaz idrofil	5 paket	
Steril sargı bezi	5 adet	Muhtelif büyüklükte
Üçgen sargı	1 adet	Parmak, baş ve etrafı için
Çocuk terazisi	1 adet	Emzirme odalarında
Boy ölçerli terazi	1 adet	Kreşlerde

Oda ve yurtlarda çalışacak yönetici, sağlık personeli ve diğer personelin nitelikleri ve görevleri aşağıda belirtilmiştir;

- **Yönetici:** Oda ve yurtların amacına uygun olarak, işleyişle ilgili idari konulardaki her türlü işlerden ve oda ve yurtlardaki çocukların sağlık kurallarına uygun bir ortam içinde yaşama, gelişme ve eğitimlerinin sağlanmasından birinci derecede sorumlu olmak üzere aşağıdaki niteliklerden birine sahip kişilerden biri yönetici olarak görevlendirilir:

1) Eğitim yönetimi, sosyal hizmetler, çocuk gelişimi ve eğitimi, okul öncesi eğitim, psikoloji, çocuk sağlığı veya çocuk gelişimi ve anaokulu alanlarından birinde yükseköğrenim görmüş olmak,

2) Okul öncesi öğretmen unvanını almış olmak.

- Sağlık personeli: Oda ve yurtlar, işyeri hekiminin tıbbi gözetimi altındadır. Çocukların sağlık durumları düzenli aralıklarla kontrol edilir ve gereği yapılır. İşyeri hekimi ile işyeri hemşiresi, çocukların periyodik sağlık kontrollerini yapmak, sağlıklı ilgili kayıtlarını tutmak, salgın ve bulaşıcı hastalıklara karşı gerekli önlemleri almak veya aldırarak, sağlık ve temizlik yönünden gerekli denetimleri yapmakla görevlidir.

- **Diğer personel:**

1) Oda ve yurtların emzirme odalarında her 10 çocuk için bir kadın çocuk bakıcısı bulundurulur. Çocuk bakıcılarından en az birinin Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunu veya benzeri mesleklerden olması zorunludur. Yurtlarda, her 20 çocuk için bir çocuk bakıcısı ile Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunu veya benzeri meslek mensubu eleman bulundurulur.

2) Oda ve yurtlardaki toplam çocuk ve

grup sayısına göre beslenme, temizlik ve diğer hizmetler için yeterli sayıda personel istihdam edilir. Bu personel için en az ilkökul diploması veya okur yazarlık belgesi almış ve sağlıklı olma şartı aranır.

- Yukarıda belirtilen personel dışında, işverence gerekli görüldüğü takdirde, sosyal hizmet uzmanı, beslenme uzmanı ve psikolog, Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunlarıyla müzik, güzel sanatlar ve spor dalında ihtisas sahibi elemanlar görevlendirilebilir. Bunlar kendi alanları ile ilgili çalışma programları çerçevesinde faaliyet gösterirler.

-Oda ve yurtlarda bulunan çocukların korunmaları amacıyla buralarda çalıştırılacak tüm personelin işe girişte ve periyodik olarak akıl ve vücut sağlığı ve bulaşıcı hastalıklar yönünden sağlık kontrolü yapılır. Bulaşıcı hastalığı bulunanlar ile çocukların sağlık ve gelişimlerini olumsuz etkileyebilecek personel çalıştırılmaz.

Oda ve yurtlara kabul edilecek çocuklar önce gözlem odasına alınır ve işyeri hekiminin muayenesinden geçirilir. Bulaşıcı veya tehlikeli bir hastalığı bulunmayan veya portör olmayan çocuklar hakkında rapor düzenlenir, raporlar çocukların özel dosyalarında saklanır.

Bulaşıcı veya tehlikeli bir hastalığı olanlar, hastalık kuşkusu bulunanlar veya portör olan çocuklar, sağlıklı olduklarının belirlenmesine kadar oda ve yurtlara alınmazlar.

Bulaşıcı hastalığa tutulan veya tutulduğundan şüphe edilen oda ve yurtlarda bulunan çocuklar işyeri hekimine muayene ettirilmek üzere derhal gözlem odalarına alınır. Muayene sonucunda bulaşıcı veya tehlikeli bir hastalığa tutulduğu anlaşılan çocuklar, işyeri hekimince bir sağlık kuruluşuna gönderilir ve durumuyla ilgili olarak velisi bilgilendirilir.

Oda veya yurda kabul edilen her çocuk için gözlem kâğıdı doldurulur ve özel dosyasına konur. Çocuklar burada kaldığı sürece, onların sağlık ve genel gelişme durumları, beden yapıları ve ruhsal özellikleri düzenli aralıklarla işyeri hekimince sağlık muayenesi kâğıtlarına işlenir.

Oda ve yurtlarda kalan çocukların aşılmasının yapılıp yapılmadığı işyeri hekimince takip edilir, çocukların aşısız veya eksik aşı olduğunu tespiti durumunda çocuğun kayıtlı bulunduğu aile hekimine götürülmesi hususunda velileri bilgilendirilir.

Oda ve yurtlarda, çocukların ihtiyaçlarına göre gerekli besinler, kahvaltıları ve yemekleri verilir. Yemek listeleri ve tamamlayıcı beslenmenin düzenlenmesinde işyeri hekiminin görüşleri alınır.

Çocuklara ayrıca, günde 250'şer gram dayanıklı veya pastörize, yoksa kaynamış süt veya yoğurt verilir.

Oda ve yurtlarda, çocuklara psikososyal gelişimlerini sağlayacak okul öncesi eğitimlerin verilmesi sağlanır.

Oda ve yurtların bina, kuruluş, döşeme, araç, gereç, taşıt, beslenme gibi giderlerinin tamamı işverenlerce karşılanır.

Buralar, ayda en az bir defa işveren veya

vekili tarafından denetlenir. İşveren, işveren vekili, işyeri hekimi veya bu birimlerin yönetim ve gözetiminden sorumlu olanlarca görülen eksiklikler derhal giderilir.

Oda ve yurtlar birden çok işveren tarafından kurulduğu takdirde, bu işverenler veya işveren vekilleri, ayda en az bir defa toplanarak bu yerlerin yönetimine dair kararları alırlar ve uygulanmasını sağlarlar.

İşverenler, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki işyerlerinde açtıkları oda ve yurtlarla ilgili bilgi ve belgeleri, açılma tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde bir rapor halinde Millî Eğitim Bakanlığı ile bağlı oldukları Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne gönderirler. Bu raporda aşağıdaki hususlar belirtilir;

- 1) İşyerinin unvanı, bağlı olduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü sicil numarası ve adresi,
- 2) İşyerinde çalıştırılan toplam çalışan sayısı ve kadın çalışan sayısı,
- 3) Kuruma alınan çocuk sayısı, cinsiyeti,
- 4) Kurumun açık adresi, oda sayısı, oyun yerleri, bahçenin büyüklüğü, bakım ve eğitim araçlarının miktar ve çeşitleri.

SORUŞTURMASI DEVAM EDERKEN, EMEKLİ OLAN DEVLET MEMURUNA DİSİPLİN CEZASI VERİLEBİLİR Mİ?

Oktay ÇAMDELEN

Başmüfettiş

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, Devlet Memurları Kanununun “Memurluğun Sona Ermesi” başlıklı 98 inci maddesinde, “Devlet memurlarının

a) Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b) Memurluğa alınma şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi;

c) Memurluktan çekilmesi;

ç) İstek, yaş haddi, malullük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;

d) Ölümü; hallerinde memurluğu sona erer.” denilerek, memuriyetin hangi durumlarda sona ereceği belirtilmiştir. Öte yandan, anılan Kanunun 125 inci maddesinde de disiplin cezalarının çeşitleri ile bu cezaları gerektiren fiil ve haller tek tek sayılmıştır.

Ancak, sadece memuriyette bulunanlara uygulanacak disiplin cezaları mevzuatta düzenlenmiş iken, memuriyette bulunduğu esnada hakkında açılan disiplin soruşturması bitmeden kendi isteğiyle emekli olanlar ile ilgili olarak, başlamış olan di-

siplin soruşturmasının sonuçlandırılıp sonuçlandırılmayacağı ile disiplin cezasının verilip verilmeyeceği hususları mevzuatta düzenlenmemiş olup, konu Devlet Personel Başkanlığının görüşleri ile yargı kararı çerçevesinde irdelenecektir.

2. DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞININ GÖRÜŞLERİ

Devlet memurluğu görevi sırasında Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesindeki fiil ve hallerden dolayı hakkında disiplin soruşturulması açılmasından sonra, memurun emekli olması halinde başlamış olan disiplin soruşturmasının akıbetine ilişkin Devlet Personel Başkanlığının mütalaaları yer almakta olup, aşağıya aktarılan görüşler doğrultusunda da uygulamaya yön verilmiştir.

Örneğin, Devlet Personel Başkanlığının 13.7.1999 tarihli (17. Bülten 10. Sayfa) mütalaasında, “... Yukarıda yer verilen hükümler çerçevesinde kanunlarla belirlenen bir hak olan emeklilik hakkının yürütülen bir disiplin soruşturması nedeniyle engellenmesinin mümkün bulunmadığı, kendi isteği ile emekli olmak isteğinde bulunan bir devlet memurunun 1 ay içinde idare tarafından bu işleminin kabul edildiğinin yazı ile bildirilmemesi üzerine görevinden ayrılabileceği sonucuna varılmaktadır.

... Sonuç olarak, ilgi yazımızda bahis konusu edilen personelin emekliye ayrılmasının mümkün bulunduğu, ancak ilgili hakkında yürütülen disiplin soruşturmasının emeklilik işleminden etkilenmeksizin yürütülmesi ve sonuçlandırılması gerektiği mütalaa olunmaktadır.” denilerek, memurun emekli olmasına ilişkin talebinin disiplin soruşturmasından dolayı engellenmesinin kanunen mümkün olmadığı gibi kendi isteğiyle emekli olmak isteyen devlet memurunun, sözkonusu emeklilik talebinin kabul edildiğinin yazıyla bildirilmemesi halinde görevden ayrılabilceği hususu belirtildikten sonra, Devlet Memurları Kanununun 93 üncü maddesi uyarınca emekli olanların tekrar memuriyete dönebileceklerinden hareketle başlamış olan disiplin soruşturmasının ilgili emekli olsa bile tamamlanmasının gerektiği ifade edilmiştir.

Keza, Devlet Personel Başkanlığının 16.5.2000 tarihli (19. Bülten 18. Sayfa) mütalaasında, “... Bu itibarla, herhangi bir suçtan dolayı haklarında soruşturma açılan ve soruşturma tamamlanmadan önce isteğiyle emekliye ayrılan veya meslekten çıkartılan mensuplarınız hakkında adli yargı sürecinden bağımsız olarak işlenmiş olan suçun memuriyete engel olup olmadığına bakılmaksızın olayın disiplin hükümleri açısından zaman aşımına uğratılmaması bakımından soruşturmaya devam edilip 657 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin de uygulanması suretiyle sonuçlandırılması, soruşturmaya ve soruşturmanın sonucuna ilişkin bilgi ve belgelerin ilgililerin dosyalarına kaldırılması ...” şeklinde görüş verilerek suretiyle hakkında disiplin soruşturması açılan devlet memurunun kendi isteğiyle emekli olması durumunda, disiplin hükümleri açısından zaman aşımına

uğramasına meydan vermeden disiplin soruşturmasının sonuçlandırılacağı belirtilmiştir.

Bununla birlikte, Devlet Personel Başkanlığının 12.6.2013 tarih ve 8709 sayılı mütalaasında da, “... Yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde; 657 sayılı Kanunun 98 inci maddesi hükmü uyarınca emeklilik ile memuriyet statüsü sona ermekte olup, anılan Kanunun 125 inci maddesinin (C) bendi hükmü uyarınca memura verilen aylıktan kesme cezasının ilgililerin emekli aylığına uygulanamayacağı, verilen cezanın kişinin özlük dosyasına konulmak suretiyle aynı Kanunun 93 üncü maddesi uyarınca yeniden memurluğa atanması halinde takip eden aybaşında cezanın uygulanabileceği mütalaa edilmektedir.” denilerek, disiplin soruşturması devam ederken emekli olanlara verilecek aylıktan kesme cezasının emekli aylığına uygulanamayacağı, ancak Devlet Memurları Kanununun 93 üncü maddesi uyarınca emekli olanların tekrar memuriyete dönmeleri halinde aylıktan kesme cezasının takip eden aybaşında uygulanabileceği yönünde görüş verilmiştir.

Yukarıya aktarılan görüşlerden de anlaşılacağı üzere, disiplin soruşturması sırasında emeklilik hakkını kullanarak memuriyetten ayrılanların, Devlet Memurları Kanununun “Emeklilerin Yeniden Hizmete Alınması” başlıklı 93 üncü maddesindeki “T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan (5434 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine göre emeklilikle ilgili görevlere yeniden atanamayacaklar hariç) sınıfında yazılı nitelikleri taşımakta bulunanlar kanunun 92 nci maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilirler.” hükmüne istinaden tekrar memuriyete alınabilmeleri imkanının ol-

ması münasebetiyle başlamış olan disiplin soruşturmasının zaman aşımına da dikkat ederek sonuçlandırılması, ayrıca gerek soruşturma evrakının gerekse de soruşturma neticesinde verilen disiplin cezasına ilişkin belgelerin personelin özlük dosyasında muhafazasının sağlanması gerekmektedir.

Ayrıca, Devlet Memurları Kanunu'nun, "Savunma Hakkı" başlıklı 130'uncu maddesinde, "Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır." ve "İtiraz" başlıklı 135'inci maddesinde de, "Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür..." hükümleri uyarınca, savunma alınmaksızın disiplin cezası verilemeyeceğinden, devlet memurunun emekli olsa bile savunmasının alınmasından sonra disiplin cezasının verilmesi ile ilgililerin disiplin cezalarına karşı itiraz edebilmesini teminen disiplin soruşturmasının emeklilik tarihinden sonra tamamlanması halinde de emekli olanlara tebliğ edilmesi hususlarına dikkat edilmelidir.

Diğer taraftan, konuyla ilgili bir hususu daha belirtmek gerekirse, yaş haddinden dolayı emekli olanların Devlet Memurları Kanunu'nun 93'üncü maddesi uyarınca tekrar memuriyete dönemeyeceği ve bundan dolayı disiplin cezasının uygulanma imkanı olmadığından, yaş haddinden dolayı emekli olanlar hakkında başlamış olan disiplin soruşturmasının sonuçlandırılması gerek bulunmamaktadır.

3. KONUyla İLGİLİ DANIŞTAY KARARI

Danıştay 3. Dairesinin 27.01.1977 tarihli Kararında¹ "... Bu durumda, bir memurun memuriyet statüsü devam ederken bir disiplin suçu işlemesi halinde, bu suçla ilgili belgelerin sicil dosyasında bulunması gereklidir. Zira suç, memur iken işlenmiştir, soruşturma sırasında herhangi bir nedenle o kişinin memuriyetten ayrılması, suçu işlediği andaki illiyet rabitasını ortadan kaldıramayacağı gibi, artık o kişinin memuriyet sıfatı kalmadığı gerekçesiyle, her suça işlendiği andaki fiil ve hukuki duruma yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri çerçevesinde ceza verilmesi gerektiği yolundaki hukuk kuralının uygulanmasını da önleyemez.

Öte yandan, memuriyetten ayrılan kişinin, memur iken işlediği suçtan dolayı, gerek savunmasının alınması gerekse itiraz hakkını kullanması hizmet gördüğü zamana ilişkin olduğundan, artık memuriyet sıfatı kalmamıştır, şeklinde bir düşünceyle ortadan kaldırılamaz.

Verilen disiplin cezasının uygulanmasına gelince; cezanın niteliğine göre uygulama olanağı var ise dosyasında muhafaza edilir. Kaldı ki, 657 sayılı Yasanın 92 ve 93 üncü maddelerinden istifade ederek, yeniden memuriyete giren bir kişi hakkında böyle bir durum var ise, uygulama da o zaman mümkün olabilecektir." denilmiş olup, her suça işlendiği andaki fiil ve hukuki duruma yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri çerçevesinde ceza verilmesi gerektiği yolundaki hukuk kuralı gereğince memuriyet sıfatı devam ederken hakkında disiplin soruşturması açılan memurun, kendi

1 Danıştay 3. Daire 27.01.1977 tarih ve E: 1977/47, K: 1977/12 sayılı Kararı. (İbrahim PINAR, Açıklamalı-İçtihatlı Devlet Memurları Kanunu Şerhi 9. Baskı, 2006, s. 1165)

isteğiyle emekli olsa da disiplin soruşturmasının tamamlanması ve soruşturma sonucu ceza verilmesi öngörülmüş ise de bu cezanın ilgilinin dosyasında bulunması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

4. SONUÇ

Makalenin önceki bölümlerde yer verilen Devlet Personel Başkanlığının görüşleri ile Danıştay kararı dikkate alındığında, memuriyette iken hakkında disiplin soruşturması başlatılan ve sonuçlanmadan kendi isteğiyle emekliye ayrılanlar ile ilgili olarak, başlamış olan disiplin soruşturmasının sonuçlandırılması ve disiplin cezası verilmesi halinde hem soruşturma hem de disiplin cezasına ait evrakların emekli olan memurun dosyasında muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, devlet memurunun emekli olsa da, savunma alınmadan disiplin cezasının verilmemesi ve disiplin cezasının ilgiliye tebliğ edilmesi hususlarına dikkat edilmelidir.

Ancak, yaş haddinden dolayı emekli olanların, Devlet Memurları Kanununun 93 üncü maddesi uyarınca tekrar memuriyete dönmelerine imkan bulunmadığından, yaş haddinden dolayı emekli olanlar hakkında memuriyette iken başlamış olan disiplin soruşturmasının sonuçlandırılmasına gerek bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

-657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

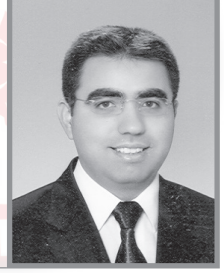
-Danıştay 3. Dairesinin 27.01.1977 tarihli ve E: 1977/47, K: 1977/12 sayılı Kararı

-Devlet Personel Başkanlığının 13.7.1999 tarihli (17. Bülten 10. Sayfa) Mütalaası

-Devlet Personel Başkanlığının 16.5.2000 tarihli (19. Bülten 18. Sayfa) Mütalaası

-Devlet Personel Başkanlığının 12.6.2013 tarih ve 8709 sayılı Mütalaası

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE YÖNETİM KURULU KARAR DEFTERİNİN KAPANIŞ ONAYININ OCAK AYI SONUNA KADAR YAPTIRILMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

1. GİRİŞ

Belediyeler tarafından kurulan veya sonradan ortak olunan yahut hibe yoluyla devralınan şirketler, uygulamada “belediye şirketi” olarak isimlendirilmektedir. İlgili mevzuat gereği belediyelerce kurulabilen şirketler, anonim ve limited şirketlerdir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun¹ (TTK) 16. maddesi gereğince belediye şirketleri tacir sayıldığından bu şirketler, diğer şirketler gibi tacir olmanın hükümlerine tabidirler. Tacir olmanın hüküm ve sonuçlarından biri de ticari defterleri tutma yükümlülüğüdür.

Belediye şirketleri tarafından tutulması gereken ticari defterler; yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteridir (TTK md. 64/III-IV). Belediye şirketlerinin, bu defterlerde ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, TTK’ya göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koyması şarttır.

Kanun koyucu, çift defter kullanımı şeklinde tezahür eden kötü niyetli uygulamaları engellemek ve ticari defterlere olan güveni korumak/sağlamak amacıyla ticari defterler için açılış ve/veya kapanış onayları

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

öngörmüştür. Bu çerçevede, ticari defterlerin tamamı için açılış onayının (tasdikinin) yaptırılması zorunludur. Kapanış onayına tabi tutulan defterler ise sadece yevmiye defteri ve yönetim kurulu karar defteridir. TTK hükümleri gereğince, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılması gerekmektedir. Aksi takdirde, belediye şirketleri idari ve hukuki yaptırımlarla karşı karşıya kalabilecektir.

İşte bu çalışmada, anonim şirket ve limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketleri açısından ayrı ayrı olmak üzere yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının yaptırılma zorunluluğu tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

2. ANONİM ŞİRKET ŞEKLİNDE KURULAN BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE YÖNETİM KURULU KARAR DEFTERİ

Anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulu karar defteri, bu şirketlerde yönetim kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazıldığı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir. Karar defterindeki kayıtların asgari olarak; karar tarihini, karar sayısını, toplantıda hazır bulunanların adı ve soyadını/unvanını, kararın içeriğini ve üyelerin imzalarını içermesi şarttır (Ticari Defterlere İlişkin

Tebliğ² -Defter Tebliği- md. 10/I-II). Bahsi geçen bilgiler mürekkepli kalemle doğrudan yönetim kurulu karar defterine yazılıp imzalanabileceği gibi, bilgisayarda hazırlanıp çıktısı alınan karar tutanakları da imzalanmak suretiyle deftere yapıştırılabilir.

Anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulu, toplantı yapılarak karar alabilmesinin yanında, TTK'nın 390/IV. maddesi kapsamında elden dolaştırma şeklinde de karar alabilir (sirküler tipi karar). Bu noktada, üyelerden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kağıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kağıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir. Kararın, üyelerden birinin yaptığı öneri üzerine diğerlerinin yazılı onayı ile alındığı durumlarda bu husus kararda ayrıca belirtilir.

Bunun yanında her yönetim kurulu üyesi, alınan karara ilişkin muhalefetinin bir şerh ile karar metnine geçirilmesini isteyebilir. Üyelerin şerh yazma talebi hiçbir sebeple reddedilemez; şerh yazılmasına engel olunamaz. Şerh, sahibi dışında hiç kimse tarafından değiştirilemez (Defter Tebliği md. 10/IX). Muhalefet şerhi, imzanın (sayfanın) altında uygun bir yere yazılabilir veya ayrı bir kağıda yazılıp deftere yapıştırılabilir.

2 Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ, 19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3. YÖNETİM KURULU KARAR DEFTERİNİN KAPANIŞ ONAYI

Önceki bölümde de belirtildiği üzere, TTK'da ticari defterlerin tamamı için açılış onayı öngörülmesine karşın, kapanış onayı sadece yevmiye defteri ve yönetim kurulu karar defteri için öngörülmüştür. Dolayısıyla, belediye şirketlerinin anılan defterlerinin kapanış onayını yaptırması zorunludur. Bunların dışındaki diğer ticari defterler için ise böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Kapanış onayının amacı, defter sayfalarının veya satırlarının aralıklı olup olmadığını denetlemek ve böylece sonradan eski tarihli kayıt yapılmasının önüne geçmektir. Kapanış onayından sonra kural olarak defterlere herhangi bir işlem veya kayıt yapılamaz.

3.1. Yönetim Kurulu Karar Defterinin Kapanış Onayının Yaptırılma Zamanı

Anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde, yevmiye defterinin kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin **altıncı ayının sonuna kadar**, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının ise izleyen faaliyet döneminin **birinci ayının sonuna kadar** notere yaptırılması şarttır (TTK md. 64/III). Ticaret şirketlerinde faaliyet (hesap) dönemi, normal olarak takvim yılıdır. Belediye şirketlerinin neredeyse tamamının faaliyet dönemi olarak takvim yılını (1 Ocak-31 Aralık) belirlediği dikkate alındığında, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının her yıl en geç 31 Ocak tarihine kadar, 2017 yılında kullanılan yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının ise **en geç 31 Ocak 2018 Çarşamba** günü mesai bitimine kadar yaptırılması zorunludur.

Öte yandan, belediye şirketlerinde takvim yılının faaliyet dönemi olarak belirlenmesi kural olmakla birlikte; takvim yılı dönemi, faaliyet ve işlemlerinin mahiyetine uygun olmayan mahalli idare şirketleri, faaliyet dönemlerini Maliye Bakanlığının iz-

niyle 12'şer aylık özel hesap dönemi olarak belli edebilir (213 sayılı Vergi Usul Kanunu³ -VUK- md. 174). Bu çerçevede örneğin, faaliyet dönemi 1 Ağustos-31 Temmuz olarak belirlenen bir belediye şirketinde yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının her yıl en geç 31 Ağustos tarihi mesai bitimine kadar yapılması gerekir.

3.2. Kapanış Onayının Yapıtırılma Şekli

Kapanış onayı, anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketinin merkezinin bulunduğu yerdeki notere yaptırılır. Söz konusu kapanış onayı kapsamında, notere ibraz edilen yönetim kurulu karar defterindeki son kaydın altına noterce "Görölmüştür" ibaresi yazılarak mühür ve imza ile onaylanır. Bunun yanında, VUK uyarınca Maliye Bakanlığı tarafından mücbir sebep halinin ilan edildiği yerlerde, söz konusu defterin kapanış onayı, mücbir sebebin sona erdiği tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar yaptırılabilir (Defter Tebliği md. 15/II).

3.3. Onay Yenileme Durumunda Kapanış Onayı

Yönetim kurulu karar defteri, yeterli yapıtlarının bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde (hesap dönemi olarak takvim yılını kabul eden belediye şirketlerinde Ocak ayı sonuna kadar) onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edilebilir. Onay yenileme işlemi, yaptırılması zorunlu bir işlem olmayıp, mevcut defterlerde yeterli yapıtların bulunması halinde bu defterlerin izleyen hesap döneminde de kullanılabilmesine olanak veren bir onay türüdür. Bu bağlamda, onay yenileme işlemi yaptırılmak isteniyorsa bu işlemin, 2 Ocak-31 Ocak 2018 tarihleri arasında ve her halükarda **31 Ocak 2018 Çarşamba günü mesai saati bitimine kadar notere yaptırılması zorunludur**. Onay yenileme işleminin yapılması halinde

artık yönetim kurulu karar defterinin yeniden ihdas edilmesi gerekmez. Onay yenileme işlemi ise ilgili defterler ibraz edilmek suretiyle şirket merkezinin bulunduğu yerdeki noterlere yaptırılır. Yeri gelmişken belirtelim ki, onay yenilemede defterin türü değiştirilemez. Onay yenilemede, deyim yerindeyse yönetim kurulu karar defterinin hem açılış hem de kapanış onayı birlikte yapılmaktadır.

Yönetim kurulu karar defterinde son kaydın altına yazılacak "Görölmüştür" ibaresinin yanında onay yenileme kısmında, defterin kalan sayfa adedi, kullanılmaya devam edileceği hesap dönemi, onay tarihi ve onay makamının resmi mühür ve imzasının yer alması zorunludur. Ayrıca, açılış onayında bulunması gereken hususlarda bir değişiklik olmuşsa bu değişiklikler de belirtilir. Öte yandan, onay yenileme işleminde yönetim kurulu karar defterinin kalan sayfalarının tekrar mühürlenmesine ve sıra numarası verilmesine gerek yoktur.

4. LİMİTED ŞİRKET ŞEKLİNDE KURULAN BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE MÜDÜRLER KURULU KARAR DEFTERİNİN KAPANIŞ ONAYI

Defter Tebliğinin 5. maddesinde, limited şirketlerin tutmakla yükümlü olduğu ticari defterler; yevmiye defteri, envanter defteri, defteri kebir, pay defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri olarak sayılmış ve ayrıca mezkûr maddede "11 inci maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklıdır." cümlesine yer verilmiştir. Saklı tutulan hükümde ise, limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebileceği gibi ayrı bir müdürler kurulu karar defterinin de tutulabileceği, müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde açılış ve kapanış onayları dâhil olmak üzere yönetim kurulu karar defterine ilişkin hükümlerin uygulanacağı,

3 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır.

kararların genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilmesi durumunda Tebliğin 10. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hususların yazılmasının zorunlu olduğu, ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutulması halinde, müdür veya müdürler kurulu kararlarının genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilemeyeceği ifade edilmiştir.

Buradan hareketle, limited şirketlerde müdürler tarafından şirket yönetimi ile ilgili olarak alınan kararların kaydedilmesi için ayrı ve bağımsız bir “müdürler kurulu karar defteri”nin tutulması zorunlu değildir. Limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerince ayrı bir müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde bu defter her yıl hem açılış hem de kapanış onayına tabi olacaktır. Bu bağlamda, anılan defterin kapanış onayı, yönetim kurulu karar defterinde olduğu gibi izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar (hesap dönemi takvim yılı olan limited şirketlerde 31 Ocak mesai bitimine kadar) notere yaptırılır. O halde, bağımsız bir müdürler kurulu karar defteri tutan limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketleri bu defterin kapanış onayını 31 Ocak 2018 Çarşamba mesai bitimine kadar yaptırması gerekmektedir. Bununla birlikte, anılan defterin, yeterli yaprakları bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde (Hesap yılı olarak takvim yılını benimseyen şirketlerde Ocak ayının sonuna kadar) onay yenilemek suretiyle de kullanılmaya devam edilebileceğini belirtelim.

5. KAPANIŞ ONAYINI SÜRESİNDE YAPTIRMAMANIN SONUÇLARI

5.1. Belediye Şirketi Hakkında İdari Para Cezası Uygulanması

TTK'nın 562/I-c maddesinde, “Anılan Kanunun 64. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca gerekli onayları yaptırmayanların 4.000 TL idari para cezasıyla cezalandırılacağı” hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda, yönetim

kurulu karar defterinin kapanış onayını izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna (31 Ocak mesai bitimine) kadar notere yaptırmayan belediye şirketleri idari para cezasıyla tecziye olunur.

Öte yandan, mezkûr idari para cezası, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun⁴ 17/VII. maddesi uyarınca, her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. Bu doğrultuda, kapanış onayını yaptırmayanlar hakkında öngörülen 4.000 TL'lik idari para cezası; 2015, 2016 ve 2017 yıllarında sırasıyla 4.934 TL, 5.209 TL ve 5.408 TL olarak tatbik olunmuştur.

TTK'nın 562/XIII. maddesinde, anılan Kanun kapsamındaki idari para cezalarının, aksine hüküm bulunmayan hallerde, mahallin en büyük mülki amiri tarafından verileceği hükme bağlanmıştır. Mahallin en büyük mülki amiri; illerde vali, ilçelerde ise kaymakamdır. Belediye şirketi hakkında idari para cezası uygulayacak makam, şirket merkezinin bulunduğu yere göre belirlenir. Buna göre idari para cezası, belediye şirketinin merkezi ilde ise valiler, ilçe sınırları içinde ise kaymakamlar tarafından verilir.

Ticari defterlerin açılış vekapanış onaylarını yaptırmama şeklinde öngörülen kabahatin, idari yaptırım kararı verilinceye kadar birden çok işlenmesi halinde, idari para cezasının muhatabına bir idari para cezası verilir ve **ilgili hükme göre verilecek ceza iki kat artırılır**. Ancak, bu kabahatin işlenmesi suretiyle bir menfaat temin edilmesi veya zarara sebebiyet verilmesi halinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaat veya zararın üç katından az olamaz (TTK md. 562/XIV). Söz konusu hükümde geçen “verilecek ceza iki kat artırılır” ibaresine bağlı olarak ağırlaştırılmış para cezası tutarının hesaplanması şu şekilde yapılır. Temel ceza

4 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

miktarı üzerine bu cezanın iki katının karşılığı olan tutar eklenir. Örneğin; 2017 yılı ile ilgili para cezası hesaplanırken, temel ceza tutarı olan 5.408 TL'ye, temel cezanın iki katı olan 10.816 TL ilave edilir ve ağırlaştırılmış idari para cezasının tutarı 16.224 TL olarak bulunur. Bu çerçevede, belediye şirketince aynı yıl içerisinde birden fazla ticari defterin kapanış onayının ya da farklı yıllara ait ticari defterler için söz konusu onayın yapılmadığının tespiti halinde, mezkûr Kanunda öngörülen idari para cezası iki kat artırılarak tatbik olunur.

Son olarak belirtelim ki, gerekli onayları yaptırmadığı için hakkında idari para cezası uygulanan belediye şirketleri, kararın kendilerine tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde ise idari para cezası kararı kesinleşir. Belediye şirketleri, sulh ceza hâkiminin kararına karşı, kararı öğrendikleri günden itibaren 7 gün içinde itirazda bulunabilme hakkına sahiptir (5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu md. 268, Kabahatler Kanunu md. 28/X).

5.2. Açılış veya Kapanış Onayları Bulunmayan Ticari Defter Kayıtlarının Belediye Şirketi Aleyhine Delil Olması

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun (HMK) 222/IV. maddesi, "Açılış veya kapanış onayları bulunmayan ve içerdiği kayıtlar birbirini doğrulamayan ticari defter kayıtları, sahibi aleyhine delil olur." hükmünü havidir. Bu hüküm gereğince kapanış onayının yapılmaması halinde yönetim kurulu karar defteri ve yevmiye defteri, ticari davalarda belediye şirketleri lehine değil, aleyhine delil olarak kabul edilmektedir. Eğer ki, anılan defterlerin kapanış onayları, TTK'da öngörülen süreler içinde ve usulünce yaptırılmamışsa, bu defterler sahipleri lehine kanıt olma niteliğini kaybeder. Bununla

birlikte bazı defterlerin onayları yaptırılmış, bazılarınınki yaptırılmamışsa onayları süresi içinde ve usulüne uygun olarak yaptırılan defterler, belediye şirketi lehine delil olabilir.

6. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca anonim şirketler ve dolayısıyla bu türde kurulan belediye şirketleri tarafından yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının her yıl yaptırılması zorunludur. **Bu bağlamda, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayının izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılması gerekmektedir.** Dolayısıyla, hesap dönemi olarak takvim yılını belirleyen anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde anılan defter için kapanış onayının son yaptırılma tarihi **31 Ocak 2018 Çarşamba mesai bitimidir.**

Limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde, yönetim kurulu karar defterinin muadili olan defter, müdürler kurulu karar defteridir. Ancak bu şirketlerde, müdür veya müdürler kurulunca şirket yönetimi ile ilgili olarak alınan kararlar genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebileceği gibi ayrı bir müdürler kurulu karar defteri de tutulabilir. Ayrı ve bağımsız bir müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde mezkûr defterin açılış ve kapanış onaylarının yaptırılması şarttır. O halde, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutulmakta ise bu defterin kapanış onayının yukarıda belirtilen sürede (31 Ocak 2018 tarihi mesai bitimine kadar) yaptırılması gerekmektedir. Ayrı bir defter tutulmamakta ve müdürler kurulu kararları genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilmekte ise bahsi geçen defterin kapanış onayının yaptırılması şarttır.

Yönetim/müdürler kurulu karar defterinin kapanış onayınısüresi içerisinde notere

yaptırmayan belediye şirketleri, 2017 yılı için 5.408 TL idari para cezasıyla cezalandırılır. Eğer ki, idari yaptırım kararı verilinceye kadar kabahatin birden çok işlenmesi halinde belediye şirketine verilecek para cezası iki kat artırılır. Ayrıca, kapanış onayı bulunmayan yönetim kurulu karar defterleri kayıtları, ticari davalarda şirket lehine değil, aleyhine delil olur.

Bu itibarla, herhangi bir idari yaptırımla karşı karşıya kalınmaması ve ticari davalarda yönetim/müdürler kurulu karar defterinin şirket aleyhine delil olmaması için belediye şirketlerinin, 2017 yılında kullandıkları yevmiye defterinin kapanış onayını,

31 Ocak 2018 mesai bitimine kadar TTK'da öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde yaptırımları menfaatlerine olacaktır.

KAYNAKÇA

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (10.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı R.G.).

5326 sayılı Kabahatler Kanunu (31.03.2005 tarihli ve 25772 sayılı mükerrer R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ (19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı R.G.).

YURDUMUZDA KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN YASAL DAYANAKLARI

Av. Atilla İNAN

Kamu Yönetimi Uzmanı

1. GİRİŞ

Klasik devlet anlayışı, vergi, resim ve harçlar dışında yeni arayışlar içine girmiş, kendi kaynağını kendi yaratan projeler oluşturmuştur. Kamu, kentlerde mevcut durumda oluşan rantı daha sonra yaratılacak rantla büyütürken kamu, vatandaş ve yüklenici arasında paylaşmayı öngören kentsel dönüşüm projeleri uygulamasına başlamıştır.

Bu durumu hazırlamak kolay bir iş değildir. Sürekli geliştirilebilecek bir düzenleme bu yazının amacını oluşturmaktadır.

2. KENTSEL DÖNÜŞÜM TANIMI

Dönüşüm kelimesi, “olduğundan başka bir biçime girme, başka bir durum alma,

tahavvül, inkılâp, şekil değiştirme olarak” tanımlanmaktadır. (URL1). Bu tanımlardan hareket edilirse, kentsel dönüşüm, kentsel alanların varılan durumundan başka bir biçime girmesi, başka bir durum alması olarak tanımlanabilir.

Fiziksel boyut, bölgenin içinde bulunduğu kent ile ulaşım bağlantıları, konut stoku, teknik ve sosyal altyapı ve çevresel problemler ile ilgilendirir. Tasarım boyutu, fiziksel olarak kentsel gelişim, değişim ve korumayı yönlendiren kentsel tasarım sürecini içerir. Sosyal boyut, sağlık, eğitim, konut ve

kamu hizmetlerine erişim, suç, toplumdan dışlanma, proje sürecine kamu ve özel sektörün, yerel halkın ve gönüllülerin katılımı gibi koşullarla ilgilendirir. Ekonomik boyut, seçilen alan ve çevresindeki iş olanaklarının nitelik ve niceliklerini yükseltmeyi içerir. Yasal/yönetimsel boyut, yerel karar verme mekanizmasının yapısı, yerel halkla ilişkiler, diğer çıkar gruplarının katılımı ve liderliğin türü gibi koşulları içerir.¹

3. KENTSEL DÖNÜŞÜM AMAÇLARI

Kentsel dönüşüm, beş temel amaca hizmet etmek üzere tasarlanır.

1. Kentin fiziksel koşulları ile toplumsal problemleri arasında doğrudan bir ilişki kurulmasıdır.

2. Kentsel dönüşüm; kent dokusunu oluşturan birçok öğenin fiziksel olarak sürekli değişim ihtiyacına cevap vermemelidir.

3. Kentsel refah ve yaşam kalitesini artırıcı bir ekonomik kalkınma yaklaşımını ortaya koymalıdır.

4. Fiziksel ve toplumsal bozulmanın yanı sıra, kentsel alanların çöküntü bölgeleri haline gelmelerinin en önemli nedenlerinden birisi, bu alanların ekonomik canlılıklarının artırılmasıdır.

1 A.Şişman, D. Kibaroğlu, Dünyada ve Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

5. Kentsel alanların en etkin biçimde kullanımına ve gereksiz kentsel yayılmadan kaçınmaya yönelik stratejilerin ortaya koymayı da amaçlar.²

Genel bir çerçeve içerisinde kentsel dönüşümün amacı , farklı nedenlerden ötürü zaman süreci içinde eskimiş, köhnemiş, yıpranmış ya da kimi durumlarda terk edilmiş, vazgeçilmiş kentsel dokunun, günün sosyo-ekonomik ve fiziksel koşulları göz önünde tutularak değiştirilmesi, dönüştürülmesi, ıslah edilmesi ve yeniden canlandırılarak kente kazandırılması olarak ifade edilebilir.³

4. TARİHSEL GELİŞİMİ

Kentsel dönüşüm uygulamaları ilk olarak, 19. yüzyılda Avrupa'da yaşanan kentsel büyüme hareketleri sonucunda, bazı bölgelerin yıkılıp yeniden yapılması (kentsel yenileme) şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu önce 1851'de İngiltere'de çıkarılmış olan ve kentsel politikalar üreten Konut Kanunu ve 1851 - 1873 yılları arasında Fransada, Paris kenti için gelişim müdahaleleri gerçekleştiren Haussmann'ın operasyonlarıdır.

Endüstri Devrimi sonrasında, Avrupa'nın büyük kentlerinde işçi sınıfının içinde bulunduğu insanlık dışı koşullar, birçok düşünürü ve plancıyı etkilemiş ve ilk kentsel dönüşüm fikrinin ortaya çıkmasını hızlandırmıştır.⁴

6 Ağustos 1945'te Hiroşima şehri üzerine, dünyanın ilk atom bombası atılması 140.000 kişinin ölümü ve 13 kilometreka-relik bir alanın tamamen yerle bir olmasına sebep olmuştur. Böylesi bir yıkım bölgeyi kaçınılmaz bir yeniden yapılandırma kentsel dönüşüm projeleriyle gerçekleştirilmiştir.

2 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

3 Taner Alpaslan, Kentsel Dönüşüm, 29 Kasım 2016

4 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

Trafalgar meydanı, Londra'nın en hareketli ve bilinen kamusal alan olmasını kentsel dönüşüm projelerine borçludur.⁵

Avrupa'nın ünlü meydanlarından olan ve Almanya'nın başkenti Berlin'de bulunan Postdam meydanı da harabe halinden bu günkü nezh haline gelmesi söz konusu projelerle sağlanmıştır.⁶

La Défense, Neulily köprüsünün uzantısında, eski banliyö merkezlerinden Courbevoie ile Puteaux ortasında 130 hektarlık bir alanda kurulmuş ve bu gün bir üniversite kenti olan Nanterre kadar uzanması yine kentsel dönüşüm projeleri sayesinde kendi kaynağını kendisini sağlamıştır.⁷

Savaşın sona ermesiyle artık Beyrut'un başka bir deyişle Lübnan'ın yeniden doğması için ilk adımlar da kentsel dönüşüm çalışmalarının konusu olmuştur.⁸

Brezilya'nın ikinci büyük kenti olan Rio de Janerio'nun bugünkü güzelliği söz konusu projelerle sağlanmıştır.⁹

5. YURDUMUZDA GELİŞİMİ

Tarihi gelişiminden anlaşılacağı üzere, kentsel dönüşüm sadece yeni binalar yapmak değildir, aynı zamanda kent yenileme canlandırma ve soylulaştırma çalışmalarını da içermektedir. Ülkemizde kentsel dönüşüm çalışmaları Avrupa ve Dünya'ya göre geç başlamıştır. Ülkemizde ilk kentsel dönüşüm çalışmaları 1980 sonlarında Ankarada Dikmen Vadisi Kentsel Gelişim Projesi olarak yapılmıştır.¹⁰

5 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

6 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

7 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

8 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

9 A.Şişman, D. Kibaroglu, Dünyada ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, 2009, Ankara

10 Taner Alpaslan, Kentsel Dönüşüm, 29 Kasım 2016

Yurdumuzun önemli fay hatları üzerinde ve Marmara büyük depremi sonrası milli gelirin ¼ ünün bir anda yok olması kentsel dönüşüm çalışmalarına hız kazandırmıştır.

50. Yıl Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.12.2005 tarih ve 3281 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

İmrahor Vadisi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 18.02.2005 tarih ve 536 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Yaklaşık olarak 35.600.000 m² alanı kapsamaktadır.

Çukurambar Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.02.2007 tarih ve 495 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

İstanbul Yolu Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.04.2007 tarih ve 1103 sayılı kararı ile onaylanmıştır.¹¹

6. YURDUMUZDA KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN YASAL DAYANAKLARI

6.1. Anayasa'daki Düzenlemeler

Türk Anayasa metinlerinde bir yenilik olarak ilk kez³¹ 1982 Anayasası ile “anayasal hak” niteliği kazanan “sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı” ya da “insan hakkı olarak çevre hakkı”, Anayasa'nın 56. maddesinde³³ düzenlenmiştir.

Gelişmekte olan ülkelerde hızlı kentleşme sonucunda su kirliliği, yerleşme ve alt yapı gibi sorunlar kent hayatını tehdit etmekte iken, gelişmiş ülkelerde sanayileşme ve kalkınma, kent çevresini tehdit etmekte olup genel olarak kentlerde bireyin yaşamını ve sağlığını tehdit eden nedenler; yıkılmakta olan binalar, deprem bölgelerinde kaçak

yapılaşmalar ve kentlerdeki suç artışı olarak sıralanabilir.

Anayasanın 17. ve 56. maddeleri uyarınca Devlete düşen görev, başta kaçak yapılaşmayı önlemek, yıkılma tehlikesi olan binaları tahliye ettirmek ve artan suç oranını azaltmak için çalışmalar yapmaktır. Zira, anılan Anayasa hükmü, yönlendirici/yol gösterici nitelikte değil, bağlayıcı niteliktedir.¹²

Anayasanın 56. maddesi; “herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu ve çevreyi geliştirmenin devletin ve vatandaşların ödevi olduğunu”,⁵⁷. maddesi; “devletin, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri almakla yükümlü olduğunu” belirtmektedir. Kentsel dönüşüm programları ve projeleriyle ilgili eksik de olsa yasal konuların gözden geçirildiği, eksik görülen noktaların giderilmeye çalışıldığı özellikle 2003'ten bu yana bir çok değişikliğe gidildiği gözlemlenmektedir. Aşağıda sayılan kanunlara ek olarak 644 ve 648 Sayılı KHK'ler ile yeni oluşan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da kentsel dönüşüm konusunda yetkilendirilmiştir.

6.2. Kentsel Dönüşümle İlgili Diğer Kanunlar

1. 5393 sayılı Belediye Kanunu-73. maddesi(2005)
2. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2012)
3. 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun(2005)
4. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (2012)

¹² Mehpere Çaptuğ, İdare Hukuku Açısından Kentsel Dönüşüm, Seçkin Yayınevi, Eylül 2016, Ankara, Sf: 22-23

¹¹ Taner Alpaslan, Kentsel Dönüşüm, 29 Kasım 2016

5. 5104 Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu(2004)

6. 1164 sayılı Kanun ve yapılan değişiklikler ve 5273 sayılı Toplu Konut Kanunu

7. 775 sayılı Gecekondu Kanunu(1976)

8. 2981 sayılı İmar Affı Kanunu (1984)

6.3. 5393 sayılı Belediye Kanununun 73. maddesi

“MADDE 73- Belediye, belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Bir alanın kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak ilan edilebilmesi için yukarıda sayılan hususlardan birinin veya bir kaçının gerçekleşmesi ve bu alanın belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması şarttır. Ancak, kamunun mülkiyetinde veya kullanımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi Bakanlar Kurulu kararına bağlıdır.

6.4. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

2004 yılında çıkartılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda ise Büyükşehir Belediyelerine de kentsel dönüşüm ve gelişim projelerini uygulama yetkisi verilmiştir.

Kanunla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775

sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanma yetkisi verilmiştir. Ayrıca, büyükşehir sınırları içerisindeki belediyeler bu yetkilerini kullanırken mali sorumluluk altına girebilmeleri için 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7.e maddesi gereği büyükşehir belediye meclisinden yetki almaları gerekmektedir.

6.5. 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun

2005 yılında 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun amacı; “Büyükşehir Belediyeleri, Büyükşehir Belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000’in üzerindeki belediyelerde ve bu belediyelerin yetki alanı dışında İl Özel İdarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş, kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılması” olarak belirlenmiştir. Belirlenen Kanunun amacının tarihi kent dokularını kapsayan kentsel dönüşüm projelerinin amaçları ile bağdaştığı görülmektedir. Kanun belirtilen amaçlar doğrultusunda oluşturulacak olan yenileme alanlarının tespitine, teknik altyapı ve yapısal standartların belirlenmesine, projelerin oluşturulmasına, uygulama, örgütlenme, yönetim, denetim, katılım ve kullanımına ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

6.6. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun

Kanunun amacı; afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir.¹³

Görüldüğü üzere, kentsel dönüşüm uygulaması bir çok kanunu ilgilendirmektedir. Bunlardan en önemlisi “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun”dur.

Bu konuyla ilgili bir uygulama yönetmeliği de bulunmaktadır.

7. 6306 SAYILI KANUNUN AMACI VE VARLIK NEDENİ

6306 sayılı Kanunun 1. maddesi, bu Kanunun “çıkartılmasının nedeni”ni şöyle ifade etmektedir:

“Bu Kanunun amacı, “afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir.”

Her ne kadar Kanun afet deyince akla ilk önce deprem gelmekte ise de; bu bağlamda, 6306 sayılı Kanunun konusu, sadece deprem riski altındaki alanlar olmayıp; yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetler tehlikesi altında olan riskli alan ve yapıların dönüştürülmesidir denilebilir. Söz konusu Kanunla, can ve mal güvenliği üzerinde olası afetler nedeniyle var

olan risklerin kaldırılması, kentsel alanların ve yapıların planlama ve şehircilik ilkelerine uygunluğunun sağlanması hedeflenmektedir.¹⁴

6306 sayılı Kanunun Anayasamıza ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası temel hukuk ilkelerine aykırı olan bazı hükümleri sonradan Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş; iptal kararı da (27 Şubat 2014 tarihli karar) 26 Temmuz 2014 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

İptal edilen hükümler içinde özellikle, riskli tespit kararlarına karşı ilgili yurttaşın idari yargı yerine başvurması halinde yargı yerinden “yürütmenin durdurulmasının istenemeyeceği”ne ilişkin hüküm önem taşımaktadır. Mağdur yurttaşın anayasal güvence altındaki “hak arama özgürlüğü”nü (AY, m. 36) göz göre kısıtlamaya yönelik hüküm, Anayasa Mahkemesinin 27 Şubat 2014 tarihli kararıyla hükümsüz kılınmıştır.¹⁵

8. 6306 SAYILI KANUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN ÖNEMLİ KAVRAMLAR

6306 sayılı Kanun’un uygulanmasıyla ilgili olarak “riskli alan”, “rezerv yapı alanı” ve “riskli yapı” kavramları odak noktaları olarak belirlenmiştir.

8.1. Riskli Alan

6306 sayılı Kanun’a göre, “riskli alan”, zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan alandır (m. 2/ç; Uygulama Yönetmeliği, m. 3/f).

8.2. Rezerv Yapı Alanı

¹⁴ Mehpare Çaptuğ, İdare Hukuku Açısından Kentsel Dönüşüm, Seçkin Yayınevi, Eylül 2016, Ankara, Sf: 56

¹⁵ Prof. Dr. Ergun Özsunay, 6306 sayılı Kanun ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarına İlişkin Düşünceler, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, Sf: 5

8.2.1.) Tanımı

“Rezerv yapı alanı” ise şu şekilde tanımlanmıştır: *Rezerv yapı alanı*, “bu Kanun uyarınca gerçekleştirilecek uygulamalarda yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere, TOKİ’nin veya İdarenin talebine bağlı olarak veya resmen Maliye Bakanlığı’nın uygun görüşü alınarak (Çevre ve Şehircilik) Bakanlığı tarafından belirlenen alanlar”dır (m. 2/c; Uygulama Yönetmeliği, m. 3/e).

8.2.2.) Rezerv Yapı Alanının Tespitine İlişkin Koşullar

Rezerv yapı alanı, (i) alanın büyüklüğünü de içeren koordinatlı halihazır haritasını; (ii) alanın uydu görüntüsünü veya ortofoto haritasını; (iii) alanda bulunan kamuya ait taşınmazların listesini içeren bir dosyaya dayanılarak ve Maliye Bakanlığının da uygun görüşü alınarak *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı* tarafından tespit edilir

8.2.3.) Rezerv Yapı Alanlarını Tespit Yetkisi

Rezerv yapı alanlarını tespit yetkisi (i) Bakanlığa (re’sen); (ii) TOKİ veya idare ve

(iii) gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine, tanınmıştır.

“Gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerin rezerv yapı alanı tespiti talebinde bulunabilmesi için, bu talebin, talebe konu olan taşınmazların maliklerinin tamamının muvafakatıyla yapılması ve bu taşınmazların yüzölçümlerinin yüzde yirmi beşinin mülkiyetinin, geliri dönüşüm projeleri özel hesabına gelir olarak kaydedilmek üzere, Bakanlığın uygun gördüğü, bağlı veya ilgili kuruluşuna ya da İdareye veya TOKİ’ye devrine muvafakat edilmesi gerekir” (Uygulama Yönetmeliği, m. 42/c).

8.2.4.) Rezerv Yapı Alanlarının Kullanım Amaçları

Rezerv yapı alanlarının kullanım amaçları, Uygulama Yönetmeliğinde şöyle açıklanmaktadır: “Rezerv yapı alanlarında, Kanunun amacı çerçevesinde fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek ve Kanunda öngörülen amaçlar çerçevesinde kullanılmak üzere; (i) riskli alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yerlerde ikamet edenlerin nakledileceği *rezerv konut ve işyerleri*; (ii) riskli alanlarda ve bu alanlar dışındaki riskli yapılarda ikamet etmeyen kişilere *satışı yapılabilecek her türlü yapı ile gelir ve hasılat getirecek her türlü uygulama* yapılabilir ve bu alanlar yerleşim yeri olarak kullanılabilir” (m. 4.4-a-b).

8.3. Riskli Yapı

“Riskli yapı” ya gelince, 6306 sayılı Kanun, bu kavramı şöyle tanımlamaktadır: “riskli alan içinde veya dışında olup, ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmi ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapılarıdır” (m. 2/d; Uygulama Yönetmeliği, m. 3/g).

Bu araştırma 6306 sayılı Kanunun özellikle “riskli yapılar” bakımından uygulanmasına ilişkin sorunlara yönelik olduğundan, “riskli yapı tespiti” ve riskli yapılara ilişkin uygulamanın durumu aşağıda ele alınacaktır.¹⁶

8.4. Riskli Alanların Tespiti

6306 sayılı Kanuna göre “*riskli alan*, (i) alanın zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıdığına dair teknik raporu; (ii) alan-

¹⁶ Prof. Dr. Ergun Özsunay, 6306 sayılı Kanun ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarına İlişkin Düşünceler, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, Sf: 6-7-8

da daha önce meydana gelmiş afetler varsa, bunlara ilişkin bilgileri; (iii) alanın büyüklüğünü de içeren koordinatı sınıflandırma haritasını, varsa uygulama imar planını; (iv) alanda bulunan kamuya ait taşınmazların listesini; (v) alanın uydu görüntüsünü veya ortofoto haritasını; (vi) zemin yapısı sebebiyle riskli alan olarak tespit edilmek istenilmesi halinde yerbilimsel etüd raporunu; (vii) alanın özelliğine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca istenilecek sair bilgileri ve belgeleri” içerecek şekilde hazırlanmış olan bir dosyaya dayanılarak; *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşü* alınarak (Çevre ve Şehircilik) Bakanlıkça belirlenir ve Bakanlık teklifi olarak Bakanlar Kuruluna sunulur (Uygulama Yönetmeliği, m. 5.1).

Bir alanın riskli olarak tespit edilebilmesi için, alanın büyüklüğünün asgari 15.000 m² olması gerekir. Ancak, Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde, parsel veya parsellerin büyüklüğüne bakılmaksızın ve 15.000 m² şartı aranmaksızın riskli alan tespiti yapılabilir (Uygulama Yönetmeliği, m. 5.4).

8.5. Riskli Alanların Tespitini İsteme Yetkisi

6306 sayılı Kanuna göre, riskli alan tespiti Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca re’sen yapılabilir (Uygulama Yönetmeliği, m. 5.2).

TOKİ veya İdare de, Bakanlıktan riskli alan tespiti isteminde bulunabilir (Uygulama Yönetmeliği, m. 5.2).

Ayrıca, gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin de (örneğin dernekler, vakıflar vb.) Bakanlıktan riskli alan tespiti isteminde bulunabilmeleri mümkündür (Uygulama Yönetmeliği, m. 5.3).¹⁷

¹⁷ Prof. Dr. Ergun Özsunay, 6306 sayılı Kanun ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarına İlişkin Düşünceler, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, Sf: 8-9

Görüldüğü üzere, söz konusu Kanunun uygulanabilmesi için idarenin çok önemli görev ve yetkileri bulunmaktadır. Bu yetkiler arasında tasarrufların kısıtlanması da söz konusudur.

6306 sayılı Kanuna göre, Bakanlığın talebi üzerine *riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında* olup da, Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan, (a) kamu idarelerine tahsisli olanlar, ilgili kamu idaresinin görüşü alınarak, 189 ve 2565 sayılı Kanunların kapsamında bulunan yerler, Milli Savunma Bakanlığının uygun görüşü alınarak, Maliye Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararıyla; (b) kamu idarelerine tahsisli olmayanlar, ilgili kamu idaresinin görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığına tahsis edilecek veya bu Bakanlığın istemi üzerine TOKİ’ye ve idareye bedelsiz olarak devredilebilecektir.

Taşınmazların Değerlerinin Tespitinde bazı esaslar aranmaktadır.

6306 sayılı Kanuna göre, riskli alanların tespitinden sonra, aşağıdaki işlerin ve işlemlerin yapılması gerekmektedir:

a) İlk olarak, ilgili kurumlara (yani Bakanlık, İdare ve TOKİ Başkanlığı), Kanunun uygulama alanındaki taşınmazların sınırını, yüzölçümünü ve cinsini gösteren bir harita ya da kroki yapmak veya yaptırmak yükümlülüğü öngörülmüştür. İlgili kurumun, riskli alandaki taşınmazların maliklerini ve bunların adreslerini tespit etmesi veya ettirmesi gerekir (Uygulama Yönetmeliği, m. 12.1)

b) Taşınmazların değeri, ilgili kurum içinden en az üç kişiden oluşturulacak “kıymet takdir komisyonları” vasıtasıyla veya hizmet satın alınmak suretiyle tespit edilir. Taşınmazların değeri, taşınmaz değerlendirme konusunda uzman kişi, kurum veya kuruluşlardan bilgi alınarak ve mahallin emlak

alım satım bürolarından alınacak bilgilerden de yararlanılarak 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 11. maddesindeki esaslara göre tespit edilir (Uygulama Yönetmeliği, m. 12.2 ve 3).

Kentsel dönüşüm sonucunda arsa ve yapıları yenilenen kişilere yeni konutların verilmesi gerekmektedir. Bu işlemin gerçekleştirilmesi için öncelikle uygulama alanındaki maliklerle sözleşme yapılması gerekmektedir.

Yönetmeliğe göre, uygulama alanında yapılacak konut ve işyerlerinin niteliği ve büyüklüğü ilgili kurumca belirlenmek kaydıyla, uygulama alanındaki taşınmaz maliklerine öncelikle uygulama alanında yapılacak konut ve işyerlerinden verilmek üzere bunlarla bir sözleşme yapılır.

Maliklerle sözleşme yapıldıktan sonra, taşınmazın değerinin tespiti gerekir.

Yönetmeliğe göre, uygulama alanındaki taşınmazın değerinin, malike verilecek konut veya işyerinin *inşaat maliyet bedelinden* düşülmesi gerekmektedir.

Yapılacak hesaplama sonucunda, taşınmaz malikinin ilgili kurumdan alacağı olursa, alacağı konu olan meblağ, taraflar arasında yapılacak bir sözleşme uyarınca ödenecektir. Ödeme, nakit olarak yapılabileceği gibi; "ilgili kurumun kamu hizmetine tahsis edilmiş olan taşınmazlardan taşınmaz verilerek ya da imar hakkının başka bir alana aktarılması suretiyle" de yapılabilir (Uygulama Yönetmeliği, m. 13.2/a).

Yapılacak hesaplama sonucunda, taşınmaz malikinin ilgili kuruma borçlu olması halinde ise, borcu konu olan meblağ, taşınmaz malikince taksitler halinde ödenebilir. Taksitle ödemenin esasları, proje bazında ilgili kurumca belirlenecektir (Uygulama Yönetmeliği, m. 13.2).

(iii) *Birden çok konut veya işyeri alma hakkının olması halinde, birden fazla konut veya işyeri verilmek üzere sözleşme yapılabilir. Böyle bir durumda, taşınmaz malikinin ilgili kuruma borçlanması söz konusu olursa, ödemeler, verilecek konut veya işyerinin tespitine yönelik olarak gerçekleştirilecek noter kurası sonucunda ilgili kurumca belirlenecek takvime göre peşin olarak yapılacaktır (Uygulama Yönetmeliği, m. 13.2/c).¹⁸*

9. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Anlaşılabileceği üzere, uygulama alanında maliklerle bir sözleşme yapılır. Bu sözleşmenin idareyle ilgili boyutu ve yükleniciyle ilgili boyutu vardır. Yüklenici serbest çalışan bir kişi olabileceği gibi TOKİ İdaresi gibi bir kamu kuruluşu da olabilir.

Serbest çalışan yükleniciler arsaların yeri ve yeni yapıların kat avantajları nedeniyle yenilenme sürecinde ranttan pay almaları için istekli olmaktadır.

Onların diğer bir avantajı da arsa için bir sermaye ayırmamalarıdır.

Konunun özel hukuk ve vatandaş ile müteahhidin çıkarlarını sağladığı gibi büyük bir kamu yararı da sağlamaktadır. Kamusal çalışmalar projenin uygulanmasında olmazsa olmaz nitelikte olduğu için söz konusu projeler kamu ağırlıklıdır ve kamu hukuku konusuna girmektedir.

¹⁸ Prof. Dr. Ergun Özsunay, 6306 sayılı Kanun ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarına İlişkin Düşünceler, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, Sf: 10-11

BELEDİYE ZABITA MEMURU VE İTFAİYE ERİ ATAMA USULÜ DEĞİŞTİ

Akın ŞİMŞEK

Kamu Yönetimi Uzmanı
Rekabet Kurumu, İdari Koordinatör

1. GİRİŞ

Belediyelerde personel atamaları **açısından** son zamanlarda en tartışmalı konuların başında zabita memurluğuna ilk defa veya naklen atama hususu gelmekteydi. Zabita memuru atamalarında belediyelerde farklı uygulamalar yapılabilmekte ve özellikle Sayıştay denetimlerinde de kişiler mağdur olabilmekteydi. İtfaiye personeli atamasında da aynı sorunlar ortaya çıkabilmekteydi. Bu durumda belediyelerde zabita memuru ve itfaiye eri atanmasında tereddütler oluşmakta ve atamaların da bu nedenle bekletilmesi yoluna gidilebilmekteydi. *Belediye Zabita Yönetmeliği ve Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde zabita memuru ve itfaiye eri atanması ile ilgili yapılan kapsamlı değişiklik¹ ile tereddütler giderilmiş* ve konu açıklığa kavuşturulmuştur. Bu değişiklikler yanında aynı tarihli Resmi Gazete'de ayrıca Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliği de yayımlanmıştır.

Bu makalede ilgili yönetmelik değişiklikleri çerçevesinde belediyelerde zabita memuru ve itfaiye eri kadrolarına ilk defa veya naklen atama usul ve esaslarına ilişkin iş ve işlemlerden bahsedilecektir.

¹ Belediye Zabita Yönetmeliği ve Belediye İtfaiye Yönetmeliği değişiklikleri ile Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliği 14 Kasım 2017 tarih ve 30240 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. BELEDİYE ZABITA MEMURLUĞUNA ATANMAYA İLİŞKİN MEVZUAT

Belediye Zabita Yönetmeliği çerçevesinde belediye *Zabita Memuru kadrosuna ilk defa veya başka memurluklardan naklen atama ile atama yapılması mümkün iken zabita komiseri, zabita amiri ve zabita şube müdürü kadrolarına Belediye Zabita Yönetmeliği çerçevesinde görevde yükselme kapsamında atama yapılabilmektedir.* Belediye zabita memurluğuna ilk defa atama ile diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan naklen atama işlemleri için farklı usul ve esaslar belirlenmiştir.

3. BELEDİYE ZABITA MEMURLUĞUNA İLK DEFA ATAMAYA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Belediye zabita memurluğuna ilk defa atama işlemleri belediye zabita teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, zabita memurlarının niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetleri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla çıkarılan Belediye Zabita Yönetmeliğinin 13 ila 15 inci maddelerinde düzenlenmiştir.

3.1. Belediye Zabita Memurluğuna İlk Defa Atamada İzin Alınması

Belediye zabita memurluğuna ilk defa

alım yapılması için ilgili belediye tarafından öncelikle atama yapılacak zabıta memuru kadro unvan ve sayıları için İçişleri Bakanlığından izin alınması gerekmektedir. İçişleri Bakanlığınca izin verilmeyen kadrolar için duyuru ve sınav yapılamamaktadır.

Aynı şekilde belediye zabıta memurluğuna ilk defa atama sınavı neticesinde başarılı olarak ataması yapıp göreve başlatılanlar ile ataması yapıldığı halde göreve başlamayanlar, atamanın yapıldığı tarihten itibaren “15 gün” içerisinde İçişleri Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığına bildirilecektir. **İçişleri Bakanlığında yapılacak bildirim göreve başlayanların güvenlik soruşturması raporları da eklenecektir.**

3.2. Belediye Zabıta Memurluğuna İlk Defa Atamada Sınav Duyurusu

Belediye zabıta memurluğuna ilk defa atama yapmak için İçişleri Bakanlığından izin alınmasını müteakip ilgili belediye tarafından;

- Atama yapılacak boş zabıta memuru kadro sayılarını,
- Kadroların sınıf ve derecelerini,
- Sıralamaya esas olacak KPSS puan türü ile asgari puanını,
- Başvuru tarihlerini,
- Başvuru yöntemini,
- Başvuru yapacak adayda aranılacak nitelikler ile istenilen belgelerini,
- Yapılacak sınavın yeri, zamanı, türünü,
- Sınav konularını,
- Sınav değerlendirme yöntemini ve

bu kapsamda gerekli görülen diğer hususları içeren bir sınav duyurusu hazırlanacaktır. **İlgili belediyece hazırlanan bu sınav duyurusu** son başvuru tarihinden en az 15 gün önce Türkiye genelinde yayın yapan gazetelerin en az birinde ve bir mahalli gazetedede ilan vermek suretiyle adaylara duyurulmak üzere yayımlanacaktır.

Sınav duyurusu aynı zamanda ayrıca belediyenin, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün ve Devlet Personel Başkanlığının kurumsal internet adreslerinde de son başvuru tarihinden en az 15 gün önce yapılır.

3.3. Belediye Zabıta Memurluğuna İlk Defa Atamada Sınava Başvuru İçin Ön Şartlar

Belediye zabıta memurluğuna ilk defa atama için belediye tarafından düzenlenen **sınava katılmak isteyenlerin, sınava son başvuru tarihi itibarıyla;**

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartları² taşımaları,

- 2 657 sayılı Kanun 48. Madde; A) Genel şartlar:
 1. Türk Vatandaşı olmak,
 2. Bu Kanunun 40 nci maddesindeki yaş şartlarını taşımak,
 3. Bu Kanunun 41 nci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak,
 4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
 5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.
 6. Askerlik durumu itibarıyla;
 - a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,
 - b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,
 - c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,
 7. 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak.
 8. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmamak.

2. En az lise veya dengi okul mezunu olmaları,

3. Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmaması,

4. Sınavın yapıldığı tarihte 30 yaşını doldurmamış olmaları,

5. Geçerlilik süresi dolmamış KPSS puan türünden, sınav duyurusunda belirtilmiş olan asgari puanı almış olmaları,

gerekmektedir.

3.4. Belediye Zabıta Memurluğuna İlk Defa Atamada Sınava Başvuru ve Değerlendirme

Öncelikle belediye zabıta memurluğuna ilk defa atanacaklar için düzenlenen sınava başvurular Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 13/B maddesinin birinci fıkrası uyarınca “şahsen” yapılacaktır. Sınava başvuru sırasında; adaylardan Belediye Zabıta Yönetmeliği ekinde yer alan EK-2 başvuru formunun yanı sıra nüfus cüzdanı veya kimlik kartı, mezuniyet belgesi, KPSS sonuç belgesi ve benzeri belgelerin aslı veya onaylı örneği ya da aslı ibraz edilmek şartıyla sureti istenecektir.

Sınavı yapacak belediye, adayların T.C. kimlik numarası ile ÖSYM kayıtlarının uyumunu kontrol etmek suretiyle KPSS puanlarına göre sıralayarak, en yüksek puanlı adaydan başlamak üzere atama yapılacak boş kadro sayısının “**beş katı oranında**” adayı sınava çağıracaktır. Sınava çağırılacak son sıradaki adayla aynı puana sahip olan diğer adaylar da sınava çağırılacaktır. Sınava girmeye hak kazanan adaylar ve KPSS puanları belediyenin internet adresinde ilan edilecektir.

Sınava çağırılan adaylara belediyece düzenlenen ve adayların kimlik bilgileri ile sınav yeri ve tarihinin bulunduğu Belediye Zabıta Yönetmeliği ekinde yer alan EK-3 sınav giriş belgesi gönderilecektir. Sınava girişte “**sınav giriş belgesi**” ibraz edilecektir. Sınava giriş belgesini ibraz edemeyen adayların bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir. Belediye Zabıta Yönetmeliğinde açık bir hüküm olmamasına rağmen sınava giriş belgesini ibraz edemeyen adayların sınava alınmaması gerekmektedir.

3.5. Belediye Zabıta Memurluğuna İlk Defa Atama Sınavının Yapılması, Değerlendirilmesi ve İlanı ile İtiraz

Belediye zabıta memurluğuna ilk defa atanacaklara ilişkin sınav adayların bilgi ve yeteneklerini ölçecek şekilde yazılı veya sözlü olarak yapılacaktır. Sınavda başarılı sayılmak için, sınav kurulu başkan ve üyelerinin 100 tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az 60 olması şarttır. Adayların atamaya esas başarı puanı, belediye tarafından yapılan yazılı veya sözlü sınav puanları ile KPSS puanlarının aritmetik ortalaması alınmak suretiyle belirlenecektir ve belediyenin internet adresinde ilan edilecektir.

Adayların atanmaya esas başarı puanlarının aynı olması halinde KPSS puanı yüksek olana öncelik tanınacaktır. En yüksek başarı puanından başlamak üzere atama yapılacak kadro sayısı kadar aday asıl aday olarak belirlenecek ve belediye, asıl aday sayısı kadar yedek aday da belirleyebilecektir. Asıl ve yedek aday listeleri de ilgili belediyenin internet adresinde ilan edilecek ve listede yer alanlara ayrıca yazılı tebligat yapılacaktır.

Belediye zabıta memurluğuna ilk defa atanma sınavı sonuçlarına, başarı listesinin belediyenin internet adresinde ilanından iti-

baren “yedi gün” içinde yazılı olarak “**itiraz**” edilebilecektir. İtirazlar, sınav kurulu tarafından “**yedi gün**” içerisinde sonuçlandırılacak ve ilgiliye yazılı olarak bilgi verilecektir. Belediyece yapılacak belge incelemesinden sonra atanmayı haiz olduğu tespit edilenlerin atamaları yapılacak ancak, atama için öngörülen koşullara uymayan, gerekli belgeleri süresi içinde getirmeyen veya güvenlik soruşturması olumsuz sonuçlanan adayların atamaları yapılmayacaktır. Atanmış olsalar dahi atanma şartlarını taşımadığı tespit edilenlerin atamalarının iptal edilmesi, atanılan göreve geçerli bir mazeret olmaksızın süresi içinde başlanmaması ya da atanma hakkından vazgeçilmesi sebebiyle boş kalan kadrolara başarı puan sıralamasının ilan edildiği tarihten itibaren “**altı aylık**” süreyi aşmamak üzere, yapılacak müteakip sınava ilişkin duyuruya kadar, yedekler arasından başarı sıralamasına göre atama yapılabilecektir.

4. BELEDİYE ZABITA MEMURLUĞUNA NAKLEN ATAMAYA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Belediye zabita memurluğuna diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan naklen atama işlemleri Belediye Zabita Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan, belediye zabita memurluğuna naklen geçmek isteyenler için özel farklı şartlar belirlenmiştir. Naklen zabita memuru olmak isteyenlerin;

- Yaş şartı olarak 35 yaşını aşmamış olmaları,
- En az lise veya dengi okul mezunu olmaları,

- Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmamaları,
- Belediye zabita memurluğu için yapılması öngörülen **sınavda başarılı olmaları,**

gerekmektedir. Naklen zabita memuru olmak isteyen memurların bu şartları taşımaları kaydıyla 657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine uyularak zabita memurluğuna atanmaları mümkün olmaktadır.

5. BELEDİYE İTFAİYE ERİ KADROSUNA ATANMAYA İLİŞKİN MEVZUAT

Belediye İtfaiye Yönetmeliği çerçevesinde belediyelerde itfaiye eri kadrosuna ilk defa veya başka memurluklardan naklen atama ile atama yapılması mümkün iken, itfaiye şube müdürü, itfaiye amiri ve itfaiye çavuşu kadrolarına Belediye **İtfaiye Yönetmeliği çerçevesinde görevde yükselme kapsamında atama yapılabilmektedir.** Belediye itfaiye eri kadrosuna ilk defa atama ile diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan naklen atama işlemleri için farklı usul ve esaslar belirlenmiştir.

6. BELEDİYE İTFAİYE ERİ KADROSUNA İLK DEFA ATAMAYA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Belediye itfaiye eri kadrosuna ilk defa atamada İçişleri Bakanlığından izin alınması, sınav duyurusu ve duyuruya ait süreler, ilan ve internet sitelerinden yayımlanması, başvuru, değerlendirilmesi gibi işlemler ilk defa belediye zabita memuru atanacaklara

ilişkin usul ve esaslarla aynı olmakla birlikte, sınava başvuru için bazı farklı ön şartlar belirlenmiştir. **İlk defa itfaiye eri kadrosuna atanacaklar için düzenlenen sınava başvurmak için zabıta memurluğu kadrosuna atanmak için belirlenmiş bulunan sınava katılmak isteyenlerin, sınava son başvuru tarihi itibarıyla;**

1. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartları taşımaları,

2. En az lise veya dengi okul mezunu olmaları,

3. Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmaması,

4. Sınavın yapıldığı tarihte 30 yaşını doldurmamış olmaları,

5. Geçerlilik süresi dolmamış KPSS puan türünden, sınav duyurusunda belirtilmiş olan asgari puanı almış olmaları,

şartları yanında ayrıca;

- **Sağlık açısından kapalı mekan, dar alan ve yükseklik gibi fobisi olmak kaydıyla itfaiye teşkilatının çalışma şartlarına uygun olmaları,**
- **İtfaiye teşkilatının ihtiyacına göre belirlenen, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümlerince verilen sürücü belgesine sahip olmaları,**

Şartlarını da sağlamaları gerekmektedir. Belediyelerde itfaiye eri kadrolarına ilk defa atanmak için sadece yazılı veya sözlü sınav yapılması yeterli görülmemiş ve itfaiye eri

kadrosuna atanmak için adayların bilgi ve yeteneklerini ölçecek şekilde yazılı veya sözlü ile uygulamalı olmak üzere iki bölüm halinde sınav yapılması öngörülmüştür. Belediye itfaiye eri kadrolarına atanmak için sınavın değerlendirilmesi ve itiraz gibi hususlarda da ilk defa belediye zabıta memurluğuna alınacaklar için belirlenen usul ve esaslarla benzer esaslar belirlenmiştir.

7. BELEDİYE İTFAİYE ERİ KADROSUNA NAKLEN ATAMAYA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Belediye itfaiye eri kadrolarına diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan naklen atama işlemleri Belediye **İtfaiye** Yönetmeliğinin 18 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan, belediye itfaiye eri kadrosuna naklen geçmek isteyenler için özel farklı şartlar belirlenmiştir. Naklen itfaiye eri kadrosuna atanmak isteyenlerin;

- Yaş şartı olarak 30 yaşını aşmamış olmaları,
- En az lise veya dengi okul mezunu olmaları,
- Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmamaları,
- **Sağlık açısından kapalı mekan, dar alan ve yükseklik gibi fobisi olmak kaydıyla itfaiye teşkilatının çalışma şartlarına uygun olmaları,**

- İtfaiye teşkilatının ihtiyacına göre belirlenen, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümlerince verilen sürücü belgesine sahip olmaları,
- Belediye itfaiye eri kadrosu için yapılması öngörülen yazılı veya sözlü sınav ile uygulamalı sınavı içeren sınavda başarılı olmaları,

gerekmektedir. Naklen itfaiye eri kadrosuna atanmak isteyen memurların bu şartları taşımaları kaydıyla 657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine uyularak itfaiye eri kadrolarına naklen atanmaları mümkün olmaktadır.

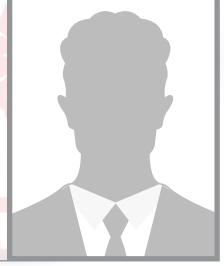
8. SONUÇ

Belediye zabıta memurluğuna veya belediye itfaiye eri kadrolarına ilk defa veya naklen atamalar ile ilgili yönetmelik değişikliklerinin yayımlanarak uygulama birliğinin sağlanması olumlu görülmeyle birlikte, **şahsen başvuru şartının zorunlu olması ve yaş ve öğrenim gibi şartların başvuru tarihi değil, sınav tarihi itibarıyla sağlanma şartının**

aranmasının daha uygun olabileceği değerlendirilmektedir. Başvurunun şahsen yerine elektronik ortamda veya posta yoluyla da yapılması sağlanabilirdi. Yaş ve öğrenim şartlarının da başvuru tarihine göre değil sınav tarihine göre belirlenmesi az ihtimal de olsa bu tarihler arasında şartları sağlayacak olanların da sınavlara girmelerine imkan sağlanması açısından önemli olabilir.

Ayrıca, özellikle Belediye Zabıta Yönetmeliğinde değişiklik yapılırken son zamanlarda **tartışmalı olan ve net olarak açıklığa kavuşturulmayan zabıta müdürlüğüne sınavsız veya sınavla atanma şartının da açıkça belirtilmesi yerinde olabilirdi. Çünkü halen belediye zabıta müdürlüklerine sınavsız atama yapan belediyelerle birlikte, sınavsız atama yapıldığı için soruşturma geçiren veya sınav şartı olduğu düşünülerek uzun süre vekaleten yürütülen zabıta müdürlüğü kadroları bulunmaktadır.** Bu konunun da açıklığa kavuşturulması belediye uygulayıcılarını yönlendirici bir uygulama olacaktır.

KÖYLERDE AYRI BİR YERLEŞME PLÂNINA İHTİYAÇ DUYULMASININ SEBEPLERİ

Dr. Selman ÖZDEMİR

Sanliurfa İdare Mahkemesi Başkanı

1. GİRİŞ

Memleketimizde; il özel idaresi, belediye ve köy olmak üzere üç ana tür yer yönünden mahallî idare birimi bulunmaktadır.

Bu mahallî idare birimlerinden olan köyün Anadolu'daki oluşum tarihi bakımından pek çok değerlendirmeler yapılmakla birlikte; bir hukukî varlık ve idarî taksimat olarak tarihimizde köyün ortaya çıkışı, 1858 yılına dayanmaktadır. 1858 yılında çıkarılan “Vülât-ı İzam ve Mutasarrıfını Kiram ile Kaymakamlıkların ve Müdürlüklerin Vezâifini Şamil Talimat” ile köy, hukukî varlık ve idarî taksimat olarak hukuk sistemimizde yer almaya başlamıştır¹. Bilindiği üzere, **Talimâtnâme** günümüz dil manâsıyla Yönetmeliğe karşılık gelmektedir. Dolayısıyla, köylere hukukî olarak varlık tanınarak, köylerin idarî taksimat içinde konumlandırılmasının, ilk kez bir Yönetmelik marifeti ile vuku bulduğu söylenebilir.

Söz konusu Talimâtnâmede, Osmanlı Devleti'nin mülkî idare bölümleri Eyalet, Liva, Kazâ ve Kariye olarak belirlenmiş ve Talimâtnâmede Kazaların birçok Kariyeden oluşması esası benimsenmiştir². Talimâtnâmede yer alan Kazâ ile İlçe³; Kariye ile Köy kastedilmektedir⁴.

1 Başarı, s.106.
2 Nadaroğlu, s.242.
3 Kanar, s.249.
4 Ünal, s.245.

1858 yılından itibaren köye bir hukukî varlık olarak yaklaşılmakla birlikte; günümüz anlamında köyün tüzel kişilik kazanması, 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu ile mümkün olabilmıştır⁵.

Öte yandan; gerek uygulamadaki aksaklıklar, gerekse mevzuat eksiklikleri, ayrıca Köy Kanununun öngördüğü bir takım sorunların zaman içerisinde çözümlenememesi nedeniyle, muhtelif zamanlarda Köy Kanununda bazı değişiklikler yapılmış, Köy Kanununa bazı yeni maddeler eklenmiştir.

Bu kapsamda, 442 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1924 yılında mevcut olmayan, ancak köylerdeki bir dizi soruna çözüm getirebilmek amacı ile 20.05.1987 tarihli ve 3367 sayılı, 442 sayılı Köy Kanununa 7 Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun kabul edilmiştir⁶.

3367 sayılı Kanun ile daha evvelden mevcut olmayan yeni kurallar ihdas edilmiş; köyde imar planı yapılması, arsa ihdas edilerek ihdas edilen arsaların köy adına tescil edilmesi, tescil edilen bu parsellerin köylüye satılarak köylünün ev sahibi olması gibi yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Söz konusu düzenlemeler yürürlükte kaldığı ve açık veya zimmî bir biçimde ilga edilmedikleri sürece uygulanmak durumun-

5 Nadaroğlu, s.243.
6 26.05.1987 tarih ve 19471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

dadır. Nitekim, söz konusu düzenlemeler uygulanmaya devam edilmektedir. Hattâ Kanunun yürürlüğe girdiği 1980’li yılların sonunda yapılan işlemlerden kaynaklı olarak yeni ihtilâflar dahi çıkabilmektedir.

Bu duruma istinaden muhtelif köylerde 3367 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler uygulanmakla birlikte; gerek köy muhtarlarının bilgi eksikliği, gerek köy idarecilerince “kamu yararı” kavramına dair eksik bilgilerden kaynaklı olarak kamu menfaati haricinde farklı mülâhazalar güdülebilmesi, gerek il özel idareleri ile kaymakamlıkların bilgi eksiklikleri, gerekse köylerin mahalleye dönüşmesi sonrasında ilgili idarelerin konuyu takip etmemeleri nedeniyle, mevzuat koyucunun amacı dışında farklı uygulamaların ve sonuçların ortaya çıkmasına sebep olunabilmektedir.

Özellikle işin içerisine taşınmaz alım-satımı ve bu bağlamda mali menfaatler ile rantların girmesi, ister istemez konunun süistiimal edilebilmesine de neden olabilmektedir.

İşte bu nedenle 3367 sayılı Kanun hükümleri kapsamında köy adına tescil edilmiş parsellerin köy sakinlerine satışı ile satışı yapılan parsellerin geri alınması konusu incelenmesi gerekmektedir.

Ancak, bu konuları incelemeye geçmeden evvel, Köy Yerleşme Plânı üzerinde durulması gerekmektedir. Zirâ, arsa ihdasının ve satışının temelinde Köy Yerleşme Plânı adı verilen plân mevcut olduğundan, köy adına tescil edilmiş parsellerin köy sakinlerine satışı ile satışı yapılan parsellerin geri alınması konusuna altlık olması bakımından, bu plâna değinilmesinde fayda mülahaza edilmektedir.

2. KÖY YERLEŞME PLÂNI

Çalışmalarımızın ana esasını, taşınmaz satışı ile satılan taşınmazların geri alınması konusu ihtiva edecektir. Bu nedenle plânla- ma teknikleri bakımından Köy Yerleşme Plânı yapılışı konusu bu çalışmada ele alınma-

yacaktır. Ancak, ana hatları ile Köy Yerleşme Plânına değinilecek; satışa konu taşınmazlara bu plânın ne şekilde etki ettiği değerdendirilecektir.

Başta belirtmek isteriz ki, imar mevzuatına göre bir köyde imar plânı yapılması mümkündür. Ancak, kanun koyucu bazı köylerde Köy Yerleşme Plânı yapılabilmesine de imkân vermiştir. Dolayısıyla, Köy Yerleşme Plânı, imar plânı ile hem bezerlikler, hem de farklılıklar içermektedir. Köy Yerleşme Plânının, imar plânı ile benzer ve farklı yönlerine aşağıdaki muhtelif başlıklar altında değinilecektir.

Bu başlık altında ise, Köy Yerleşme Plânı üzerinde genel bir izahat yapılmaya çalışılacaktır.

Köy Kanununda (ve 442 sayılı Köy Kanununa 7 Ek Madde Eklenmesi Hakkındaki 3367 sayılı Kanun’da), Köy Yerleşme Plânından bahsedilmekle birlikte, bu plânın ne olduğunun tanımına yer verilmemiştir.

442 sayılı Köy Kanununa 7 Ek Madde Eklenmesi Hakkında 20.05.1987 tarih ve 3367 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili hususları düzenlemek amacı ile yürürlüğe konulan Köy Yerleşme Alanı Uygulama Yönetmeliğinde⁷ de Köy Yerleşme Plânından bahsedilmekle birlikte, bu Yönetmelikte de Köy Yerleşme Plânının bir tanımına yer verilmemiştir.

Köy Kanununa 3367 sayılı Kanunla eklenen ek 9 uncu maddede, “Köy yerleşme planı, köy yerleşik ve gelişme alanını ihtiva eder”, hükmüne yer verilmiştir.

Köy Kanununa 3367 sayılı Kanun ile eklenen Ek 10 uncu maddede, “Köy yerleşme planının yapılması için (talebin veya emrin) Köy Yerleşme Alanı Tespit Komisyonuna gönderileceği” hükmüne yer verilmiştir.

Köy Kanununa 3367 sayılı Kanun ile eklenen ek 13 üncü maddede ise, “köy yerleşme

⁷ 20.08.1987 tarih ve 19550 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

planına göre en çok 2.000 m² olmak üzere tescil edilen parseller”den bahsedilmiştir.

Kanunda yer alan söz konusu düzenlemelere göre Köy Yerleşme Plânları, İmar Kanunu ile imar yönetmeliklerindeki standartlar aranmaksızın, parsel ölçüğünde çalışılarak, yerleşik ve gelişme konut alanları ile köy genel ihtiyaçları için ayrılacak alanları belirleyen ve 1/1000 ölçekli haritalar üzerine işlenerek hazırlanan plânları ihtiva etmektedir⁸.

Aşağıda yer verilen köy yerleşim plânı paftası incelendiğinde⁹; Köy Yerleşme Plânının şekli yönden, pafta ve lejand teknikleri bakımından Uygulama (Tatbikât) İmar Plânına benzer nitelikler taşıdığı anlaşılmaktadır.

Nitekim, Uygulama İmar Plânı genel itibarıyla; yapılaşmaya ilişkin yapı adalarını, adaların kullanım türlerini, yapı nizamını, bina yüksekliğini, adaların yoğunluklarını ve düzenini içermektedir. Köy Yerleşme Plânının bu yönlerden Uygulama İmar Plânı benzeri bir plân olduğu değerlendirilmektedir.

Öte yandan; Köy Yerleşme Plânı, sadece bir imar plânı (planlama işlemi) değildir. Aynı zamanda Köy Yerleşme Plânı bir imar uygulaması işlemidir. Zirâ, imar hukuku bakımından, imar hukuku işlemlerinin iki kategoride toplandığı söylenebilir:

a) İlk kategoride yer alan imar hukuku işlemleri, plânlama işlemleri iken,

b) İkinci kategoride yer alan imar hukuku işlemleri, uygulama işlemleridir¹⁰.

Plânlama işlemleri, imar plânları bakımından (aynı zamanda) tahsis fonksiyonu taşımaktadır. Bu açıdan imar plânları, arzın hem mevcut durumunun, hem de gelecekteki durumunun ne şekilde ve hangi amaçlarla kullanılacağını belirleyen belgelerdir¹¹. Bu manâda Köy Yerleşme Plânı, arzın hem mevcut durumunun, hem de gelecekteki du-

rumunun ne şekilde ve hangi amaçlarla kullanılacağını belirlemek; arzın konut alanı olarak mı, park alanı olarak mı, yol olarak mı, harman yeri olarak mı kullanılacağını; ayrıca bu arz kullanımlarının kurallarını belirlemektedir.

Köy Yerleşme Plânının ikinci tahsis niteliği ise, Köy Kanunu ek 12/1 inci maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddede, “Köy yerleşme plânında konut alanı ve köy genel ihtiyaçlarına ayrılan yerler, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan seyrangâh, yol ve panayır yerleri gibi alanlar ve Hazinesin mülkiyetinde olup kamu hizmetine tahsis edilmemiş taşınmazlardan, (...) mera, yaylak ve kışlak ile otlak ve çayır olarak yararlanılamayacağı anlaşılan yerler; köy yerleşme plânının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybeder” hükmüne yer verilmiştir.

Bu maddeye göre, daha evvelden farklı kullanımlara tahsis edilmiş, arsadan başka vasıf taşıyan yahut hukukî statüsü farklı mevzuatlara tabi olan alanlar, Köy Yerleşim Plânının onayı ile eski tahsis edildikleri niteliklerini / vasıflarını / statülerini kendiliklerinden kaybederek, Köy Yerleşim Plânı Paftasında o yer bakımından getirilen arz kullanım kararına yine kendiliklerinden tabi olmaktadır.

Diğer taraftan, imar hukukunda plân yapmakla amaca ulaşıldığı düşünülse de, imar plânı yapılması ile her şey tamam hale gelmiş olmamaktadır. Bir imar plânının uygulanmasına başlanılmadığı ve uygulamalar nihayete erdirilmediği sürece, tek başına imar plânının var olması, fazla bir anlam ifade etmemektedir. Bu noktada, imar uygulaması devreye girerek, imar plânının hayata geçmesi sağlanmaktadır.

Peki, bu imar uygulaması kavramı ne anlama gelmektedir? İmar uygulamasını kendi içerisinde dar anlamda imar uygulaması ve geniş anlamda imar uygulaması olarak açıklamak mümkündür.

Teknik ve mevzu bakımından (geniş an-

8 Ünal, s. 171.

9 “Köy Yerleşme Plânı Paftası”, (01.11.17).

10 Türk; Türk, s.121.

11 Özdemir, s.176.

**ŞAPHANE(KÜTAHYA)
KIZILKOLTUK KÖYÜ
KÖY YERLEŞİM PLANI
Ö:1/1000**

ADA NO:174 PARSEL NO:17
ADA NO:247 PARSEL NO:6

**GÖSTERİM
SINIRLAR**

 KÖY YERLEŞİM PLANI ONAMA SINIRI

 MÜLKİYET SINIRI

KENTSEL ALAN KULLANIMI

 GELİŞME KONUT ALANI

 ON BAHÇE MESAFESİ

 EN FAZLA KAT ADEDİ

 YAN BAHÇE MESAFESİ

 AYRIK DÜZEN

 TABAN ALANI KATSAYISI

 KAT ALANI KATSAYISI

AÇIK VE YEŞİL ALANLAR

 PARK ALANI

KENTSEL SOSYAL ALTYAPI ALANLARI

 SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİS ALANI

YAPI YASAĞI GETİRİLEN ALANLAR

 TAŞKINA MARUZ ALANLAR

JEOLOJİK ALANLAR

 UA-2:UYGUN ALANLAR(Kaya Ortamlar)

 OA-2.1:ÖNEMLİ ALANLAR (Önem Alınabilecek Nitelikte Stabilite Sorunu Alanlar)

 OA-3:ÖNEMLİ ALANLAR (Su Baskını Açısından Önem Alınabilecek Alanlar)

KENTSEL TEKNİK ALTYAPI ALANLARI

 10^m TAŞIT YOLU

 7^m YAYA YOLU

PLAN NOTLARI
1-PLANIN UYGULAMASINDA TAPU-KADASTRO ESAS KAYIT VE SINIRLARI GEÇERLİ OLACAKTIR.
2-PLAN YÜRÜRLÜĞE GİRDİKTEN SONRA HAZIRLANACAK OLAN PARSELSAYON PLANINDA MINİMUM PARSEL BÜYÜKLÜĞÜ 500 m² DİR.
3-İNCELEME ALANINI KAPSAYAN ŞAPHANE İLÇESİ BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANMIŞ VE BAKANLAR KURULUNUN 19/04/1996 TARİH VE 96/6109 SAYILI KARARI İLE YÜRÜRLÜĞE GİRMIŞ OLAN TÜRKİYE DEPREM BÖLGELERİ HARİTASINA GÖRE 1. DERECEDE DEPREM BÖLGESİNDEYER ALMAMAKTADIR BU NEDENLE 'DEPREM BÖLGELERİNDE YAPILACAK BİNALAR HAKKINDA YÖNETMELİK' HÜKÜMLERİNİN AYNEN UYGULANMASI ZORUNLUDUR.
4-PLANIN UYGULANMASINDA KÜTAHYA İLİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN 21.03.2012 TARİHİNDE ONAMASI YAPILAN KÖY YERLEŞİM PLANINA ESAS JEOLJİK-JEOTEKNİK ETÜD RAPORUN SONUÇ VE ÖNERİLER BÖLÜMÜNDE BELİRTİLEN HUSUSLARA UYULMASI ZORUNLUDUR.
5-PLANINDA BELİRTİLMİYEN HUSUSLARDA 3194 SAYILI İMAR KANUNU İLE BU KANUNA BAĞLI PLANLI ALANLAR TIP İMAR YÖNETMELİĞİ GEÇERLİDİR.

lamda) imar uygulaması; yapı ruhsatı, yapı kullanma ruhsatı, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı, ifraz/tevhid, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi, imar çapı verilmesi gibi “Uygulama İmar Plânı” hükümleri esaslarına göre plân sahasında tesis edilen bütün birel işlemleri ifade etmektedir¹².

Dar anlamda imar uygulaması kavramı ise, Uygulama İmar Plânına göre tesis edilen ve aynı zamanda alan/arz mülkiyet durumuna (tapu siciline) doğrudan müdahale eden; tapu senedindeki/sicilindeki mal sahipliğinin kapsamını, içeriğini, niteliğini/niceliğini, coğrafi yerini, sınırlarını veya hisse/sahiplik durumunu/oranını değiştiren veya tapu sicilinde kayıtlı olmayan bir taşınmazın tapu siciline kaydedilmesini temin eden birel idarî işlemler şeklinde tanımlanabilir¹³.

İmar hukukunun uygulama işlemleri açısından bakıldığında; Köy Yerleşme Plânı, aynı zamanda bir “uygulama işlemi” niteliğini ihtiva etmektedir.

Zirâ Köy Yerleşme Plânı ile plân sınırları kapsamında kalan Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, köy adına tescil edilmektedir. Böylelikle Köy Yerleşme Plânı ile tapu sicilinde kayıtlı olmayan taşınmazlar tapu siciline kaydedilmekte, diğer bir ifadeyle arsa ihdası yapılmaktadır.

Dolayısıyla, Köy Yerleşme Plânının (imar plânlarında mevcut olan) tahsis fonksiyonu vasıtasıyla Devletin hüküm ve tasarrufu altında olma vasfını yitiren taşınmazlar, tapu siciline tescil edilmektedirler¹⁴. Tapu sicilinde kayıtlı olmayan bir taşınmazın tapu siciline kaydedilmesi (ihdas+tescil) ise, malik ortaya çıkararak ve taşınmaz mülkiyeti kuran bir birel tasarruftur. Bu açıdan Köy Yerleşme Plânı, aynı zamanda (yukarıda belirtilen) dar anlamda imar uygulaması kapsamında kalmaktadır.

12 Özdemir, s.177.

13 Özdemir, s.177.

14 Dörtgöz, s.18 vd.

3. KÖY YERLEŞME PLÂNI İLE ARSA İHDASI

1987 yılında 3367 sayılı Kanun ile Köy Kanununa 12 numaralı ek madde eklenmiştir.

Köy Kanununa eklenen ek 12 nci maddede göre,

- Köy yerleşme plânında konut alanı ve köy genel ihtiyaçlarına ayrılan yerler,
- Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan seyranğâh, yol ve panayır yerleri gibi alanlar ve
- Hazinesinin mülkiyetinde olup kamu hizmetine tahsis edilmemiş taşınmazlardan,
- 4342 sayılı Mera Kanununun 5 inci maddesi hükümleri uyarınca incelenmesine müteakip mera, yaylak ve kışlak ile otlak ve çayır olarak yararlanılamayacağı anlaşılan yerler, köy yerleşme plânının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybetmektedir.

Köy yerleşme plânının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybeden bu yerler (...) valilikçe (valiliğin talebi üzerine) köy tüzel kişiliği adına tapuya tescil edilmektedir.

442 sayılı Köy Kanununa 7 Ek Madde Eklenmesi Hakkındaki 3367 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili hususları düzenleyen Köy Yerleşme Alanı Uygulama Yönetmeliğinin 8/2 nci maddesine göre de, kesinleşen köy yerleşme plânı, valilikçe ilgili kadastro müdürlüğüne gönderilmektedir. Ardından kadastro müdürlüğüne büro ve arazi kontrolleri yapılmaktadır. Büro ve arazi kontrolleri yapıldıktan sonra ise kadastro müdürlüğü dosyayı ilgili tapu sicil müdürlüğüne intikal ettirmektedir. İlgili tapu sicil müdürlüğü tarafından parseller, köy tüzel kişiliği adına tescil edilmektedir.

Dolayısıyla, Köy Kanununun ek 12 nci maddesinde sayılan nitelikteki taşınmazlar, Köy Yerleşme Plânı ile vasıflarını kendiliklerinden kaybetmekte, ayrıca ek 12 nci maddede sayılan yerler, köy tüzel kişiliği adına tapu siciline tescil edilmektedir.

Yönetmelikte, bu şekilde oluşan parsel-lerden arsa olarak bahsedilmiş; bu parseller Yönetmelik tarafından arsa olarak nitelendirilmiştir.

4. KÖY YERLEŞME PLÂNINA İHTİYAÇ DUYULMASININ SEBEPLERİ

Bu başlık altında, daha çok genel sebepler üzerinde durulacaktır. Özel sebeplere ise, “6” numaralı başlık altında değinilecektir.

Köy Yerleşme Plânı yapılmasının da muhtelif amaçları bulunmaktadır. Bir saha-ya imar plânının hangi amaçlarla yapıldığı konusu bağlamında Köy Yerleşme Plânının hangi amaçlarla yapılacağını açıklamak mümkündür.

Lâkin burada bizim için önemli olan, Köy Yerleşme Plânı ile kanun koyucunun neyi amaçladığının açıklığa kavuşturulmasıdır. Zirâ, Köy Yerleşme Plânı adıyla bir plân yapılmasında kanun koyucu bazı özel amaçlar gütmüştür. Buna istinaden kanun koyucu Köy Yerleşme Plânına, imar plânlarında bulunmayan bazı özellikler yüklemiştir.

Ayrıca, yukarıda da değinildiği üzere Köy Yerleşme Plânında, İmar Kanunu ile imar yönetmeliklerindeki standartlar aranmaksızın, parsel ölçüğünde çalışılabilmektedir¹⁵.

Neticede özel olarak kanun koyucunun Köy Yerleşme Plânı ile aşağıdaki ana konular bağlamında köylerde bir düzenleme yapma ihtiyacı hissettiği anlaşılmaktadır.

Gerek köyden şehre olan göçün, gerekse şehirden köye olan göçün köy yerleşimini olumsuz etkilediği fikrinden yola çıkılarak; köylerin gelişmesi, büyümesi ve modern bir hüviyet kazanması için ileri sürülen fikirleri kanun koyucu değerlendirmiş; bu fikirlerin birisini kanun koyucu tercih ederek, 3367 sayılı Kanun kapsamında köylerdeki barınma, alt yapı, üst yapı ve kırsal yerleşime dair sorunlara çözüm aranmaya çalışılmıştır.

Kanun koyucu köylerin gelişmesi, büyü-

mesi ve modern bir hüviyet kazanması için ileri sürülen görüşlerden; “köy iskân saha-larının tespit ve tayin edilmek suretiyle yeni yerleşim yerlerinin planlı bir şekilde köye kazandırılması, köye imar planı kavramının sokulması” görüşünü benimsemiştir¹⁶.

Benimsenen bu görüşe göre;

i) Köyün çevresinde bulunan mer’â, harman yeri, pazar yeri, yol ve seyrenğâh gibi köy orta malı durumunda olan yerler,

ii) Köyün çevresinde bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler,

iii) Köyün çevresinde bulunan Hazinenin özel mülkiyetinde olan yerler;

a) Vasıf değişikliğine uğrayarak yerleşime açılmalı ve

b) Vasıf değişikliğine uğrayarak yerleşime açılan bu yerleri de içine alacak şekilde köy imar planları hazırlanarak uygulamaya konulmalı;

c) Köy imar plânlarının dışında kalan sahalara, devamlı oturmak amacıyla iskâna açılmamalı;

d) İskân sahasının dışında inşaa edilecek yapılar ise yıkılmalıdır¹⁷.

Dolayısıyla, Köy Yerleşme Plânı ile kanun koyucunun yerleşime kapalı bir kısım arazileri yerleşime açarak, köy iskânını bir plân kapsamında derli toplu hale getirmeyi hedeflediği anlaşılmaktadır.

Bu açıdan kanun koyucunun Köy Yerleşme Plânları ile, “kırsal mahallerin yayvan yerleşime gitmesinin önlenmesi”ni amaçladığı görülmektedir.

Zirâ, gerekçede kanun koyucu, Köy Yerleşme Plânı sınırları dışına ikâmet amaçlı ev yapımını yasaklanmasını öngörerek, köye yönelik hizmetlerin mahalline götürülmesinin kolaylaştırılmak istendiği belirtilmektedir.

¹⁶ “Genel Gereğe”, s.2.

¹⁷ “Genel Gereğe”, s.2.

Nitekim, gerekçede “Küçük yerleşme birimlerinin çokluğu ve dağılıklığı, bu yerlere götürülen hizmetlerin ve yatırımların maliyetini büyük ölçüde artırmakta, hizmetler ve yatırımlar arasında koordinasyonun sağlanmasını son derece güçleştirmektedir. Bu olumsuz durum sebebiyle köylerimizde beklenen gelişme hiç bir zaman gerçekleşmemektedir” açıklamasına yer verilerek¹⁸, köye yönelik altyapı ve üst yapı hizmetlerinin temini ve sunumunda, dağıntık yerleşimin önlenmesi amacının olduğu anlaşılmaktadır.

Söz konusu köye yönelik altyapı ve üst yapı hizmetlerinin temini ve sunumunda, dağıntık yerleşimin önlenmesini ise, Köy Yerleşme Plânının hayata geçirilmesi ile mümkün kılınacaktır.

Ancak, Hazineye ait olan taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan taşınmazların yerleşime açılması ve köy imar plânının yapılması işini kanun koyucu her köy için zorunlu kılmamıştır. Bu iş, köy muhtarının talebi ve mülki amirin onayına veya reşen mülki amirin onayına bağlı kılınmış bir iştir.

Netice itibariyle, mevcut imar mevzuatı ile kısa yoldan yapılması mümkün olmayan bir kısım uygulama işlemlerinin Köy Yerleşme Plânı ile yapılması mümkündür. Kanun koyucu, mevcut imar mevzuatı ile kısa yoldan yapılması mümkün olmayan bir kısım işlemlerin Köy Yerleşme Plânı ile kısa sürede yapılmasını sağlamak maksadı ile Köy Yerleşme Plânı isimli imar hukuku aracını Köy Kanununa eklemiştir.

5. DEVLETİN HÜKÜM VE TASARRUFU ALTINDAKİ YERLERİN VE HAZİNE TAŞINMAZLARININ, KÖY YERLEŞME PLÂNI İLE YERLEŞİME AÇILMASININ SEBEPLERİ

Bilindiği üzere toprak, kıt bir kaynak, kıt bir üretim faktörüdür. Toprak çoğaltma imkânı olmayan tek üretim aracı iken,

bu üretim aracını kullanan dünya nüfusu artmaktadır¹⁹. Ülkede artan nüfusu ve bazı kaynakların kıtlığını dikkate alan Devlet otoritesi, bir kısım toprak alanlarını Devletin hüküm ve tasarrufu altında olmak vasfı ile nitelendirilmiştir. Bu nitelendirilme vasıtasıyla, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerler özel mülkiyete kapatılmıştır.

Devlet otoritesinin, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olma kavramını başta Anayasa olmak üzere muhtelif mevzuatlara konulmasının amaçlarından birisi ise, kıt kaynaklardan sadece belli kişilerin değil, herkesin yararlanmasını temin etmek, kıt kaynakların geleceğe aktarılmasını güvence altına almak olarak açıklanabilir²⁰. Dolayısıyla, (kıt kaynaklardan) herkesin eşdeğer şekilde yararlanmasını temin etmek ve bunu güvence altına almak maksadı ile Devletin hüküm ve tasarrufu altında olma kavramının ihdas edildiği; bu yerlerin özel mülkiyete konu olması halinde ise, eşit şekilde yararlanmanın, bu yerleri özel tasarrufu altında bulunduranların lehine, toplum aleyhine bozulacağı; bu sebeplerle Anayasa koyucunun ve kanun koyucunun, bir kısım yerleri Devletin hüküm ve tasarrufu altına alarak, buraların özel mülkiyete konu olmasını engellediği görülmektedir²¹. Bu açıdan Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yer statüsü, Medenî Kanunun özel mülkiyet ile ilgili hükümlerine konu ve tabi olmayan yeri ifade etmektedir²².

Hâl böyle olmakla birlikte kanun koyucu, köy civarındaki Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri yerleşime açmak istemiştir. Diğer bir ifadeyle, kanun koyucu köy civarındaki Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde özel mülkiyet kurulması, özel mülkiyet kurulması maksadı ile bu yerlerin parsellenip tapuya tescil edilerek, ardından satışını öngörmüştür.

19 Seylam; Ünal, s.14.

20 Anayasa Mahkemesi'nin 12.05.2011 tarih ve E: 2009/31, K: 2011/77 sayılı kararı.

21 Şanlıurfa 1 inci İdare Mahkemesi'nin 31.01.2017 tarih ve E: 2016/221, K: 2017/165 sayılı kararı.

22 Karakuş, s.140.

18 “Genel Gerekçe”, s.3.

Başka taşınmazların değil de, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerin tescile ve satışa konu olmasını istemesinin nedenini ise kanun koyucu, “bu yerlerin boş boş durması, boş duracaklarına değerlendirilmesi” şeklinde açıklamaktadır.

Nitekim, Kanunun gerekçesinde, “köyün çevresinde bulunan köy orta malı durumunda olan yerlerin, köyün çevresinde bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin ve köyün çevresinde bulunan Hazinenin özel mülkiyetinde olan yerlerin boş boş durduğu” belirtilmiştir²³.

Bu boş boş durma nedeniyle, söz konusu yerlerden istifade edilememektedir. “Daha önce boş olduğu halde hiç bir şekilde istifa edilemeyen bu araziler, tasarımın getirdiği imkânla artık köylerin veya köylülerin ihtiyaçlarında kullanılabilecekleri araziler haline getirilmektedir.”²⁴

Bu açıdan, yukarıda değinilen Köy Yerleşme Plânının tahsis ve ihdas niteliği ile araziler vasfı değiştirilerek köy adına arazi vasfı ile tapu siciline tescil edilecek, daha sonra bu aralar köylünün iskânına açılacaktır.

Böylece hem boş boş duran araziler boş boş durmayacak, hem de bu araziler düşük ve ödemesi kolay bir bedelle satılarak barınaksız köylüler barınağa kavuşmuş olacaktır.

6. KÖY YERLEŞME PLÂNI MARİFETİYLE ARSA İHDASINA VE BU ARSALARIN SATIŞINA İHTİYAÇ DUYULMASININ SEBEPLERİ

Bu sorunun cevabının bulunabilmesi için, 3367 sayılı Kanun çerçevesinde köylerin imar plânı ile tanıştırılmasının sebepleri incelenmelidir.

Köylerin imar plânı ile tanıştırılmasının sebeplerinin bir kısmına, yukarıda “4. Köy Yerleşme Plânına İhtiyaç Duyulmasının Sebepleri” başlığı altında değinilmiştir.

Ancak, Köy Yerleşme Plânının bir imar

plânı olma niteliğinin yanında, bir imar uygulaması olma niteliği de bulunmaktadır. İmar uygulaması olma niteliği bağlamında arsa ihdasına neden ihtiyaç duyulduğu ve bilahare bu arsaların satışına neden ihtiyaç duyulduğunun da çalışmada kısaca ele alınması gerekmiştir.

Zirâ, takip eden yazılarda ihdasen oluşan taşınmazların satışı konusu ele alınacaktır. İhdasen oluşan parsellerin satışı konusunun izah edilebilmesi için ise, Köy Yerleşme Plânı ile arsa ihdas edilerek bu arsaların satışına neden ihtiyaç duyulduğunun açıklanması gerekmektedir.

Köy Yerleşme Plânı ile arsa oluşturulmasının ve bu arsaların satılmasının sebeplerine bakıldığında; bu sebeplerin bir kısmının sosyal nitelik arz ettiği, bir kısmının ikisadî nitelik arz ettiği görülmektedir.

Lâkin bu Kanunun getirilişinin ana amacının Kanunun gerekçesinde biraz da duygusal bir şekilde açıklandığı görülmektedir. Böyle bir Kanununa (dolayısıyla Köy Yerleşme Plânına) neden ihtiyaç duyulduğu Kanunun gerekçesinde, “Senelerdir sıkıntı çeken, ev ihtiyacını karşılamadığı için ahırını hayvanı ile paylaşan köylümüzün, bu çilesini bitirmek” olduğu şeklinde açıklanmıştır²⁵.

Kanun ile (dolayısıyla Köy Yerleşme Plânı ile) “Köyünde bomboş duran arazi olduğu halde, evladına ev yapabilmek, büyüyen kız çocuğuna bir oda inşa ederek verebilmek için çırpınan köylünün, ıstıرابını da sona erdirmeyi, köylünün yüzünü güldürmeyi, yaşam tarzına bir rahatlama getirmek” hedeflenmektedir²⁶.

Gereğede yer alan “ahırını hayvanı ile paylaşan köylümüzün çilesi”, “evladına ev yapabilmek için, büyüyen kız çocuğuna bir oda inşa ederek verebilmek için çırpınan köylümüzün ıstıرابı”, “köylünün yüzünü güldürme” “köylünün yaşam tarzına bir rahatlama” şeklindeki tümcelerden, Kanunun gerekçesi-

23 “Genel Gerekçe”, s.3.

24 “Genel Gerekçe”, s.3.

25 “Genel Gerekçe”, s. 4.

26 “Genel Gerekçe”, s.4.

nin duygusal bir ifade tarzı ile kaleme alındığı ve sosyal/iktisadî sorunlara duygusal izahla çözüm bulunmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Esas olarak, Köy Kanununa getirilen ek maddelerle (*Köy Yerleşme Plânı ile arsa ihdasına ve bu arsaların köylüye satışına dair söz konusu düzenlemelerle*) köylerde yaşayan ve konut ihtiyacı olan vatandaşların, ev sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmıştır²⁷.

Kanun teklifinin Genel Gerekçesinde, “köyün ve köy insanının içinde bulunduğu şartların, şehir insanının içinde bulunduğu şartlardan çok daha çetin olduğu; köy ile şehir arasındaki hayat tarzında görülen köy ve köylü aleyhine tecelli eden fark ile kamu hizmetlerinde (şehir ile köy arasında) görülen uçurumun, meselenin biran önce çözümlenmesini ve acil tedbir alınmasını zarurî kıldığı” ifade edilmiştir²⁸.

Gerekçede, “Asrın sonuna yaklaştığımız bir dönemde, asrın nimetlerinin hâlâ köye götürülemediği olmasının ve bu nimetlerden yararlanma imkânının da yaratılamamasının Ülkemiz için zaaf unsuru olduğu” vurgulanmıştır²⁹.

Dolayısıyla, 3367 sayılı Kanunun ihdas edilmesinin (Köy Yerleşme Plânı yapılmasının) bir diğer nedeninin de; asrın nimetlerinin hâlâ köylere götürülmemiş olması ve asrın nimetlerinin köylere götürülmemesinin Ülkemiz açısından bir zaaf olmasıdır. Kanun koyucu artık bu zafiyete bir son verilmesini istemektedir.

Köy Yerleşme Plânına ilişkin olarak getirilen maddeler ile “Ülkemizin idarî, siyasî, sosyal ve ekonomik hayatında meydana gelen değişmelerin ve gelişmelerin, köyün yapısı üzerinde etkiler yaptığı” belirtilerek; “Köy Kanununun günün şartları içinde ihtiyacı karşılayamaz duruma geldiği” ifade edilmiş; 3367 sayılı Kanun ile ek maddeler ihdas

ederek, Köy Kanununun ihtiyacı karşılayamadığı noktalar bakımından yeni kurallar getirilmesi amaçlanmıştır³⁰.

Netice itibarıyla kanun koyucu Köy Kanununa getirilen ek maddeler ile “*boş arazi olduğu halde evini, ahırını ve samanlığını inşa edemeyen; bu yüzden köyünden kopmuş, ıssız yerde, dağ başında veya ovanın ortasında kendisine yurt kurmuş ve böylelikle iyice dağınmış kırsal yaşamın dağınlığının önlenmesini*” amaçladığı³¹; bu önlemenin yapılabilmesi için ise, taşınmaz edindirme ve imar plânı yapma gibi bir takım enstrümanların uygulamaya geçirilmesini istediği anlaşılmaktadır.

7. SONUÇ

Bu çalışmada, Köy Yerleşme Plânı üzerinde durulmuş; bu plân açıklanmaya çalışılmıştır. Kanun koyucunun neden Köy Yerleşme Plânı yapılmasını öngördüğü ve bu plânın imar mevzuatına göre yapılan imar plânlarından farklı yönlerine değinilmiştir. **Kanun koyucunun, mevcut imar mevzuatı ile yapılması mümkün olmayan bir kısım işlemlerin Köy Yerleşme Plânı ile kısa sürede yapılmasını sağlamak maksadı ile Köy Yerleşme Plânı isimli imar hukuku aracını Köy Kanununa eklediği sonucuna varılmıştır.**

Ayrıca, çalışmada Köy Yerleşme Plânının hem imar plânı olma niteliği hem de imar uygulaması olma niteliğine değinilmiştir. Dolayısıyla, bu çalışmada Köy Yerleşme Plânlarına genel bir bakış yapılmak amaçlanmıştır.

Bu genel bakış çerçevesinde kanun koyucunun Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki bir takım yerler ile Hazine taşınmazlarının neden köy tüzel kişiliği adına tapuya tescil edilmesini ve bu taşınmazların satışını neden istediği, bu hükümlere kanun koyucunun neden ihtiyaç duyduğu yazıda izah edilmeye çalışılmıştır.

27 Kurşat, s.3822.

28 “Genel Gerekçe”, s.1.

29 “Genel Gerekçe”, s.1.

30 “Genel Gerekçe”, s.2.

31 “Genel Gerekçe”, s.4.

Bu izahatlar ile daha sonraki çalışmada yapılacak olan değerlendirmelere bir altlık oluşturmak hedeflenmiştir. Zirâ, Köy Kanununun ek 12 nci maddesi gereği oluşturulan arsalar, Köy Kanununun ek 13 üncü maddesi ve Köy Yerleşme Alanı Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre satılmaktadır.

Bir sonraki çalışmamızda ise, köy tüzel kişiliği adına Köy Yerleşme Plânları ile ihdas ve tescil edilen arsaların satışı ve satış sonrasında parsellerin devri konusu incelenmeye çalışılacaktır.

KAYNAKÇA

BAŞARIR, Arslan, “Köyler Birleştirilmelidir”, Amme İdaresi Dergisi, Sayı:3 / 1, Yıl: Mart / 1970.

DÖRTGÖZ, Gürsel Öcal, “Tahsis Süretiyile Tapuya Tescil”, Mülkiyet Dergisi, Sayı 38.

“Genel Gerekeçe”, 17.02.1987 tarih ve 11/87-99 sayılı Konya Milletvekili Haydar Koyuncu ve 12 Arkadaşının 18.3.1924 Tarih ve 442 Sayılı Köy Kanununa 5 Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Tarım, Orman ve Köyleri Komisyonları Raporları, <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d17/c041/tbm-m17041107ss0567.pdf>, (05.11.17).

KANAR, Mehmet, Osmanlıca Türkçesi Sözlüğü, Say Yayınları, İstanbul, 2009, <http://www.sevde.de/OsmanliTurkcesiSozlugu.pdf>, (15.02.2014).

“Köy Yerleşme Plânı Paftası”, http://adilhanplanlama.com/uploads/referanslar/bd4b6-netcad-ad%EF%BF%BDIhan-planlama-ad%EF%BF%BDIhanplanlama-k%EF%BF%BDyyerle%EF%BF%BDim_plan%EF%BF%BD_1.jpg, (01.11.17).

KARAKUŞ, Emine, “Devletin Taşınmaz Mülkiyeti”, Toprak Mülkiyeti Sempozyumu Bildirileri, Memleket Yayınları, Ankara, 2010.

KURŞAT, Zekeriya, “Köy Kanunu Ek M. 13 Uyarınca Yapılan Satım İşlemlerine İliş-

kin Tespitler”, Legal Hukuk Dergisi, Kasım – 2010.

NADAROĞLU, Halil, Mahalli İdareler, Beta Yayınları, İstanbul, 1998.

ÖZDEMİR, Selman, “İmar Kanunu Bağlamında İmar Uygulamalarında Kapanan Kadastral Yollar”, Türk İdare Dergisi, Sayı 479, Aralık 2014.

SEYLAM, S. Gökşin; ÜNAL, Mete, “Toprak – İnsan İlişkileri ve Tapu, Kadastro Hizmetlerinin Otomasyonu”, Harita ve Kadastro Mühendisliği Jeodezi, Jeoinformasyon ve Arazi Yönetimi Dergisi, Yıl 1985, Sayı 52-53.

TÜRK, Celil; TÜRK, Şence, Hukukî ve Teknik Boyutları ile Arazi ve Arsa Düzenlemesi, Beta Yayınları, İstanbul, 2006.

ÜNAL, Feyzullah, “Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 30, Ağustos 2011.

ÜNAL, Yücel, Türk Şehir Plânlama ve İmar Mevzuatının Kentsel Dönüşüm ve Deprem Ağırlıklı İncelenmesi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008.

Anayasa Mahkemesi’nin 12.05.2011 tarih ve E: 2009/31, K: 2011/77 sayılı kararı.

Şanlıurfa 1 inci İdare Mahkemesi’nin 31.01.2017 tarih ve E: 2016/221, K: 2017/165 sayılı kararı.

442 sayılı Köy Kanunu

3367 sayılı 442 sayılı Köy Kanununa 7 Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

Köy Yerleşme Alanı Uygulama Yönetmeliği

www.resmigazete.gov.tr

www.mevzuat.gov.tr

MEVZUAT FİHRİSTİ

21/10/2017-20/11/2018 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **İş Mahkemeleri Kanunu**
Kanun Tarih ve No. : 12/10/2017 - 7036
R.G. Tarih ve Sayısı : 25/11/2017 – 30221
Konusu : İş mahkemelerinin kuruluş, görev, yetki ve yargılama usulünü düzenlenmiştir. İş Mahkemeleri tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulurlar. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır. İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır.
- Kanun Adı** : **Nüfus Hizmetleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
Kanun Tarih ve No. : 19/10/2017 - 7039
R.G. Tarih ve Sayısı : 03/11/2017 – 30229
Konusu : Bu torba Kanun ile 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun bazı maddelerinde, 9/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda ve 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunlarda değişiklik yapılmıştır. Aynı zamanda Bu Kanun 36 ncı maddesinde İstanbul iline bağlı “Eyüp” ilçesinin adı “Eyüpsultan” olarak değiştirilmiştir. Özellikle Nüfus Hizmetleri Kanundaki değişiklik ile günlük hayatımızda yaşadığımız sıkıntılara çözüm getirilmiştir.
- Kanun Adı** : **Helal Akreditasyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun**
Kanun Tarih ve No. : 1/11/2017 - 7060
R.G. Tarih ve Sayısı : 18/11/2017 – 30244
Konusu : Helal uygunluk değerlendirme kuruluşlarını akredite etmek, bu

kuruluşların ulusal veya uluslar arası standartlara göre faaliyet- te bulunmalarını ve bu suretle düzenledikleri belgelerin ulusal ve uluslar arası alanda kabulünü temin etmek üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli Helal Akreditasyon Kurumunun kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde özel hukuk hükümlerine tabi olacağı belirtilmiştir.

BAKANLAR KURULU KARARLARI

- BKK'Adı** : **Gün Işığında Daha Fazla Yararlanmak Amacıyla Yaz Saati Uygulanması Hakkında Karar**
- BKK'nın T. Ve Sayısı** : 2017/10921
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.11.2017 – 30224
- Konusu** : 23/10/2017 Tarihli ve 2017/10921 Sayılı Kararnamenin eki Karar Gün ışığında daha fazla yararlanmak amacıyla; a) 7/9/2016 tarihli ve 2016/9154 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca bütün yurtta saatlerin bir saat ileri alınması suretiyle başlatılan yaz saati uygulamasının devam ettirilmesi, b) 28 Ekim 2018 Pazar günü saat 04.00'ten itibaren bütün yurtta saatlerin bir saat geri alınması kararlaştırılmıştır.
- BKK'Adı** : **Emniyet Genel Müdürlüğünce Yürütülen Pasaport ve Sürücü Belgesi Hizmetlerine İlişkin İş ve İşlemlerin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne Devredilmesine Dair Sürenin Uzatılması Hakkında Karar**
- BKK'nın T. Ve Sayısı** : 2017/10922
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 8.11.2017 – 30224
- Konusu** : 16/10/2017 Tarihli ve 2017/10922 sayılı Kararnamenin Eki: Emniyet Genel Müdürlüğünce yürütülen pasaport ve sürücü belgesi hizmetlerine ilişkin iş ve işlemlerin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilmesine dair süre 2/1/2018 tarihine kadar uzatılmıştır.
- BKK'Adı** : **2018 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar**
- BKK'nın T. Ve Sayısı** : 2017/36
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.11.2017 – 30224
- Konusu** : 2018 yılı Programında yer alan ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşmak için; makroekonomik politikaların, sektör stratejilerinin, bölge planlarının, bölgesel gelişmeye yönelik programların ve bunlarla ilgili yatırımların koordineli bir şekilde yürütülmesidir. Bu Karar 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa

ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde belirtilen kuruluşları, özelleştirme kapsamındaki kuruluşları (kamu payı %50'nin üzerinde olanlar), kamu iktisadi teşebbüsleri (KİT) ve bağlı ortaklıklarını, döner sermayeli kuruluşları, İlbank A.Ş.'yi fon idarelerini, mahalli idareler ile diğer kamu kuruluşlarını kapsar

BKK'Adı : **2018 Yılı Programı**
BKK'nın T. Ve Sayısı : 2017/10924
R.G. Tarih ve Sayısı : 28.10.2017 – 30224 (Mükerrer)
Konusu : 28/10/2017 Tarihli ve 30224 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan 11/10/2017 Tarihli ve 2017/10924 Sayılı 2018 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Eki

BKK'Adı : **Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2018 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Tespiti Hakkında Karar**

BKK'nın T. Ve Sayısı : 2017/10925
R.G. Tarih ve Sayısı : 31.11.2017 – 30226
Konusu : 2018 yılında kamu işletmelerinin ülke kaynaklarını etkin ve verimli kullanmak suretiyle işletmecilik faaliyetlerini yerine getirmelerini ve kendi değerlerini azami düzeye çıkarmalarını sağlayacak strateji ve yöntemleri belirlemektir.
 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bağlı ortaklıklarını ve 24/11/1994 tarihli 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanuna tabi olup sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan işletmeciler kuruluşları kapsamaktadır.

YÖNETMELİKLER

Yönetmeliğin Adı : **Şehit Yakınları ve Gazilere Hukuki Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 25.10.2017 – 30221
Konusu : 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar, Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar, Milli Savunmaya Karşı Suçlar bölümlerinde yer alan suçlara ilişkin olarak bu eylemlerin devamı niteliğindeki eylemlerin ortaya çıkarılması, etkilerinin azaltılması veya bertaraf edilmesinin sağlanmasında yardımcı, faydalı oldukları sırada hayatlarını kaybedenlerin yakınları veya yaralananlar tarafından açılan hukuk davaları veya bu suçlara ilişkin yürütülen ceza soruşturmaları veya kovuşturmalarında mağdur, müşteki ve katılan

sıfatıyla temsiline ilişkin hukuki yardım sağlanması ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, sağlanacak hukuki yardımı ve bu kapsamda sunulan avukatlık hizmeti için yapılacak ödemelere ilişkin iş ve işlemleri kapsar.

- Yönetmeliğin Adı** : **Okul Servis Araçları Yönetmeliği**
R.G. Tarih ve Sayısı : 25.10.2017 – 30221
Konusu : Okul öncesi eğitim ve zorunlu eğitim kapsamında bulunan öğrenciler ile kreş, gündüz bakımevleri ve çocuk kulüplerine devam eden çocukların taşıma faaliyetlerini düzenli ve güvenli hale getirmek, taşıma yapacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterlilik ve çalışma şartları ile denetim işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir. (2) Bu Yönetmelik gerçek ve tüzel kişilerce öğrenci taşıma faaliyetlerini, bu faaliyetlerde kullanılacak okul servis araçlarını, taşımacıları ve bu taşıma işlerinde çalışanları kapsar.

- Yönetmeliğin Adı** : **Binalarda Su Yalıtımı Yönetmeliği**
R.G. Tarih ve Sayısı : 27.10.2017 – 30223
Konusu : Binalarda yapı elemanlarının muhtelif yollarla suya veya neme maruz kalması sonucu oluşan korozyon, dayanıklılık ve dayanım kayıpları gibi etkenlerle sürdürülebilirlik, sağlık ve kullanım yönünden risk oluşturan durumlara karşı, tasarım ve yapım bakımından alınacak önlemler ve uyulacak kurallara ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 27.10.2017 – 30223
Konusu : 19/7/2012 tarihli ve 28358 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğinin 11 ve 17 nci maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Kanatlı Hayvan Eti Üretiminde Sözleşmeli Üretim İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 27.10.2017 – 30223
Konusu : Kanatlı hayvan eti üretiminde entegre firma ile üretici/üretici örgütü arasındaki sözleşmeli üretimin belirli usul ve esaslar çerçevesinde düzenlenerek, üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması, standartlara uygun ürün elde edilmesi ve plânlı üretim yapılmasına yönelik firma ile üreticinin uyması gereken kurallar belirlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.10.2017 – 30224
- Konusu** : İçme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan bütün yerüstü ve yeraltı suyu kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ve iyileştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
- Yönetmeliğin Adı** : Su Havzalarının Korunması Ve Yönetim Planlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.10.2017 – 30224
- Konusu** : Yönetmeliğin adı “HAVZA YÖNETİM PLANLARININ HAZIRLANMASI, UYGULANMASI VE TAKİBİ YÖNETMELİĞİ” şeklinde değiştirilerek Yönetmeliğin 1 nci maddesindeki amacı da “Yerüstü ve yeraltı su kütlelerinin, bütüncül bir yaklaşımla havza bazında, fizikokimyasal, kimyasal ve ekolojik kalite bileşenleri ile miktar açısından iyi su durumunda olanlarının mevcut haliyle korunması, bozulmuş olanlarının iyi su durumuna getirilmesi ve ihtiyaç önceliklerine uygun şekilde tahsisi yapılarak sürdürülebilir kullanımının sağlanması, ulusal su planı ve havza ölçekli yönetim planlarının hazırlanması, uygulanması ve takibinin yapılması ile ilgili usul ve esasların düzenlenmesidir.” şeklinde değiştirilmiştir. Aynı Yönetmeliğin devam eden çeşitli maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi Veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.10.2017 – 30224
- Konusu** : Tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Tüketici Hakları Yönetmeliği
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28.10.2017 – 30224
- Konusu** : Elektronik haberleşme sektöründe tüketici hak ve menfaatlerini korumaya yönelik usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Bitki Koruma Ürünleri İle İlgili Yapılacak Denemeler Hakkında Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 09.11.2017 – 30235
- Konusu** : Bitki ve bitkisel ürünlerin yetiştirildikleri ve muhafaza edildikleri ortamlarda zararlı organizmalara karşı kullanılacak ticari formdaki bitki koruma ürünlerinin biyolojik etkinlik, kalıntı, yan etki, toksikolojik ve ekotoksikolojik denemelerinin yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması Ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 09.11.2017 – 30235
- Konusu** : Bitkilerin veya bitkisel ürünlerin her türlü zararlı organizmadan korunması veya bu tür organizmaların etkisinin önlenmesi, bitki ve bitkisel ürünlerin yetiştirildikleri ve muhafaza edildikleri ortamlarda zararlı organizmalara karşı kullanılacak ticari formdaki bitki koruma ürünlerinin ruhsatlandırılması ve piyasaya sunulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacılara Dair Sınav Ve Atama Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.11.2017 – 30240
- Konusu** : İl özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile mahalli idare birlikleri ve döner sermayeli kuruluşlara ilk defa memur olarak atanacılara ilişkin usul ve esasları belirlemektir
- Yönetmeliğin Adı** : **Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.11.2017 – 30240
- Konusu** : 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklik ile belediyeler KPSS’ye giren kişilerden olmak üzere kendi sınavlarını ve mülakatlarını yaparak itfaiye personeli alabileceklerdir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Belediye Zabıta Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.11.2017 – 30240
- Konusu** : 11/4/2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmış ve Zabıta Personeli olabilmek şartlarında değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Takograf Cihazları Muayene Ve Damgalama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.11.2017 – 30242
- Konusu** : 12/1/2012 tarihli ve 28171 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Takograf Cihazları Muayene ve Damgalama Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Kişisel Verileri Koruma Kurulu Çalışma Usul Ve Esaslarına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.11.2017 – 30242
- Konusu** : 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 22 nci ve 23 üncü maddesine dayanılarak hazırlanan bu yönetmelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun çalışma usul ve esaslarını, görevlerini, yetkilerini ve sorumluluklarını belirlemek için hazırlanmıştır.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemine Dair Tebliğ (Tebliğ No: MHG/2017-26)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01/11/2017 – 30227 (Mükerrer)
- Konusu** : 5/12/2008 tarihli ve 27075 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında, binanın enerji tüketimine etki eden tüm parametrelerin, konut, ofis, eğitim, sağlık, otel, alışveriş ve ticaret merkezleri gibi mevcut ve yeni binaların enerji verimliliğine etkisini değerlendirmek ve enerji performans sınıfını belirlemek için geliştirilen bina enerji performansı hesaplama yönteminin yayımlanmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.
- Tebliğin Adı** : **Bağımsız Denetçiler İçin Sürekli Eğitim Tebliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 04/11/2017 – 30230
- Konusu** : Bağımsız denetçilerin etik kurallara uygun ve yüksek kalitede bağımsız denetim hizmeti sunabilmeleri amacıyla mesleki bilgi ve becerilerinin ihtiyaç duyulan seviyede tutulmasına ve geliştirilmesine yönelik usul ve esasları düzenlemektir.
- Tebliğin Adı** : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 484)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 11/11/2017 – 30237
- Konusu** : Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (B) fıkrasında “Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın Ekim ayında (Ekim ayı dâhil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye İstatistik Kurumunun Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmî Gazete ile ilan edilir.” hükmü yer almaktadır.
Bu hüküm uyarınca yeniden değerlendirme oranı 2017 yılı için % 14,47 (ondört virgöl kırkyedi) olarak tespit edilmiştir.
Bu oran, aynı zamanda 2017 yılına ait son geçici vergi dönemi için de uygulanacaktır.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

İHALEYE FESAT KARIŞTIRMA, GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA¹

Belediye başkanı ve ihale yetkilisi olan sanığın, sahil yolları sathi kaplama işini açık ihale usulü hükümleri yerine, yaz aylarında beldede yoğun nüfus artışı sebebiyle turizm sezonunda yapılamayacağından bahisle acil yapılması gerekliliğine işaret eden gerekçe raporuna dayalı olarak 4734 sayılı Yasanın 21/b maddesinde düzenlenen ve ihalenin ivedi gerçekleştirilmesini zorunlu kılan hallerde yapılmasına işaret eden pazarlık usulü ile yapmasına rağmen, davaya konu iş 30 günde bitirilmediği takdirde yüklenici firma aleyhine cezai şart uygulaması gerektiği halde, uygulamadığı gibi, ihalenin Pazarlık usulü ile yapılmasına ilişkin gerekçeye aykırı olacak biçimde 100 günlük ek süre verilerek bu firmaya menfaat sağlaması şeklinde gerçekleşen eyleminin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturacağı gözetilmelidir. (5237, TCK m. 235/1,257/1), 4734 s. KİK m. 19,21/b)

... Belediye Başkanı ve ihale yetkilisi olan sanığın Salih yolları sathi kaplama 1. Etap işi ile Temizlik Hizmetleri Alımı ihalelerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun açık ihale usulü hükümleri yerine aynı Kanunun 21/b maddesinde düzenlenen ve yalnızca doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması halleriyle sınırlı olarak uygulanması gereken pazarlık usulüyle yapılmasına karar vermek suretiyle kamunun zararına neden olduğu iddia ve kabul edilen olayda, Temizlik Hizmetleri Alımı İhalesinde belediye bünyesinde bulunan çöp kamyonlarının yetersiz olması ve temizlik hizmetlerinin kamu sağlığı ilgilendirmesi nedeniyle ihale konusu işin ivedilikle yapılması gerektiğine ilişkin gerekçe raporu üzerine ihalenin pazarlık usulü ile yapılmasına ilişkin kararda isabetsizlik görülmemiş ise de; Sahil yolları sathi kaplama 1. Etap işi ihalesinde olumsuz hava şartları nedeniyle sahil yollarında meydana gelen ciddi bozulmaların yaz aylarında beldede yoğun nüfus artışı yaşanması nedeniyle turizm sezonunda yapılamayacağından bahisle acil yapılması gerektiğine ilişkin gerekçe raporuna istinaden pazarlık usulü ile yapılmasına karar verilmesine rağmen, söz konusu işin belirlenen 30 günlük sürede bitirilmediği takdirde sözleşme hükümleri uyarınca cezai şart uygulanması gerekirken pazarlık usulü ile ihale yapılmasına yönelik gerekçeye aykırı olacak şekilde ihaleyi kazanan firmaya 100 günlük ek süre verilmek suretiyle bu firmaya menfaat sağlanması şeklinde gerçekleşen eylemin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturacağı gözetilmeden dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçeler ile yanılığılı değerlendirme sonucu yazılı şekilde ihaleye fesat karıştırma suçundan mahkumiyet kararları verilmesi,

¹ T.C. Yargıtay Beşinci Ceza Dairesi E:2016/10939, K:2017/2594, T:13/06/2017

Kabule göre de;

2007 yılının Nisan ve Temmuz aylarında yapılan ihaleleri pazarlık usulü ile yapmak suretiyle fesat karıştırdığı kabul edilen sanığın eylemini bir suç işleme kararının icrası kapsamında gerçekleştirdiği ve hakkında TCK'nın 43. Maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği gözetilmeden, iki ayrı mahkumiyet hükmü kurularak fazla cezaya hükmolunması,

5237 sayılı TCK'nın 53/1-a maddesindeki hak ve yetkiyi kötüye kullanmak suretiyle atılı suçun işlen sanık hakkında aynı Kanununun 53/5. Madde ve fıkrası gereğince, cezanın infazından sonra başlamak üzere, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,

Kanuna aykırı, katılan vekili, sanık müdafii ve o yer Cumhuriyet Savcısının temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden hükümlerin 5320 sayılı Kanununun 8/1. Maddesi gözetilerek CMUK'in 321. Maddesi uyarınca BOZULMASINA,

İŞÇİ ALACAĞINDA FAİZ İÇİN AYRIYETEN MAHKEMEYE MÜRACAAT EDİLEBİLİR Mİ?²

Önce kıdem tazminatı alacağını dava konusu eden, verilen hükmün kesinleşmesinden sonra icra takibi kanalıyla işlemiş faiz alacağını sağlam tutarak kıdem tazminatını talep eden, takipten sonra açtığı yeni dava ile de kıdem tazminatının gecikme faizini isteyen davacının, işlemiş faiz alacağını dava yada icra takibi yoluyla talep etmesi olanaklı olmasına rağmen, bu alacağını ayrı bir dava ile istemesi dürüstlük kuralına aykırı olduğundan, mahkemece kabul kararı ile birlikte karar ve ilam harcı dışında kalan yargılama giderlerinin tamamının ya da bir kısmının davacı tarafından ödenmesine karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (4721 s. MK m. 2) (6100 s. HMK m. 327)

2 T.C. Yargıtay Yirmiikinci Hukuk Dairesi E:2017/7603, K:201/9209, T:24/04/2017

DANIŞTAY KARARLARI

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI¹

644 sayılı KHK'nin 2/h bendine göre, yetkili makamca başvurunun reddi durumunda Bakanlığın ruhsat verme hususunda herhangi bir yetkisinin bulunmadığı hakkında.

Dava, davacı şirket tarafından, Diyarbakır tarihi surlarının 9 numaralı burcunda cafe-restaurant açmak için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 13.02.2015 tarih ve 1220 sayılı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Diyarbakır 2. İdare Mahkemesince; davacı şirket cafe-restaurant açmak amacıyla işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için 2013 yılından itibaren farklı tarihlerde yapmış olduğu başvuruların yetkili idare durumunda olan ilçe belediye başkanlığı tarafından reddedildiği, bu ret işlemlerinden 23.06.2014 tarihli ve 37 sayılı işlemin iptali istemiyle Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinde dava açıldığı, açılan bu davanın 06.04.2015 tarihli ve E:2015/203, K:2015/203 sayılı iptal kararı ile sonuçlandığı; bu kararın temyizi üzerine Danıştay Onyedinci Dairesinin 08.10.2015 tarih ve E:2015/11504, K:2015/3825 sayılı kararı ile onandığı; dolayısıyla mevcut durum itibarıyla ruhsat başvurusu sonuçlandırılmayan yerle ilgili ruhsat vermek konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkili idare durumuna geçtiği, gelinin bu aşamada davacının yapmış olduğu başvurunun, 644 sayılı KHK gereğince yetkili idare durumunda olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilip buradan sonuçlandırılması gerekirken söz konusu başvurunun yetkili idare konumunda olmayan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne reddedilmesine yönelik olarak tesis edilen dava konusu işlemde yetki unsuru yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. Maddesini (h) bendinde; “Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince hazırlandığı veya hazırlatıldığı halde yetkili idarece üç ay içinde uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgililerin valilikten talep emesi ve valiliğin Bakanlığa teklifte bulunması üzerine bedeli mukabilinde yapmak, yaptırmak ve onaylamak, başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek.” Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkileri arasında sayılmıştır. Bakanlık tarafından hazırlanan genelge ile ruhsat verme yetkisi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine devredilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları Başlıklı”¹⁵ Maddesinde de, “belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde

¹ T.C. Danıştay Onuncu Daire Esas No:2016/11860, Karar No:2016/4097

yönetmelik çıkarmak , belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek” belediyelerin yetkileri arasında sayılmıştır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “Amaç” başlıklı 1. maddesinde, bu Yönetmeliğin amacının, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesinde uygulanacak esas ve usulleri düzenlemek olduğu; “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde bu Yönetmeliğin sıhhi ve gayrisıhhi işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemleri kapsadığı belirtilmiştir; “İşyeri Açılması” başlıklı 6. Maddesinde ise, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyerinin açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı, işyerine bu yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetlerini ortadan kaldırmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı, “Aranılacak şartlar” başlıklı 14. maddesinde sıhhi işyerlerinin ruhsatlandırılması sırasında bu Yönetmelikte belirtilen genel şartların yanı sıra sınıflarına ve özelliklerine göre ek-1’de belirtilen genel şartlar aranacağı hüküm altına alınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, .. nolu parsel üzerinde yer alan Diyarbakır tarihi surları içindeki .. numaralı burcun üst hakkı 30 yıllığına 26.08.2005 tarihinde tapu tescil edilmek suretiyle davacı şirkete verildiği, aynı tarihte yer teslim tutanağı ile yerin davacı şirkete teslim edildiği, davacı şirket tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulundan almış olduğu izin doğrultusunda rölöve raporu hazırlatıldığı, buna göre restorasyon işleminin yapıldığı, buranın cafe-restaurant olarak ticari amaçla kullanılmak istendiği, yapılan işyeri açma ve çalışma başvurularında belediyelerce burada yapılacak mutfak, tuvalet ve lavabo gibi ıslak zeminlerin tarihi dokuya zarar vereceği, ayrıca yangın merdiveninin olmadığı ve yerin restaurant ve cafe olarak kullanılmasının engellilerin kullanımına uygun olmadığı gerekçesiyle çeşitli defalar bu taleplerin ret edildiği, yine davacı tarafından anılan burçta aynı maksatla işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak için 26.6.2013 ve 20.05.2014 tarihlerinde ... Belediye Başkanlığına başvuruda bulunduğu, 23.06.2014 tarih ve 37 sayılı yazı ile yukarıda değinilen gerekçelerle ruhsat verilemeyeceğinin davacıya bildirildiği, bu işlemin iptali istemiyle Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin E:2014/904 sayılı esasına kayıtlı davanın açıldığı, açılan davanın sonuçlanmasını beklenmeden davacı tarafından bu kez 644 sayılı KHK’nın 2/h maddesi gereğince işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi istemiyle 11/08/2014 tarihinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne başvuru yapıldığı, bu başvurunun adı geçen il Müdürlüğü’nce; restaurant cafe yapılmak istenen yapının 1. Derece korunması gereken kentsel sit alanı içindeki Unesco Dünya Miras listesine aday gösterilen tarihi Diyarbakır surlarından olması nedeniyle Bilim Komisyonundan görüş alınması, yapılmak istenen işyerinin niteliğine göre mevzuat gereği bulunması gereken zorunlu yerlerden mutfak, wc, lavabo gibi ıslak zeminlerin yapıda çözülmesinin imkansız olması, burç dışında çözülmesinin ise kiralandığı ifade edilen yer ile burç arasında Sur içi çift yönlü trafik akışı olan araç yolunun bulunması, yapının burçla bağlantısının olmaması, yapının yangın çıkışının bulunmaması ve yapının engellilerin kullanımına uygun hale getirilemeyeceği gerekçesiyle 13/12/2015 tarih ve 1220 sayılı işlemle reddi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık, belediyenin yetkisinde olan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi talebinin reddi üzerine yetkinin 644 sayılı KHK gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçtiği düşüncesi ile yapılan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi istemi üzerine tesis edilen işlemde kaynaklanmaktadır. 644 sayılı KHK'nın 2/h bendine "... başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek." denilmek suretiyle, öncelikle yetkili asıl makam tarafından sürüncemede bırakılarak ruhsat verilmemesi halinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkili olacağı belirtilmiş olup, onaya yetkili asıl makam tarafından yapılan başvurunun reddedilmesi halinde davalı Bakanlığın yetkili olacağına ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Buna göre, yetkili makamca başvurunun reddi durumunda Bakanlığın ruhsat verme hususunda herhangi bir yetkisinin bulunmadığının kabulü gerekmektedir.

Dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, uyuşmazlığa konu yere işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi hususunda yetkili belediyeye başvuruda bulunulduğu, bu talebin açıkça reddedildiği, ortada idari yargıda dava konusu edilebilecek icrai kesin ve yürütülmesi gereken bir işlemin olduğu ve işleme karşı da dava açılarak sonuçlandırıldığı, verilen idare mahkemesi kararının Danıştay denetiminden geçecek temyiz incelemesinde onandığı karar düzeltme isteminin ise reddedildiği, nazara alındığında "iki ay içinde verilmemesi" şartının gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu nedenle başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını verme hususunda yetkili kılınan Bakanlığın bu yetkisini yayımlanan genelgele ile Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne devretmesi karşısında davacının Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne başvurusu sonucunda ve bu başvurusu nedeniyle davalı idarece tesis edilen işleme karşı açılan davanın reddi gerekirken yetki yönünden hukuka aykırı bulunarak iptal edilmesine yönelik İdare Mahkemesi kararında isabet bulunmamaktadır.

ADLİ MERCİİ TARAFINDAN KARARA BAĞLANMIŞ TAZMİNAT İSTEMİNİN FAZLAYA İLİŞKİN KISMI²

Taşınmazın imar planında resmi kurum alanı olarak belirlenmesi nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davada idari yargı görevli olmakla birlikte daha önce adli mercii tarafından karara bağlanmış tazminat isteminin fazlaya ilişkin kısmına yönelik olarak açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hakkında.

Dava, ... parsel sayılı davacıların hissedarı olduğu taşınmazın imar planında "resmi kurum alanı" olarak belirlenmesi nedeniyle, mülkiyet haklarının kısıtlandığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen ... TL zararın Bursa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.6.2012 günlü, E:2011/612, K:2012/322 sayılı kararıyla fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile tazminine karar verilmesinden sonra, anılan fazlaya ilişkin kısmın tazmini istemiyle açılmış, idare mahkemesince, mahallinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu hazırlanan raporun ile dosyada mevcut bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, davacılarının hissesi oranında malik

2 T.C. Danıştay Altıncı Daire Esas No:2016/1867, Karar No:2016/7665

olduğu anılan taşınmaz hukuken el konulduğu ve davacıların taşınmaz üzerindeki mülkiyet haklarının kısıtlandığı gerekçesiyle tazminat isteminin kabulüne karar verilmiş, bu karar davalı idare ve davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

“idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı” başlıklı idari Yargılama Usulü Kanununun 2. Maddesi, idari dava türlerini; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı, iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları ile idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları olarak sınıflandırmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının hissedarı olduğu taşınmazın 1/1000 ölçekli uygulama imar planında “resmi kurum alanı” olarak belirlendiği, yapılan planın üzerinden 5 yıldan fazla bir süre geçmesine rağmen herhangi bir uygulama işlemi veya kamulaştırmanın yapılmayarak taşınmaza hukuken el konulduğu gerekçesiyle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile ... Tazminat bedelinin adli yargıda açılan dava ile istenildiği, Bursa 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.06.2012 günlü, E:2011/612, K:2012/322 sayılı kararıyla fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla TL tazminat bedelinin ödenmesi ile, davacılar adına kayıtlı taşınmazın ... Belediye Başkanlığı adına tesciline karar verildiği, Yargıtayca bu kararın onandığı, bu kez; davacılar tarafından, fazlaya ilişkin olarak uğranıldığı belirtilen TL maddi zararın dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle adli yargıda açılan davanın, Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02.10.2013 tarihli, E:2013/608, K:2013/822 sayılı kararı ile görev yönünden reddi üzerine, bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda dava konusu taşınmazın imar planında “resmi kurum alanı” olarak belirlenmesi ve uzun süre herhangi bir uygulama işlemine alınmaması veya kamulaştırılmamasının hukuka uygunluğunun denetimi ve zarar doğurucu sonuçlarının giderilmesine ilişkin uyumsuzluk idari yargının görev alanında bulunduğundan tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak davaya konu edilmesine hukuken olanak bulunmamakla birlikte, görülmekte olan davanın yukarıda tanımlanan idari dava türleri kapsamında bir dava olarak açılmadığı, daha önce adli yargı mercii tarafından karara bağlanmış tazminat talebinin saklı tutulan fazlaya ilişkin kısmına yönelik olduğu, dolayısıyla adli yargı mercii tarafından karar bağlanmış olan davanın devamı olduğundan uyumsuzluğun adli yargıda görülmesi gerektiği sonucuna varıldığından davanın görev yönünden reddedilmesi gerekmektedir.

SU KİRLİLİĞİ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ, ATIK SU ARITMA TESİSİ³

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğindeki deşarj standartlarını sağlamadan, atık su arıtma tesisindeki atıksuların deşarj edilmesi nedeniyle 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. Maddesinin (j) bendi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında

(...)

Atıksu arıtma tesisindeki atıksuların, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğindeki deşarj stan-

3 T.C. Danıştay Ondördüncü Daire Esas No:2015/1938, Karar No: 2017/259

dartlarını sağlamadan deşarj edildiğinden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. Maddesinin (j) bendi uyarınca TL idari para cezası verilmesine ilişkin 12.11.2013 günlü, 1603 sayılı Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün işleminin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolunda Muğla 2. İdare Mahkemesince verilen 14/11/2014 günlü, E:2013/1153, K:2014/798 sayılı kararın, davacı vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenlerle bozulması istenilmektedir.

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, işin gereği görüldü:

İdare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz olu ile incelenerek bozulabilmeleri 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 49. Maddesinde belirtilen nedenlerden birinin bulunması halinde mümkündür. Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen Mahkeme kararı ve dayandığı gerekçe, hukuk ve usule uygun olup, bozulmasını gerektirecek bir sebep de bulunmadığından, temyiz isteminin reddi ile anılan kararın onanmasına,

SAYIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE GELİRLERİN ZAMANAŞIMINA UĞRATILMASINDA SORUMLULUK¹

Gelir kalemleri içinde tahakkuk etmiş olarak yer alan para cezaları ile ilgili gerekli işlemlerin zamanında yapılmaması suretiyle alacağın zamanaşımına uğratılması gerekçesi ile ... TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

Sorumluluk itirazlarına ilişkin olarak;

İlamda, 2004, 2005, 2006, 2007 ve 2008 yıllarında tarh etmiş alacaklar 2009-2013 yıllarında zamanaşımına uğradığı için, sadece 2009-2013 yılları içerisinde muhasebe yetkilisi olarak görev yapanlar sorumlu tutulmuştur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu genel mali yapıyı sistemleştirirken 60/e maddesi ile, gelirlerin mali hizmetler birimi tarafından ilgili mevzuatı çerçevesinde tahakkuk ettirileceğini, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürüteceğini, hükmeye bağlamıştır. Bu hükmeye göre tahakkuk ve tahsil aşamalarında mali hizmetler biriminin genel olarak sorumlu olduğu çıkarılması yapılabilir. Ayrıca, 61'inci maddede muhasebe hizmeti tanımlanırken, gelir ve alacakların tahsili aşamasında muhasebenin de rol aldığı ifade edilmiştir. Tarh ve tebliğ kavramlarına açıkça değinilmemiş olsa da, mali hizmetler birimlerinin bu anlamda bir fonksiyon üstlendikleri genel görev tanımlarından çıkarılabilir. Muhasebe yetkilisi ve mali hizmetler birimi haricinde, ilgili kanunlarda tarh, tahakkuk ve tahsilden sorumlu olanların da, bu kapsamda değerlendirmesi gerekmektedir.

Sayıştay Genel Kurulunun 14.06.2007 tarihli 5018 sayılı Kanun çerçevesinde sorumlulukların belirlenmesine ilişkin kararında; tahsil edilmeye hazır hale gelmiş gelirle ilgili olarak muhasebe yetkilisinin sorumluluğundan bahsedilmiştir.

¹ Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı, Sayıştay 7. Dairesi, Tutanak No 43319, Tutanak Tarihi 27.9.2017

Kararda; “5018 sayılı Kanun’un 61’inci maddesinin birinci fıkrasında, muhasebe hizmeti; ‘gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir.’ şeklinde tanımlanmış; aynı maddenin ikinci fıkrasında muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu belirtilmiş, aynı Kanununun 60’uncü maddesinde de, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır. Muhasebe Yetkililerinin Eğitimi, Sertifika Verilmesi ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in 23’üncü maddesinde, gelirleri ve alacakları ilgili mevzuatına göre tahsil etmek, yersiz ve fazla tahsil edilenleri ilgililerine iade etmek ve bu işlemlere ilişkin kayıtları usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutmak, mali rapor ve tabloları her türlü müdahaleden bağımsız olarak düzenlemek muhasebe yetkilisinin görevlerinden kabul edilmiş, aynı Yönetmeliğin 32’ncü maddesinde de idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının yükümlüleri ve sorumluları adına ilgili hesaplara kaydedilerek tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının takip ve tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin tek başına sorumlu olduğuna çoğunlukla,” karar verilmiştir.

Karardaki en önemli nokta, idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş gelir ve alacakların tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu hususudur. Yani, muhasebe yetkilisinin sorumluluğu için, ön şart olarak gelirin tarh ve tahakkuk aşaması sorunsuz bir şekilde yerine getirilmelidir. Tarh ve tahakkuk aşaması sorunsuz yerine getirildiğinde, muhasebe yetkilisinin tahsilatla ilgili sorumluluğu başlamaktadır.

Gelirin aşamaları dikkate alındığında, tarh ve tahakkuku eksik veya hatalı yapılmış bir gelirin, eksik tahsil edilmesinden tek başına veya ortaklaşa olarak muhasebe yetkilisinin sorumlu tutulması 5018 sayılı Kanun’un objektif sorumluluktan vazgeçme anlayışına da muhalif düşmektedir.

Ayrıca, muhasebe yetkilisi ve mali hizmetler birimi idari anlamda bir bütünü ifade etse de, belediye gelirlerinin tahsilatı aşamasında mali sorumluluk anlamında farklı birim veya kişilerden oluşabilir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 38’inci maddesinde; “Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur” denilerek, kamu gelirleri ile ilgili olarak sorumluluk tanımlanmış olup; tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin hangi safhalarında kimlerin sorumlu olduklarının kurum kanunlarına bırakılması ile farklılaşan ve karmaşıklaşan bir sistemi ortaya çıkarmıştır.

Aynı Kanun’un “Kamu Zararı” başlıklı 71’inci maddesinde, “Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

Esas alınır.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, idare gelirlerinin zamanaşımına uğratılması nedeniyle oluşan kamu zararından dolayı sorumluluğun belirlenmesi aşamasında; sadece 2009-2013 yıllarında görev yapan muhasebe yetkililerinin değil, 2004 yılından 2013 yılının sonuna kadar ... Belediyesi gelirlerinin tahsili ile ilgili olarak Mali Hizmetler Müdürlüğü dışında farklı bir birimin görevlendirilip görevlendirilmediğinin ve konu ile ilgili görevli olan çalışanların kasıt, kusur veya ihmalinin tespit edilmesi ve sorumluluğun bu doğrultuda tesis edilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla sorumluluğun bu yönüyle genişletilmesi gerekmektedir.

Esasa ilişkin olarak;

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un; “Kanunun şümulü” başlıklı 1’inci maddesinde; “Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer’i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

...”

“Ödeme zamanı ve önce ödeme” başlıklı 37’nci maddesinde; “Amme alacakların hususi kanunlarda belli edilen zamanlarda ödenir.

Hususi kanunlarda ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacakları Maliye Vekaletince belirtilecek usule yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödenir.

...”

“Tahsil zamanaşımı” başlıklı 102’nci maddesinde;

“Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlardaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur.”

“Zamanaşımını kesilmesi” başlıklı 103’üncü maddesinde;

“Aşağıdaki hallerde zamanaşımı kesilir;

1. Ödeme,
2. Haciz tatbiki,
3. Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan her türlü tahsilat,
4. Ödeme emri tebliği,

...” denilmektedir.

Anılan hükümler uyarınca; belediyelerin; vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli ve gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmediğinde zamanaşımına uğrar.

Bununla beraber, zamanaşımı süresi içerisinde mükellef tarafından yapılan ödeme ile belediye tarafından mükellefe haciz uygulanması, usulüne uygun şekilde tebliğ yapılması, ödeme emri tebliğ edilmesi veya cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan her türlü tahsilat zamanaşımı süresini keserek yeniden başlatır.

Rapor dosyası ve ekli belgelerin incelenmesi neticesinde, 2004-2008 yıllarında tahakkuk etmiş olup, ... Belediyesi'nin kullandığı bilişim sisteminden kayıtların alındığı 31.12.2013 tarihine kadar zamanaşımına uğramış para cezası gelirlerinin kamu zararı konusu edildiği görülmüştür.

İlgililer tarafından, tahsil edilmeyen belediye alacaklarıyla ilgili temyiz dilekçesi ekinde bu hususa ilişkin belgeler ibraz edilmiştir. Bu iddianın Dairesi tarafından incelenmesi gerekmektedir. İbraz edilen belgelerin incelenmesi temyiz konusu olmayıp yargılamanın iadesine ilişkindir.

Tazmin hükmüne konu belediye gelirlerine ilişkin tespitlerin icmali rakamlar üzerinden yapılan incelemelere dayandırıldığı, söz konusu alacaklara ilişkin mükellef bazında ayrıntıların ortaya konmadığı, bu tutarla ilgili olarak sorumlularca bildirilen ve zamanaşımını kesen (tahsilat vb.) durumlarla ilgili iddiaların somut ve açık olarak karşılanmadığı ve varsa kısmi tahsil işlemlerinin zamanaşımına etkilerinin tespit edilmediği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, tazmin hükmüne konu alacaklardan zamanaşımına uğrayanların mükellefleri itibariyle tespit edilmesinin sağlanması ve olay bazında zamanaşımını kesen veya durduran nedenlerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin ortaya konulması, kamu zararı miktarı bakımından temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddiaların incelenmesi ve yukarıda belirtilen gerekçelerle sorumluluğun genişletilmesi suretiyle yeniden hüküm tesisini teminen 232 sayılı ilamın 3. maddesi ile verilen tazmin hükmünün BOZULARAK dosyanın hükmü veren Daireye GÖNDERİLMESİNE, oyçokluğuyla,

İlave gerekçe

Temyiz Kurulu ve .. Daire Başkanı ..., Üyeler ..., ..., ... ve ...'ın ilave gerekçesi:

Esastan bozma yönündeki Kurul kararına katılmakla birlikte; 5393 sayılı Kanun'un 38'inci maddesinin (f) bendi ile belediye başkanlarına verilen görevlerden biri de; belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmektir. Dolayısıyla, belediye başkanları belediye idaresinin başı ve üst yöneticisi olarak belediyenin gelirlerinin mevzuat hükümlerine göre takip ve tahsil edilmesinden sorumlu tutulmuşlardır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 102. maddesinin 2. fıkrasında; "Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılır." denilmektedir.

5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 33'üncü maddesinde ise; "Diğer mevzuatta mahallin en büyük memuruna, ilin en büyük mal

memuruna, defterdara ve defterdarlığa yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına,yapılmış sayılır.” hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanununun 24’üncü maddesinde ise, vergi dairesi başkanlığına “yetki alanı içindeki mükellefi tespit etmek, vergi ve benzeri mali yükümlülüklerle ilişkin tarh, tahakkuk, tahsil, terkin, tecil, iade, ödeme, muhasebe ve benzeri işlemleri yapmak, ...” görev ve yetkisi verilmiştir.

Bu hükümler uyarınca belediye gelirleri açısından Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler Belediye Başkanı tarafından kullanılacaktır.

Belediyelerin vergi, resim ve harç gelirlerinin takip ve tahsilini düzenleyen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun;

-13 üncü maddesine göre ihtiyati haciz işlemi başlatma,

-64 üncü maddesine göre haciz varakasını onaylama,

-90 ıncı maddesine göre hacizli malların satışına karar verme,

-115 inci maddesine göre 110 ila 114 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenlerin Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesi,

idarenin en büyük memuru olarak belediye başkanının görev, yetki ve sorumluluğunda bulunmaktadır. Mahalli idareler bu yönüyle merkezi idareden farklılık arzettiği için kanun koyucu, gelirlerin takip ve tahsili konusunda belediye başkanına sorumluluk yüklemiştir.

10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda, idarelerin gelirlerini takip ve tahsil yetkisi muhasebe yetkililerine verilmişken bu kanundan sonra yürürlüğe girmiş olan, 3.7.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 37 nci maddesinde ve 10.02.2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 18 inci maddesinde; Belediyenin gelir ve alacaklarının takip ve tahsil yetkisinin belediye başkanının görevleri arasında sayılmış olması kanun koyucunun mahalli idarelerin gelirlerinin takip ve tahsilinde sorumluluğun genel idarelerden farklı olarak iki makama yüklediği anlaşılmaktadır.

Bütün bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; belediye gelirlerinin takip ve tahsil sorumluluğunun, belediye başkanı ve muhasebe yetkilisine birlikte yüklendiği, icrai takip ve tahsil işlemlerindeki yetki ve sorumluluklar dikkate alındığında bunun bir zorunluluk oluşturduğu açıktır. Mevzuatta bir görev birden fazla görevliye tevdi edildiğinde, sorumluluğun müteselsil olacağı açıktır. Görevin ifasında aksamının kendisinden kaynaklanmadığını, diğer sorumlunun görevini yerine getirmemesi nedeniyle oluştuğunu ispat imkanı da her bir sorumlunun kendisine ait bulunmaktadır.

Ayrıca, Belediyenin her yıl kesin hesabının görüşülmesi sırasında belediyenin alacak durumu, zamanaşımı yaklaşan ve dolan gelirler ile ilgili bilgilerin kendisinin bilgisi dahilinde olduğu, rapor dosyası ve ekleri içerisinde belediye başkanı tarafından belediye gelirlerinin zamanında ve düzenli olarak takip ve tahsili için ilgili birim amirlerine bir uyarı ve talimat da sunulmadığından sorumlular arasında gelirlerin zamanaşımına uğradığı dönemde görevde olan belediye başkanının da dahil edilmesi gerekir. Dolayısıyla sorumluluğun bu yönüyle de genişletilmesi gerekmektedir.

Karşı oy gerekçesi

Üye ...'nun karşı oy gerekçesi:

Temyiz dilekçesi ekinde sunulan belgeler ile duruşma sırasında yapılan açıklamalardan; alacakların takibinin gerçekleştirildiği, ödeme emri tebliğlerinin yapıldığı, zamanaşımını kesen evrakların düzenlendiği, tahsilata ve haciz/icra işlemlerine devam edildiği, bu suretle söz konusu alacakların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 102'nci maddesinde öngörülen tahsil zamanaşımına uğramadığı bu nedenle kamu zararının oluşmadığı sonucuna varıldığından, tazmin hükmünün kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

ENCÜMEN ÖDENEĞİNİN FAZLA ÖDENMESİ²

Her ne kadar Denetçi tarafından TÜİK verilerine göre, 2015 yılı Belediyesi nüfusunun 48.948 olduğu, bu nüfus sayısının esas alınarak, **2016 yılı içerisinde encümen üyelerine 4.500 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen 2016 yılına ilişkin aylık kat-sayı ile çarpımı sonucu bulunan tutar kadar encümen ödeneği verilmesi gerektiği halde encümen ödeneği hesaplanırken 4.500 gösterge rakamı yerine bir üst dilim olan 6.000 gösterge rakamının kullanılması sonucu kamu zararına neden olduğu iddia edilmiş ise de;**

Sorumluların savunmalarında da belirtildiği üzere 22.02.2007 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdareler Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesi ile B- 1 Grubunda yer alanB- 2 (50.000-99.000) grubuna dahil edildiği ve buna istinadenMuhasebe Müdürlüğü tarafından Belediye Encümen Üyelerine 6.000 rakamı baz alınarak ödeme yapıldığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, *belediye meclisinden seçilen belediye encümeni üyelerine ödenen encümen ödeneğinin hesaplanmasında 6.000 gösterge rakamının esas alınmasında mevzuata aykırılık bulunmadığından, sorgu konusu-TL ödeme hakkında ilişilecek husus bulunmadığına oy birliğiyle,*

karar verildi.

KİRAYA VERİLEN PAZAR YERİNİN TEMİZLİĞİNİN BELEDİYECE YAPILMASI³

Merkez pazaryeri ve semt pazarlarının tarihinde imzalanan sözleşme ile Belediyesine aitAnonim Şirketine kiraya verildiği halde, söz konusu pazaryerlerinin temizlik işlerinin ihaleye ait İdari Şartnameye aykırı olarak Belediyesince yapılması sonucu kamu zararına neden olduğu gerekçesiyle-TL'nin tazminine karar verilmişti.

Bu tazmin hükmüne karşı sorumlu Gerçekleştirme Görevlisi (Temizlik İşleri Müdür Vekili) tarafından Sayıştay Temyiz Kuruluna yapılan temyiz başvurusu üzerine anılan Kurulca tarih ve..... tutanak sayılı İlamıyla;

2 Sayıştay 6. Dairesi, Karar No 484, Tutanak Tarihi 10.10.2017

3 Sayıştay 6. Dairesi, Karar No 479, Tutanak Tarihi 26.9.2017

..... Alım İşi ve Alım İşine ait sözleşme ve şartname hükümleri gereğince, merkez pazaryeri ve semt pazaryerleri temizliğinin, hizmet alımı ihaleleri kapsamında yüklenici firmalara yaptırıldığı sabit olmasına rağmen; pazaryerlerinin kiralanma işine ait taşınmaz mal kira sözleşmesi ve şartnamesine söz konusu yerlerin temizliğinin de kiracı tarafından yapılacağına dair hükümlere yer veren ... Belediyesi İşletme ve İştirakler Müdürlüğü yetkililerinin de sorumluluğunun olduğu görüldüğü gerekçesiyle, sorumlulukların yeniden değerlendirilmesini teminen söz konusu tazmin hükmünün bozularak Dairemize tevdiine karar verilmiştir.

Sorumlulardan Harcama Yetkilisi tarafından Sayıştay Temyiz Kuruluna yapılan temyiz başvurusu üzerine ise anılan Kurulca tarih ve tutanak sayılı İlamla; söz konusu tazmin hükmü Temyiz Kurulunun yukarıda belirtilen İlamı ile bozulduğundan sorumlunun işbu madde ile ilgili itirazları üzerine Kurulca yapılacak işlem olmadığına ancak, aynı mahiyette olan bu dosyaların gereği yapılmak üzere sözü edilen dosya ile birleştirilerek dairesine TEVDİİNE karar verilmiştir.

Temyiz Kurulunun anılan kararlarına istinaden Dairemize gönderilen söz konusu dosyaların birleştirilerek incelenmesi sonucunda;

..... Belediyesine ait merkez pazaryeri ve semt pazarlarının temizliğinin hem kiracı Anonim Şirketi'ne, hem de Katı Atık Toplama, Taşıma, Süpürme ve Yıkama İşii yüklenicisi ve Ltd. Şti.'ye yaptırılması sonucu-TL kamu zararı neden olunmuştur.

Her ne kadar Temyiz Kurulunun tarih ve tutanak sayılı İlamıyla söz konusu tazmin hükmü; oluşan kamu zararından ... Belediyesi İşletme ve İştirakler Müdürlüğü yetkililerinin de sorumluluğunun olduğu gerekçesiyle sorumlulukların yeniden değerlendirilmesini teminen bozulmuşsa da;

Temyiz Kurulunun söz konusu bozma kararı üzerine Denetçi tarafından düzenlenen ek sorgu ile Gerçekleştirme Görevlisi sıfatıyla sorumlu tutulan tarafından gönderilen savunmada söz konusu kamu zararının tarih ve..... sıra numaralı teslimat müzakeresi ile belediyeye yatırıldığı vetarih ve sayılı muhasebe işlem fişiiyle 102-Banka ve 140-Kişilerden Alacaklar hesaplarına kaydedildiği görülmüştür.

Diğer yandan..... Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü tarafından Denetçi'a daha sonra gönderilen ve dosya içerisinde yer alan tahsilata ilişkin belgelerin incelenmesi sonucunda tarih veayılı muhasebe işlem fişiiyle yapılan muhasebe kaydında sehven unutulmuş 800 Bütçe Gelirleri ile 805 Gelir Yansıtma Hesabı kaydının tarih ve sayılı muhasebe işlem fişiiyle gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, söz konusu kamu zararı tutarı-TL, tarih ve sayılı muhasebe işlem fişiiyle tahsil edildiğinden, sorgu konusu husus hakkında ilişilecek husus kalmadığına oy birliğiyle karar verildi.

KAMU İHALE KURULU KARARI

Karar Tarihi:18.10.2017

Karar No:2017/UH.IV-2797

Karar Özeti: Başvuru sahibi tarafından sunulan başvuru dilekçesi, dilekçe ekleri ve idarece gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde, ihalenin 04.10.2017 tarihinde Bismil Kaymakamlığının 29.09.2017 tarih ve 2549 sayılı yazısına istinaden iptal edildiği, idarenin Kuruma gönderdiği 16.10.2017 tarihli ve 16767609 sayılı yazıdan, iptal işleminin önce idareye bir şikayet başvurusunda bulunulmadığı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 56 ncı maddesinde, ihalenin idarece iptaline ilişkin kararlardan, sadece şikayet ve itirazın şikayet üzerine alınanların itirazın şikayete konu edilebileceği hüküm altına alındığından, başvuru konusu hususun Kamu İhale Kurumunun görev alanında bulunmadığı ve başvurunun görev yönünden reddi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi:18.10.2017

Karar No:2017/UH.IV-2798

Karar Özeti: Başvuru sahibinin itirazın şikayet başvuru dilekçesinde yer alan iddiaların, ihale ilanında da yer alan yeterli kriterlerine ilişkin olduğu ve ihale ilanın 28.08.2017 tarihinde yayımlandığı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 55 inci maddesi uyarınca, ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce idareye yapılacağına hükme bağlandığı, şikayet başvurusunun ihale ilanının yayım tarihini izleyen on gün geçtikten sonra 03.10.2017 tarihinden sonra yapıldığı ve 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi uyarınca şikayette bulunanlarca yatırılması zorunlu olan başvuru bedelinin Kurum hesaplarına yatırılmadığı, bu nedenlerle, başvurunun süre ve şekil yönünden red edilmesi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi: 19.10.2017

Karar No:2017/UH.II-2834

Karar Özeti: Kamu İhale Kanununun 38 inci ve Kamu ihale Genel Tebliğinin 79 uncu maddesine göre, ihale komisyonunun verilen teklifleri değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit edeceği, bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak isteyeceği, personel çalıştırılmasına dayalı olmayan bu hizmet alımı ihalesinde, idarece aşırı düşük teklif sorgulama yazısında önemli maliyet bileşenlerinin belirlenerek aşırı düşük teklif sorgulamasının yeniden yapılması ve düzeltici işlem tesis edilmesi gerektiği hakkında.

TEBLİĞLER

GENELGE VE GÖRÜŞLER

Başbakanlıktan:

Konu: Yerli Ürün Kullanılması

GENELGE
2017/22

Bilindiği üzere, teleferik, finiküler, monoray, metro ve şehir içi raylı sistemlerinin proje ve şartnamelerinin onaylanması ile standartlarının belirlenmesi görev ve yetkisi 26/09/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesi ile ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına verilmiştir.

Bu kapsamda emniyet, güvenlik, tasarruf ve rekabet ilkelerine uygun hareket edilmesi kaydıyla, kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyeler ve İl Özel İdareleri ile bunlara bağlı veya ilgili kurum, kuruluş ve şirketlerin yapacağı metro, hafif raylı sistem, tramvay ile benzeri kullanılan çeken ve çekilen araçlar asgari %51 yerli malı olacaktır.

Türkiye'de üretilen ürün ve hizmetlerin alımına dair teknik şartnameler başta olmak üzere yerli üretim ve hizmetlerin sunulmasını engelleyen ikincil mevzuat hükümlerine yer verilmeyecektir.

Yerli üretim ve alımlarla ilgili olarak yapılacak ihale ve sair tedarik işlerinde yerli üretim ve hizmetlerin kullanımını sağlayacak teknik ve idari düzenlemelerin teşvik edilmesi için gerekli her türlü tedbir alınacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Binali YILDIRIM
Başbakan

Sayı : 33518537-120.03-E.160846

23/10/2017

Konu :Kamu Hurdaları

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI'
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)
Bakanlıklar/ANKARA

Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve güvenlik güçlerinin silah ve mühimmat ihtiyaçlarını azami yerli katkı ile düşük maliyetle ve kaliteli ürünlerle karşılamayı kendine misyon edinen Kurumumuz, üretim için gerekli olan hammadde ihtiyacını, Kamu Kurum ve Kuruluşları, Mahalli İdareler ile Askeri Birliklerin sahip olduğu hurda nitelikli malzemelerini, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca her altı ayda bir belirlenen fiyatlar üzerinden satın alarak karşılaması, Ülkemiz savunması açısından önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere, Kamu Kurum ve Kuruluşları, Mahalli İdareler ile Askeri birlikler, sahip olduğu hurda nitelikli malzemeleri ile ihtiyaç fazlası malzemelerini, Kurumumuza satış suretiyle devretmek zorundadır.

Konu ile ilgili mevzuat ve bazı mahkeme kararlarına özetle aşağıda yer verilmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında bulunan hurdaların değerlendirilmesi amacıyla, 25.12.1937 tarih ve 3792 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3284 sayılı "Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun" çıkarılarak maden hurdalarının askeri fabrikalara devri kararlaştırılmıştır.

Kurum Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğü'nün külli halefi olup buna ilişkin 15.03.1950 tarih ve 7457 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5591 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Kanununun ilgili 18 inci maddesinde "Aşağıda yazılı fabrika ve tesislerle Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü ve Grup Müdürlüklerinin bütün menkul ve gayrimenkul mevcutları alacak ve borçlar ve çeşitli kanun ve tüzüklerle Askeri Fabrikalara tanınmış olan bütün hakları ve yetkileri bu Kuruma (MKE Kurumu) intikal eder." denilmektedir.

233 sayılı KHK`ye dayanılarak çıkarılan, 28.10.1984 tarih ve 18559 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan MKE Kurumu Ana Statüsünün, Teşekkül 'ün Amaç ve Faaliyet Konuları başlıklı 4 üncü maddesinin 7 nci fıkrasında; "Resmi daire ve idareler, iktisadi devlet teşebbüsleri, müesseseler ve bağlı ortaklıklar, uluslararası ikili anlaşmalara giren kuruluş ve teşekküllerin hurdaya ayırdıkları her türlü maden, malzeme, araç ve gereçleri toplamak, değerlendirmek ve kullanmak" ibaresi yer almaktadır.

20.03.1971 tarihinde çıkarılan 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile "Resmi Daire ve İdareler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara ait müessese ve iştiraklerinin malik oldukları her çeşit maden hurdaları ile bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak bir hale gelmiş bulunan muharrrik ve müteharrrik araçlarının kendi ihtiyaçlarından fazlalarının, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından altı ayda bir piyasa etütlerine dayanılarak yapacağı tespit ve teklif ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca kabul edilecek fiyatlarla Kuruma satış suretiyle devirleri" kararlaştırılmıştır.

1 Makina Ve Kimya endüstrisi Kurumu Kamu Hurdaları Hakkında Genelge

19.03.2001 tarih ve 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesinde,7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde "her türlü hurda malzemenin kamu kurum ve kuruluşlarının Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda Sanayi İşletmeleri (Hurdasan) A.Ş. 'ye satış suretiyle devri" öngörülmüştür.

22.02.2010 tarih 2010/1 sayılı Milli Savunma Bakanlığı Genelgesinde 3824 sayılı Kanun, 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 2001/15sayılı Başbakanlık Genelgesi hükümleri çerçevesinde "İl Özel İdarelerinde bulunan ve oluşacak olan her türlü malzemenin MKE Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne satış suretiyle devrinin temini hususunda gereği" öngörülmüştür.

04.01.2005 tarih ve 25690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Özelleştirme programında bulunan kuruluşların. Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Maden Hurdalarının Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna Satış Yoluyla Devri Hakkındaki 7/2156 sayılı Kararname kapsamı dışına çıkarılmasına ilişkin" 14 Aralık 2004 tarih ve 2004/8256 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı aleyhine 2006/385 Esasına kayden MKE Kurumu tarafından açılan davanın Danıştay 10. Hukuk Dairesi tarafından kabulüne karar verilerek, Kararname iptal edilmiştir.

06.08.2006 tarih ve 26251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2006/10783 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün sahip olduğu hurda ray, travers ve diğer metal hurdalarının satışının, kamu kurum ve kuruluşlarının her türlü hurda malzemelerini Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun bağlı ortaklığı olan Hurdasan A.Ş. 'ye satış suretiyle devri hakkındaki 7/2156 sayılı Kararname kapsamı dışına çıkarılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının İptali için açılan 2006/5526 Esaslı davada Danıştay 10.Hukuk Dairesi tarafından davanın kabulüne karar verilerek Kararname iptal edilmiştir.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünüzün; İl Özel İdarelerinin 5535 sayılı kanunun İl Özel İdarelerine bedelsiz teslimini öngördüğü araçları doğrudan ihale yoluyla satabileceğine ilişkin 06.11.2006tarihli görüşünün iptaline ilişkin Kurum tarafından açılan dava Ankara13.İdare Mahkemesinin 2006/540 Esas ve 31.01.2008 tarihli Kararı ile kabul edilerek işlem iptal edilmiş olup, karar Danıştay 10. Dairesi tarafından onanmıştır.

7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesine istinaden Türkiye Elektrik İletim A.Ş. ile Kurum arasında 01.03.2004 tarihinde imzalanan hurda malzeme devir protokolünün tek taraflı olarak adı geçen kurum tarafından yürürlükten kaldırılmasına ilişkin 21.04.2011 tarih ve 1301 sayılı işlem hukuka aykırı bulunarak Ankara 1.İdare Mahkemesinin 2011/1329 Esas ve 15.02.2013 tarihli Kararı ile iptal edilmiştir.

Akhisar Kaymakamlığının Akhisar Köylere Hizmet Götürme Birliğine ait demirbaş eşya ve malzemelerin satışının MKE Kurumuna yapılması isteminin reddine ilişkin Akhisar Köylere Hizmet Götürme Birliğinin 01.06.2010 tarih ve 2010/175 sayılı işleminin iptaline ilişkin Kurum tarafından açılan dava kabul edilerek Manisa 1. İdare Mahkemesinin 2016/364 Esas ve 2016/1429 Kararı ile bahse konu karar iptal edilmiştir.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının "Karayolu taşımalarının ekonomik, seri, elverişli, güvenli, verimli, kaliteli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözeterek şekilde düzenlenmesi çerçevesinde, ekonomik ve teknik ömrünü tamamlamış ticari motorlu karayolu taşıtlarının bir kısmının piyasadan çekilerek can ve mal güvenliğinin artırılması

ve mevcut atıl kapasitenin azaltılarak sağlıklı bir taşımacılık piyasasının oluşturulabilmesine destek sağlamak" amaçlı Tebliğleri gereği teslim edilen ÖTA (ömrünü tamamlamış araçlar) ile, Tarımsal Desteklemelere İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı gereği, stokların korunması, av baskısının azaltılması ve sürdürülebilir balıkçılığın sağlanması için, on iki metre ve üzerindeki balıkçı gemilerini kendi isteği ile avcılıktan çıkaran gemi sahiplerine yapılacak desteklemeye ilişkin iş ve işlemlerle ilgili usul ve esasları belirlemek amaçlı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Tebliği; gereği kullanım dışı bırakılacak gemilerin işlemlerini yapmak hususlarında tarafımıza sorumluluk yüklenmiştir.

Mer`i mevzuat ve mahkeme kararlarına rağmen, bazı Mahalli İdarelerin (özellikle belediyeler), hurdalarını Kurumumuza satış suretiyle devretmek yerine hukuka aykırı olarak, çeşitli şekillerde kendilerince, değerlendirme yoluna gitmesi nedeniyle, haklarında hukuki süreç başlatılmaktadır. Bu bağlamda Mahalli İdarelerle yaşanan hukuki süreçler, iş ilişkimizi zedelemekte, aynı zamanda hukuk mercilerinin zaten ağır olan iş yükünü de artırmaktadır. Bu durum, ülke güvenliği ve savunmasında yer alan Kurumumuza finansman sağlayan, Hurda İşletmesi Müdürlüğünün tedarik kaynaklarını azaltması nedeniyle, Savunma Sanayine ilişkin faaliyetlerimizi olumsuz yönde etkilemektedir.

Yukarıda belirtilen Kanun, Kararname ve Genelgelerin vermiş olduğu görev ve yetkiler çerçevesinde, **tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları, Mahalli İdareler ile Askeri Birliklerin sahip olduğu hurda nitelikli malzemelerini, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca her altı ayda bir belirlenen fiyatlar üzerinden satın alarak savunma ihtiyaçlarına yönelik hammadde ihtiyacının karşılanması, bu kapsamdaki Kuruluşların hurda malzemelerinin tümünü Kurumumuza devretmesi ile mümkün olabilmektedir.**

Özellikle Genel Müdürlüğünüz Mahalli İdareler Kontrolörlerince, Mahalli idareleri denetimleri esnasında, yukarıda arz edilen açıklamalar ışığında, denetim elamanlarınızın hurda malzemelerin Kuruluşumuza devredilmesi hususunda gerekli hassasiyeti göstermeleri husunu arz ederiz.

Dr. Akif AKGÜL
Genel Müdür Yardımcısı

Ahmet TAŞKIN
Yönetim Kurulu Başkanı
Genel Müdür

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Milli Emlak Genel Müdürlüğü

Sayı : 10765071-310.50-[3361-0]-27735

27/09/2017

Konu : Kıyı Denetim ve Ecrimisil Uygulamaları

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

İlgi : a) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü) 15/06/2015 tarih ve 10095 sayılı yazısı.

b) 81İl Valiliğine (Defterdarlık) ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü) yazılan 03/07/2015 tarihli ve 17277 sayılı yazımız.

c) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü) 09/06/2017 tarih ve 9884 sayılı yazısı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığından (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü) alınan ilgi (a) yazıda Özetle; Bakanlıkları İç Denetim Birimi Başkanlığının 04/03/2015 tarihli ve 52124267-663.02/94 sayılı yazısı ve eki iç denetim raporundan bahisle, kıyıda mevzuata aykırı yapılara ait işgallerin bilinmesi ve kıyı ihlallerinin giderilmesi amacıyla; Bakanlığımızca taşınmaz tespit tutanağına bağlanan kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında gerçekleştirilmiş haksız işgalleri tespit eden çalışmalardan Bakanlıklarına bilgi verilmesi ve ecrimisil uygulamasına kaynak teşkil eden yapıların kıyıda olup olamayacağına ilişkin Bakanlıkları görüşünün alınması istenilmiştir.

Bunun üzerine, 81İl Valiliğine (Defterdarlık) ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü) yazılan ilgi (b) yazımız ile; Bakanlığımız tasarrufunda olan kıyı alanlarına ilişkin olarak,

-Taşınmaz tespit tutanağına bağlanan kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında bulunan alanlar üzerindeki işgaller hakkında Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilmek üzere Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine bilgi verilmesi,

-Ecrimisil uygulamasına kaynak teşkil eden yapıların kıyıda olup olamayacağına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşünün alınması, kıyıda yapılabilecek yapılardan olmaması halinde ise bu yapıların kaldırılması/aykırılıkların giderilmesi amacıyla 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğine göre işlem yapılmak üzere ilgili Belediyelere/Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine bildirimde bulunulması,

Gerektiği bildirilmiştir.

Bu defa, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü) alınan ilgi (c) yazıda özetle;

-İlgi (a) yazıları kapsamında Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlardaki yapılara ilişkin tahakkuk ettirilen ecrimisiller ile ilgili bilgi ve belgelerin İzmir Valiliğinin (Defterdarlık) 09/09/2015 tarihli ve 44446 sayılı yazısıyla İdarelerine iletildiğinin İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 03/12/2015 tarihli ve 44560 sayılı yazısıyla Bakanlıklarına bildirildiği,

-3621 sayılı Kıyı Kanunu ile Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleri, 2886 sayılı Kanununun 75 inci maddesi, 775 sayılı Kanunun 18 inci maddesi ve Sayıştay

Başkanlığı tarafından Performans Denetim Raporu (Haziran 2006) olarak hazırlanan “Kıyı Kullanımının Planlanması ve Denetimi” ne ilişkin raporda yer verilen hususlar da belirtilmek suretiyle, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği çerçevesinde yapılabilecek kıyı yapı ve tesislerden olmakla birlikte mevzuata aykırı olarak yapılmış olan kıyı yapı ve tesislerine yönelik olarak Bakanlığımızca imar planlarının hazırlattırılmasının ve Bakanlıklarına başvuru yapılmasının sağlanmasının, mevzuata uygun hale getirilmesi mümkün olmayan kıyı yapı ve tesislerinin ise kaldırılmasının sağlanarak ecrimisil uygulamalarının bu şekilde bitirilmesinin gerektiği,

-Bu çerçevede, bir alandaki ecrimisil uygulamalarının sürekli hale getirilmesinin Kıyı Kanununun amaç ve kapsamına aykırı olup, kıyı ve imar mevzuatına aykırı kullanımların ecrimisil uygulamalarıyla devamına izin verilmemesinin, işgallerin sayı ve alan olarak artmasının engellenmesi sağlanarak kıyılarından herkesin eşit ve serbest yararlanma hakkını ortadan kaldıracak veya sınırlandırarak uygulamaların yapılmamasının sağlanması gerektiği,

Belirtilerek İzmir Valiliğinin (Defterdarlık) 09/09/2015 tarihli ve 44446 sayılı yazısına konu mevzuata aykırı yapı, tesis ve kullanımlar hakkında 3621 sayılı Kıyı Kanunu, Uygulama Yönetmeliği, 3194 sayılı imar Kanunu ve İlgili yönetmelikleri ile diğer ilgili mevzuat kapsamında gereğinin yapılarak Bakanlıklarına bilgi verilmesi istenilmektedir.

178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13 üncü maddesinin (b) bendinde; Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiralanması, trampası ve üzerinde sınırlı aynı hak tesisi, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve bu yerler için gerekli görülen hallerde kullanma izni verilmesi işlemlerini yapmak görevi Bakanlığımız Milli Emlak Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Aynı zamanda bu bent ile; Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların yönetim usulleri tespit edilmiştir.

Bu madde uyarınca, ecrimisil bir yönetim usulü olarak belirlenmemiş olup, Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin işgalen kullanıldığı tespit halinde ecrimisil tespit, takdir ve tahsil ile tahliye işlemleri; 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun “Ecrimisil ve tahliye” başlıklı 75 inci maddesi, anılan Kanunun 74 üncü maddesine istinaden çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin 4,84,85,86,87,88ve 89 uncu maddeleri ile 336 sıra sayılı Milli Emlak Genel Tebliği hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (d) bendinde; “*Ecrimisil: Hazine taşınmazının, idarenin izni dışında gerçek veya tüzel kişilerce işgal veya tasarruf edilmesi sebebiyle, İdarenin bir zarara uğrayıp uğramadığına veya işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın (Mülga ibare: RG-10/4/2021-27901) (...) İdarece talep edilen tazminat*” olarak tanımlanmıştır.

Bu tanım uyarınca ecrimisil; kamu malının hukuka aykırı bir şekilde kullanılması nedeniyle işgalciden alınan bir tazminat yara kamu malından haksız olarak yararlanan kişilerden geçişe dönük olarak alınan bir bedeldir. Dolayısıyla ecrimisil, kamu mallarının hukuka aykırı olarak haksız bir şekilde kullanılmasına meşruiyet kazandırma usulü değil, kamu mallarının korunmasına yönelik olarak, işgalcilere uygulanan bir yaptırımdır.

Bunun yanı sıra, Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların işgal veya tasarruf edildiğinin tespit edilmesi halinde, işgalcilerinden ecrimisil istenilmesi 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddesi uyarınca yasal al bir zorunluluktur.

3621 sayılı Kıyı Kanununun 13 üncü maddesinde; *bu Kanun kapsamında kalan alanlardaki uygulamaların kontrolünün belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında ise vali-*

likçe yürütüleceği, ilgili bakanlıkların teftiş ve kontrol yetkilerinin saklı olduğu, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde ise, bu hükümlere ilave olarak, Kıyı Kanunu kapsamında kalan alanların belediye veya valiliklerce imar mevzuatına aykırı yapılanmaların önlenmesi amacıyla sürekli denetim altında tutulacağı, bu amaçla gerekli tüm önlemlerin valilik ve belediyelerce alınacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan mevzuat hükümleri uyarınca Bakanlığımız mahalli birimleri, kıyılarına yönelik haksız kullanımları bizzat gidermekle görevli ve yükümlü olmayıp, Kıyı Kanunu ve Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine göre bu görev belediye sınırları içerisinde ilgili Belediyeye, belediye sınırları dışında ilgili Valiliklere ait olduğundan, kıyılarıdaki işgaller ile ilgili olarak Bakanlığımız mahalli teşkilatınca 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddesi uyarınca mülki amirlerden ya da Kıyı Kanunu uyarınca belediyeler veya valiliklerden işgallerin giderilmesi istenilmekte, idari yoldan sonuç alınmadığında 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uyarınca İllerde Defterdarlık Muhakemat Müdürlüklerinden, İlçelerde ise Mal müdürlükleri Hazine Avukatlıklarından dava açılması talep edilmektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 18/09/1991 tarihli ve E.1990/23;K. 1991/29 sayılı kararında; '11 Kıyı kenar çizgisinin saptanmasındaki amaç, kıyının tüm boyutlarıyla ortaya konulması, doğal olarak kamuya açılması zorunlu bu alandaki hukuka aykırılıkların giderilmesidir. Bu tür bir saptamadan sonra, devletin kamu malını korumakla yükümlü yönetsel ve hukuksal birimleri, Anayasaya aykırı olmuş tüm işgal, eylemli durum ve özet yapılanmaları, kimin olursa olsun, sona erdirmek ve bu amaçla tüm hukuksal yolları işletmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, kıyı rejiminin tüm hukuksal boyutları ile ortaya konulmasının doğal ve kaçınılmaz bir sonucudur. Kısaca bu maddeye göre, Yasanın öngördüğü kıyı kenar çizgisi saptandıktan ve kıyı alanı belirlendikten sonra, kıyının Anayasada öngörülen ilkelere uygun bir duruma getirilmesinde ve bunu engelleyen her türlü hukuk dışı uygulamaların sona erdirilmesinde, devletin, kamu malını korumakla görevli yönetsel ve hukuksal birimleri ile, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye; bu sınırlar dışında valilikler ve ilgili bakanlık mensupları görevlidir" şeklinde belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Bakanlığımızın Kıyı Kanunu kapsamında kalan alanlara ilişkin olarak İmar planı hazırlattırılması görev ve yetkisi bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, 644sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13/A maddesi ile Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün görevleri belirtilmiş olup, söz konusu maddede;

‘...b) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak.

c) Milli farklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, onaylamak, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak.

...

e) Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerine ilişkin olarak; ...bu alan ve bölgelerde Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlere ilişkin her türlü tasarrufta bulunmak, işletmek, işlettiirmek ve kullanım izinlerini vermek, korunan alanlara ilişkin insan ve finansman kaynağı sağlamak." hükümleri yer almaktadır.

644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 13/A ve 33 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan ve 02/05/2013 tarihli, 28635 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Bulunan Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerlerin İdaresi Hakkında Yönetmeliğin "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde; *'(1) Bu Yönetmeliğin amacı, sınırları kesin olarak belirlenmiş ilan tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde yer alan; Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması, ön izin verilmesi, kullanma izni verilmesi, ecrimisil, tahsis, işletme hakkı verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi ve tahliye işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.'*

"Kıyı ve Sahil Şeritlerinde Verilecek İzinler, Yasaklar ve Sorumluluklar" başlıklı Dokuzuncu Bölümünün "Ecrimisil" başlıklı 67 nci maddesinde; *"İdarenin tasarrufundaki taşınmazların izinsiz kullanılması halinde ecrimisil işlemleri İdarece yürütülür "*

"Tahliye" başlıklı 70 inci maddesinde ise; *"(1) Kiralanan, tahsis edilen, işletme hakkı veya kullanma izni verilen Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerin süresi dolduğu hâlde tahliye edilmeyen, sözleşmesi veya taahhütnameyi fesh edilmiş veya herhangi bir sözleşmeye dayanmaksızın fuzulen işgal edilen devletin hüküm ve tasarrufı altında bulunan taşınmazların tahliyesi İdarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülki amirince en geç on beş gün içinde sağlanarak, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer İdarece görevlendirilecek memurlara boş olarak teslim edilir.*

...

(3) Men i müdahale ve yerinden kaldırma ile ilgili yargı kararlarının icra dairelerince, vali veya kaymakam tarafından verilen tecavüzün önlenmesi ile ilgili kararların infaz memurlarınca uygulanması sırasında gerekli olan araç, gereç ve personel kamu idarelerinden sağlanır. Bunun mümkün olmaması durumunda yıkım işlemi, 4/1/2002 tarihli ve 4754 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilir. " hükümleri bulunmaktadır.

644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Bulunan Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerlerin İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca, sınırları kesin olarak belirlenmiş olan tabiat varlıkları ve doğal sit alanları He özel çevre koruma bölgelerinde yer alan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin ecrimisil ve tahliye işlemleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) görev ve yetkileri arasında bulunmaktadır.

Buna göre 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında kalan alanlarda yer alan işgalleri gidermek görevi, anılan Kanun ve Yönetmelik hükümleri uyarınca belediye sınırları içerisinde ilgili Belediyeye, belediye sınırları dışında ilgili Valiliklere ait olduğundan, işgallerin adı geçen kamu kurum ve kuruluşları tarafından giderilememesi halinde 2886 sayılı Kanunun 75 inci maddesi uyarınca işgalcilerinden ecrimisil istenilmesi yasal bir zorunluluk olup, ilgi (c) yazınıza konu aykırı yapı, tesis ve kullanımların belediye sınırları içerisinde ilgili Belediye, belediye sınırları dışında ise ilgili Valilik tarafından kaldırılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini arz ederim.

.....

Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı V.

SORU - CEVAP

Sayın Süleyman SOYTÜR'ün Sorusu

Kamu İhale Kanununun 21 inci maddesinin (b) bendine göre pazarlık usulüyle yapılan bir yapım ihalesinde, birinci teklifine göre iş deneyim belgesi yeterli olmayan bir istekli ikinci teklifini sunması için davet edilmiş olup, iş deneyim belgesi ikinci teklifi için yeterli bulunmaktadır. Bu isteklinin teklifinin geçerli sayılması mümkün müdür?

Cevap: Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine ekli 4734 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin (b), (c) bentlerine göre pazarlık usulü ile ihale edilen yapım işlerinde uygulanacak Tıp İdari Şartnamenin “Tekliflerinin alınması ve açılması başlıklı 30 uncu maddesinde, tekliflerin şartnamede belirtilen ihale saatine kadar idareye verileceği, zarfların isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınıp sırasına göre açılacağı, isteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığının kontrol edileceği, belgeleri eksik olan veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan isteklilerin tutanakla tespit edileceği, istekliler ve teklif bedelleri açıklanarak tutanağa bağlanacağı, bu aşamada hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilemeyeceği ve tekliflerin değerlendirilmesi amacıyla ilk oturumun kapatılacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Şartnamenin “tekliflerin değerlendirilmesi” başlıklı 31 inci maddesinde, tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığının inceleneceği, uygun olmadığı belirlenen teklif ile birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunan tekliflerin değerlendirme dışı bırakılacağı ifade edilmiş ve aynı Şartnamenin “Son tekliflerin alınması” başlıklı 32 nci maddesinde de, ihale komisyonunca yapılan değerlendirme sonucunda, yeterliği tespit edilen isteklilerden, ilk fiyat tekliflerini aşmamak ve ihale kararına esas olmak üzere son yazılı tekliflerini vermelerinin isteneceği açıklanmıştır.

Dolayısıyla, tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında, yeterlik kriterleri arasında istenen iş deneyim belgesi yeterli bulunmayan ve bu nedenle teklifi değerlendirme dışı bırakılması gereken isteklinin, son teklifi için davet edilmesi mevzuata uygun olmadığından, gecikmeli de olsa teklifinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği mütalaa edilmiştir.

Sayın Mahmut ŞAHİN'in Sorusu

Süresinde bitmeyen işlerin feshedilmesinden önce, idareler için bitmesi için kaç günlük süre tanıyabilirler?

Cevap: Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun "İdarelerin sözleşmeyi feshetmesi" başlıklı 20 nci maddesinde, yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işin süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulamak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde idarenin sözleşmeyi feshedeceği hükme bağlanmıştır.

Dolayısıyla, **on günden az olmamak üzere, işin mahiyetine göre, on günden daha uzun bir sürenin yükleniciye tanınması idarenin takdirinde bulunmaktadır.**

Şartlı ve Şartsız Bağışlar İçin İade Talep Edilebilir mi?

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinde belediyelerin sahip olduğu yetkiler ve imtiyazlar, 59 uncu maddesinde ise, belediyelere ait gelirler sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesiyle belediyelere verilen yetki ve imtiyazlardan birinin "borç almak ve bağış kabul etmek" olduğu hükmedilirken, 59 uncu maddesinde de bağışların belediye gelirlerinden sayıldığı belirtilmiştir.

Belediyelerin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturan bağışlar, şartlı ve şartsız olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Şartsız bağışlarda bağışlanana bir ön koşul veya yüklenim bulunmazken, şartlı bağışlarda bağışlanana bir ön koşul veya yüklenim yüklemektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesinin (g) bendi şartlı bağışları kabul etme yetkisini belediye meclisine, aynı Kanunun 38 inci maddesinin 1¹ inci bendi ise; şartsız bağışları kabul etme yetkisini ise; belediye başkanına vermiştir.

Fiil ehliyetine sahip olan herkes, -eşler arasındaki mal rejiminden veya miras hukukundan doğan sınırlamalar saklı kalmak üzere-, bağışlama yapabilir¹. Şartlı bağışlar adından da anlaşılacağı üzere belirli bir şartı gerçekleştirmek üzere verilen bağışlardır. Bu nedenle bağışlayan tarafından belirtilen koşulun gerçekleşmesi durumunda bağış geçerli sayılacaktır.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 18.10.2010 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/28714-45234 sayılı görüşünde; "Kişi veya kurumlarca bir şartın yerine getirilmesi koşuluyla belediyeye yapılan bağışlar ile kurum ve kuruluşlarca bir amaç doğrultusunda tahsisli olarak belediyelere gönderilen ödeneklerin amaçları dışında harcanamayacağı değerlendirilmektedir." denilmek suretiyle şartlı bağışların amaçları dışında kullanılmayacağı değerlendirilmektedir.

¹ 6098 sayılı Türk Borçla Kanunu, Madde-286

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Bağış ve yardımlar” başlıklı 40 ncı maddesinde; “...Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, bütçeye gider kaydıyla ilgisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödettilir.” Denilmek suretiyle ilgisine geri ödenebileceği ve zararların sorumlulara rücu edileceği belirtilmektedir. Görüldüğü üzere bağış için belirli bir şartın öne sürüldüğü durumlarda, bu şartın yerine getirilmemesi ve/veya bağışın amacı dışında kullanılması durumlarında bağışçının iade talep hakkı bulunmaktadır.

Şartlı bağışlamanın geri alınması sebepleri Borçlar Kanunu 295 inci maddeye göre “bağışlayan, aşağıdaki durumlardan biri gerçekleşmişse elden bağışlamayı veya bağışladığı şeyi geri alabilir veya bağışlamanın istem tarihindeki zenginleşmesi ölçüsünde, bağışlama konusunun geri verilmesini isteyebilir” şeklinde düzenlenmiştir. Fıkra hükmü “Bağışlanan, yüklemeli bağışlamada haklı bir sebep olmaksızın yüklemeyi yerine getirmemişse,” şeklinde düzenlenmiş olup, Kanunun 297 nci maddesinde, 295 inci maddeye yazılı durumların ortaya çıkması halinde bağışlayanın bu sebeplerin öğrenildiği tarihten itibaren 1 yıl içerisinde bağışlamayı geri alabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu süre hak düşürücü süredir ve re’sen gözetilir.

Şartsız bağışlar ise bağışlayanın herhangi bir şart öne sürmediği ve bağışlanana herhangi bir yüklenimde bulunmadığı bir bağışlama türüdür. Bu nedenle bağışlama fiilinden sonra bağışın geri istenmesi durumu, ancak yapılan bağışın mevzuat hükümlerinin Belediyelere vermiş olduğu görev ve yetkilerin dışında kullanılması ve bunun hukuksal olarak kanıtlanması durumunda ortaya çıkabilecektir.

Soru: Belediye Encümeni 2014 yılında yıkım kararı almasına rağmen yıkımı yapamayan yapının durumu yıkımı gerçekleştirmeyenlerin sorumluluğu nelerdir?

Cevap:

İmar Kanununa göre yıkım kararı verilmesi durumunda kararın gerekçesi belirtilmelidir.

3194 sayılı Kanunun 32 nci maddesi istisnalar hariç, ruhsat alınmadan veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapıldığı tespit edilen yapıların mühürleneceğini ve inşaatın derhal durdurulacağı,

3194 sayılı **imar kanununun** 32. maddesi uyarınca yapıların yıktırılmasına karar verilebilmesi için idarece düzenlenen yapı tatil tutanağında ruhsata aykırılıkların somut ve ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerektiği, (Danıştay İdari Dava daireleri Kurulunun 05.05.2005 gün ve e:2004/2530 K.2005/1121 sayılı Kararı, Danıştay Dergi Sayı 111, yıl 2006 sh:65).

Yıkım işlemi belediye görevlileri açısından sadece bir yetki değil, aynı zamanda görev niteliğindedir.

Yıkım işlemi hiç yapmamak veya zamanında yapmamak idare hukuku anlamında "**olumsuz idari eylem**" niteliğindedir,

İdare de bu eyleminden kaynaklanan zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Belediyeler, bu tür yapıların kendiliğinden veya deprem sonucu yıkılmasından doğan zarardan, diğer sorumlularla birlikte müteselsilen sorumludur. (D.6.D. 29.12.2006, E:2004/4177, K:2006/6675)

Ayrıca yıkım işleminin yapılmamasının veya geç yapılmasının kamu görevlisinin kasıt, kusur ya da ihmalinden kaynaklandığı anlaşılırsa idare ödediği tazminat tutarını ilgili kamu görevlisine rücu etmek durumundadır.

Yapının yıkımı yönünde verilen belediye encümeni kararını uygulamayanlar için soruşturma izni verilmesi gerekir. (Danıştay Birinci Dairesinin 24.10.2007 gün ve 2007/1217, K.2007/1221 sayılı kararı, Danıştay Der. S.127, Sh.26) (Ramazan Sodan 5393 Sayılı Belediye Kanunu Mahalli İdareler Derneği Yayını s.240,)

İdare yıkım kararını mücbir sebeplerden dolayı yerine getirememiş olması durumunda sorumluluktan kurtulabileceği görüşünderiz.

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAŞ KATSAYILARI

	01.01.2017 - 30.06.2017 Dönemi TL.	01.07.2017 - 31.12.2017 Dönemi TL.
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,096058	0,102706
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yılve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	1,503595	1,607645
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,030462	0,03257
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	912,55	975,71

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü mad. Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 03/01/2017 tarih ve 27998389.-010.-06.02-66 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin genelgesi ile birlikte 04.07.2017 tarih ve 5810 Sayılı Genelgesi

DEVLET MEMURLARINA İLİŞKİN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.01.2017- 30.06.2017 Dönemi TL.	01.07.2017- 31.12.2017 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.134 x Maaş Katsayısı)		204,98	219,17
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	48,02	51,35
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	24,01	25,68
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	912,55	975,71
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	1.825,10	1.951,41

657 s.Kanun md. 202, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 03/01/2017 tarih ve 27998389.-010.-06.02-66 sayılı Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	6.943,07
	72.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	7.423,59
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	7.903,65
	82.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	8.450,65
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	9.824,81
	102.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	10.504,77
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	11.265,68
	117.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	12.045,36
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	13.186,84
	137.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	14.099,46
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	15.108,00
	157.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	16.153,60
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	18.470,03
	192.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	19.748,31
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	22.312,35
	232.280	01.07.2017-31.12.2017	0,102706	23.856,55
Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 10.504,77 dir.				

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1] (2017 YILI)

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01/01/2017- 30/06/2017 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01.07.2017- 31.12.2017 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	77,15	82,48
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	87,82	93,87
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	109,16	116,72
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	125,17	133,84
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	146,52	156,66
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	167,87	179,48
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	205,22	219,43
2.000.001'den fazla olan beldelerde	247,92	265,07

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. TL cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamasında yarım kr ve üzerindeki değerler bir kr tamamlanır; yarım kr altındaki değerler dikkate alınmaz.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (2017 YILI)

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/01/2017- 30/06/2017 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01/07/2017- 31/12/2017 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	336,20	359,47
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	432,26	462,18
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	576,35	616,24
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	720,44	770,30
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.152,70	1.232,48

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI (2017 YILI)

Görevi	Dönemi 01/01/2017-30/06/2017	Dönemi 01/07/2017-31/12/2017
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.024 x 0,102706)	578,65	618,70
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,102706)	213,83	228,62
5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 24. Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.		

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ (2017 YILI)

Görevi	Dönemi 01/01/2017-30/01/2017	Dönemi 01/07/2017-31/12/2017
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,102706)	1.344,81	1.437,88
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,102706)	1.152,70	1.232,47
5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28. maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.		

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:296 - 27.12.2016 tarih ve 29931 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2017 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
13.000 TL'ye kadar	15%
30.000 TL'nin 13.000 TL'si için 1.950 TL, fazlası	20%
70.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL), fazlası	27%
70.000 TL'den fazlasının 69.000 TL'si için 16.150 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.970 TL), fazlası	35%

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2016 - 31.12.2016 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2017 - 31.12.2017 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	1.647,00	1.777,50
SSK Primi (%14)	230,58	248,85
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	16,47	17,78
Gelir vergisi (%15)	86,46	93,32
Asgari Geçim İndirimi	123,53	133,31
Damga Vergisi (%07,59)	12,50	13,49
Kesintiler Toplamı	346,01	373,44
Net Asgari Ücret	1.300,99	1.404,06
İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)		
Asgari Ücret	1.647,00	1.777,50
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	255,29	275,51
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	32,94	35,55
İşverene Toplam Maliyet	1.935,23	2.088,56

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Not2 : 16 yaşını doldurmamış işçiler içinde aynı hesaplamalar yapılmıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (133,31) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (i) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2017 YILI ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	133,31		
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	159,97	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	133,31
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	179,97	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	153,30
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	199,96	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	173,30
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	226,63	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	199,96
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	226,63	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	213,30

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

5326 SAYILI KABAHATLER KANUNUNA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI (01/01/2017-31/12/2017)

SIRA	KANUN MADDESİ	KABAHATİN		CEZAYI VERECEK	2017 YILI İÇİN
		ADI	İŞLENME ŞEKLİ		
1	m.32	EMRE AYKIRI DAVRANIŞ	Genel	Belediye Encümeni	227 TL
2	m.33	DİLENCİLİK	Dilencilik yapmak	Belediye Zabıtası	109 TL
3	m.33	DİLENCİLİK	Dilencilik yapanın üzerinde para çıkması	Belediye Encümeni	Toplanan paranın kamuya geçirilmesi
4	m.36/1	GÜRÜLTÜ	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Gerçek Kişi)	Belediye Zabıtası	109 TL
5	m.36/2	GÜRÜLTÜ	Ticari bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ticari İşletme)	Belediye Zabıtası	2.327-11.658 TL
6	m.37	RAHATSIZ ETME	Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek	Belediye Zabıtası	109 TL
7	m.38/1	İŞGAL	Kaldırımları İşgal Eden veya Mal Satışı Yapan Kişilere	Belediye Zabıtası	109 TL
8	m.38/2	İŞGAL	Kaldırımlara İzni Olmaksızın İnşaat Malzemesi Yığan Kişilere	Belediye Zabıtası	227-1.155 TL
9	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Kamu Hizmet Binalarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	109 TL
10	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Belediyeye ait toplu taşıma araçlarında sigara içmek	Başkanın yetki verdiği görevli	109 TL
11	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişileri Tarafından İşletilen Toplu Taşıma Araçlarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	109 TL
12	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebileceği Binaların Kapalı Alanlarında sigara içenlere	Kolluk Görevlisi	109 TL
13	m.40	KİMLİĞİ BİLDİRMEME	Görevle ilgili olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği ve adresi ile ilgili bilgi vermekten kaçınmak veya gerçeğe aykırı beyanda bulunmak	Kimlik ve adres bilgisi soran kamu görevlisi (Genel)	109 TL

SIRA	KA- NUN MAD- DESİ	KABAHATİN		CEZAYI VERE- CEK	2017 YILI İÇİN
		ADI	İŞLENME ŞEKLİ		
14	m.41/1	ÇEVREYİ KİRLETME	Evsel atık ve atıkların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	Belediye Zabıtası	36 TL
15	m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLETME	Yemek Pişirme ve Servis Yerlerinde İşlenmesi Halinde İşletmeye	Belediye Zabıtası	1.155-11.658 TL
16	m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLETME	Hayvan Kesimine Tahsis Edilen Yerleri Dışında Kesim Yapanlara veya Kesilen Hayvan Atıklarını Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	109 TL
17	m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına Atan gerçek Kişiy	Belediye Zabıtası	227-6.989 TL
					ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
18	m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına İnşaatı Yürüten Tüzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	227-11.658 TL
					ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
19	m.41/5	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Ev Eşyasını Bunların Toplanmasına İlişkin Belirlenen Günün Dışında Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiy	Belediye Zabıtası	109 TL
				(belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m. 41/5)	

SIRA	KANUN MADDESİ	KABAHAHATIN		CEZAYI VERECEK	2017 YILI İÇİN
		ADI	İŞLENME ŞEKLİ		
20	m.41/6	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Motorlu Kara ve Deniz Nakil Araçlarını ya da Mütemmim Cüzlerini Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiyne	Belediye Zabıtası	575 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/6).
21	m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınmaksızın kamuya ait alan ve duvarlar ile özel şahıslara ait alanlara bez, kağıt vb. afiş ve ilan asmak	Belediye Zabıtası	227-6.989 TL
22	m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınarak asılan afişlerin verilen sürenin sonunda toplanmaması	Belediye Zabıtası	227-6.989 TL

NOT: 41. maddede sayılı suçlarla ilgili olarak, meydana gelen kirlilik kişi tarafından derhal kaldırıldığı takdirde idari para cezasına karar verilmeyebilir (madde:41/8).

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATIN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	227 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	227 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	227 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	456-9.186 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	227 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	227 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye encümenine sevk eder, encümen bu tutanağı istinaden cezasını uygulayacaktır.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanunun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanunun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanunun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanunun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanunun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanunun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanunun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanunun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

İzin Süresi		
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplansa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetiçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetiçi eğitime katılma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı derece kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asil-de aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atana-bilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığına ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yılda 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yılda Fazla 15 Yılda Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yılda 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yılda Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

5510 SAYILI KANUNDAKİ BAZI PARA CEZALARI

İŞE BAŞLAMAYA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Sigortalı işe giriş bildirdesini süresinde ve Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler hakkında, her bir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında	1.777,50
Sigortalı işe giriş bildirdesinin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevli memurlarınca ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan tespitlerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde,	
- İlk tespit her bir sigortalı için aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
- 1 yıl içinde ikinci kez tespitinde her bir sigortalı için aylık asgari ücretin 5 katı tutarında	8.887,50

İŞYERİ TESCİLİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

İşyeri bildirdesini yasal süresinde Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyen kamu idarelerine: aylık asgari ücretin 3 katı tutarında	5.332,50
--	----------

PRİM VE HİZMET BELGESİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Aylık prim ve hizmet belgesini süresinde ve Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekil ve usulde vermeyenlere her bir fiil için; aylık asgari ücretin 2 katını geçmemek üzere,	
- Belgenin asıl olması halinde, belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/5'i tutarında	355,50
- Belgenin ek olması halinde her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/8'i tutarında	222,18
- Ek belgenin sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin süresi içinde verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Sosyal Güvenlik Kurumunca geçerli sayılmamasına bağlı olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca re'sen düzenlenmesi halinde her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75
- Belgenin mahkeme kararı, Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden hizmetleri veya kazançları kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığına, işverence düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın, aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00

İŞYERİ KAYITLARININ İBRAZİ VE GEÇERSİZLİĞİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

İşyeri defter, kayıt ve belgelerinin Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol memurlarınca incelenmek üzere Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan yazılı ihtar rağmen 15 gün içinde mücbir sebep olmaksızın tam olarak ibraz edilmemesi halinde, kamu idarelerine: aylık asgari ücretin 3 katı tutarında	5.332,50
Defter ve belgelerin tümünü verilen süre içinde ibraz etmekle birlikte, defter kayıtlarının geçersiz sayılması halinde, geçersizlik hallerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için: asgari ücretin 3 katını aşmamak üzere aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75
Geçersiz sayılan her bir ücret tediye bordosu için aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75

ASGARİ İŞÇİLİK UYGULAMASINA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Asgari işçilik uygulaması ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca istenilecek bilgileri ve belgeleri yazılı olarak en geç 1 ay içinde vermeyen kamu idarelerine aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
---	----------

İHALELİ İŞLERE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

İhale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen kamu idarelerine, aylık asgari ücret tutarında	1.777,50
--	----------

SİGORTASIZ ÇALIŞANLARA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol edip, sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen kamu idarelerine sigortalı başına aylık asgari ücretin 1/10'u tutarında	177,75
---	--------

RUHSATLARA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri, süresinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine, her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgari ücret tutarında	1.777,50
--	----------

SGK DENETİMİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının 5510 sayılı Kanundan doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında görevlerini yapmasına engel olan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişilere, aylık asgari ücretin 5 katı tutarında	8.887,50
---	----------

Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişilere, aylık asgari ücretin 10 katı tutarında	17.775,00
---	-----------

5510 SAYILI KANUNUN 100'ÜNCÜ MADDESİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Kamu idarelerinden, 5510 sayılı Kanunun 100'üncü maddesi kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından istenen bilgi ve belgeleri;

- Belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyenler hakkında, aylık asgari ücretin 5 katı tutarında	8.887,50
--	----------

- Geç verenerler hakkında, aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
--	----------

Geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 5510 sayılı Kanunun 100 üncü maddesine istinaden Sosyal Güvenlik Kurumunca işverenlerden istenilen bildirimlerin;

- Belirlenen süre içerisinde ve elektronik ortamda yapılmaması halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin 1/10'u tutarında	177,75
---	--------

- Hiç yapılmaması halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin 1/2 'si tutarında	888,75
---	--------

5510 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75
--	--------

İŞTEN AYRILMAYA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim süresi içinde ya da Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Sosyal Güvenlik Kurumunca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı için asgari ücretin 1/10'u tutarında	177,75
--	--------

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞININ BİLDİRİMİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

İş kazasının en geç kazadan sonraki 3 işgünü içinde, meslek hastalığının öğrenildiği tarihten itibaren 3 iş günü içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmemesi	2.702,69
---	----------

394 SAYILI HAFTA TATİLİ KANUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA NO	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
				1

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ HAKKINDA KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA NO	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
				1

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2017-31.12.2017)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilât Yönetmeliği 10. Madde, 5018 sayılı Kanun 35.mad., Geçici mad. 9, 6767 s. Bütçe Kanunu (İ)Cetveli	10.000' e kadar olan belediyeler	2.600,00
	10.000' den fazla olan belediyeler	5.200,00

YURTİÇİ HARCIRAHLAR

Memur ve Hizmetlilerden	TL
a) Ek Göstergesi 8000 ve Daha Yukarı Olanlar	48.25
b) Göstergesi 5800 (Dahil) - 8000 (Hariç) Olanlar	45.00
c) Ek Göstergesi 3000 (Dahil) - 5800 (Hariç) Olanlar	42.25
d) Kadro Derecesi 1 - 4 Olanlar	37.25
e) Kadro Derecesi 5 - 15 Olanlar	36.25

(* 6245 Sayılı Kanununun 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabından bu tutar esas alınır.)

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkralarına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında, gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı esas alınır. (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk on günü için gündeliklerin % 50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin % 50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazide Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel :

- a) Kadro derecesi 1-4 olanlar 14.75
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar 14.25

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

EK DERS, KONFERANS VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ İLE DİĞER ÜCRET ÖDEMELE- RİNİN (K- Cetveli)

I- Fazla Çalışma Ücreti

(A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti:

1- 657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 1,83 Türk Lirasıdır. (399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin (a) bendi dahil olmak üzere özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınır.)

2- 657 sayılı Kanuna tabi personele, anılan Kanununun 178 inci maddesinde yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın ve fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında;

b) Her bir makam için aylık toplam 450 saati geçmemek üzere Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden saat başına yapılacak ödeme 1,93 Türk Lirasıdır.

5- Her ne suretle olursa olsun, özel kanunlarına göre fazla çalışma ücreti alanlara, yukarıdaki hükümlere göre ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez.

(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlardaki (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu en ödenir. Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

-10.000'e kadar olanlar için 244 Türk lirasını,

-10.001'den 50.000'e kadar olanlar için 262 Türk Lirası,

- 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için 290 Türk Lirasını,

100.001'den 150.000'e kadar onalar için 327 Türk Lirasını,

250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için 390 Türk Lirasını

- 1.000.001'den fazla olanlar için 453 Türk Lirasını,

-Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için 430,40 Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için 602 Türk Lirası, geçemez.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yararlanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) bir yılda toplam 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödemeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarınının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarınının kasko sigortası giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden ödenir.

**3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK
İDARİ PARA CEZALARI
(01/01/2017-31/12/2017 TARİHLERİ ARASI)**

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, **820,62 Türk Lirasından az olmamak üzere,**

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m ² için)
42/a	I	A	4.92
		B	8.20
	II.	A	13.12
		B	18.04
	III	A	29.53
		B	32.82
	IV	A	37.74
		B	41.02
		C	50.87
	V	A	62.36
		B	75.49
		C	85.33
D		103.39	
42/b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan		Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20
42/c (42/a ve 42/b maddelerine göre cezalandırılması gereken yapılar)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise		% 30'
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise		% 40
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise		% 60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise		% 100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise		% 20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise		% 80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise		% 50

	Ruhsatsız ise	% 180
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	% 50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış ol-makla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	% 100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	% 10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	% 20
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	% 20
3194/18-42	3194 sayılı Kanununun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayıracak özel parselasyon planları, satış vadedi sözleşmeleri yapılması	3.282,49
3194/28-42	Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhitliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi	3.282,49
3194/32-42	Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması	3.282,49
3194/33-42	İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	3.282,49
3194/35-42	Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0.50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması	3.282,49
3194/36-42	Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	3.282,49
3194/37-42	Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi	3.282,49
3194/39-42	Bir kısmı veya tamamının yakılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların tamir edilmemesi veya yıkılmaması, Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısına can ve mal emineyitini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapıların ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviye yapılmaması veya bu yapıların 39. madde uyarınca yıkılmaması halinde	16.390,78

3194/41-42	Belirli yollar üzerinde bulunan mahzurlu binaların veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin ilgili idarece (belediye veya valilik) tayin edilen tazda kapatılmaması durumunda	3.282,49
3194/27-42	İl özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde, köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek, fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi durumunda (Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası 446,69 TL den az olmamak üzere 42/2 fıkrasına göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır.)	492,34

Önemli Not:

- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde **tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak** uygulanır.

-Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.

-Yapının bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere uygun hale getirilmesi için idarenin yazılı izni dahilinde yapılan iş ve işlemler mühür bozma suçu teşkil etmez.

- Müelliflerin, fenni mesul mimar ve mühendislerin, yapı müteahhitlerinin, şantiye şefi mimar ve mühendislerin, imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezai işlem yapılmak üzere,

- 1) üyesi buldukları meslek odasına
- 2) Bakanlığa ilgili idarece bildirilir.

Yukarıda verilen 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibi, harita, plan, etüt ve proje müellifleri, fenni mesuller, yapı müteahhidi ve şantiye şeflerinin ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere **3.282,49-** bu fiillerinin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde **6.564,99-**Türk Lirası, can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde **9.847,51-**Türk Lirası idari para cezası verilir.

Diğer taraftan ;

a)Yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere aykırı olarak gerçekleştirilmesi ve 32 nci maddeye göre verilen süre içinde aykırılığın giderilmemesi halinde **beş yıl,**

b)Yapım işinde ruhsat eki etüt ve projelere aykırı olarak gerçekleştirilen imalatın can ve mal güvenliğini tehdit etmesi halinde **on yıl,**

c) Bakanlıkça olumsuz kayıt değerlendirmesi yapılan hallerde **bir yıl,**

süreyle Bakanlıkça iptal edilir denilmektedir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kiraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.m.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	1.289-2.590TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

YILLAR	ALT DEĞER TL	ÜST DEĞER TL	YENİDEN DEĞERLENDİRME ORANI
2004	500	1.000	% 11,2
2005	556	1.112	%98
2006	610	1.220	% 7,8
2007	657	1.315	% 7,2
2008	704	1.409	% 12
2009	788	1.578	% 2,2
2010 YILI	805	1.612	%7,7
2011 YILI	866 TL	1.736TL	%10,26
2012 YILI	954 TL	1.914TL	%7,8
2013 YILI	1.028TL	2.063	%3,93
2014 YILI	1.068TL	2.144TL	%10,11
2015 YILI	1.175TL	2.360TL	%5,58
2016 YILINDA UYGULANACAK MİKTAR	1.240TL	2.491TL	%3,98
2017 YILINDA UYGULANACAK MİKTAR	1.289 TL	2.590 TL	

2016 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 10 Kasım 2015 tarihli ve 29528 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 457 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen % 5,58 (beş virgül elli sekiz) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

BÜTÇE KANUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.300
	2-İlçelerde	675
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	14.900
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	32.000
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	68.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	6.550
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	27.300
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	931.400
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	372.700
	o) Yatırım izinde ve Başkanlıkları için kullanılmak üzere	3.900
40	4	24.250
79	a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan,	16.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan,	16
5502 Sayılı Kanununun 7 nci maddesinin	i) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer kanunlarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vererek Bakan onayına sunmak.	440
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	231.800
3082	Kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüslerin devletleştirilebilmesi usul ve esasları hakkında kanun	115.250

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER

1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	634.200
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	1.902,600
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	1.902,600
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	69.300
b- Diğer İlçelerde	34.500
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76)[5]	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	418.500
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	209.400
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	151.800
d) Diğer İlçelerde	113.400

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkra Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkra uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi :Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2017-31/12/2017**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek (İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı)	18.404-TL
5	99/a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	146-TL
7	99/a	Geçici iş ilişkisi hükümlerine aykırı davranılan her işçi için	146 -TL
8	99/b	İş Sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek (her bir işçi için)	146 -TL
14	99/b	Çağrı üzerine çalışma usulüne ilişkin hükümlere uyulmayan her işçi için	146 -TL
28	99/c	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi Vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak (Bu durumdaki her bir işçi için)	146-TL
29	100	Toplu işten çıkarma hükümlerine aykırı davranarak işten çıkarılan her bir işçi için (toplu işçi çıkarma)	607-TL
30	101	Engelli ve eski hükümlü çalıştırması gerektiği halde çalıştırmayan (Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için)	2,30-TL
32	102/a	Ücret ile Kanundan veya TİS'den veya iş sözleşmesinden doğan ücretin kasten ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde her işçi ve her ay için	167-TL
32	102/a	Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödenmemesi (halinde her işçi ve her ay için)	167 -TL
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	607-TL
38	102/b	Yasaya aykırı olarak ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	607-TL
39	102/a	Asgari ücret ödenmeyen veya eksik ödenen-her işçi ve her ay için	167-TL
41	102/c	Fazla çalışma ücreti ödenmeyen, hak ettiği serbest zamanı altı ay içinde kullandırılmayan, onayı alınmadan fazla çalıştırılan her bir işçi için	296 -TL
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek, -Bu durumdaki her işçi için	607-TL
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak-Bu durumdaki her işçi için	1622-TL
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	1622-TL
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	1622-TL

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2017-31/12/2017

69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	1622-TL
71	104	Çocukları çalışma yaşına ve çalışma yaşına aykırı davranmak	1622-TL
72	104	Yer ve sualtında çalışma yaşına uymamak	1622-TL
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	1622-TL
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	1622-TL
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	1622-TL
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	1622-TL
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkıradaki yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	14.723-TL
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	14.723-TL
107/2	107/2	İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	14.723-TL

Not:

-5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2017 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

Madde Konusu	İlanın Şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	2000
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	2.000-200.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	200.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	24
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	90.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	170.000
	- Satış tutarı	230.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	90.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	170.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	900
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	2,40
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallikler	900
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	11
	- Diğer vergilerde	21
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	I inci derece usulsüzlükler	
	1- Sermaye şirketleri	130
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	80
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	40
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	19
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	11
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	5
	II nci derece usulsüzlükler	
	1- Sermaye şirketleri	70
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	40
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	19
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	11
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	5
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	2,80	
	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	
	1- Fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	210

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2017 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

Madde Konusu	İlanın Şekli	Gösterge
MADDE 353-	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	110.000
	2- Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	210
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	11.000
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	110.000
	4- Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	210
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	5.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	260
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	800
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	160.000
	9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.100
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	800	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	1,80
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermekten çekinenler ile 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde hükmüne uymayanlar için ceza	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	700
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	350
	Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.100.000
MADDE 370	Kullanım sahte veya muhteviyatı yanıltıcı	50.000

**GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI
2017 YILI(*)**

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	3.900 TL
--	----------

**HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN
YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İL-
İŞKİN İSTİSNA TUTARI (2017 YILI) (*)**

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	14.00 TL
--	----------

**BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA
BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2017 YILI) (*)**

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2017 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	6.500 TL
-Diğer yerlerde	4.300 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:296 27 Aralık 2016 tarih ve 29931 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	900
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	470
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	210

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YIL	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93
2012	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:419)	%7,80
2011	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:410)	%10,26
2010	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:401)	%7,7

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2017 tarih ve 29947 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

	TL
A- MERKEZİ YÖNETİM MUHASEBE YÖNETMELİĞİ	
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı:	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası Şubesi bulunmayan ilçelerindeki muhasebe birimlerinde	1.500
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	850
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkeresi bedellerinin iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznede bulundurulacak azami TL tutarı:	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde,	2.300
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	15.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç).	8.500
2. Kaybedilen alınırlar için ilan:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alınırlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilan gerektirmeyen parasal Sınırlar,	850
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	2.800
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	9.000
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtasıyla Satılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	3.500

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2017 tarih ve 29947 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
I. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevduatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarında devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintile düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	2.800
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	4.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	15.000
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	55.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınır için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırın kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	4.250
1.3. Taşınırın aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	21.000
2. Yukarıda velirilen limitler, kuruluş merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde 3 kat olarak uygulanır.	
ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen illerde	1.300
1.2. Diğer İlçelerde	675
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	68.000
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	6.550
13. Yatırım izleme Koordinasyon Başkanlıklarının harcamaları için	3.600
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli idarelerin mutemetleri için	1.300
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince	
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	TL
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2017 tarih ve 29947 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarından kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacaklarının dışından kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	16.020
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	16,00
6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanmayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar.	519
KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAZ ORANLARI	
3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yılları itibarıyla uygulanması gereken faiz ve temerrüt faizi oranları; (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.	Yıllık Oran (%)
1. 1/12017 tarihinden itibaren:	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (31.12.2016 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75
2. 1/1/2015 - 31/12/2016 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (14/12/2014 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2014 - 31/12/2014 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75

**Emekli Sandığı İştirakçiliği Bulunan Belediye Başkanlarının
01.07.2017-31.12.2017 Tarihleri Arasındaki Emekli Aylık ve İkramiyeleri**

UNVANI	D/K	EK GÖSTERGE	MAKAM TAZMİNATI GÖSTERGE	MAKAM TAZMİNATI TUTAR (TL)	TEMSİL, GÖREV TAZMİNATI GÖSTERGE	TEMSİL, GÖREV TAZMİNATI TUTAR (TL) (*)	MAKAM, TEMSİL, GÖREV TAZMİNATI GÖSTERGE	MAKAM, TEMSİL, GÖREV TAZMİNATI GÖSTERGE	MAKAM, TEMSİL, GÖREV TAZMİNATI GÖSTERGE	EMEKLİ AYLIĞI (TL)		EMEKLİ İKRAMİYESİ (TL)	
										25 YIL	30 YIL	25 YIL	30 YIL
Büyükşehir Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/4	4.800	7.000	718,94	17.000	1.746,00	24.000	2.464,94	5.401,92	5.597,71	97.899,06	117.478,87	
Büyükşehir Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/1	4.000	7.000	718,94	17.000	1.746,00	24.000	2.464,94	5.180,07	5.361,08	90.504,23	108.605,07	
Büyükşehir Belediye Başkanı (Lise mezunu)	3/1	3.000	7.000	718,94	17.000	1.746,00	24.000	2.464,94	4.640,86	4.785,93	72.530,68	87.036,81	
İl Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/4	4.800	6.000	616,24	15.000	1.540,59	21.000	2.156,83	5.093,80	5.289,60	97.899,06	117.478,87	
İl Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/1	4.000	6.000	616,24	15.000	1.540,59	21.000	2.156,83	4.871,95	5.052,96	90.504,23	108.605,07	
İl Belediye Başkanı (Lise Mezunu)	3/1	3.000	6.000	616,24	15.000	1.540,59	21.000	2.156,83	4.332,75	4.477,81	72.530,68	87.036,81	
İl Belediye Başkanı (Ortaokul Mezunu)	5/1	2.200	6.000	616,24	15.000	1.540,59	21.000	2.156,83	4.256,87	4.396,88	70.001,54	84.001,85	
İl Belediye Başkanı (İlkokul Mezunu)	7/1	1.500	6.000	616,24	15.000	1.540,59	21.000	2.156,83	3.973,40	4.094,51	60.552,59	72.663,11	
İlçe Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/4	4.800	3.000	308,12	9.000	924,35	12.000	1.232,47	4.169,44	4.365,24	97.899,06	117.478,87	
İlçe Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/1	4.000	3.000	308,12	9.000	924,35	12.000	1.232,47	3.947,60	4.128,61	90.504,23	108.605,07	
İlçe Belediye Başkanı (Lise Mezunu)	3/1	3.000	3.000	308,12	9.000	924,35	12.000	1.232,47	3.408,39	3.553,45	72.530,68	87.036,81	
İlçe Belediye Başkanı (Ortaokul Mezunu)	5/1	2.200	3.000	308,12	9.000	924,35	12.000	1.232,47	3.332,52	3.472,52	70.001,54	84.001,85	
İlçe Belediye Başkanı (İlkokul Mezunu)	7/1	1.500	3.000	308,12	9.000	924,35	12.000	1.232,47	3.049,05	3.170,15	60.552,59	72.663,11	
Belde Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/4	4.800	1.500	154,06	7.500	770,30	9.000	924,35	3.861,33	4.057,12	97.899,06	117.478,87	
Belde Belediye Başkanı (Üniversite Mezunu)	1/1	4.000	1.500	154,06	7.500	770,30	9.000	924,35	3.639,48	3.820,49	90.504,23	108.605,07	
Belde Belediye Başkanı (Lise Mezunu)	3/1	3.000	1.500	154,06	7.500	770,30	9.000	924,35	3.100,27	3.245,34	72.530,68	87.036,81	
Belde Belediye Başkanı (Ortaokul Mezunu)	5/1	2.200	1.500	154,06	7.500	770,30	9.000	924,35	3.024,40	3.164,40	70.001,54	84.001,85	
Belde Belediye Başkanı (İlkokul Mezunu)	7/1	1.500	1.500	154,06	7.500	770,30	9.000	924,35	2.740,93	2.862,04	60.552,59	72.663,11	

(*) Emekli aylığı almakta iken fiilen belediye başkanlığı da yapanlara emekli maaşları ile makam tazminatları ödenmekle birlikte, temsil/görev tazminatları ödenmemekte olup, belediye başkanlığı sona erince tekrar belediye başkanı seçilmeyenler ile kamuda başka görev de almayanların temsil/görev tazminatları ödenmeye başlanmaktadır. Emeklilere vergi iadesi yerine ödenen yüzde 4 ek ödeme dahil edilmiştir.

İLK DEĞER 4/1 e SİĞORTALISI BELEDİYE BAŞKANLARININ PRİME ESAS KAZANÇLARI
(01.01.2017-30.06.2017)

Öğrenim Durumu	Derece	Kademe	D/K Gösterge	Ek Gösterge	Kıd Hiz Süre	Makam Temsil Görev İz. Göst.	Ö.H.T. Oranı	PRİME ESAS KAZANCA DAHİL UNSURLAR (TL)					Prime Esas Kazanç Tutarı (TL)	Şahıs (TL)			Kurum (TL)			TOPLAM (TL)	
								Göst. Aylığı	Ek Göst. Aylığı	Taban Aylık	Kıd. Ay. Tut.	Makam Temsil Görev İz. Tutarı		Özel Hizmet Tazminatı	%9 MYÖ Primi	%5 GSS Primi	Toplam	%11 MYÖ Primi	%7,5 GSS Primi		Toplam
6 Yıllık Yükelek Okul Mezunu (Doktör)	8	3	690	1300	0	0	240	70,87	133,52	1.607,65	0	0	2.341,70	4.153,73	373,84	207,69	581,52	456,91	311,53	768,44	1.349,96
4 Yıllık Yükelek Okul Mezunu (Mühendis)	8	4	690	1300	0	0	240	67,79	133,52	1.607,65	0	0	2.341,70	4.150,65	373,56	207,53	581,09	456,57	311,30	767,87	1.348,96
4 Yıllık Yükelek Okul Mezunu (Avukat)	6	3	645	1150	0	0	240	66,25	118,11	1.607,65	0	0	2.341,70	4.133,70	372,03	206,68	578,72	454,71	310,03	764,73	1.343,45
4 Yıllık Yükelek Okul Mezunu	6	4	620	1150	0	0	240	63,68	118,11	1.607,65	0	0	2.341,70	4.131,13	371,80	206,56	578,36	454,42	309,83	764,26	1.342,62
2 Yıllık Yükelek Okul Mezunu	10	2	600	0	0	0	240	61,62	0,00	1.607,65	0	0	2.341,70	4.010,97	360,99	200,55	561,54	441,21	300,82	742,03	1.303,56
Meslek Lisesi	12	2	550	0	0	0	240	56,49	0,00	1.607,65	0	0	2.341,70	4.005,83	360,52	200,29	560,82	440,64	300,44	741,08	1.301,89
Lise	13	3	540	0	0	0	240	55,46	0,00	1.607,65	0	0	2.341,70	4.004,80	360,43	200,24	560,67	440,53	300,36	740,89	1.301,56
Ortaokul	14	2	520	0	0	0	240	53,44	0,00	1.607,65	0	0	2.341,70	4.002,75	360,25	200,14	560,38	440,30	300,21	740,51	1.300,89
İlkokul	15	4	500	0	0	0	240	51,35	0,00	1.607,65	0	0	2.341,70	4.000,69	360,06	200,03	560,10	440,08	300,05	740,13	1.300,23

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	39.362.920,-
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	39.362.920,-
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	39.362.920,-
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	39.362.920,-
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	117.120,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	234.251,-
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	117.120-234.251,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	234.251-1.952.189,-
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	234.251-1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	1.952.189-39.362.920,-
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	58.555,-
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	19.507,-
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	8.980.120,-
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	195.205,-
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	390.425,-
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	216.681,-
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatırımları Bedel	618.044-TL'ye kadar		3.707,-
	618.044-TL'den		7.415,-
	2.472.180-TL'ye kadar		11.123,-
	2.472.180-TL'den		11.123,-
	18.541.351-TL'ye kadar		14.832,-
	18.541.351-TL ve üzeri		14.832,-

21 Ocak 2017 CUMARTESİ günlü ve 29955 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Tebliği (Tebliğ No:2017/1) 1/2/2017-31/01/2018 tarihleri arasında uygulanacaktır.